

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

—●—
CİLT : 21
—●—

38 inci Birleşim
20. 12 . 1999 Pazartesi

—●—
İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	3
II. - GELEN KÂĞITLAR	3
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	5
A) TEZKERELER VE ÖNERGELER	5
1. - Adana Milletvekili Ali Tekin'in, Dışişleri Komisyonu üyeliğinden istifa ettiğine ilişkin önergesi (4/79)	5
IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	5, 103, 130
1. - 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları: 211, 212, 209, 210)	5:44
A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI	5:44,44:45
1. - Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 Mali Yılı Bütçesi	5:44,44
2. - Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	5:44,45
B) CUMHURBAŞKANLIĞI	6:44,45:46
1. - Cumhurbaşkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	6:44,45
2. - Cumhurbaşkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	6:44,45:46

Sayfa

C) SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI	6:44,46
1. - Sayıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	6:44,46
2. - Sayıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	6:44,46
D) ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI	6:44,47
1. - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	6:44,47
2. - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	6:44,47
E) BAŞBAKANLIK	47:99,99:100
1. - Başbakanlık 2000 Mali Yılı Bütçesi	47:99,99:100
2. - Başbakanlık 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	47:99,100
F) SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	48:99,100:101
1. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi	48:99,100:101
2. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	48:99,101
G) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	48:99,102
1. - Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	48:99,102
2. - Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	48:99,102
2. - Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devlet Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/558) (S. Sayısı: 298)	103:130
3. - Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447) (S. Sayısı: 294)	130
V. - SEÇİMLER	103,130
A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM	103,130
1. - Adalet Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim	103,130
2. - Plan ve Bütçe Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim	103

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de toplanarak üç oturum yaptı.

2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları: 211, 212, 209, 210) tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak, maddelerine geçilmesi kabul edildi ve tasarıların 1 inci maddeleri okundu.

20 Aralık 1999 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşime 21.29'da son verildi.

Yıldırım Akbulut**Başkan****Mehmet Elkatmış****Nevşehir****Kâtip Üye****Sadan Şimşek****Edirne****Kâtip Üye****No. : 50****II. - GELEN KÂĞITLAR****20.12.1999 PAZARTESİ****Sözlü Soru Önergeleri**

1. - İstanbul Milletvekili Rıdvan Budak'ın, Kemur Kaymakamının görevden alınmasının nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/346) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.12.1999)
2. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Vezirköprü ve Bafra ORÜS işletmelerinde iş-ten çıkarılan işçilere ilişkin Devlet Bakanından (Yüksel Yalova) sözlü soru önergesi (6/347) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)
3. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa İlindeki bazı tarihi eserlerin restorasyonu projesine ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/348) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Bursa Milletvekili Teoman Özalp'in, doğalgaz fiyatlarına yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1041) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.11.1999)
2. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Bursa İli'ne yönelik projelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/1042) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)
3. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Fiskobirlik'in üreticilere olan borcuna ve fındık üreticisinin mağduriyetine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/1043) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)

4. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, fındık ihraç fiyatına ilişkin Devlet Bakanından (Tunca Toskay) yazılı soru önergesi (7/1044) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)

5. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Trabzon ve Karadeniz bölgesindeki diğer illere ne zaman doğalgaz verileceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1045) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.1999)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, yedinci ve sekizinci beş yıllık kalkınma planlarının uygulamasına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/593)

2. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa cezaevinde sahte mahkum yatırıldığı yönündeki haberlere ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/835)

3. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, Kur'an Kurslarına ve öğrenci sayısına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (H. Hüsamettin Özkan) yazılı soru önergesi (7/858)

4. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, cami görevlisi atamalarının ne zaman yapılacağına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (H. Hüsamettin Özkan) yazılı soru önergesi (7/860)

5. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun Kıbrıs görüşmelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (6/869)

6. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Çeçenistan'a yönelik izlenen dış politikaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/870)

7. - Erzurum Milletvekili Fahrettin Kukaracı'nın, Cumhurbaşkanı'nın basına yansıyan "Din Projesi" ile ilgili görüş ve değerlendirmelerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (H. Hüsamettin Özkan) yazılı soru önergesi (7/883)

8. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Rusya ile imzalanan anlaşmaya ve Mavi Akım Projesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/886)

9. - İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesi, YÖK ve ÖSYM ile ilgili yolsuzluk iddialarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/888)

10. - Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, bir firmanın hisselerinin borsaya satılması için düzenlenen kokteyle SPK Başkanı ve bazı yönetim kurulu üyelerinin katılıp katılmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/895)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.00

20 Aralık 1999 Pazartesi

BAŞKAN : Başkanvekilli Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Cahit Savaş YAZICI (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 38 inci Birleşimini, görüşmekte olduğumuz yeni yılın ilk bütçesinin, yani, 2000 yılı bütçesinin memleketimize, milletimize hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle açıyorum.

Sayın milletvekilleri, 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz; ancak, görüşmelere başlamadan önce, Başkanlığın Genel Kurulu sunuşları vardır.

Komisyonlardan bir istifa önergesi vardır; okutuyorum:

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) TEZKERELER VE ÖNERGELER**

1. – *Adana Milletvekili Ali Tekin'in, Dışişleri Komisyonu üyeliğinden istifa ettiğine ilişkin önergesi (4/79)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Komisyonu üyeliğinden istifa ediyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

17.12.1999

Ali Tekin

Adana

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bütçe görüşmelerine başlıyoruz.

Program uyarınca, bugün iki tur görüşme yapacağız.

Birinci tur görüşmelere başlıyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – *2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları: 211, 212, 209, 210) (1)*

A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

1. – *Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 Mali Yılı Bütçesi*

2. – *Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 Mali Yılı Kesinhesabı*

(1) 211, 212, 209, 210 S. Sayılı basmayazılar 19.12.1999 tarihli 37 nci Birleşim Tutanağına eklidir.

B) CUMHURBAŞKANLIĞI*1. - Cumhurbaşkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi**2. - Cumhurbaşkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı***C) SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI***1. - Sayıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi**2. - Sayıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı***D) ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI***1. - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi**2. - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı***BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.****Hükümet?.. Burada.**

Sayın milletvekilleri, 1.12.1999 tarihli 27 nci Birleşimde, bütçe görüşmelerinde, soruların, gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin 20 dakikayla sınırlandırılması kararlaştırılmıştır. Buna göre, turda yer alan bütçelerle ilgili olarak soru sormak isteyen sayın milletvekillerinin, görüşmelerin bitimine kadar sorularını sorabilmeleri için, şifrelerini yazıp parmak izlerini tanıttıktan sonra ekrandaki söz isteme butonuna basmaları gerekmektedir. Mikrofonlarındaki kırmızı ışıkları yavaş sönmeye başlayan milletvekillerinin söz talepleri kabul edilmiş olacaktır.

Tur üzerindeki görüşmeler bittikten sonra, soru sahipleri, ekrandaki sıraya göre sorularını yerinden soracaklardır. Soru sorma işlemi 10 dakika içerisinde tamamlanacaktır; cevap işlemi için de 10 dakika süre verilecektir. Cevap işlemi 10 dakikadan önce bittiği takdirde, geri kalan süre için, sıradaki soru sahiplerine söz verilebilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Değerli milletvekilleri, birinci turda, grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Anavatan Partisi Grubu adına, Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen, Bursa Milletvekili Ertaç Yalçınbayır; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Biraz sonra bildireceğiz Sayın Başkan...**BAŞKAN - Peki.**

Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Erol Al, İzmir Milletvekili Rahmi Sezgin, Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan, Ankara Milletvekili Tayfun İçli; Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Mehmet Dönen, Samsun Milletvekili Erdoğan Sezgin; Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Nevzat Yalçınbaş ve Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç.

Şahısları adına; lehinde, Ankara Milletvekili Rıza Ulucak, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya; aleyhinde, Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün.

Değerli milletvekilleri, her turda, gruplar ve hükümet adına yapılacak konuşmalar 30'ar dakikayla sınırlandırılmıştır. Birden fazla hatibin gruplar adına söz alması halinde, sözcüler, bu süreyi kendi aralarında paylaşacaklar; ancak, toplam süre 30 dakikayı geçemeyecektir.

Şahısları adına yapılacak konuşmalar için de, süre, 10 dakika olarak belirlenmiştir.

Şimdi, ilk söz, Anavatan Partisi Grubu adına, Kırklareli Milletvekili Sayın Cemal Özbilen'in.

Sayın Özbilen, süreyi bölerek mi kullanacaksınız efendim?

CEMAL ÖZBİLEN (Kırklareli) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özbilen.

ANAP GRUBU ADINA CEMAL ÖZBİLEN (Kırklareli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, RTÜK ve Sayıştay Başkanlığı bütçeleri üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Grubum ve şahsım adına Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

İçtiğimiz 176 ncı maddesine göre hazırlanan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2000 mali yılı bütçe teklifi, 116 trilyon 240 milyar 250 milyon olarak hazırlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 mali yılı bütçe teklifi, esas itibariyle dört programdan oluşmaktadır. Bu programlar, genel yönetim, destek hizmetleri, yasama hizmetleri, millî sarayların idare ve korunması ve transferlerdir.

Hazırlanan bütçe teklifinde, bir önceki yıla göre cari harcamalar yüzde 65, transferler yüzde 88 artmış, yatırımlar ise yüzde 12 azalmıştır. Buna göre, 2000 mali yılı bütçesinin ortalama artış oranı, 1999 yılı bütçesinin başlangıç rakamlarına göre yüzde 63, yıl içinde alınan ve talep edilen ödeneklere göre yüzde 54 düzeyindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, cumhuriyetimizin ve demokratik hayatımızın temel ve vazgeçilmez kurumlarından biridir. Gücünü milletten alır, bu gücü millet adına kullanır. Demokratik parlamenter rejim, açıklık ve netliğin, hoşgörü ve eleştirinin bir arada olduğu rejimin adıdır. Siyasi olayların baş döndürücü bir hızla geliştiği ülkelerin birçoğunda rejimlerin yıkıldığı, yeni arayışlar ve yapılanmalara gidilen çağımızda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin önemini, değerini, saygınlığını ve gerekliliğini korumak, kollamak, bizlere, yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine düşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarının yükseltilmesi, demokratikleşme, Anayasadaki değişiklikler, Siyasi Partiler Kanunundaki değişiklikler, Seçim Kanunundaki değişiklikler, Meclisin yeniden yapılanması, insan haklarına saygı, sosyal ve ekonomik hakların güvence altına alınması ve mahalli idarelerin güçlendirilmesi gibi yasaların çıkarılmasıyla da mümkündür. Meclisin itibar ve saygı görmesi, ülkede huzurun sağlanması, ekonomik istikrarın sağlanması, kamu açıklarının azaltılması, kamu mallarına haksız el uzatmaların önlenmesi, enflasyonun tek hanelere indirilmesi, işsizliğin önlenmesi ve yatırımlara yeterli pay verilmesiyle de mümkün olabilecektir.

21 inci Dönem Meclisi, Türkiye'yi 21 inci Yüzyıla taşıyacak Meclistir. 21 inci Yüzyıl, yarışma, kalite ve rekabet yüzyılı olacaktır. Türkiye, bu rekabete hazırlanırken, yapısal reformlarını gerçekleştirme zorundadır. Devletin hantallaştığı, merkezîyetçiliğin hizmetlerin görülmesini zorlaştırdığı, herkesin malumudur. Devlet yönetiminin yeni bir anlayışla ele alınması gereği hususunda ittifak olduğu görülmektedir.

21 inci Dönem Parlamentosu, geceli gündüzlü çalışması neticesi, birçok önemli tasarı ve teklifi ve anayasa değişikliğini kanunlaştırarak büyük bir performans göstermiş ve halkımızın Parlamento'ya olan güvenini sağlamlaştırma yönünde önemli bir mesafe alınmıştır.

Bu dönemde, tahkim ve devlet güvenlik mahkemelerinden askeri hâkimlerin çıkarılmasıyla ilgili anayasa değişiklikleri yapılmış, bunlarla ilgili uyum yasaları Parlamento'dan geçirilmiş, 1999 mali yılıyla ilgili Bütçe Kanunu çıkarılmış, Bankalar Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, uluslararası sözleşmeler ve daha birçok önemli yasa, bu dönemde kanunlaşmış bulunmaktadır.

Meclisimizin daha süratli ve verimli çalışmasını temin edeceğine inandığımız içtüzük değişikliğinin de, bu dönemde yapılarak, kanunlaşmasını dilemekteyiz.

Kamuoyu, Türkiye Büyük Millet Meclisini dikkatle izlemektedir. Gerek Genel Kurul gerek komisyon çalışmalarlarıyla halkımız yakinen ilgilenmekte ve bunları takip etmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerince sık sık başvurulan, toplumun güncel sorunlarını Türkiye Büyük Millet Meclisine taşıyan ve ilgili bakanlıkları denetleyen bir müessesedir. Bu yönü itibarıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi, toplumun sorunlarını süratle Meclise yansıtmaktadır; ancak, sonuç alınması uzun sürmektedir. Bu sistemin süratlenmesi için tedbirler alınmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama görevini yapabilmek için, gerekli her türlü imkâna sahiptir. Sekreterler ve danışmanlar, her türlü bilgi, araştırma ve dokümanı en kısa zamanda toplatabilirler. Dahası, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'nin en büyük arşiv dokümantasyon merkezi ve kütüphanesine sahiptir.

Hepimizin bildiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisine, her gün, yurdun her köşesinden, binlerce vatandaş gelmektedir. Sabahın erken saatlerinden itibaren, odalar, koridorlar, kulis ve lokantalar insanlarla dolup taşmaktadır. İllerinde sorunlarını çözemeyenler, iş arayanlar, hastaları bulunanlar, hakları çiğnenenler, belediye başkanları, muhtarlar, vatandaşlar çözüm bulmak için Meclise gelmektedirler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu, bir sistem meselesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu konuyu ele alarak üzerine düşeni yapmalı ve insanlarımızı, en ufak bir sorunu için, Ankara'ya gelmekten kurtarmalıdır. Bu konuyla ilgili teklifimiz, Meclisin, her ayın üç haftasında çalışması, bir hafta da seçim bölgelerine gidip çalışma olanağını sağlayacak bir düzenlemenin yapılmasıdır.

Türkiye Büyük Millet meclisinde, hizmetlerin kalitesinin artırılması gerekmektedir. Özellikle, halkla ilişkiler binaları çok bakımsızdır; buradaki hizmetler yetersizdir.

Personelin hizmet içi eğitimlerine önem verilmeli, norm kadrolar gözden geçirilmeli, terfilerde yönetmelik hükümleri ve liyakat mutlaka sağlanmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, aynı zamanda, tasarruf tedbirleri alarak harcamalarda azamî tasarrufu sağlamalı ve bu suretle diğer kuruluşlara örnek teşkil edebilmelidir.

Millî saraylar ata yadigarımızdır. Bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerine düşen görevi yapmak zorundadır. Bu emanetlerin korunması için gerekli tedbirler alınmalı, gelecek nesillere en iyi bir şekilde devredilmelidir. Dolmabahçe Sarayı başta olmak üzere, bütün saray, köşk ve kasrın korunması için çalışmalar hızlandırılmalı ve gerekli ödenekler ayrılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığı bütçesine gelince:

Tarihe bakıldığında, parlamentoların, halkın kamu maliyesini kontrol etme ihtiyacı sonucu doğduğu ve ilk yetkilerini malî alanda kazandıkları görülmektedir. Önce, vergiler konusunda söz sahibi olan halk, bilahare kamu harcamaları konusunda da söz sahibi olarak, harcamaları, halkın temsilcilerinin oluşturduğu parlamentoların onayına bağlamıştır. Devletin kamu maliyesiyle ilgili yetkileri, ulusal egemenliğin malî yönüne ilişkin bulunmaktadır.

Kamu harcamalarının yapılabilmesi, bu harcamalar için gerekli gelirlerin toplanabilmesi, normal gelirlerin harcamaları karşılayamaması halinde borçlanma yoluna gidilmesi ve tüm faaliyetlerin "bütçe" adı verilen bir yıllık belgede gösterilmesi, hep malî egemenliğin kullanılması sonucu gerçekleşmektedir.

Kamu maliyesinin parlamenter kontrolünün sınırları ve ölçüsü, ülkenin anayasal düzenlerine göre değişiklik göstermekle beraber, demokratik ülkelerin anayasalarında, genel olarak, bütçeye ve vergilere ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu durum, kamu maliyesinin, parlamenter kontrolüne verilen önemin kesin bir kanıtıdır. Bu tespitler, Türk anayasal düzeni için de geçerlidir.

Gerçekten, ilk anayasamız olan 1876 tarihli Kanuni Esasiden 1982 Anayasasına kadar tüm anayasalarımızda, bütçeye, vergilere ve bu arada, Sayıştaya ilişkin hükümler bulunmaktadır. Bu, anayasalarımızın, kamu maliyesine verdiği önemi göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştayın, Anayasa ve 832 sayılı Yasadaki görevlerine gince: Genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir, gider ve mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak; yasalarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak; kesinhesap kanun tasarıları hakkında genel uygunluk bildirimini düzenlemek suretiyle bütçenin son denetimini yapacak olan yasa-
ma organına yardımcı olmak.

Başlangıçta, klasik bütçeyi denetleyerek sonuçlarını Parlamente'ye bildiren Sayıştayın görev alanı, devletin ekonomik ve sosyal hayata daha çok müdahale etme durumunda kalması sonucu giderek artmış; Sayıştay denetimi, bütçe çemberinin dışına çıkarak, kamu fonu kullanılan tüm alanlara yayılmıştır.

Hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarından biri olan Türk Sayıştayı, Osmanlı İmparatorluğunun 1800'lerdeki yenileşme hareketleri sonucu 1862 yılında kurulmuş; fakat, buna rağmen, henüz çağdaş bir çizgiye ulaşmış değildir.

Denetim alanının genişletilmesine paralel olarak denetimin muhtevası da değişmiş, maddî ve hukukî doğruluğun kontrolüyle yetinilirken, zamanla, Sayıştayla malî işlemlerin iktisadiliğini ve verimliliğini araştırmaya yönelmişlerdir.

"Performans denetimi" olarak adlandırılan bu eğilim, Yüksek Denetim Organları Uluslararası Teşkilatının (INTOSAI) ısrarlı tavsiye kararlarının da etkisiyle büyük bir yaygınlık kazanmıştır.

"Verimlilik ve etkinlik denetimi" ya da "performans denetimi" olarak adlandırılan çağdaş denetim, hedef tayini ve planlaması yapılan, tamamen teknik ve objektif olmasına azamî özen gösterilen, siyasi kararların eleştirisi konusu yapılmadığı; ancak, verimliliğin, tutumluluğun ya da etkinliğin araştırıldığı bir çalışma biçimidir.

Kamu harcamalarının önceden belirlenen hedefler doğrultusunda yapılıp yapılmadığının anlaşılabilmesi, yasama organı tarafından kontrol edilebilmesi için, Sayıştay ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki bilgi akışının çok iyi olması gerekmektedir. Geçmişte, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde hüküm bulunmaması sebebiyle, bunun büyük bir zorluk oluşturduğunu bilmekteyiz.

Bu engelin aşılabilmesi için, 3162 sayılı Kanunla, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay raporlarının genel görüşme konusu olacağı öngörülmüşse de, meselenin tam olarak halli için, İçtüzükte gerekli düzenlemeler yapılarak Sayıştay raporlarının görüşme usulü belirlenmelidir.

Kabul etmemiz lazım ki, performans denetimi kolay bir iş değildir. Klasik denetim için maliye, muhasebe, hukuk bilgisi yeterli olduğu halde, performans denetimi başka uzmanlıkların, sistem, maliyet, fayda analizi gibi tekniklerin bilinmesini gerektirmektedir.

Ancak, memnuniyetle ifade edeyim ki, bu güç ve titizlik isteyen denetim için Sayıştayımızda eğitim çalışmaları ile yabancı dil öğrenme programları başlamış olup, son derece başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Performans denetimine geçilmesi, klasik maddî ve hukukî doğruluk denetiminden vazgeçilmesi anlamına gelmemektedir. Bunun için bilgisayar teknolojisi de dahil olmak üzere, bu denetim sürdürülecektir.

7 ayrı binada faaliyet gösteren Sayıştayımızın 2000 yılında yeni binasında hizmetlerine başlamasını diliyoruz. Yeni binaya geçtikten sonra bilgisayar ve diğer teknik donanımları tamamlamış bir Sayıştayın çok daha faydalı hizmetler vereceğine inanıyoruz.

Sayıştay Başkanlığı 2000 yılı bütçesi, 1999 mali yılı bütçesinin yüzde 70 fazlasıyla, 17 trilyon 535 milyar 489 milyon olarak tespit edilmiştir.

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 5 inci maddesiyle, özerk ve tarafsız bir kamu tüzelkişiliği niteliğindeki Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kurulmuştur. Zamanımızın olmaması sebebiyle, bu konuyla ilgili fazla bir şey söyleme imkânı bulamıyorum. Yalnız, şunu ifade etmeden geçemeyeceğim: Kanunda ve uygulamalarda bazı sıkıntıların olduğu muhakkak. Kanunda yapılacak düzenlemelerle bu sıkıntıların aşılabacağını düşünmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime burada son verirken, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sayıştay Başkanlığı ve RTÜK'ün 2000 mali yılı bütçelerine, Anavatan Partisi Grubu olarak, olumlu oy vereceğimizi ifade ediyor, Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özbilen.

Anavatan Partisi Grubu adına ikinci söz, Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır...

Buyurun Sayın Yalçınbayır.

ANAP GRUBU ADINA ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığı Bütçe ve Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini bildirmek üzere, söz almış bulunuyorum; hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bütçe görüşmeleri, geçmişimizi, güntümüzü ve geleceğimizi ilgilendiren çok önemli dokümanlardır. Düğktü konuşmalarda, Sayın Genel Başkan Mesut Yılmaz, geçmişimizi, bugüntümüzü ve geleceğimizi kapsayan, etraflıca bir değerlendirme yapmışlardır. Ben, bugün, "yarını nasıl çağıracağız" diye başlamak istiyorum. Bugünden yarın nasıl çağırırsak, yarın, öyle gelecektir. Yarının bir tek konjonktürü vardır; insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü. İnsan hakları gündem 2000, artık, Türkiye'nin gündemindedir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin kabulünden bu yana geçen ellibir yıllık süre içinde, insanlığın ortak varlığı olan insan hakları dokümanlarının, insan hakları bildirgelerinin, insan haklarının, her zaman, her yerde, kayden ve fiilen tanınması, insanlığın ortak hedefidir.

Türk hukukuna baktığımızda, uluslararası sözleşmelerin birçoğuna çekinceler koyduğumuzu, çeşitli nedenlerle, Anayasadan ve yasalarımızdan kaynaklanan birçok nedenle, bunları mevzuatımıza uyarlayamadığımızı görüyoruz. Bir çekinceler külliyatı oluşmuştur.

Avrupa Konseyinin, Avrupa Birliğinin genişlemesini kabul ettiği 1993 Kopenhag Zirvesinde, adaylık için başvuran ülkelere, siyasi, ekonomik ve topluluk mevzuatının benimsenmesi hususunda kriterler koymuştur. Siyasi kriterlere baktığımızda, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarını güvence altına alan kurumların varlığı söz konusudur. Artık, birey, etkin hak öznesidir; birey, artık, önplandadır; bireyin hukuku önplandadır.

Birleşmiş Milletler çerçevesinde insan hakları ve temel özgürlükleri korumak için sözleşmelere konulan sistemler, iki temele dayanıyor; raporlar ve şikâyetler. Raporlar, devletlerin dönemsel

hazırlayıp sunmakla yükümlü olduğu belgelerdir. Bu raporlardaki karnemizin iyi olduğunu söylemek mümkün değildir. Yakınmalar ise, şüphesiz ki, Türkiye'nin gidemesi gereken hususları açıklıkla ortaya koymaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Mahkemesindeki başvurularla ilgili şu kısaca bilgiyi arz etmek istiyorum: Türkiye aleyhine 4 000'e yakın başvuru olmuştur. Güney Kıbrıslı Rumların başvuruları, bunların arasında 2 250 adedini oluşturmaktadır.

Başvurulara baktığımızda, işkence ve kötü muamele, yaşam hakkı, adil yargılama, ev ve köy yakma, gözaltı süresinin uzunluğu, kamulaştırma, parti kapatma, DGM'lerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, mülkiyet ve özellikle, düşünce ve ifade özgürlüğüyle ilgili hususlardır. Bunların, bu engellerin mevzuatımızdan süratle arındırılması gereği ortadadır.

Değerli milletvekilleri, 2000'i nasıl çağıracağız? 2000'de Cumhurbaşkanını seçeceğiz, 2000'de Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planını yapacağız, 2000'de 2000'li yılların temellerini atacağız. Bunların arasında, Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı fevkalade önem arz etmektedir.

Cumhurbaşkanı, bildiği üzere, Anayasaya göre seçilen ve andını içen tarafsız bir kişidir ve devletin başıdır. Sekizinci Cumhurbaşkanı rahmetli Özal'ın ölümüyle, 16 Mayıs 1993'te, Cumhurbaşkanı, Sayın Süleyman Demirel seçilmiştir. Sayın Demirel'in görev süresi, 16 Mayıs 2000'de sona ermektedir. 16 Mayıstan önceki bir ay, 16 Nisan, Cumhurbaşkanlığı seçimi için başlangıçtır; takvim işlemektedir. Ancak, takvim, epey önce işledi. Bizim, bu süreyi, bu süreci en iyi şekilde geçireceğimize inanıyorum.

Anayasa değişikliklerinin gündemde olduğu şu günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili değişiklikler de, şüphesiz ki, epey tartışılacaktır. Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesiyle ilgili konsensüsün henüz oluşmadığını biliyoruz veya bizim değerlendirmemiz böyledir diyoruz. Cumhurbaşkanının, her milletvekili, seçilmeye hak sahibi olan, yani, her milletvekilinin cumhurbaşkanı olabilmesine olanak sağlayan, cumhurbaşkanının, birden ziyade, iki defa seçilmesine imkân tanıyan, görev süresini 7 yıl yerine, milletvekilliği süresiyle eşdeğerde tutan bir düzenleme yapılabilecektir.

Cumhurbaşkanının, yasamayla ilgili, yürütme ve yargıyla ilgili çeşitli görevleri vardır ve oldukça geniştir.

Yasamayla ilgili olanlardan, Cumhurbaşkanının, bu dönem, Türkiye Büyük Millet Meclisine afla ilgili geri gönderme kararı, komisyonların gündeminde beklemektedir.

Yürütme alanıyla ilgili olanlardan, Cumhurbaşkanının tasarrufları itibarıyla, YÖK Başkanının seçimi ile, 54 ve 55 inci hükümetler dönemindeki atamaları tartışma konusu olmuştur. Şüphesiz ki, Cumhurbaşkanının, bu konuda takdirleri vardır.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Cumhurbaşkanının etkinliklerini fevkalade iyi bir şekilde düzenlemiştir. Cumhurbaşkanımız, ilerlemiş yaşına rağmen, Türkiye'yi ve dünyayı karış karış gezebilmiştir. Gösterdiği performans, şüphesiz ki, takdire değerdir. Ülkenin iç ve dış moraliyle ilgili, itibarıyla ilgili sergilenen performansını, şüphesiz ki, tüm millet takdir etmektedir.

Devlet Denetleme Kurulu itibarıyla, Devlet Denetleme Kuruluna verilen bir görevle, demokratikleşmeye engel oluşturan yasaların ayıklanıp düzeltilmesine ilişkin araştırma ve inceleme raporunun gereği, henüz yerine getirilememiştir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasıyla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulmuş, hiçbir makama bağlı olmayan bir yüksek mahkemedir ve Anayasa Mahkemesi, insan hak ve özgürlükleri, demokratik, laik ve sosyal hukuk

devletinin güvencesidir; şüphesiz ki, devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün de güvencesidir. Anayasa değişiklikleri hususunda çeşitli çalışmalar vardır; bunlara biraz sonra değineceğim.

Değerli milletvekilleri, Anayasanın, özgürlüğü esas alması, genel sınırlama hükümleri yerine, genel koruma hükümlerine yer vermesi, korunanın devlet değil, özgürlük olması, birey olması, artık, Türkiye'nin gündemine giderek yerleşmektedir. Bu amaçla, kişinin dokunulmaz, vazgeçilmez, devredilmez temel hak ve özgürlüklerini kullanmasına konulan sınırların evrensel sınırlar olması, demokrasinin gerektirdiği ölçüde olması açıktır. Herkesin düşünce ve kanaatlerini açıklama ve yayma hakkını özgürce kullanmasını engelleyici düzenlemelere son verilmesi zarureti ortadadır.

55 inci hükümet döneminde, özgürleşme paketiyle küçük bir adım olarak atılan Türk Ceza Kanununun 17, 159, 312, Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddelerinin mutlak surette değiştirilmesi, bunların standartlarının yükseltilmesi, bireyin hukuku için gereklidir, örgütlenme hakkı için gereklidir, düşünce özgürlüğü için gereklidir, siyasi partilerde varlıklarını sürdürebilmeleri için gereklidir. Bunun yapılacağını ümit ediyoruz ve hükümetin ve Parlatentonun, Avrupa Birliği sürecinde bununla smandığını, hepimizin, ilk etapta, öncelikli olarak bununla smandığını bilmeyizi isterim.

Değerli milletvekilleri, düşünce özgürlüğü en temel özgürlük. Bu, her türlü özgürlüğün kaynağı; basın özgürlüğünün, iletişim özgürlüğünün, toplanma özgürlüğünün, örgütlenme özgürlüğünün, dernekte, siyasi partide, miting alanlarında faaliyette bulunma özgürlüğünün temelidir. Bunun öndündeki her türlü engeli aşmak, bu Yüce Meclisin birinci görevidir.

Değerli milletvekilleri, insan hakları alanında evrensel normlara uyum sağlamak için, Anayasa ve yasalarda gerekli değişiklikleri yapmak, o kriterleri kendi iç hukukumuza uyarlamak zorundayız. Türkiye Büyük Millet Meclisinin geçmişte sergilediği performans, Türkiye'nin Avrupa Birliğine aday üye olmasını sağlamıştır. Bundan sonra sergilenecek olan performans, izlenecek olan yol, metot ve strateji, Türkiye'nin geleceğini belirleyecektir. Bu gelecek, sadece, Avrupa Birliğine girmek için değildir, bu gelecek, insanın hakkı için gerekli olan bir gelecektir.

Artık, Türkiye, olağanüstü rejim standartlarını bırakmak zorundadır; olağan rejimin tüm şartlarını, her yerde ve herkese ve her zaman, hiçbir konjonktüre bağlı olmaksızın sağlamak mecburiyetindedir. Onun için, Avrupa Birliğine giden yol Diyarbakır'dan geçer; çünkü, en çok hak ihlallerinin olduğu yöreler o yörelerdir. Oradaki mücadele dahi, hukuk sistemi içinde yapılması gereken mücadeledir. Zaman zaman, bu mücadeleden sapmalar olmuştur; ancak, varılan seviye, ülkenin bölünmez bütünlüğü itibarıyla, kucaklaşma itibarıyla varılan seviye geleceğimiz için umut vericidir.

BAŞKAN - Sayın Yalçınbayır, 2 dakika süreniz var efendim; lütfen, tamamlayın.

ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Devamla) - Daha kaliteli demokrasi ve daha kaliteli yasalar Anayasa Mahkemesi için de geçerlidir. Anayasa Mahkemesi de, gerekli, kaliteli yasalara ulaşamadığı için, geçici 15 inci madde kapsamında bine yakın mevzuatın olması, binlerce maddenin bulunması nedeniyle, onlar da, hukuka uygun karar verememenin acısını çekmektedirler.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Sayın Arseven'in Başkanlığında oluşan Uzlaşma Komisyonu, geçen dönemki Uyum Komisyonu, çalışmalarını sürdürmektedir. Siyasi partilerin temsilcileri, artık, kriterlerin Avrupa Birliği kriterleri ve kriterlerin evrensel kriterler olduğunu ifade etmektedirler. Bizim, evrensel düşünüp, yerel davranıp, töresel yaşama gibi bir hasletimiz var. Biz, dünyadan soyutlanamayız. Demokrasi bir yaşam biçimi. İnsan haklarına saygı, insan haklarına dayalı bir devlet, bizim özlemimiz; onun öndündeki ihlalleri ve herbirini kaldırmak, sonuna kadar, bizim bi-

rinci görevimiz; ama, yerelleşme fevkalade önemli, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi önemli, yerel davranmak, ulusal değerlere ve yerel değerlere sahip çıkmak; ama, mutluluğumuz için töresel yaşayabilmek. Bunun önündeki yasal ve uygulamadan kaynaklanan her türlü engelleri kaldıracığımızı ümit ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Yalçınbayır; lütfen...

ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Devamla) – Bu vesileyle, bütçenin hayırlı olmasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, birinci turda Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Edip Özbaş,

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA EDİP ÖZBAŞ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2000 yılı bütçesiyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini sizlere aktarmak amacıyla söz almış bulunuyorum; konuşmama başlarken, sizleri ve televizyonları başında müzakereleri takip eden aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bizlerle beraber başladıkları görevlerini ifa ederlerken, ebediyete yürümüş aziz arkadaşlarımız Kadir Görmez, Avni Akyol, Bedri İncetahtacı ve Sıtkı Turan Beyefendilere Cenabı Allah'tan sonsuz rahmet niyaz ediyor, geride bıraktıklarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bana ayrılan bu kısa zaman içerisinde, bütçeden, gerek Türkiye Büyük Millet Meclisine ve gerekse Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ayrılan ödeneğin yeterli olup olmadığına değinmeden, bu kurumlarımızın önem arz eden sorunlarına parmak basmak istiyorum.

Yüce Meclisimiz, Büyük Türk Milletinden aldığı yetkiyle, Anayasamızın 7 nci, 75 inci ve devamı maddelerinde de belirtildiği şekilde, yasama ve denetim görevlerini bugüne kadar layıkıyla ifa azim ve gayreti içerisinde olagelmıştır. Geçmiş dönemlerde yaşanan kısır parti çekişmelerinden kaynaklandığına inandığımız verimsiz süreç, 21 inci Dönemde aşularak, ülkemizin ve insanımızın ihtiyaç duyduğu temel sorunların hallini sağlayacak birçok tasarının kanunlaşması gerçekleştirilmiştir. Geçirdiğimiz yedi aylık zaman diliminde, iktidar-muhalefet ayrımı yapmaksızın, ülkenin içinde bulunduğu sıkıntılı durum karşısında, üzerlerine düşen sorumluluğun idraki içinde hareket eden, günlerce Mecliste sabahlayan, emek veren, ter döken bütün değerli milletvekillerine ve onların gayretli yardımcılarına, Meclisimizin sessiz emektarlarına şükranlarımızı arz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 18 Nisan 1999 tarihinde başlayan kısacık çalışma zamanında, geçmiş dönemlerle kıyaslanmayacak kadar başarılı çalışmaların altına imzasını koyan Meclisimizin faaliyetlerinin istenilen verimlilikte olduğunu söyleyebilmemiz mümkün değildir. Tabiidir ki, önceki dönemlerde hazırlanmış; fakat, yasallaşmamış, kadük duruma düşmüş, hayati ehemmiyeti haiz yüzlerce kanun tasarısının yasallaşması, bilgi, beceri, çalışma gayreti ve azmin yanında, uygun çalışma ortamının sağlanmasına ve bununla birlikte, yeterli zaman teminine bağlıdır. Zaman darlığı sebebiyle, tasarıların gerek ihtisas komisyonlarında ve gerekse Genel Kurulumuzda enine boyuna tartışılmadan geçmesi, çalışmaların verimsizleştirildiği eleştirisini de birlikte getirmiştir.

Gerek komisyonlarımız ve gerekse Genel Kurulumuza intikal eden yasa tasarılarının incelenmesine ve yeterince tartışılmasına yarayacak zamanın milletvekillerimize tanınması, yasama faaliyetinde hata yapılması riskini ortadan kaldıracak ve vekillerimizin de vicdanen rahatlamasına yarayacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2000 yılı bütçesinin ülkemize, devletimize, ilgili kurumlara hayırlı olması temennisiyle Yüce Heyetinizi ve yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özbaş.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz, Kayseri Milletvekili Sayın Sadık Yakut'un.

Buyurun Sayın Yakut. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SADIK YAKUT (Kayseri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Hepinizin malumu olduğu gibi, Cumhurbaşkanlığı, Anayasamızda "yürütme" başlığı adı altında 101 ve devamı maddelerde düzenlenmiştir. Bizde bilinenin aksine, Cumhurbaşkanlığı sadece sembolik değil, aynı zamanda yürütmenin başıdır. Anayasamızın 101 ve devamı maddelerinde Cumhurbaşkanının yetkilerinin çok geniş olduğu görülecektir.

Türkiye, yöneticilerde de değişimi yaşadığı bir süreçte girmek zorundadır. Demokrasi sanki saltanat dönemi varmışçasına, aktörlerin uzun dönem sahnede kalabilecekleri bir rejimin adı değildir. Aktörler, bıktırıcı zamanı önceden fark edip, yüksek tecrübelerini hatıralara aktarmak için bir fasıla vermeleri gerektiği bilincini kanıtlamalıdır. Bu tür yönetimler demokrasi değil, kreentok-rasidir.

Sayın milletvekilleri, Anayasamıza göre yetkili kılınan kişiler, buldukları makamlarda yetkilerini kullanırken, o yetkinin verilisindeki sorumluluğun idraki içerisinde olmalıdırlar. Anayasamızın diğer organlarının faaliyetlerini, işlemlerinde dikkate almalıdırlar. Bunların başında da Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesini yok sayacak bir yorumda bulunarak, takdir hakkından hiç kimse bahsedemez. Millî iradenin olmazsa olmaz yegâne temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir konuda iradesini beyan etmişse, beyan edilen iradenin sonucu olacak işlemi herkes beklemelidir. Yüce Meclisin açtığı araştırma ya da soruşturma konularının, henüz açılmamış gibi sonuç doğuracak yorumlar asla kabul edilemez, inandırıcı hiç olmaz, olamaz. Bu konuda, şahsî yorumla takdir hakkına hiç kimse sığınamaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; anayasal makamlarda bulunanlar, yetki benim hakkım diyerek sorumluluk dışına çıkamazlar. Yüce Meclisin ve milletın kabulleri dışında davranış içinde olunmasını hiçbir şekilde kabullenemeyiz. Makamı ve mevki ne olursa olsun, yetkili kişiler, karar verirken kamuoyu önemlidir; ama, başka faktörler de önemlidir; "ölçerim biçerim, karar veririm" diyenler, başka nelerin önemli olduğunu açıklamalıdırlar, kapalı atıf yolunu kullanmamalıdırlar. Demokrasiler, açıklık, şeffaflık rejimleridir. Demokratik rejimlerde yüksek makamları ihraz edenlerin imalı gerekçelere sığınmaları mülkün değildir. Dürüst, samimi ve demokrat olanlar, açık olmalıdırlar, herkes oyunu kuralına göre oynamalıdır. Demokrasinin kuralları net ve açıktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; insanlık onuruna layık olan demokratik rejimler, bir kurallar rejimidir. Demokrasi, kurum ve kurallarıyla vardır; kişisellik istisna, kurum ve kurallar ise kaidedir. Hiç kimsenin, kişileri, demokratik rejimlerde kuralların ya da kurumların yerine konulmasıyla yahut bir fiili böyle göstermeye hakkı yoktur. Bu davranış, Türk demokrasisine yapılabilecek büyük bir haksızlıktır. Kişiler için kurallar değil, kurallar için kişiler değişir. Kimse kendisini, oturduğu makamı ve yetkisini düzenleyen kurallardan daha önemli görmemelidir. Demokratilerde böyle bir anlayışın yeri kesinlikle yoktur.

Sayın milletvekilleri, bir Türk düşünürün dediği gibi "halkın seviyesine inilmez, çıkar." Halkımızın seviyesinden hiç kimse şüphe etmemelidir. Şüphe edenlerin, vatandaşın, son seçimlerde nasıl ayrı ayrı oy kullandığına bakması yeterlidir. Halkımız kültürlü ve zekidir; söyleneni de, söylenmek isteneni de, kişinin muradını da anlayacak kabiliyettir. Bu makama talip olunmuyorsa, neden müteaddit defa gündeme getiriliyor. Her şey açık ve nettir; net olmayan, halkı anlamamaktır, halkın anladığını görmemektir.

Sayın milletvekilleri, 1982 Anayasamızda, Cumhurbaşkanının nasıl seçileceği gayet açık olarak düzenlenmiştir. Geçmişte, Cumhurbaşkanlığı seçiminde yaşanan tıkanıklığı, değişik anlatımların maksadını anlamak güçtür. 1982 Anayasasına göre tıkanıklık mümkün değildir. En son turda salt çoğunluğun bulunmaması halinde, çözüm, sinei millete gitmektir.

Demokrasinin ana kucağı olan halktır. Her olay için Anayasa değiştirilirse, bunun adına anayasa demezler, "ısmarılma anayasa" derler. Türk Milleti böyle bir kadere layık değildir. Anayasalar, mevkileri ne olursa olsun, kişiler için değil, millet için yapılır. Anayasalar yazılmaz, yapılır. Parlamento, anayasa yapan memur bir parlamento olamaz. Meziyet, sorunları ve krizleri sistem içerisinde çözmektir. Her depreme apartmanı yıkıp yeniden inşa eden kişi ile her sorunda anayasaya ilişen organ arasında bir fark yoktur.

Bu Parlamento, milletin Parlamentosudur. Makamları ihraz edenlere makam lütfeden Parlamento değildir. Kurumsallaşmak istiyorsak, kurumlarımıza sahip çıkmalıyız. Türkiye, Cumhurbaşkanı seçiminde artık kriz yaşamamalıdır. Esasen, son iki seçim bu konuda belli bir geleneğin öncüsü olmuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamıza göre, 40 yaşını doldurmuş ve yükseköğrenim görmüş bütün arkadaşlarımız bu göreve layıktır. Ben, bu şartları havi bütün arkadaşlarımızın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyelerinin bu göreve layık olduklarına inanıyorum.

Anayasamızın, Cumhurbaşkanı seçilmek için aradığı şartlar dışında şartlar aramaya kalkana da kınyorum. Bu Üçte Meclis, içerisinde Cumhurbaşkanı seçecektir. Anayasanın ilgili maddelerini değiştirerek, eklemeli, yamalı bohça gibi, Cumhurbaşkanlığını desteklemiyoruz. Kurallar bellidir; bize göre, ne seçim kurallarında ne de seçilecek adaylar konusunda problem vardır. Problem, kuraldışı oynamak isteyenlerin zihinlerindedir.

Sayın milletvekilleri, çoğulcu demokrasiler, çağımızın yükselen değerleri olmaya devam etmektedir; önmümüzdeki 21 inci Yüzyılda da devam edecektir. Azınlığın haklarını çoğunluğa ezdirmemek altın bir kuraldır; ancak, bu kural, çoğunluğun haklarının ezilmesi, iradesinin takdir edilmemesi sonucunu da doğurmamalıdır; yüksek makamları ihraz edenlerin, buna da dikkat etmeleri gerekmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; devlet, toplumu oluşturan bireylerin mutluluğu için örgütlenmiş bir tüzelkişiliktir. Anayasal makamlarda bulunanlar, bireyleri unutmamalıdır; bireyin insan haklarına, bireysel anlamda ayrıntı olarak bakmamalıdır; görmezlik gözlüğünü takmamalıdır.

Sayın milletvekilleri, devleti oluşturan halk, öcü değil; iç düşman hiç değildir. Suç vardır, sanık vardır, ceza vardır. Devlet, halka değil, halk devlete hâkimdir. Devlet geleneğimizde, töre konuşunca, han susar. Halk, kendi mutluluğu için organize olan devlete yön verir. Devlet, halka biçim vermeye, halkı, sözümona adam etmeye kalkmamalıdır. Kurallar ve kurumlar, halk içindir; halkın mutluluğu içindir; halk, kurallar için var değildir. Artık, devleti yönetenlerin çağı doğru okumaları gerekmektedir. Halka rağmen, halk adına düşünülüp hareket etmek, modası geçmiş, köhne bir düşüncedir; artık, bu çarpıklığa dur denmelidir. Hiç kimsenin de buna hakkı yoktur. Bu düşünceyi kendilerine hak görenler, uygar dünyada komik düşmektedirler.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanı, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin başıdır. Cumhurbaşkanı, herkesin cumhurbaşkanıdır; hak ve özgürlükler arenasında, vatandaşın yanında olmalıdır.

Devleti yönetenlerin, insan hakları konusunda azamî ölçüde duyarlı olmaları gerekmektedir; işkence fiillerinin takipçisi olmalıydılar. Bu konularda susmamalıydılar. Bu konuda, sıkıntılardan bir tanesi de şudur: Aydınlarımızın, işkence karşısında, muhatap kişinin kimliğine göre tavır almalarıdır; kötü muameleye, kişinin kimliğine göre tavır almalarıdır. Kötü muameleye maruz kalan kişi, ayrı siyasi görtüşteyse sessiz kalınabilmektedir. İnsan hakları konusunda ülkemizin önemli sorunlarından biri, çifte standarttır.

Bu düşüncelerle hepimizi saygıyla selamlıyor, Cumhurbaşkanlığı bütçesinin, ülkemize ve milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyor; beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yakut.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına üçüncü söz, Van Milletvekili Sayın Ayhan Çevik'in.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AYHAN ÇEVİK (Van) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayıştayın 2000 yılı bütçesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; hepimizi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayıştay, birbuçuk asra yaklaşan mazisiyle, bağımsız statüsü, kurumsal yapılanması ve taraf-sız konumuyla demokratik rejimimizin önemli kuruluşlarından birisidir. Pek çok ülkede olduğu gibi, ülkemizde de Sayıştay, kamu yönetiminde şeffaflığın sağlanmasında, hukuka uygun, hızlı, verimli ve işleyen bir kamu yönetiminin geliştirilmesinde kendisine önemli görevler yüklenen, saygın, anayasal kuruluşlarımızdan birisidir.

Sayıştayın yargısal fonksiyonunun, kamu fonlarının usulüne ve mevzuata uygun biçimde kullanılmasını sağlamada önemli bir göreve sahip olduğunu ve caydırıcı bir etkisi bulunduğunu belirtmekle yetiniyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştayımızın, Yüce Meclise dönük raporlama fonksiyonunu, parlamenter denetime daha elverişli bir zemin yaratmak amacıyla geliştirmek durumunda olduğunu düşünüyorum.

Bilindiği üzere, genel uygunluk bildirimleri, bu bildirimlere ek olarak hazırlanan bütçe uygulama sonuçları raporu, Hazine işlemleri raporu ve izleme raporu, son birkaç yıldır içerik ve analize elverişlilik yönlerinden daha doyurucu hale getirilmiştir; ancak, genel uygunluk bildirimleri ve eki raporların, parlamenter denetimin isteklerine daha uygun hale getirilmesi yönündeki çabalar, ısrarla sürdürülmelidir. Gerek komisyon ve gerekse Genel Kurul seviyesinde, bu dokümanları daha derinlemesine değerlendirmek, hepimize düşen bir görevdir.

Yüce Meclisimize, Sayıştayın denetim sonuçlarını iletmedeki önemli araçlardan birisi de, performans denetim raporlarıdır. 1996 yılında çıkan 4149 sayılı Kanunla 832 sayılı Sayıştay Kanununa eklenen ek 10 uncu madde, Sayıştaya, performans denetimi olarak da adlandırılan, verimlilik, etkinlik ve tutumluluk denetimi yapma görevini de vermiştir. Bu yasal imkân paralelinde, atılan ilk somut adım, İngiltere Sayıştayının teknik yardımlarıyla yürütülen, eğitime dönük, bir pilot performans denetimi çalışmasının gerçekleştirilmesi olmuştur. Performans denetimi bağlamında atılan ikinci somut adım ise, bu alanda zengin birikimlere sahip sayıştayların metot ve tekniklerine ilişkin rehber ve el kitaplarının Türkçe'ye kazandırılmasıdır. Dilimize kazandırılan bu yayınların, Sayıştay denetçilerinin inceleme çalışmalarına ivme kazandırmakla kalmayacağı, performans denetimi üzerine kafa yoran bilim adamlarına ve uzmanlara da yararlı olacağı kuşkusuzdur.

İfuharla belirtmek isterim ki, Sayıştayın yayınları, bazı üniversitelerimizin yayınlarıyla yarışır hale gelmiştir. Kısa bir süre önce, performans ve özel amaçlı bir performans denetimi sayılan risk denetim çalışmalarının, daha planlı, düzenli ve koordineli biçimde yürütülmesini sağlamak üzere, 1 Mart 1999 tarihinde bir performans denetim grubu oluşturulduğunu öğrenmiş bulunuyor ve bunu memnuniyetle karşılıyoruz. Performans denetim grubunca, İstanbul'da meydana gelebilecek bir depremin olumsuz sonuçlarını azaltmaya yönelik olarak, vilayet ve belediye faaliyetleri hakkında bir risk denetimi çalışması ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğü faaliyetleri hakkında bir performans denetim çalışmasının başlatılması, bir başka sevindirici gelişmedir. Şu anda, Sayıştay denetçilerinden oluşan bir ekip, İstanbul'da, bu konularda çalışmalarını sürdürmektedir. Performans ve risk denetim çalışmalarının çoğaltılması, örneğin, İngiltere Sayıştayında olduğu gibi yılda 40-50 performans denetimi yapılabilir noktaya ulaşılması ve sonuçlarının Yüce Meclisimize raporlarla duyurulması, hem denetime boyut ve zenginlik kazandıracak hem de Yüce Meclisimiz ile Sayıştay arasındaki ilişkileri çağdaş düzeye ulaştıracaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayıştay ve Sayıştay denetimi konusunda önemli gördüğüm bazı noktalara değinmeden geçemeyeceğim. Getirilen özel yasal düzenlemelerle, kamu iktisadi teşebbüsleri, çok sayıda fon, özelleştirme işlem ve faaliyetleri Sayıştay denetimi dışında bırakılmıştır. Bu durumun haklı sayılabilecek bazı nedenlerini bulmak mümkünse de, bu tercihin çağdaş ülkeler pratiğine uymadığı ve özünde Sayıştay denetimine değil, parlamenter denetimine getirilen bir sınırlama olduğu unutulmamalıdır. Yüce Meclisimizin, tercihlerini, Anayasanın 160 ve 165 inci maddeleri ve çağdaş gelişmeler çerçevesinde gözden geçireceğine inanıyorum.

Dünyada sayıştaylar, görevlerinin yerine getirilmesi sırasında, bilişim teknolojisinin imkânlarından en üst düzeyde yararlanmayı hedeflemekte ve bunu, başarılarını etkileyen temel faktörler arasında değerlendirmektedirler. Sayıştayımızın hazırlıklarını tamamladığını öğrendiğimiz bilişim stratejisini bir an önce hayata geçirmesi kaçınılmazdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayıştayımızın yeni hizmet binasının birkaç ay gibi kısa bir süre sonra hizmete girecek olması, mekân rahatlığının ve konforunun ötesinde, denetimi, çağdaş yaklaşımlar, metotlar ve teknikler çerçevesinde yürütebilmenin bir gereğidir. On yıla yaklaşan bir süre içerisinde, ödenek tahsisi konusunda her türlü kolaylığı gösteren Yüce Meclisimize ve değerli milletvekillerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu görüşlerle, Sayıştayın 2000 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, şahsım ve Grubum adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çevik.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Erol Al; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA EROL AL (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2000 yılı bütçesi üzerinde DSP Grubu adına söz aldım; hepinizi saygıyla selamlarım. Sözlerime başlarken, milletvekili arkadaşlarımın ve tüm yurttaşlarımın ramazanlarını kutlarım.

Sayın milletvekilleri, çağımızda iletişim araçlarının önemi tartışılmazdır. Yaşadığımız çağ ve girmeye hazırlandığımız yüzyıl, bilgi ve iletişim çağları olarak adlandırılmaktadır. İletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişme yaşamımıza yön vermekte ve çağdaşlaşmanın da başını çekmektedir.

İletişim teknolojisindeki gelişmeye ayak uydurabilmek için, başta eğitim sistemi olmak üzere, özel sektör ve kamu yönetiminin bu çağdaşlaşma sürecine hızla uyum sağlaması gerekmektedir. Bu gelişme, basın özgürlüğüne de farklı bir boyut kazandırmıştır. Artık, matbaa mühürleyerek, iletişim araçlarına el koyarak bir düşüncenin halka ulaşmasına engel olma devri kapanmıştır. Bu durum, devletlerin zararlı gördükleri akımlarla mücadele imkânlarını da sınırlamıştır. Devletler, bu nedenle, iletişim ahlakının geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşmış, teknolojinin toplum yararına kullanılabilmesinin barışçı yöntemlerini geliştirme arayışına koyulmuşlardır. Yani, devlet, toplum ve iletişim araçlarını ellerinde bulunduranlar arasında bir sosyal mutabakattır aranan.

Gelişmiş Batı ülkeleri, yüksek kültür birikiminin sağladığı avantajla otodenetim mekanizmasını özel sektörde hâkim kılabilmiş ve medya terörü de denilen iletişim teknolojisinin köttlye kullanılmasının önüne geçmede bir hayli yol almıştır. RTÜK'ün asli görevi de bu sosyal mutabakatın sağlanmasına ortam hazırlamaktır. Radyo ve televizyon yayınlarında gerçeklik, doğruluk ve tarafsızlık olarak özetlenebilecek temel gazetecilik ilkelerinin hâkim kılınabilmesi, yayıncıları, kamusal sorumluluk duygusu içinde yayım yapma ortak noktasında buluşturmakla mümkündür.

Bugün, ülkemizde 260 televizyon, 1 176 radyo faaliyet göstermektedir. Bunların her birinin başına eli sopalı birini dikme imkânımız da yoktur. RTÜK, bugüne kadar yüzlerce ekran kararına cezası uygulamış, ancak, başarılı olamamıştır.

RTÜK'ün yaptığı araştırmaya göre, vatandaşların yüzde 70'i millî ve manevî değerlere, yüzde 81'i anayasal ilkeler, yüzde 80'i genel ahlak ve toplum huzuruna aykırı, yüzde 80'i de kişileri aşalayıcı yayım yapıldığını düşünmektedir; ama, bizim Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuz, televizyon-radyo yayıncıları ve vatandaş temsilcilerini, bilim adamlarını bir araya getirip, kendisi de hakem olup bir otokontrol mekanizması oluşturmayı hiç düşünmemiştir.

Bu uzlaşma sağlanarak, radyo-televizyon kuruluşlarının, halkın sosyal ve ekonomik kalkınma çabalarına etkin katılımı, Türk kültürünün genç kuşaklara nüfuzu, laik demokratik rejimin kökleştirilmesi ve insan hak ve hürriyetlerine saygılı bir toplum oluşturulması hedeflerini destekler nitelikte yayım yapımları temin edilmelidir.

Türkiye, her gün, devlete, onun ordusuna, polisine, yargısına, Meclisine, Türk kültürüne, Türk kimliğine küfreden medya güruhuyla hiçbir yere varamaz. Bu küfür güruhunun amacı, milletimizin, devletin kurumlarına ve nihayet devlete güveninin sarsılmasını sağlamak, devlet mekanizmasını zayıflatmak ve son Türk Devletini ortadan kaldırmaktır. Oysa, güçlü demokrasiler ve çağdaş insan hakları, ancak güçlü devletler tarafından yaşama geçirilebilir. Devleti olmayan bir millet için demokrasi ve insan hakları ne anlam ifade edecektir; demokrasi ve insan haklarını, işgalci güçler veya demokrasiyi ortadan kaldıranlar mı sağlayacaktır?!

Türkiyemizin, devletten her gün yeni bir diyet isteyen çağdaş yenicilerle, yeni Şeyh Saitlere, yeni Abdullah Öcalantılara değil; yeni Ahmet Vefik Paşalara, Süleyman Paşalara, Halide Ediplere, Ziya Gökalplere ve yeni Mustafa Kemallere ihtiyacı vardır. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar) İşte, radyo ve televizyon yayınları, bu ihtiyaç doğrultusunda Türkiye'nin ideallerinin gerçekleştirilmesine destek verecek bir noktaya ulaşmalıdır.

Değerli milletvekilleri, RTÜK bütçesine dair Plan ve Bütçe Komisyonu tutanaklarını inceledim. Gördüm ki, her partiden bütün milletvekili arkadaşlarım kurumun lüks harcamalarına işaret etmişler; İstanbul'da, bugünün parasıyla 1 trilyon liraya alınan villalar, Bilkent'te bugünün parasıyla yaklaşık 4 trilyon ödenerek alınan bina, TRT'den bugünün parasıyla 5 trilyon ödenerek alınıp, üç yıllığına yine TRT'ye bırakılan bina, vesaire.

Peki, bu trilyonlarca geliri olan kurumun hesaplarının hiçbir şekilde denetlenememesine ne demeli? Bir üyesinin sadece kendi aracının benzin masrafının milletvekillerinin beş aylık maaşına yaklaştığı bir kurumda, teftiş kurulu olmaması nasıl izah edilebilir?!

Bu RTÜK, Devlet İhale Yasasına da tabi değildir. Frekans planlaması yapacaktır Bilkent Üniversitesi bünyesindeki özel şirkete, gidip, 1 milyon dolara yakın para ödenmektedir. Bu şirketin ve araç gereç alımları yapılan şirketin içeriden ortaklı olduğu öne sürülmektedir.

Kurumda bir görevlinin kadınlara cinsel tacizde bulunduğu iddiaları kanıtlanmış; ama, bu şahıs, ne yazık ki, yıllarca korunmuştur.

Son derece nitelikli eleman çalıştırılması gereken kurum, eş, dost, akraba yuvası haline getirilmiş; yandaş çiftliği gibi kullanılan kurumda, bugün de bu uygulamaya pervasızca devam edilmektedir.

Bazı televizyonlarda zaman zaman ihaleleri etkileyebilecek yayımlar izliyoruz. Televizyon patronları, girecekleri ihalelerde karşı tarafı veya tarafları sindirmek için yayın yapıyor. RTÜK'ü, radyo ve televizyonların ekonomik çıkar sağlamak için kullanılmasına engel olması için, buradan uyardı bir kez daha görev sayıyorum.

Sayın milletvekilleri, biraz da genel ekonomik gelişmeler üzerinde durmak istiyorum. Türkiye, gerçekten bu yüzyılın mucizesini gerçekleştirmek üzeredir. Türk ekonomisi tarihinde, yıllık bileşik faizin enflasyonun altında olduğu görülmemiştir. Şu anda, tüketici fiyatları endeksi yüzde 65, bileşik yıllık faizler ise yüzde 45 dolayındadır; yani, faizler, enflasyonun 20 puan altındadır. Bu hükümet, faizden, ranttan para kazanma devrini kapatmıştır.

Bugün, reel ekonominin dinamosu menkul kıymetler borsası, rekorlar kırmaktadır. Bu gelişme, devlet ve özel sektör şirketlerinin halka arzını kolaylaştıracak ve ucuz kaynak temin etme imkânını sağlayacaktır. Faizden para kazanamayan yatırımcı reel sektöre dönecek, sanayi ve ticaret canlanacak, vergi gelirleri ve istihdam artacak, işsizlik azalacak ve topyekûn kalkınmada başarı sağlanacaktır.

Kasım ayı bütçe sonuçları da son derece umut vericidir. Vergi gelirleri, depremin ekonomide yarattığı tahribata rağmen, 1 katrilyon 881 trilyon liraya yükselerek, ekime göre yüzde 40'ın üzerinde artmıştır. Bütçe açığı, revize hedefin 1 katrilyon 110 trilyon lira altındadır. Faiz dışı fazlada da hedef aşılmıştır. Revize hedef, 895 trilyon lira iken, kasım sonu itibarıyla 2 katrilyon 86 trilyon liraya ulaşılmıştır.

Giderler de kontrol altına alınmıştır. Her şeye rağmen, deprem giderlerine rağmen, kasım ayındaki harcama ile temmuz ayındaki harcama aynı miktardadır.

Çok özet olarak sunduğum bu gelişmeler nasıl sağlanmıştır? Rahmetli Bedri İncetahtacı, 1999 bütçesi üzerinde yaptığı bir konuşmada, bir vatandaşın kendisine "size inanıyorum, size güveniyorum; ama, Ankara'ya gittiğiniz zaman yapılacak çok şeyiniz olduğuna inanmıyorum" dediğini aktarmıştı.

Vatandaşın Parlamente'ye inançsızlığının temelinde, iktidar gücünün siyasi çıkar için kullanılması yatmaktadır. Bugün, siyasi rant için değil, milletin ve ülkenin çıkarları için risk almaktan korkmayan, ciddi radikal kararlar alarak reel ekonomiyi canlandırma yolunda önemli adımlar atan bir hükümete sahibiz. Birkaç ay önce hayal dahi edilemeyecek bir noktaya gelinmesinin altında, işte bu kararlılık, disiplin ve özveri vardır. İşte, o vatandaşın aradığı hükümet, bu hükümettir. Bu hükümet, Ankara'da bir şeyler yapılabileceğini, siyasetçiye güvenilebileceğini o vatandaşa kanıtlamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hükümetimizin atılımlarının kararlılıkla sürmesi ve Türkiye'mizin idcallelerinin kısa sürede gerçekleştirilmesi dileğiyle, 2000 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclisi şahsım ve Demokratik Sol Parti Grubu adına saygıyla selamlıyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Al.

Demokratik Sol Parti Grubu adına ikinci söz, İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Sezgin'in.

Buyurun Sayın Sezgin. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA RAHMİ SEZGİN (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 yılı Cumhurbaşkanlığı bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Parti Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Grubum ve şahsım adına, Yüce Meclisi ve bizi izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Anayasamızın ilgili maddelerinde de belirtildiği üzere, Cumhurbaşkanına devletin en üst makamı olarak önemli görevler ve sorumluluklar verilmiştir. Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Bu sıfatla, Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder. Anayasanın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir. Bu görevler çerçevesinde Cumhurbaşkanı, milletin birlik ve bütünlüğünü temsilen devlete, yurttaşlarımıza, tüm siyasi partilere, her türlü sosyal örgütlenmelere, eğitimden sağlığa çok değişik alanlarda davranışlarıyla yol gösterici ve örnek olma durumundadır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı, Anayasada tanımlanan Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı kalma, laik cumhuriyeti, milletin bağımsızlığını ve egemenliğini, ülkenin bölünmez bütünlüğünü koruma ve kollamayla yükümlüdür. Ülke ve dünya sorunlarını yakından takip ederek, ülkemizi en iyi şekilde temsil etmek de, Cumhurbaşkanının görevleri arasındadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımız, engin deneyim ve tecrübesi ve saygın siyasi kimliğiyle, Anayasamızın kendine verdiği tüm görevleri tarafsız ve dengeli bir tutum içerisinde başarıyla gerçekleştirmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, ülkenin yararına her türlü faaliyete bizzat katılan, eğitim sorunlarına ilgi gösteren, yaşadığımız deprem felaketi nedeniyle vatandaşlarımızın sorunlarına sahip çıkan, acılarını paylaşan, karşılaşılan sorunların öncelikle ve başarılı bir biçimde aşılması ve ülkenin daha ileriye gidebilmesi için rejimin ve devletin sağlıklı ve etkin işlemesi gerektiğini ısrarla vurgulayan, Parlamentaoya sahip çıkılması ve yıpratılmaması gerektiğini her vesileyle ortaya koyan, tarafsızlığını ıcratları, beyanatları ve davranışlarıyla her zaman titizlikle koruyan bir davranış içindedir.

Cumhurbaşkanının tarafsızlığı, hiçbir sürece karışmamak biçiminde algılanmamalıdır. Cumhurbaşkanlığı makamı, laikliği, demokrasiyi, milletin egemenliğini korumaktan yana taraf olmak zorundadır. Herkesin takdir ettiği devlet adamlığı ve siyasetteki deneyimiyle Sayın Cumhurbaşkanımız, devletimizi, bu ilkeler çerçevesinde temsil etmektedir. Keza, Sayın Cumhurbaşkanımız, her zaman, devlet organlarının uyum içinde çalışmasına büyük özen göstermiş, işlerin hızla yürütülmesinde ve koordinasyon sağlanmasında gayret sarf etmiş ve işlerin takipçisi olmuştur.

Ülkemizde büyük bir başarıyla organize edilen ve katılan tüm ülkelerin takdirini kazanan AGİT toplantısında Sayın Cumhurbaşkanımız, dengeli ve saygın kişiliğiyle ülkemizi en iyi biçimde temsil ederek, toplantıya katılan tüm devlet adamlarından saygı, takdir ve itibar görmüştür. Sayın Cumhurbaşkanımızın gösterdiği performansı yürekten takdir ediyor, kendisine sağlık diliyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bildiğiniz gibi, Cumhurbaşkanlığı 2000 yılı bütçesini rakamlara bakarak değerlendirdiğimizde, geçtiğimiz yıla oranla daraltılmış bir bütçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Hükümetimizce teklif edilen Cumhurbaşkanlığı bütçesini Plan ve Bütçe Komisyo-

nunda kabul edilen şekliyle uygun bulduğumuzu ifade ederken, bütçenin, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve ulusumuza hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sezgin.

Demokratik Sol Parti Grubu adına üçüncü konuşmacı, Hatay Milletvekili Sayın Namık Kemal Atahan; buyurun efendim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA NAMIK KEMAL ATAHAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştayın 2000 yılı bütçesi hakkında, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, şahsım ve Grubum adına sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; demokrasilerde parlamentolar, yürütmenin malî işlemlerini ve faaliyetlerini birer ihtisas kurumu olan Sayıştaylar aracılığıyla denetlemekte, aklamaya ve izin işlemlerini tarafsız ve bağımsız olan bu yüksek denetim kurumlarının raporlarına dayandırmaktadırlar.

İkinci Dünya Savaşını izleyen yıllarda, kamu yönetimi anlayışında meydana gelen yeniliğe ve hesap verme sorumluluğundaki gelişmelere paralel olarak, sayıştaylardan beklentiler artmış; sayıştaylar da, klasik denetim anlayışlarının bu gelişmelere yanıt veremediğinin farkına vararak, yeni arayışlara yönelmişlerdir. Bu yeni denetim arayışlarından biri "performans denetimi" olarak adlandırılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada ve Avustralya gibi Anglo-Sakson geleneğinde ülke sayıştaylarının öncülüğünü yaptığı performans denetimini, Fransa, İtalya ve Belçika sayıştayları gibi örnek aldığımız, yargı yetkisiyle donatılmış kıta Avrupasındaki sayıştayların da uzunca bir süredir yürüttükleri bilinmektedir.

1996 yılında 4149 sayılı Yasayla Sayıştay Kanununa eklenen ek madde 10'la, performans denetimi, yetkisi ve görevi, hiçbir tereddüte yer vermeyecek biçimde Sayıştayımıza verilmiş bulunmaktadır. Bu performans denetimi, verimlilik ve etkinlik denetimidir. Performans denetiminin, klasik denetimin yanında yer alması, hem Sayıştayımız açısından hem de kamu kesiminde denetim yapan birim ve kuruluşlar açısından sevindiricidir.

Sayıştayımız, performans denetimi konusunda öncü rol oynamalı ve bu denetimin ülkemizde yaygınlaşmasına, kökleşmesine katkıda bulunmalıdır. Performans denetim raporlarının Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması, Yüce Meclisimizin kamu harcamalarının verimli, etkin ve rasyonel kullanılmasını izleme, kontrol ve değerlendirme rolünü de, elbette artıracaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; performans denetimi, sabırlı, yaratıcı, analitik düşünen ekip çalışmasına ve işbirliğine yatkın performans denetimi kültürünü özümsemiş denetçilere ihtiyaç göstermektedir. Bu bakımdan, başta performans denetimine ilişkin hizmet içi eğitim çalışmaları olmak üzere, çağdaş denetim metot ve tekniklerinin öğretilmesine ve özümsetilmesine yönelik çabaları, Sayıştayımız aralıksız sürdürmek durumundadır.

Son yıllarda, Sayıştayımızın hizmet içi eğitim çalışmalarında bir hareketlilik ve çeşitlilik gözlenmektedir. Bu durum, sevindirici olmakla birlikte, Sayıştayımız, hizmet içi eğitim faaliyetlerini stratejik plana ve yıllık faaliyet programlarına bağlamalı, eğitim ile denetim arasındaki karşılıklı etkileşimi dikkate almalı, eğitilen ve bu yolla belli bir birikime ulaşan denetim personelinin deneyimlerini diğer meslektaşlarıyla paylaşması için gerekli sistematik araçları ve ortamları geliştirmelidir.

Sayın milletvekilleri, kamu kuruluşlarının yönetim ve malî sistemlerinde giderek artan ölçüde bilişim teknolojisi kullanımı, Sayıştayın denetim konusundaki yaklaşımında önemli değişiklikleri zorunlu hale getirmektedir. Gelişmeler, bilgisayar destekli denetim teknikleri ve bilgisayarlı ortam-

ların denetimi gibi son derece yeni denetim yaklaşımı metot ve tekniklerini gündeme getirmiştir. Sayıştayımızın, bu yeni teknikler konusunda gerekli çalışmalarını kısa bir zaman içerisinde uygulamaya geçirmesini gerekli gördüğümüzü belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Sayıştayımızın, son birkaç yıl içerisinde, performans denetimine ilişkin oranlar başta olmak üzere, çağdaş denetim metot ve tekniklerine yönelik rehber ve elkitaplarını Türkçemize kazandırarak, kendi mensuplarının ve diğer ilgili uzmanlar ile akademisyenlerin istifadesine sunmuş olması, son derece takdirle karşılanacak bir girişimdir. Denetimin çağdaşlaştırılmasına ve etkinleştirilmesine yönelik bu hizmetin hızını kaybetmeksizin sürdürülmesini ve yoğunlaştırılmasını diliyorum.

Değerli üyeler, Sayıştayımızın yeni binasının birkaç ay içerisinde hizmete girecek olmasını sevinçle öğrenmiş bulunuyoruz. Sevincimiz, Sayıştayın rahat bir mekâna kavuşmasından fazlasını kapsamaktadır. Gerçekten, yetişmiş, çağdaş denetim metot ve tekniklerini özümsemiş denetim elemanlarının, denetim etkinleştirilmesine yapacakları katkılarını, çalışmalara elverişli fiziki çalışma ortamlarının yaratılmasıyla bütünleştirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan, yeni hizmet binasının kısa bir zaman içerisinde hizmete açılacak olmasını, denetimi çağdaş ölçüde yürütmenin bir gereği olarak değerlendirdiğimi belirtmek istiyorum.

Değerli üyeler, metin dışında, bir önceki konuşmacılardan değerli arkadaşımız Ertuğrul Yalçınbayır'ın bir sözüne temas etmeden geçmek istemiyorum. Değerli arkadaşımız, Avrupa Birliği'nin yolunun Diyarbakır'dan geçtiğini söyledi. Ben, bu ifadeyi yadırgadım. Avrupa Birliği'nin yolu, herhangi bir kentten değil, yalnız Türkiye'den geçer. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Bu görüş ve düşüncelerle, hepinizi şahsım ve Grubum adına selamlıyor ve Sayıştayın 2000 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. (DSP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Atahan.

Demokratik Sol Parti adına son konuşma, Ankara Milletvekili Sayın Tayfun İçli'ye aittir.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA HÜSEYİN TAYFUN İÇLİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa Mahkemesi Başkanlığının bütçesi için Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına saygılarımı sunuyorum.

Anayasa Mahkememizin kurumlarına ayrılan bu kısıtlı bütçeyle, geçmişte olduğu gibi 2000 yılında da, anayasal denetimi en iyi şekilde yapacaklarına olan inancımız tamdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Parti, ulusal uzlaşmayı sağlayacak bir anayasa hazırlanmasını öncelikli görevleri arasında saymış ve bu konunun Mecliste süratle ele alınması için gerekli çabayı göstermiştir. Anayasamızda yapılması gereken değişiklikler, gerçek ve katımcı demokrasiyi hayata geçirirken, hukuk devletini, ülke bütünlüğünü ve ulusal birliğimizi, ülkemizde demokrasinin ve ulusal birliğin de gereği olan inançlara saygılı bir laik düzeni, insan hak ve özgürlüklerini sağlam güvencelere bağlamalıdır.

İnsan hakları konusundaki eksikliklerimizi süratle gidermek, bizim dış dünyadan önce kendi insanımıza olan borcumuzdur. Nitekim, 21 inci Dönem bu Meclis, devlet güvenlik mahkemelerini sivilleştirerek hukuk açısından önemli bir icraata imza atmıştır. Anayasanın 143 üncü maddesinde yapılan değişiklik sonucu, devlet güvenlik mahkemelerinde, artık, askerî yargıç ve savcılar görev almayacaktır. Yine, Anayasanın 47, 125 ve 155 inci maddelerinde yapılan değişiklikle, özelleştirme, ilk kez anayasal bir dayanağa kavuşturulmuş, Türkiye'nin bugüne kadar çeşitli uluslararası sözleşmelerde kabul etmiş olduğu esaslara uygun olarak, kamu hizmetiyle ilgili imtiyaz şartlaşma ve

sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların ulusal veya uluslararası tahkim yoluyla çözülmesi sağlanmıştır. Böylece, imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri, Danıştayın inceleme yapacağı konular arasından çıkarılarak düşünce bildireceği konular arasına alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapılan Anayasa değişikliklerine yenilerinin süratle eklenmesi zorunludur. Milletvekili olabilme yaşının hâlâ 25'e indirilmemiş olması, rejimin büyük bir ayıbtır. O yüzden, nüfusumuzun yüzde 70'ine yaklaşan gençlik, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilememekte; sorunlarını, ancak, meydanlarda, sokaklarda dile getirebilmektedirler. Demokrasimizin bu eksikliği giderilmeli; böylelikle, ülke yönetiminde gençliğin dinamizminden ve idealizminden yararlanılmalıdır.

Yükseköğretim kurumuyla ilgili olarak Anayasada değişiklik yapılmalı, üniversite özerkliği de daha çağdaş normlara taşınmalıdır.

Anayasanın 159 uncu maddesi değiştirilerek, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunda Adalet Bakanlığının yetkileri sınırlandırılmalı ve bu kurul daha demokratik bir düzene kavuşturulmalıdır.

Çalışanların haklarına Anayasayla getirilen bütün çağdışı sınırlamalar kaldırılmalı, işçilerin 1963'te kazandıkları toplu sözleşme ve grev haklarına getirilen büyük kısımtular giderilmeli, kamu çalışanlarına da belirli ölçüler içerisinde toplu sözleşme ve grev hakları tanınmalıdır.

Vatandaşlar arasında ayrımcılık yaratan milletvekillerinin, bakan veya başbakanın dokunulmazlıklarının kaldırılmasını zorlaştıran Anayasa hükümleri değiştirilmelidir.

Sendika ve meslek odası yöneticisi, denetçisi ve avukatlarının, aynı zamanda milletvekili olabilmelerini yasaklayan Anayasanın 82 nci maddesi değiştirilmeli; böylelikle, toplumsal örgütlerin Büyük Millet Meclisinde temsil edilmesinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Anayasanın geçici 15 inci maddesinde belirtilen ve o dönemde çıkarılan yasa ve kanun hükmünde kararname Anayasaya aykırılığının öne sürülemeyeceğine ilişkin hükmünün değiştirilme zamanı da gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; idam cezası kaldırılmalıdır. Hukuk sisteminde yer alan, ancak yıllardır uygulanmayan bu ceza, ağırlaştırılmış ömür boyu ağır hapis cezasına dönüştürülmelidir. Demokratik Sol Parti olarak, programımızda olsun, seçim bildirgelerimizde olsun, idam cezalarının kaldırılması gerektiği, idam cezasının çağdaş hukuk sisteminde yerinin olamayacağı bildirilmiştir. İdam cezasını hukukumuzda muhafaza etmekle hukuk sistemimiz daha güçlü kılınmadığı gibi, etkinliği de azaltılmaktadır. Birçok ülke, ülkemizde idam cezası bulunduğu gerekçesiyle suçluları iade etmemekte, suçlular cezasız kalmaktadır. Hepinizin bildiği gibi, Avrupa Birliğinde üyeliğe geçebilmemizin en temel koşullarından biri de Kopenhag kriterlerine uyum sağlamak olup, bu nedenle de idam cezası kaldırılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, 21 inci Dönem Meclisin, temel hak ve özgürlüklerin kısılmasına yol açan hükümleri kaldıran, onların yerine insan onurunu her durumda ve koşulda korunması gereken bir değer olarak kabul eden, temel hak ve özgürlükleri genişleten, insan haklarına ilişkin evrensel ve uluslararası bildiri ve sözleşmelerle benimsenmiş çağdaş normlara uygun kurallar koyan bir Meclis olacağına inanmaktayız. Bunları hayata geçirecek olan ise, Yüce Meclistir; çünkü, egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur.

Değerli milletvekilleri, bu duygu ve düşüncelerle Anayasa Mahkemesi Başkanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diler, saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın İçli.

Değerli milletvekilleri, 1.12.1999 tarih ve 27 nolu Danışma Kurulu kararının Yüce Meclisçe onaylanmasından sonra, çalışma saatlerimiz düzenlenmiş ve saat 13.00-14.00 arasında Genel Kurul çalışmalarına ara verilmesi de, Yüce Heyetiniz tarafından tasvip görmüştü.

Bütçe çalışmalarının yoğunluğu, özellikle bugünkü programın yoğunluğu dolayısıyla, saat 13.00-14.00 arasında ara verilmemesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, Danışma Kurulundan geçmeden böyle bir karar alamazsınız, kendiliğinizden böyle bir karar olmaz efendim.

BAŞKAN – Efendim, ara vermeden çalışmanın daha doğru olacağına, Genel Kurul, işaretiyle karar verdi.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bu aldığımız karar devamlılık arz eder, o zaman da Danışma Kurulunu hiçe sayan bir karar olur.

BAŞKAN – Hayır efendim, Danışma Kurulunu hiçe sayan bir karar değil; Yüce Genel Kurulun oylarıyla karar aldım.

Teşekkür ediyorum.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, Danışma Kurulunu hiçe sayamazsınız...

BAŞKAN – Lütfen efendim...

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu adına Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçeleri üzerinde görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün bütçesini görüşmekte olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi, gerçekten, seksen yıllık tarihinde Türkiye Cumhuriyetinin dönüşümü konusunda çok önemli kararların altına imza atmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanı Gazi Mustafa Kemal, aynı zamanda Türk Silahlı Kuvvetlerinin de Başkomutanıydı; yani, Ulusal Kurtuluş Savaşının Başkomutanı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanıydı. Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Ulusal Kurtuluş Savaşına önderlik eden bir Meclistir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, cumhuriyeti kurarak, daha sonra cumhuriyet devrimlerini gerçekleştirerek, daha sonra da çokpartitli demokratik sistemi kabul ederek, Türkiye'nin çok önemli dönüşümlerini gerçekleştirmiştir. 1000'li yılları geride bıraktığımız, 2000'li yıllara girdiğimiz bugünlere Türkiye Büyük Millet Meclisine, yine çok önemli dönüşümleri gerçekleştirme görevi düşmektedir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, kim ne söylerse söylesin, tarihinde Türkiye Cumhuriyetini çok önemli bir noktaya getirmiştir. Bu dönüşümleri gerçekleştirerek, özellikle 12 milyon nüfusa sahip olan Türkiye Cumhuriyetini, sıfır okuryazar olan Türk Milletini ve 50 dolar milli gelire sahip olan Türk Milletini, fert başına düşen milli gelirin 50 dolarlarda olduğu milleti, bugün 3 000 dolarlara ulaştıran, 16 milyon insanı okutan ve gerçekten çok önemli değişiklikleri gerçekleştiren bir Meclistir. O günlere baktığımızda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapanları ve içerisinden çıkardığı hükümetleri huzurunuzda kutluyorum; ülkemizi, çok önemli bir noktaya getirmişlerdir.

Değerli arkadaşlarım, bugün bize düşen ise, ülkemizi, işte bu geldiğimiz noktadan yeniden yukarı doğru döndürmektir. Bu dönüşümü sağlamanın en büyük görevi de Türkiye Büyük Millet Meclisine düşmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisi, özellikle bu dönüşümü sağlarken, önce kendi fizikî organizasyonunu yeniden gözden geçirmelidir. Bu kadar önemli dönüşümleri gerçekleştirmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bundan sonra hem fizikî hem de idarî, kendi organizasyonunu yeniden gözden geçirerek, çağın yükselen değerlerine göre, artık, kendini yeni bir organizasyondan geçirmek zorunda olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, bir milletvekiline bakıyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi lojmanlarından, yani etrafı duvarlarla çevrilmiş bir kampustan çıkıyor, yine etrafı duvarlarla çevrilmiş, kapıları asker ve polisler tarafından beklenen bir başka kampuse geliyor. Yalnızca güvenlik kaygısıyla yapılmış bu organizasyonlar, artık, 21 inci Yüzyılın organizasyonları değildir.

Sevgili milletvekilleri, 21 inci Yüzyılda dünyada sınırlar kalkıyor, dünyada duvarlar yıkılıyor; ancak, biz, hâlâ, halkın Meclisinin etrafını duvarlarla korumaya çalışıyoruz. Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin etrafındaki duvarları yıkarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin halkıyla kucaklaşmasını sağlayalım. Türkiye Büyük Millet Meclisinin içerisinde bulunduğu kampus bütün insanlara açık olsun ve herkesin gelip burada yararlanabileceği bir alan haline getirilsin.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bugünkü organizasyonu yaparken, Genelkurmay Başkanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığı da aynı düşünceden hareketle, aynı organizasyonu yapmıştır. Bugün, bir yurttaşın Türkiye Büyük Millet Meclisine girmesi hangi prosedürlere tabi ise, askerî organizasyonlarda, yani kışlalara girmek de aynı organizasyonlara tabi; bu, bize yakışmamaktadır. Biz, artık, yeni sivil anlayışların gereği, yepyeni bir organizasyonu gerçekleştirmek zorundayız. Dünyanın hiçbir yerinde böyle etrafı duvarlarla çevrili bir kampusa sahip meclis yoktur.

Değerli arkadaşlarım, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi 5 000'in üzerinde personel çalıştırmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, özellikle, bu personeli, hiç kendisinin üzerine vazife olmayan işlerde kullanmaktadır. Çağımızın yönetim anlayışı, işletme anlayışı, artık, herkesin çok fazla iş yaptığı bir anlayışı kapsamıyor; herkesin ihtisas sahibi olduğu konularda iş yaptığı bir yeni anlayışı benimsiyor.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisi, 5 tane büyük lokantada 5 000 kişiye yemek veren bir işletmeyi bünyesinde tutuyor. Lokantacılık veya hizmet sektörü diye adlandırdığımız bu sektör çok ayrı bir işletme biçimidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle bir işletmeyi yapmamalıdır; yapması doğru değildir.

Değerli arkadaşlarım, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletvekillerinin sağlık hizmetlerini görececek bir sağlık reviri açmıştır; hastane görünümündedir. Milletvekilleri, dilediği yerde, gidip kendi sağlık işlemlerini yaptırabilir, sağlık kontrolünden geçebilir; ancak, çok ayrı bir işletmecilik olan hastane işletmeciliğini Türkiye Büyük Millet Meclisi yapamaz, yapmamalıdır.

Değerli arkadaşlarım, tüm bu anlayışlardan hızla uzaklaşan, etkin çalışan, hızlı karar alan bir Türkiye Büyük Millet Meclisini yeniden organize etmek zorundayız. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapan arkadaşlarımız, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapan milletvekili arkadaşlarımız, halkla ilişkiler binasında, yeteri kadar, çağın gerektirdiği bilgileri haiz olarak çalışmalarını sürdürebiliyorlar mı?

Değerli arkadaşlarım, milletvekilleri bu 3 metrekairelik odalarda çalışmalarını yapamazlar. Ben size çok açık ve net söyleyeyim; buranın maliyeti, bugün, milletvekili başına 1,5 milyar liradır. Oturduğumuz konutların maliyeti 1 milyar liradır; ama, ne konutlardan ne de oturduğu mekândan milletvekilleri memnun değil. Değerli arkadaşlarım, o zaman, çağın gereği olan, daha az, yani, minimum kaynakla maksimum iş üretecek yeni bir organizasyonu Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçekleştirme zorunluluğu vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşan bütün arkadaşlarımız, bütün milletvekillerimiz, yeniden yapılanmadan, devletin yeniden yapılanmasından bahsetmektedir. Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisini yeniden yapılandırmayı, 21 inci Dönem milletvekilleri olarak biz üstlenelim.

Her milletvekilinin dışarıda ofis kurabileceği bir imkânı onlara tanıyalım. Buradaki halkla ilişkileri kaldıralım, halkla ilişkilerin yerine, kültür, sanat ve enformasyon merkezi getirelim.

Burada, 50'nin üzerinde çay ocağı var, bunların hepsini kaldıralım. Bankacılık hizmetlerini kaldıralım, berberini kaldıralım, ayakkabı boyacılarını kaldıralım; bu halkla ilişkilerdeki teferruatın hepsini kaldıralım. Yeni bir anlayışla, milletvekilinin dışarıda tutacağı büronun kendi çalışma bürosu haline getirilmesi için gerekli bütün imkânları onlara verelim.

Lojmanları satalım ve dışarıda, milletvekillerimiz, dilediği yerde, istediği gibi otursun. Bugün, lojmanların değeri 100 trilyon lira. Bununla da kalmıyoruz, her ay, o lojmanlara dünyanın parasını harcıyoruz. Bırakın mülkiyetini, oraya yaptığımız masrafla, dışarıda, daha iyi koşullarda milletvekillerini oturtabiliriz, ikame edebiliriz. Yani, yeter ki, yeni bir organizasyonu, yeni bir anlayışı benimseyelim.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını yıpratmak için çok önemli organizasyonlar, çok önemli kampanyalar yürütülmektedir. Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisini yeniden organize ederek, halkla aramızdaki duvarları kaldırarak, Türkiye Büyük Millet Meclisini yıpratmaya çalışan güçlerin heveslerini kursaklarında bırakalım. Bunları yapmak, bizim temel görevimiz olmalıdır diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, yasama görevinde ise, özellikle Meclisimizin bu kadar çok personel çalıştırmasına rağmen, önümüze gelen yasaların bir mukayesesi var mı? Hangi yasayı hangi yasayla değiştirdiğimizi hangimiz biliyoruz? Uzman olduğumuz konularda bile, bunları Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulabilmek için çok büyük çalışmalar gerekir. Ben, burada, Meclis yönetimimizden, bunu bize sağlamasını istirham ediyorum. Yani, neyi neyle değiştirdiğimizi, hangi yasayı hangi yasayla değiştirdiğimizi mukayeseli olarak bize bildirsinsler ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığımız görüşmeler daha verimli olsun.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin milenyumda önünde duran en önemli görevlerinden birisi de, kanımızca, Türkiye Büyük Millet Meclisini kapatanların yaptığı anayasa yeniden yapmaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisini kapatanların yaptığı anayasa Türkiye'yi yönetecek olanların, yönetmeye kalkanların, gerçekten, bunu halka izah etmeleri mümkün değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 21 inci Yüzyılda, Kopenhag kriterlerini de içeren, çağdaş toplumun, bireyin özgürlüğünü sağlayacak yepyeni bir anayasa yapmak zorunda. Bu anayasa, önmümüzdeki bin yılda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin büyük eseri olarak tarihe geçmelidir. Anayasalarımız, hep, ara dönemlerde, askerî rejimlerde değişmemeli; artık, demokratik koşullarda da anayasa değişimini sağlamak durumundayız.

Yine, İktüzüğümüzü değiştirerek, İktüzüğümüzün değişikliğiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha aktif ve daha verimli çalışması gerekir. Değerli arkadaşlarım, küreselleşen dünyada değerler o kadar çabuk değişmekte ve dünya o kadar çabuk dönüşmektedir ki, karar alma me-

kanizması hantal, yavaş olduğu zaman, bunun arkasından yetişmek mümkün değil. Mademki Türkiye'yi dünyaya entegre etmeyi amaçlıyoruz, mademki 21 inci Yüzyılda Türkiye'nin dünyayla entegre olmasını sağlayacağız, o zaman, dünya yönetiminin çabuk ve etkin anlayışını da kabul etmek zorundayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu içtüzük değişikliğini gerçekleştirerek, dünyadaki bu oluşumu da benimsemek zorunda.

Değerli arkadaşlarım, Cumhurbaşkanlığı seçimi de, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde bulunan en önemli konulardan birisidir.

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Doğrudur... Söyle bakalım.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Mayıs ayında Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçekleştireceği Cumhurbaşkanlığı seçimi, Türkiye'yi 21 inci Yüzyıla taşıyacak olan Cumhurbaşkanımı da belirleyecektir. Biz, Doğru Yol Partisi olarak, bugünkü Cumhurbaşkanımıza sahip çıkıyor...

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Öyle bir hakkın var mı?!

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Öyle bir hakkın yok.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – ...tecrübesinden daha uzun yıllar yararlanmak istiyoruz.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Allah uzun ömür versin.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Ancak, az önce söylediğim koşullar çerçevesinde, bugünkü Cumhurbaşkanımızın seçilmesini sağlayacak olan anayasa değişikliği yapılmazsa...

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Sen de Shevardnadze gibi konuşuyorsun. Bravo!..

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Efendim Sayın Başkan?

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Shevardnadze de öyle diyordu.

BAŞKAN – Buyurun efendim, buyurun sayın hatip; siz, konuşmanıza devam edin.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – O zaman, Anayasayı değiştirmeniz lazım.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Eğer, Türkiye Büyük Millet Meclisi anayasa değişikliğini yapamazsa...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Hayır, teklif etmeniz lazım.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – ...Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Cumhurbaşkanlığı seçiminin, hiçbir soruna, hiçbir tıkanmaya mahal bırakılmadan aşılması yolunda, Doğru Yol Partisi olarak katkıda bulunacağımızı buradan bildirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, yine, burada, Cumhurbaşkanlığı bütçesinde bir söz daha söylemek istiyorum. Az önce, Türkiye Büyük Millet Meclisinin etrafındaki duvarların yıkılmasını istedim. Aynı duygularımı, Cumhurbaşkanlığı kampüsü etrafındaki duvarların da kaldırılması yönünde tekrar etmek istiyorum. Hepimiz buradan lojmanlara giderken, Cumhurbaşkanlığı kampüsünün etrafında yeni yeni duvarlar örüldüğü, yeni yeni demir zırhmalardan oluşan çitler oluştuğunu görmekteyiz. Milletlin burada sözcüleri olan milletvekilleri olarak bile, içeride neyin olup olmadığını bilmiyoruz; birçok inşaat devam ediyor, ağaçlar kesiliyor, ama biz bunları bilemiyoruz. Çağımızın gereği olan şeffaflığın Cumhurbaşkanlığınca da uygulanmasının gerekliliğine inanıyor; Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçelerinin, Meclisimize, Cumhurbaşkanlığımıza ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dönen.

Doğru Yol Partisi Grubu adına ikinci söz, Samsun Milletvekili Sayın Erdoğan Sezgin'in.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ERDOĞAN SEZGİN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayıştay ve Anayasa Mahkemesi bütçeleri hakkında söz almış bulunuyorum. Grubum ve şahsım adına Yüce Meclisi ve bütçe görüşmelerini izleyen aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

İradeci seniyyeden başlamak istiyorum, Sayıştaydan başlamak istiyorum. Sayıştay, babadan kalma değil, dededen kalma, devlet hayatımıza girmiş, köklü müesseselerden birisidir. Sayıştayın etkinliğini ne kadar artırırsak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de etkinliğini o kadar artırırız. Sayıştay, devlet hayatımızda beyülmale, devlet malına sahip çıkmış, müessesese haline gelmiş önemli bir kurumdur. 832 sayılı Yasayla yeni bir hüviyete kavuşturulmuş, kendine bağlı kurum ve kuruluşların kaynaklarını ne ölçüde verimli, etkin ve tutumlu kullandıklarını inceleme yetkisi verilmiştir. Sayıştaya, bu verilen yetki de yetmemektedir. Sayıştayın etkinliğini artırmak mecburiyetindeyiz. Sebebine gelince; Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yetkisi, Meclis araştırması ve soruşturmasıyla sınırlıdır. Meclis araştırması ve soruşturması sonucu Meclis çoğunluğuyla ilgili olduğu için denetim etkili hale gelememektedir. O nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan Sayıştayın yetkilerini genişletmek, gerekir ise, yeni bir kontrol mekanizmasını devlet hayatımıza getirmek mecburiyetindeyiz.

Sayıştay denetiminden siyasetçiler çok rahatsız olmuştur. Geçmiş siyasi hayatımızda, devlet hayatımızda, Sayıştay kontrolünden kurtulabilmek için fonlara gidilmiş, fonlar vasıtasıyla yatırım yapılmıştır.

Değerli milletvekilleri, hükümetlerin tasarrufları vardır, tasarruf yetkileri vardır; bunlara itirazımız yoktur; istediği yatırımı da yapabilir; ama, yapılan yatırımların hesabı kitabı, uygun harcama harcanmadığının kontrollü, mutlaka bir müessesese tarafından kontrol edilmek mecburiyetindedir.

Günümüzde ekonomik şartlar, devlet hayatındaki gelişmeler çok değişti- yap-işlet-devret modeli, enerji üretim ve dağıtım, vesaire- özel hukuk ilişkileriyle yönetilen devlet malları mefhumu ortaya çıktı.

Peki, bu malların devlet paylarını kim kontrol edecek? Geçmiş hayatımızda çok yakinen gördük, devlet adına toplanan paralar repo edilmiş, aylarca, yıllarca devlet kasasına girmemiştir. O nedenle, Türkiye Cumhuriyetinde kontrol mekanizmalarını mutlaka gözden geçirip, yeni müesseseler kurmak mecburiyetindeyiz. Her gün, değişim deyip, devlet hantal deyip duruyoruz; devlet hayatımıza ne şekilde yeni kontrol mekanizmaları ihdas edeceğimizi, bir türlü, düşünme aşamasına gelmemiş bulunuyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bu kontrol mekanizmalarını gözden geçirerek, yeni müesseseler ihdas etmek zaruretinde olduğunu yüksek dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Sayıştay bütçesinin, çok değer verdiğimiz Sayıştay camiasına hayırlı olmasını diliyorum.

Anayasa Mahkemesi, devletin temel nizamını koruyan, Yüce Meclisin çıkardığı yasaların bu temel nizam olan Anayasaya aykırı olup olmadığını kontrol eden önemli bir anayasal kuruluşumuzdur. Bu kuruluş, bazı dönemler çok sevimsiz hale gelmiştir. 1980 öncesinde, hatırlarsanız, 1974 yılında çıkarılan bir Af Yasası, Meclis affetmediği halde, basit bir yorumla, Meclisin affetmediklerini de affedivermiştir. Bunun en büyük kaynağı ve nedeni, esasında, 1961 Anayasası olmuştur. 1961 Anayasası, ideolojik bir anayasa; haklar ve hürriyetler listesi yapılarak, o haklar ve hürriyetlerin hiçbir zaman özüme dokunulmayacağı ifade edilmiştir ve Meclis tarafından çıkarılan bütün uyum yasaları, Anayasaya aykırılıktan iptal edilmiştir. Geçmiş siyasette, siyasetçiler, bu Anayasayla Türkiye'nin yönetilemeyeceğini, açık ve seçik ifade etmişlerdir.

O dönemi hatırlayacaksınız, sokaktaki herkes -işçi sendikasımdan tutun da öğrencilere varana kadar- "anayasal hakkımız" diyerek, hürriyetleri alabildiğine kullanmışlardır. Hürriyetler o kadar hor kullanılmış ki, başkasının alanına dahi girilme, anayasal bir hak olarak iddia edilmiş ve o dönemde, aylarca, hatta yıllarca süren grevler, üniversite işgalleri, ideolojik çarpışmalar ve çatışmalar -hatta, bu hürriyetler o kadar önemli hale gelmiş ki o günkü telakkiye göre- adam öldürmeler dahi haklı hale gelmiş ve Türkiye'yi, bu kaos, 1980 askerî yönetimine götürmüştür.

Değerli arkadaşlar, anayasa nizamını beğenin beğenmeyin, anayasanın nesebi, sahil olsun, gayrisahih olsun, değiştirene kadar temel nizamımız, uyulması gereken kurallardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin dikkatini çekiyorum: Bundan böyle, nesebi gayrisahih anayasa yapmayalım, milletin temsilcileri olarak bizler yapalım; ihtiyaçlara, Türkiye'nin önünde duran meselelere, telakkilere, çağa uygun bir anayasa yapalım.

Anayasa Mahkemesinin bugünkü görev ve işleyişinden, birtakım meseleleri çıkaralım; Şöyle ki: Yüce Divan sıfatıyla Bakanlar Kurulu üyelerini yargı yetkisini alıp, Yargıtaya verelim; çünkü, ceza yargılamasında, Yargıtay, artık, ihtisas mahkemesi haline gelmiştir; Anayasa Mahkemesinin, ceza yargılamasında bir ihtisası yoktur. Alınan kararlar, 1 veya 2 farkla alınıp, kamuoyunu veya tarafları memnun etmiyor; hukukilik durumu tartışılıp gidiyor. Biz -örnek olsun diye söylüyorum- Duverger'in siyasi partilerle ilgili otokontrol sistemini, 12 Eylül mahkemelerinin askerî yargıçlarına anlatabildik; ama, bugün, Siyasî Partiler Kanununun getirdiği otokontrol sistemini, Anayasa Mahkemesine henüz anlatamadık.

BAŞKAN - 1 dakika süreniz var Sayın Sezgin; buyurun, tamamlayın efendim.

ERDOĞAN SEZGİN (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yüce Meclis, sancılı olan bu Anayasamızı değiştirirken, Anayasa Mahkemesinin birtakım yorumlarla kararlara gitmesini mutlaka önlemelidir.

Anayasa, bir uygulama kanunu değildir- Siyasî partiler açısından arz ediyorum- uygulama kanunu Siyasî Partiler Kanunudur. Anayasa Mahkemesi bir siyasî partiyi kapattı; ne oldu; semsiye delindi, yenisini aldın, değişen ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim; lütfen, tamamlayın.

ERDOĞAN SEZGİN (Devamla) - Onun için, bu Meclisin, anayasa değişikliklerinde bu meselelere çok dikkat ve özen göstermek mecburiyetinde olduğunu ifade ediyor, bu bütçenin, kurumlarımıza, devletimize, Türkiye'ye hayırlı olmasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sezgin.

Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yalçıntaş. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA NEVZAT YALÇINTAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hayatı önemi haiz müesseselerin bütçelerini görüştürüyoruz. Bunlar, milletimizin ve devletimizin şahdamarı mesabesinde kuruluşlardır.

Milletimiz, her şeyden önce, hâkimiyet erkini Türkiye Büyük Millet Meclisine, bu Yüce Meclise vermiş bulunuyor ve bu erki bizler, sizler, hepimiz milletimizin adına kullanıyoruz. İşte, bu büyük mesuliyete girmiş olan fertler olarak bunu en dürüst, en etkin ve medenî bir cesaretle kullanmak durumundayız.

Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı bütçeleri hakkında düşüncelerimi arz ediyorum.

Bu Yüce Meclisin daha verimli çalışması, şüphesiz ki, hepimizin müşterek arzusudur ve bu da bazı köklü değişiklikleri icap ettiriyor. Yani, "bugünkü sistem en iyi sistemdir" deyip devam etmek yerine, herhalde, bazı değişikliklerin yapılması zaruretini kabulle bunları getirmek, daha verimli çalışmalar yapmak durumundayız. Daha kaliteli çalışmalar yapmak durumundayız ve mümkünse daha az harcamayla. Baktığımız zaman, şüphesiz, gerekleri var; ama, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bütçesi önemli bir artış gösteriyor; buna mukabil, Cumhurbaşkanlığı bütçesi aksi istikamette bir azalış içerisinde.

Hizmetlerin pahalı görüldüğü burada söylendi, ben tekrar edecek değilim, bunları azaltmakta yarar var. Ürünün kalitesini yükseltmeliyiz. Evet, daha çok ürün çıkarmak için çabalıyoruz, yasama ve denetleme; ama, bu ürünlerin bir kısmı geri dönüyor; yani, yanlış hesap Bağdat'tan döner gibi, Bağdat'a dahi gitmeden üç ay, beş ay, altı ay sonra aynı yasalar buraya geliyor. Bu, bir verimlilik değildir. Demek ki, bir noksanlık var. Bendeniz, bu noksanlıkları, daha önceki görüşmelerde, Anayasa Komisyonunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve diğerlerinde söz alarak arz etmeye çalışmıştım; bunu, sırf düşünülmesi için, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımıza ve mesai arkadaşlarına ve hepinize arz ediyorum; geri dönen kanunlar çıkarmak büyük bir israf ve bir prestij kaybı.

Tabii, bu çalışmalarımızın daha etkin olması, dışarıya duyurulmasına da bağlı; yani, dışarı, istediği andan itibaren bizi çok iyi görmeli; bunun için televizyon yayınları faydalı.

Sayın Başkanımızın ve başkanvekillerimizin zaman zaman açıklama yapmaları lazım. Çok az açıklama yapılıyor kanaatindeyim; hayati konularda mutlaka açıklama yapılmalıdır ve bu açıklamalar inandırıcı olacaktır.

Verimlilikle beraber, belki onun kadar, hatta ondan daha önemli ikinci bir nokta, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin itibarı, prestiji ve saygınlığıdır. Bunun için dikkat edeceğimiz hususlar var. Birincisi, burası millî iradeyi temsil ediyor; biz, bu iradeyi başka etkiler altına bırakamayız, bunun intibahını dahi veremeyiz. "Şu isteniyor, bu istenmiyor" sözlerinin dolaşacağı mekânlar buralar olmamalı.

Liderler, partilerin en önde gelen çalışkan, fedakâr, o göreve seçilmiş insanlardır. Unutmayalım, onlar da 9 ay 10 gündür, onlar da hata yapabilirler. İradelerimizi, liderlerimizin iradelerine teslim etmek, işte, bu hâkimiyeti millîye prensibinin tam tezahürünü önleyici bir unsurdur. Elbette ki hiç kimse, liderinin, genel başkanının temayüllerini, arzularını dikkate almayacak manası yok; ama, bu dönemde, birçok vaka işittik; bir kısmına şahit olduk, telefonlarla, direktiflerle bir grubun, insanlar topluluğunun iradelerinin nasıl malul edildiğine.

Sadece bununla iktifa edemeyiz. Biz buraya hür vicdanlarımızla hizmet etmek için geldik; işlerimizi, güçlerimizi bırakıp geldik; biliyoruz ki, çoğumuz, maddî fedakârlıklar yaparak geldik. Burası bir kisp, kazanç yeri değil, hiç şüphesiz değil. Yani lükratif düşüncelerle, kâr ve kazanç düşünen insanların kazanacağı mekânlar bu Meclisin dışında çok var. Türkiye dinamik bir ülke. Sanayiye, ticarete atılır, turizme açılır; bu sektörler canlı. Burada öne geçen şey, hizmettir. Nereye hizmet; millete hizmet; çünkü onu temsil ediyoruz. Öyleyse bunun aksi görüntüyü veremeyiz. Bu modern çağda nasıl göründüğümüz ne olduğumuzdan daha önemlidir. Görüntümüzü de dikkat etmek mecburiyetindeyiz. Örnek olarak bu emekli maaşları konusunu burada zikretmek istiyorum. Öyle bir görüntü veriliyor ki, bir kere millet tam anlayamıyor. Burada Sayın Başkanımız açıklamada bulundu; ama, keşke, diğer başkanvekillerimiz, grup başkanvekillerimiz de art arda, bıktırmadan bu

açıklamaları yapsalardı. Şaibe altına düşüyoruz. Sanki biz geceyarısı getirerek, el çabukluğu yapıyoruz havalarına, ithamlarına maruz kalıyoruz. Böyle bir şey yok. Ben, gayet iyi biliyorum ki, çoğunuz maddi imkânlarımızı kaybederek, buraya geldiniz. Öyle geldik buraya. Öyleyse, bu maddi kaybımızın yanına bir de manevî kayıp koyamayız. Bu nokta, başta Sayın Başkanımız olmak üzere, defaten açıklanmalı. Ortaya bir mesele çıkınca, liderler ellerini çekiyorlar. Kim yaptı, kim etti, kim verdi noktasına geliniyor; hoş, doğru bir şey değil. Bu burada kalmaz; böyle bir intiba verilirse, bu Üçü Meclis böyle bir intiba verirse, bu, temayül haline gelir. Yani, dışarıdaki insanlar "ha, alan alıyor, bal tutan, parmağını yalıyor" temayüllerine girer. Nepotizm; hısımlar, akraba, yakın dost, eş koruma bir yaygınlık kazanır; bu bir hastalık. Japonya'dan Fransa'ya, Almanya'ya kadar örnekleri yaşandı. Çıkar çıkmaz istifa ettiler; yahut da genel başkanları, başbakanları "buyurun kardeşim, ayrılın" dediler. Bizde bu mekanizma henüz işleyemedi; işler mahkemelere havale... Elbette gidilecek; mahkemeler sürüyor da sürüyor. İnşallah, şu koltuk davaları da bir an evvel biter; oturduğumuz koltukların hesabını da verebiliriz.

Yani, bu görünüşümlüze çok dikkat etmemiz gerekiyor ve "burada bir kazanç peşinde koşan insanlar" intibalarını silmemiz gerekiyor. Bundan istifade eden odaklar var; Ankara'da, İstanbul'da... Yani, böyle bir şeyler yapılsın, demokrasi aleyhine etkinliklerimizi, kamuoyunu şartlandırmamızı daha kolay yapalım diyorlar. Bu insanlara fırsat vermeme durumundayız. Bunları sizler benden çok iyi biliyorsunuz ve son günlerde bu istikametteki bazı yayınları, siyaseti kötüleyen, siyasetçiyi kötüleyen, her birimizi şaibe altında bırakan yayınları izliyorsunuz.

Tabiiyle, burada, RTÜK'ün bu yayınlar konusundaki politikası, bu sabah tenkit edildi; fakat, yapılan araştırmalar meydanda. Ben bu sektörden de geliyorum; hasbelkader, TRT Genel Müdürlüğünden bugüne kadar bu sektörün içerisinde kalma durumumuz oldu. Bu uygulamalar büyük ekseriyetiyle isabetlidir arkadaşlar. Kanun var; bu kanun bize ait bir şey değil; sınırlar ötesi yayınları tanzim eden Avrupa çerçevesindeki mevzuattan alınmış, hatta, biraz daha hafifletilmiştir.

Aksi halde, başka hangi müeyyide var? Öyle saldırırlar ki... Önce bu saldırının hedefi burası olur; çünkü, burayı susturdu mu, yıldırma mı, oradan sonra, ihale için şunu yapar, kızdığı şahsa bu iftirayı atar. Buradaki bir uygun demokratik seviyeyi muhafaza, ülkenin demokratik rejimi, insanların şahsî hakları için zaruridir. Elinizde hiçbir şey kalmaz, tekdüz edemezsiniz. Bir gazetenin tekzihi daha kolaydır. Bandı alamazsınız, bandı vermezler.

Dolayısıyla, ben şahsen, RTÜK'ün çalışmalarından dolayı memnuniyetini izhar eden yüzde 84'lük kitleye katılıyorum. Bunlar, birer sopa değildir, sopa da olmamıştır, olmamalıdır; burası seçmiştir bu arkadaşları.

Tabii, bunu bu mekanizmayı başka türlü kullanmak isteyenler yok değil, onu biliyoruz. İşte, bu frekans tahsisi, kanal tahsisi meselesi... Demoklesin kılıcını tutuyor; kamu menfaatına aykırı tutuyor; çünkü, transfer için para alınacak, ihale edilecek. Gerçi, dijital sistem yavaş yavaş bunları da kadük hale sokmaya başladı; 80-90 kanalla aynı anda yapabileceğiniz yayınlar da artık böyle transfer... Ama, bugün için bu, devletin elindeki önemli bir gelir kaynağı. Yapılan ihalelerin bir kısmı iptal edildi. Neden; burada girecek vaktimiz yok, arkasında bir hafife zihniyeti var. Demokrasiyi içine sindiremeyenlerin tavırları var. Böyle bir sopayı elimde tutayım, ihaleleri yapmayayım; çünkü, o düşünecek, ihale olmadı "ya benim aleyhime rapor verilerse..." Bunların mekanizmaları kuruldu Türkiye'de, mekanizmaları var hâlâ. Dolayısıyla, RTÜK'ü tenkit ederken, biraz daha bu meselelerin bu yönlerini görmemizde, demokrasiye yönelmiş tehdit mekanizmalarının Türkiye'de mevcut olduğunu bilmemizde yarar var. Ben, şahsen, RTÜK'ün bu baktaki uygulamalarını, medeni bir cesaret olarak kabul ediyorum. Türkiye'de bürokratlar, büyük sermayenin, büyük yayınların karşısına kolay çıkamıyorlar. İki gün sonra, hiç olmadık şekilde bir manşet, olmadık şekilde güya bir belgesel haber, o bürokratin senelerce olan gayretini giderebiliyor.

Tabiatıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bütçesi görüşülürken, Türkiye'nin demokrasi- zasyon hedefini gözden ırak tutamayız. Türkiye demokratlaşmak istiyor, insan haklarını uygula- mak, hürriyetleri uygulamak istiyor. Bunları, partilere, sadece ve sadece partilere bırakırsak, arada partilerarası uzlaştırıcı mekanizmaları harekete geçirmesek, bu işler zor çıkacak, zor yapılacak. Partilerin başka öncelikleri olabiliyor. Dolayısıyla, burada Sayın Başkanımıza veyahut biraz evvel bahsedildi; Sayın Arseven'in grubuna iş düşüyor. Anayasada yapacağımız değişiklikleri, sadece partilere bıraktığımız andan itibaren iş uzayacaktır.

Bence, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı harekete geçmelidir. Biliyorsunuz, Fazilet Partisi teklifini hazırlamıştır; beğeniriz beğenmeyiz; ama, elde bir metin vardır. Diğer partilerimiz de, bu istikamette çalışmalıdırlar. Başka türlü, güntümüze yakışır, demokratik bir seviyeye ulaşaca- ğımızı zannetmiyorum. Elbirliğiyle, yani, en küçük memurundan en yüksek devlet kademesine ka- dar, demokratikleşme, insan hakları ve hürriyetleri, atılımlar, kalkınma gibi idallerimizi gerçek- leştirme yolunda çaba göstermeliyiz. Buradaki, bu çabalarındaki yetkiler kullandırken, hukuk zemi- ninde olmalıdır. Herkes yetkisini kullanacak; ama, hukuk zemininde kullanacak. Şu, bu yetkiler, lâ- ytisel bir tarzda insanlara verilmemiş; ya anayasadan ya -ona bağlı olmak gibi- kanunlardan alıyor. Öyleyse, sınırsız değil, bunun bir çerçevesi var, bir muhtevası var. Yetki, çerçevesi, muhtevası olan bir tasarruftur, bu'dı mücerrette, içi, istenildiği gibi doldurulabilen keyflik değildir; çünkü, her şey- den önce, yetki kullanılırken, o görevin mahiyetine, yetkiyi kullanan kişi bakmak durumundadır; bu görev neyi icap ettiriyor, hangi niteliği icap ettiriyor... İlmî kurullara bir tayin yapacaksanız, her şeyden önce, ilmî ziyniyeti olan kişi olacaktır bunun başında. Asarım, keserim, yaparım, ben yap- tım oldu diyecek kişilerin, en az tahammül edilebileceği yer, ilmî kuruluşlardır. Buralara, itidalli, dünyaya açık, uzlaşıcı ve beşerî ilişkileri olumlu kişilerden getirilmeli. Başka; başarı kriteri var. Denenmişse, başarısız olmuşsa dün, evvelsi gün, daha evvelsi gün, başarıyı sadece hedef alacak, gelişmesi, hayatı olan bir kurumun başına nasıl atıyorsunuz? Kendisi problem üreten bir insanın, problemlerin çözülmesi gereken bir yere, bana bu yetki verilmiştir sözleriyle, nasıl sonuçlandırabili- yorsunuz? Birlik ve beraberliği sağlayamayan, bulunduğu yere huzur değil huzursuzluk getiren in- sanlar vardır, hepimiz bunları, hayatımızda, bürokrasi hayatımızda tanımışızdır. Onların yapacağı işler vardır; ama, yöneticilik değil.

Yetkilerin kullanılması, aynı zamanda -bitiriyorum efendim, benden sonra bir arkadaşımız çı- kacak konuşacak- demokratik anlayışı da güçlendirmelidir. Hele, böyle bir uygulamada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgi ve çalışma alanına girmişse, orada, bu yetkiyi kullanacak kişinin, bu- nu da dikkate alması lazım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Şartları gözardı etmek, itibara alma- mak, yok farz etmek, tecahüllü arifaneden gelmek; yani, inyore etmek... Kullanabilirsiniz kelimele- ri... Bu, bu mekândaki iradeye, zannediyorum ki, saygı göstergesi değil. Bu, sadece rejimi değil ve fakat, aynı zamanda, devletimizi zaafa uğratar, tecezzi başlar, milletimizde ümitsizlik eğilimleri meydana getirir. Dikkatli ve titiz olmak durumundayız. Bu emanete layık olmalıyız.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ve Cumhurbaşkanlığımızın bütçelerinin hayırlı olmasını diler, saygılarımı arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yalçıntaş.

Fazilet Partisi Grubu adına ikinci söz, Trabzon Milletvekili Sayın Şeref Malkoç'un.

Buyurun Sayın Malkoç. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığı ve Anayasa Mahkemesi bütçeleri üzerinde, Fazilet Partisinin görüşlerini açık- lamak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yasaların anayasa uygunluğunun denetimi, karşımıza ilk kez 20 nci Yüzyılın başında çıkmıştır. Dünyanın yaşadığı tecrübelerden sonra, yasaların anayasaya uygunluğunun denetiminin doğru olacağı kanaatine varılmış ve bu, ilk kez Amerika Birleşik Devletlerinde gündeme gelmiştir. Ardından, İkinci Dünya Savaşından önce ve sonra yaşanan tecrübeleri müteakip, anayasa mahkemeleri Avrupa'da da yaygınlaşmıştır. Ülkemizde ise, Anayasa Mahkemesi, ilk defa 1961 Anayasa-sıyla kurulmuş ve 1962 yılında göreve başlamıştır.

Anayasa Mahkemesinin görevlerini hepimiz biliyoruz; ama, izniniz olursa, yine, kısaca değin-mek istiyorum: Yasaların, kanun hükmünde kararnamelerin, içtüzüklerin, gerek biçim gerekse muhteva bakımından Anayasaya uygun olup olmadıklarını Anayasa Mahkemesi denetler. Bunun yanı sıra, milletvekillerinin dokunulmazlığının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kaldırıl-masından sonra yapılan itirazlara da, Anayasa Mahkemesi bakmaktadır. Anayasa Mahkemesinin bir önemli görevi de, partilerin malî denetimini yapmaktır.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesinin partilerin malî denetimini yapması, özellikle, siyasi partiler açısından bir güvencedir; çünkü, Maliye Bakanlığı veya benzeri kuruluşlar, muhteva itibarıyla siyasi kuruluşlardır. Partilerin malî denetimlerinin Anayasa Mahkemesine verilmesi, siyasi partilerimiz açısından bir teminattır; buna aykırı yapılan veya yapılmakta olan uygulamalar ise, Anayasa ihlali konusu olmaktadır.

1995 yılında yapılan anayasa değişikliğiyle birlikte, Anayasa Mahkemesinin, siyasi partilerin malî denetimini yaparken Maliye Bakanlığı elemanlarından yararlanması hükmü kaldırılmıştır. Bu-nun yerine, Anayasa Mahkemesi, daha uygun olması açısından, partilerin malî denetimini yapan-ken, Sayıştay elemanlarından yararlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin diğer önemli bir vazifesi de, Cumhurbaşkanını, Bakanlar Kurulu üye-lerini, birtakım yüksek yargı organlarının hâkim ve savcılarını Yüce Divan sıfatıyla yargılamaktır. Burada iki hususa değinmek istiyorum:

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesinin üyelerini Sayın Cumhurbaşkanı seçmektedir bugünkü Anayasaya göre; ancak, Cumhurbaşkanının yargılanması gerektiğinde de, kendi seçtiği üyeler Sayın Cumhurbaşkanını yargılayacak durumdadır. Aslında, bu bir çelişkidir, hem sistem açı-sından hem de Cumhurbaşkanlığı makamı açısından bir çelişkidir. çünkü, bütün üyelerini kendisi-nin tayin ettiği, kendisinin atadığı insanlar, gerektiğinde Cumhurbaşkanını yargılamaya kalkarlarsa, bu yargılamanın ne kadar adalete uygun olacağı, ne kadar ahlakî olacağı hepimizin takdirlerin-dedir. Bu açıdan, önmümüzdeki günlerde, inşallah, Anayasayı değiştirirken, bu hususa da, yeni bir düzenleme getiriniz ve mutlaka getirilmesi gerekir; çünkü, Anayasa Mahkemesinin bütün üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması, Cumhurbaşkanı için de bir yüküttür, sistem için de bir sıkıntıdır. Bu, 1961 Anayasasında kısmen uygun şekildeydi; ama, daha da uygun olan, eğer Yargı-taydan üye seçilecekse, Yargıtayın bu üyeyi kendi aralarından seçmesidir; eğer, Danıştaydan veya Sayıştaydan üye seçilecekse, doğrudan, Danıştayın veya Sayıştayın kendi aralarından bu üyeyi seç-mesidir. Hepsinden önemlisi de, Anayasa Mahkemesinin üyelerinin önemli bir bölümünü mutlaka ve mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçmesidir.

Bakın, Sayıştayın üyelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi seçiyor, Sayıştayımızın fevkalade düzgün işlediğini hepimiz görmekteyiz. Yine, RTÜK'ün üyelerini de Türkiye Büyük Millet Mecli-si seçmektedir, RTÜK'ün, birtakım sıkıntılara rağmen, imkânsızlıklara rağmen veya üzerlerine çok fazla gidilmesine rağmen, bu konuda başarılı olduğunu hepimiz görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, Anayasanın bazı düzenlemeleri, Anayasa Mahkemesinin görev ve yet-kilerini kısıtlamaktadır. 1961 Anayasasında olmayan bir husus, 1982 Anayasasında yer almaktadır; o husus da şöyle: Olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde-

ki kararnamelelerin Anayasaya uygunluğunun denetimi, Anayasa Mahkemesinden esirgenmiştir; bu mantığı anlamak mümkün değil. Özellikle olağanüstü hallerde, sıkıyönetim hallerinde çıkarılan kanun hükmündeki kararnamelelerin denetiminin Anayasa Mahkemesi tarafından yapılmaması, Türkiye için, Türkiye Büyük Millet Meclisi için bir eksikliklerdir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesinin veya yargının denetiminin dışında olan diğer bir husus da, Sayın Cumhurbaşkanının tek imzayla yaptığı işlerdir. Mesela, yeniden götürülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderdiği kanunlarla ilgili olarak, Anayasa Mahkemesine gidilme hakkı tanınmalıdır. Yine, Sayın Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesine açacağı iptal davalarının iptali için de hak tanınmalıdır. Yine, Sayın Cumhurbaşkanının Meclisin yenilenmesiyle ilgili vereceği kararın Anayasa Mahkemesi denetiminden geçirilmesi hakkı Meclise tanınmalıdır.

Yine, üzerinde önemle durulması gereken bir husus: Sayın Cumhurbaşkanına verilen bazı yetkilerin kullanılmasının mutlaka yargı denetiminden geçmesi gerekir. Örneğin; son günlerde hep beraber yaşadığımız bir olay. Bütün tartışmalara rağmen YÖK'ün başına, Sayın Cumhurbaşkanı "kendini takdirimi kullanarak birisini atadım" diyor. Antidemokratik uygulamalar yapan, binlerce öğrenciyi mağdur eden, eğitim üyelerine baskı kuran, üniversiteleri kısıtlaya çeviren, devletin en güvenilir sınav sistemini yerle bir eden, binlerce gencin umudunu oynayan, yolsuzluk yapıldığı Sayıştayca tescil edilmiş olan ve hepsinden önemlisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bütün grupların, hakkında, araştırma önergesini kabul ettiği bir insanı, Sayın Cumhurbaşkanının YÖK'ün başına tekrar ataması vicdanen doğru değildir, zaten milletin vicdanında da olumsuz yankı bulmuştur. (FP sıralarından alkışlar) İşte, bu tür atamaların da mutlaka yargı denetimine tabi olması gerekir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesi denetiminin dışında, önemli olan bir husus da şudur: Millî Güvenlik Konseyi döneminde çıkarılan kanun ve kanun niteliğindeki metinlerle ilgili olarak, Anayasa Mahkemesine dava açılmamaktadır. Bunun sebebi de Anayasanın geçici 15 inci maddesidir.

Değerli arkadaşlarım, düşünabiliyor musunuz, devlet en önemli mahkemelerinden birini kuruyor; ardından da buna güvenmiyor. Güvenmediğini de, hukuk normlarının en üstün belgesi olan Anayasaya yerleştiriyor, geçici madde de olsa yerleştiriyor. Bizdeki geçici maddelerin zaten maddeleri var, Anayasalardan daha kalıcı oluyor.

Özellikle, Memurun Muhakematı Hakkında Kanun, Cumhuriyet tarihinden daha eski. Onunla ilgili olarak, daha evveliyatından, yine geçici kanun ve geçici madde olarak, Memaliki Osmaniyeye de Bulunan Tebaa-ı Ecnebiye Hakkında Kanunu Muvakkat vardı, bu da 70 yıl sürdü.

İşte, Anayasanın geçici 15 inci maddesi de, aradan 16 yıl geçmesine rağmen hâlâ yürürlükte. Bunu niçin önemsiyorum: Bakın, 12 Eylül 1980 ilâ 6 Aralık 1983 tarihleri arasında 669 kanun çıkarılmıştır; yani, milletin hür iradesiyle temsilcilerinden oluşmayan kurullarda, heyetlerde 669 kanun, 90 kanun hükmünde kararname, 76 Millî Güvenlik Kurulu Konseyi kararı, 3 Millî Güvenlik Konseyi Bildirisi çıkarılmıştır ve bunların toplamı 838 yasama işlemi oluşturmaktadır. Bunların arasında, Toplantı ve Gösteri Yürütüşleri Kanunu gibi, Dernekler Kanunu gibi, Siyasal Partiler Kanunu gibi toplumun hayatını direkt etkileyen, hak ve özgürlükleri direkt etkileyen kanunlar vardır.

Değerli arkadaşlarım, bu 838 rakamı, şu açıdan önemli: Altı yedi aydan beri gece gündüz çalışıyoruz, Çıkardığımız kanunların sayısının 50'yi bulduğunu zannetmiyorum. Geçen dönem, 4 yıl çalışılan 20 nci Dönem Meclisi 240'a yakın kanun çıkarmıştır; yani, 4 yıla sığan yasama faaliyetlerinin hemen hemen üç dört misli kanun, bu dönemde çıkmıştır ve bunlarla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi denetimi yoktur.

BAŞKAN - Sayın Malkoç, 1 dakika süreniz var efendim; buyurun.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben, umut ediyorum ki, 21 inci Dönem, Türkiye'yi bu ayıptan kurtaracaktır.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesinin parti kapatmalarla ilgili olarak verdiği kararların tümü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden geri dönmüştür; bunun tek bir istisnası yoktur. Bu, Anayasa Mahkememiz açısından, öyle zannediyorum, üzerinde hassasiyetle düşünüllmesi gereken bir husustur. Eğer, biz, Avrupa Birliğine aday olduysak ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine imza attıysak, Anayasa Mahkemesi, partilerle ilgili davalarda çok daha hassas davranmak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Malkoç, tamamlayın efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Bu açıdan, Anayasa Mahkemesi Sayın Başkanımın, Nisan 1999'da, Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşma ve Yargıtay Başkanımın konuşması, gerçekten umut vericidir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesinin fiziki imkânları kıttır, zordur ve bu yılki bütçe de de, geçen yılki bütçeye göre imkânları yüzde 31 oranında artırılmıştır; ama, gelinen rakam 1 trilyon 119 milyar 633 milyon liradır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, 2000 yılında, bir saatte 2 trilyon faiz ödeyeceği düşünülrse, demek ki, yarım saatte faize gidecek olan parayla Anayasa Mahkemesi bir yıl idare edecektir. Bu, aslında, bizim yargıya verdiğimiz değeri ifade etmektedir.

Sayıştayla ilgili olarak, vaktim daraldığı için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Malkoç; size, 1 dakika da ilave süre verdim. Lütfen, tamamlayın efendim.

Buyurun.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Sayıştay da, kıt kanaat imkânlarına rağmen, fevkalade düzgün çalışmaktadır.

2000 yılı bütçesinin, bütün Türkiye'ye, Anayasa Mahkememize ve Sayıştayımıza hayırlar getirmesini talep ediyorum; saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Malkoç.

Şahısları adına, lehinde olmak üzere, Ankara Milletvekili Sayın Rıza Ulucak; buyurun efendim.

RIZA ULUCAK (Ankara) – Sayın Başkan, konuşma hakkımı Musa Uzunkaya'ya devrediyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Buyurun Sayın Uzunkaya. (FP sıralarından alkışlar)

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Muhterem Başkan, aziz milletimizin mümtaz temsilcileri; bugün, burada Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, Sayıştay ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığının bütçelerini görüşmekteyiz. 2000 yılı bütçesinin tüm bu kurumlara hayırlar getirmesini diliyor, bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii bu bütçelerin müzakere edildiği tarih 2000 yılına girmeye ramak kala, çok kısa bir zaman kalan tarihtir, yeni bir bin yılın ilk yılının da bütçesini müzakere ediyoruz. Mevlânâ Festivallerinin, Şeb-i Arusun da idrak edildiği şu günlerde o gönüllere hitap eden ve kendi deyişiyte "şu toprağa sevgiden başka hiçbir tohum saçmadık ve şu tertemiz tarlaya başka bir tohum ekmeyiz biz" derken, sevgi, barış, huzur ve kardeşliği 2000 yılıyla tüm ülkemizin ve insanlığın kucaklanmış olmasını da kalben temenni ediyoruz.

Elbette bizler bu yüce çatı altında, tüm olumsuzluk, ağır şartlar ve hele hele asrın en büyük deprem felaketinin yaşandığı içinde bulunduğumuz aylarda millet olarak daha çok birbirimizi sevip kucaklamaya, maddî yaraları cömertlik ve fedakârlıkla, manevî yaraları da, ölenlere rahmet, yaralılara şifa ve tüm felaketzede kardeşlerimize gönül dünyamızı açarak sarıp, düzeltmeye, ıstırapları azaltmaya mecburuz.

21 Nisan 1920'de Mustafa Kemal'in bütün garnizonlara, kolordulara, belodiyelere göndermiş olduğu "Tanrı'nın lütfuyla Nisanın 23'ü, Cuma günü, cuma namazından sonra Meclisi küşat edeceğiz, (açacağız)" telgrafı, o gün Meclise hangi ruh ve manayı yüklüyorsa, bugün de, aynı ruh, mehabet ve saygınlığı bu Meclisin koruduğuna inanıyor ve böyle olması gerektiğini de ifade ediyoruz. Aynı telgrafta, Mustafa Kemal, "Vatanın istiklali, yüce hilafet ve saltanat makamının kurtarılması gibi en önemli ve hayati görevleri yapmak olan Büyük Millet Meclisinin açılış gününü cumaya rastlatmış olmakla, o günün kutsallığından yararlanacak ve bütün sayın milletvekilleriyle Hacı Bayramı Veli Hazretleri ziyaret edilecek" diye devam ediyor. Nihayet, belirtilen gün küşat edilmiş, Kur'an ve Buharî Şeriflerin hatimleriyle, tekbir ve dualarla Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.

Bugüne kadar, bu Mecliste, aziz ve yüce milletimizi 5 918 parlamenter temsil etmiş; bunların halen 2 628'i hayatta olup, geride kalan 3 290 milletvekilimiz, ki, bunlardan 4'ünü 21 inci Dönemde, 3'ü trafik kazasından olmak üzere ebediyete irtihal etmiş. Parlamentoda bu milleti temsil eden ve bugün rahmeti Rahman'a kavuşan 3 290 milletvekilimize de Cenabı Hak'tan rahmet niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, az önce de değerli arkadaşlarımız ifade ettiler, esasen, bu Mecliste, yapılan çalışmalar esnasında karşılaşılan bir kısım zorluklar ve sıkıntılar elbette var. Arz ettiğim gibi, mesela, Meclisimiz, geriye doğru bakılacak olursa, bugüne kadar toplam 12 345 adet kanun çıkarılmış 1920'den bu tarafa, 2 647 karar çıkmış ve bugün, Meclis, 21 inci Dönemde de, yoğun bir kanun çıkarma gayreti içerisinde. Umuyor ve temenni ediyoruz ki, inşallah, toplumumuzun bütün dertlerine deva olacak büyük bir gayreti böylece serdetmiş olacaktır; ancak, şu kadarını ifade etmek lazım ki, Türkiye'nin sistem yapısı içerisinde var olan ciddi sıkıntı, mahallî idareleri, yerel yönetimleri güçlendirmedığı için, mesela, günlük, ortalama, Meclise vaki olan ziyaret sayısı 4 381'dir. Bu ziyaretçi trafiği karşısında, parlamenterlerin milletvekilliğinin gerektirdiği yasama ve diğer düzenlemeleri yapma konusundaki zaman imkânlarının, ziyadesiyle kısıtlı olacağı muhakkaktır.

Millî bütçe içerisinde, genel bütçede, tümtüyle Türkiye'deki bütçe yapısında yüzde 15'lik payla, hizmetlerde yüzde 15 üretim yapan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, Avrupa ülkelerinde -ki, Avrupa Birliğine girmekte olduğumuz şu günlerde- olduğu gibi, yüzde 50 civarında pay ve en az yüzde 50 de yatırım ve hizmetlerde, tekrar bir adil bölüşümle, hizmeti yerel yönetimlerle beraber yürütme zarureti vardır. Umuyor ve temenni ediyoruz ki, Parlamentomuz, artık, bu düzenlemeleri öntümüzdeki günlerde büyük bir gayretle ortaya koyacaktır.

Değerli arkadaşlar, tarih, gelecek adına geçmişte yapılan sürekli bir hesaplaşmadır. Onun için, yarınları, 2000'li yılları daha mutlu geçirebilmenin yolu, yaşadığımız bin yıldaki doğru ve güzel adımlarımızla, özellikle son yüzyılda var olan 76 yıllık cumhuriyet dönemimizin tüm ayrıntılarıyla doğru ve yanlışlarını masaya yatırmak; doğruların daha verimli bir şekilde 2000'lere taşıyıp, akıl, ilim, tecrübe ve globalleşen dünya gerçekleri karşısındaki bu yanlışlardan, yeni asrımızı ve bin yılımızı korumak, kollamak; pırıl pırıl bir asra, pırıl pırıl bir Parlamentoyla, dürtüst bir devlet yapısıyla girmek zorundayız.

Evet, küreselleşen dünyada, medenî hiçbir Batı toplumunda ve hele içinde kabulumuz için adaylığımıza vize verilen Avrupa Birliğinde, "egemenlik kayıtsız şartsızdır milletindir" ibaresinin yazılı bulunduğu bir Parlamento ve bu sorumluluğun icabını yerine getiren parlamenter sistemde,

ıfırlıtme ve yasama organına hiçbir gctin balans ayarı yapma ansı da yoktur, hakkı da yoktur! (FP sıralarından alkışlar) Artık, Türkiye Cumhuriyeti, Parlamentosu ve bu ülkenin tüm kamu kurum ve kuruluşları, sevimsiz bir nostalji olarak, bu talihsiz ıkışları, bir daha yaşamamak üzere tarihin derinliklerine gömmek zorundadır. Demokrasinin, insan haklarının, özgürlük ve hukukun üstünlüğünün doğrudan doğruya milletimizin kendi irade ve arzuları istikametinde korunduğu bir parlamentere sisteme sahip çıkmak, hepimizin sorumluluğu olmak zorundadır.

Meclisin saygınlığıyla alakalı, zaman zaman, basında çıkan haksız ve yersiz suçlamaları, demokratik ve parlamenter sisteme olan glvenin sarsılması, karanlık gclerin, antidemokratik bir kısım özlemlerle gnnt gün edenlerin, servetini rantlar, rantını da çok kere mafya ve çetelerden aldıkları gclerle bttnleştrerek korumaya çalışan çevrelerin karanlık oyunu olarak nitelendirmek zorundayız.

Milli Saraylar, Meclis içi ve dışı çalıştırılan personel, milletvekillerine ait sekreteryaya ve danışmanlık kadrolarıyla 65 milyonluk ülke insanına hizmet veren Parlamento, takriben 5 000 civarında personel çalıştırmaktadır. 116 trilyonluk Meclis btcesini çok kere büyük görenler, bu ülkenin, 2000 yılı içerisinde, sadece bir günde, az önce ifade ettiğim ranta aktaracağı faizin 57 trilyon olduğunu dşntrseniz, Türkiye Büyük Millet Meclisine tahsis edilen bu yılki ödeneğin, ranta verilen 2 günlük faizin mukabili olduğunu görecektir. Esasen, sorgulanması gereken Şey, bu ranta akan kaynağın, hangi korumalarla, hangi koruma duvarları arkasında himaye edildiği, onu da saygınlığını korumak durumunda olan bu Meclisin en kısa zamanda gün işığına çıkarma hadisesi olacaktır.

Değerli arkadaşlar, burada, özellikle son günlerde ciddi eleştiriler yapan medyamızın, bu konuda, çıplak gözle, hakikatleri görmeye ve varsa, hakikaten, samimi olarak, bu gerçekleri itiraf ve ifade etmek retleri varsa, Türkiye'de kimlerin hangi yerlerden nasıl, ne oranda sermaye devşirdiği, bir gecede nasıl trilyoner oldukları ve servetlerine serveti nasıl kattıkları, hatta, arkalarını yasladıkları patronlarının da hangi gücü nereden aldıklarını, ciddi bir analizle milletin ntne koyma zarureti vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Lfen teşekkür edin ve tamamlayın efendim. Rica ediyorum.

Buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bttn bu çalışmalar içerisinde büyük bir özveriyle gayret gösteren Aziz Parlamentomuzu, sizin şaşsınızda Aziz Milleti saygıyla selamlıyor ve bu btcenin, ülkemize, Meclisimize, Cumhurbaşkanlığı ve diğer kurumlara hayırlar getirmesini Cenabı Hak'tan niyaz ediyorum. (FP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – ok teşekkür ederim Sayın Uzunkaya.

Aleyhinde, Erzurum Milletvekili Sayın Ltf E sengn; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

LTF ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepimizi hürmetle selamlıyorum. Grtşlmekte olan btceler üzerinde kişisel düşüncelerimi arz etmeye çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, 2000 yılının başlamasıyla beraber, Türkiye gündeminin birinci sırasına da Cumhurbaşkanlığı seçimi oturdu, oturacak. 2000 yılında, yeni Cumhurbaşkanımızı seğeceğiz ve mevcut Anayasaya göre de Meclis tarafından, yedi yıl silreyle görev yapmak üzere seçilecek.

Tabii, tartışmalar Şimdiden başlamış durumda. Özellikle, Cumhurbaşkanının, Şimdiki usuldeki gibi Meclis tarafından mı seğileceği, yoksa halk tarafından seğilmesinin mi daha da doğru olacağı tartışılmakta.

Bu tartışmalar yeni değil. Her Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesi, özellikle Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi yolunda düşünceler, talepler gündeme getirilmekte; ama, maalesef, hiçbir zaman Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi sağlanamamakta; bugüne kadar sağlanamadı, başarısızdır. Hep halktan korkuldu, millettten korkuldu; milletin, kendisi gibi inanan, kendisi gibi yaşayan bir Cumhurbaşkanını seçmesinden endişe eden çevreler, buna imkân vermediler.

Bu tartışmaların en hararetlisi, rahmetli Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanlığı seçiminde yaşandı. Sayın Demirel, o günlerde, Cumhurbaşkanının muhakkak halk tarafından seçilmesini istiyor.

Bakınız, 1993 senesinde, Sayın Demirel Cumhurbaşkanlığı seçildiği zaman, o zamanki parti olarak bir küçük kitapçık çıkarmıştık; neler diyor, neler demiyor ki -özellikle Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde- şu kitapçığı tavsiye ederim okuyun. Bakınız neler diyor; birkaç örnek arz edeyim:

"Her Cumhurbaşkanlığı seçiminde ülkede bunalım yaşandığını söyleyen Demirel, Cumhurbaşkanını, halkın seçmesini istedi. DYP Genel Başkanı Demirel, yapılacak bir genel seçim kazanmaları halinde, seçilmiş bir Cumhurbaşkanı varsa, onu görevden alıp, Cumhurbaşkanını halka seçtiklerini söyledi.

DYP Lideri Demirel, Cumhurbaşkanını halkın seçmesini istediklerini belirterek 'Özal, kişisel durumuna legalite kazandırmak istiyor' dedi. DYP Lideri Demirel, Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanlığı seçilmesi halinde 'biz, iktidara gelir, Anayasayı değiştirir, onu oradan indiririz' dedi." Daha neler neler... "864 rakımlı tepe" benzetmeleri...

Değerli arkadaşlar, 1989'da, Özal Cumhurbaşkanlığı seçilirken bunları söyleyen Sayın Demirel, 1993'te kendi seçimine gelince, bütün bu dediklerini unuttu. Cumhurbaşkanlığı makamına, halkın oyuyla değil, o günkü koalisyon partilerinin oyuyla seçilmeyi tercih etti.

Şimdi, aynı tartışmalar artarak devam edecek; ancak, görünen o ki, yine, Cumhurbaşkanını halkın seçmesi yönünde bir düşünce mevcut değil. Bu defa, Sayın Başbakan -bir zamanların Sayın Halkçı Ecevit'i- Cumhurbaşkanını halkın seçmesine karşı çıkmakta.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanını, halk tarafından seçilmelidir. Demirel dahil, herkes aday olabilmelidir ve böylece, millet nazarında herkes boyunun ölçütünü almalıdır. Her halukârda, önümüzdeki dört beş ay içerisinde Anayasa değiştirilmeli, Cumhurbaşkanlığı halk tarafından seçilmeli, millî ve manevî değerlerimize bağlı, halkın desteğini alan, sevilen, sayılan bir kişinin Cumhurbaşkanlığı olması sağlanmalıdır.

Bugün, Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüyoruz. Bütün gruplar konuştu, en son söz bana kaldı; ama, Sayın Demirel'in bu yedi yıllık dönemini, ne hikmetse, kimse eleştirmede. Sayın Demirel burada seçildiğine göre, en azından eleştirme hakkı da bize ait olması lazım, eleştirmeliyiz. Onun için, görev süresinin sonuna yaklaştığımız şu günlerde, Sayın Cumhurbaşkanlığı Demirel dönemini, kısa da olsa değerlendirmek istiyorum.

Bakınız, Sayın Demirel Cumhurbaşkanlığı, daha üç aylık Cumhurbaşkanlığı, 1 Eylül 1993'te, Meclisin açılışında, Meclis huzurunda neler söylüyor: "Çağdaşlığı yakalamanın birinci şartı, daha iyi yönetim, daha iyi demokrasidir. Demokrat bir Türkiye, hem Türkiye için hem de bölgede istikrar isteyen bütün demokrat ülkeler için lazımdır. Türkiye'deki demokrasiyi zaafa uğratmanın, sadece Türkiye'yi değil, demokratik dünyayı da zaafa uğratacağından kimsenin şüphesi olmasın."

1993'ten 2000 yılına, bugünlere nasıl bakıyor, nasıl bir Türkiye hedef gösteriyor: "Önümüzdeki yedi sene, Türkiye için fevkalade önemlidir. Tabii ki, yedi sene içerisinde dünyada ve bölgemizde neler olabileceğini tahmin etmek fevkalade güçtür. Buna rağmen, Türkiye, kendisine, çağı yakalayacak hedefler seçmek zorundadır. 2000 yılında Türkiye'de adam başına millî gelir 5 000 do-

lara ulaşmalı, enflasyon mutlaka tek rakamlı, büyüme yüzde 5'in üzerinde, işsizlik yüzde 5'in altında olmalıdır, ticaret hacmi 150 milyar doları aşmalıdır. 2000 yılında Türkiye her alanda uluslararası standartlarda yarışan ve yaşayan bir ülke olacaktır. İstikrar içerisinde, demokrasiyi geliştirmiş, mutlaka standart hale getirmiş, siyasi ve ekonomik belirsizlikleri asgariye indirmiş; velhasıl, işleyen, arızasız işleyen bir demokrasiye sahip bir ülke olacaktır. Bu, her şeyden önemlidir. İnsan haklarına dayanan, halkın sesinin, iradesinin, sözünün hâkim olduğu, mutlaka kuralların geçerli olduğu ve ona göre hareket edildiği, huzurun, güvenin sağlandığı, çoksesli, örgütlü, uyum içinde bir toplum olacaktır." Sayın Demirel'in 2000 hayali bu; böyle söylemişti.*

Tabii, bu isteklere, temennilere katılmamak mümkün değil; ama, ne oldu, bir de ona bakalım: Türkiye, Demirel döneminde, maalesef, demokrasi, insan hakları, özgürlükler ve hukuk devleti alanlarında alabildiğine geri gitti. Postmodern darbe yapıldı, millî irade tecavüze uğradı. Hukuk siyasallaştı. Kamu görevlilerine, brifinglerle emirler, talimatlar verildi. Ülkenin en büyük siyasi partisi kapatıldı. Halktan en büyük desteği ve teveccühü almış, seçkin siyaset adamlarına siyaset yasağı getirildi. İnsan hakları ihlalleri arttı. Anayasal haklar, din ve vicdan hürriyeti, basın hürriyeti, hak arama hürriyeti, haberleşme hürriyeti, eğitim ve öğretim hakkı ihlal edildi, tecavüze uğradı. Halkın oyu ve hür iradesiyle seçilen milletvekiline Mecliste yemin yaptırılmadı ve bütün bu haksızlıklar ve zorbalıklar, iticayla mücadele adı altında yapıldı. Ashında, yapılan, milletin inancıyla, dindar, mütedeyyin insanlarla, toplum kesimleriyle mücadeleledi. Eşine ender rastlanan bütün bu haksızlıklara ve zulümlere aziz milletimiz büyük bir sabır ve çaresizlikle katlandı ve bütün bunlar olurken Sayın Demirel Cumhurbaşkanıydı; ama, milletten yana tavır koyamadı.. en azından, onun hukukunun savunucusu olmadı, milletin gönlünü ferahlatacak tek bir cümle dahi söyleyemedi; aksine, baskıcılarla, dayatmacılarla beraber oldu. Millete inat, Kemal Alemdaroğlu'nu İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne, Vural Savaş'ı Yargıtay Başsavcılığına, Kemal Gürüz'ü iki defa YÖK Başkanlığına tayin etmek suretiyle, millete karşı yapılan bu mücadelede nerede yer aldığını iyiden iyiyeye ortaya koydu. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak, Sayın Demirel dönemi, talihsiz bir dönemdir; bu dönemde, Türkiye demokraside ilerlemedi, geriledi. Demirel, 1993'te söylediklerine sahip çıkamadı ve kaybetti.

Değerli arkadaşlar, bu dönemi 10 dakika içerisinde değerlendirmek fevkalade zor. Ekonomi perişan durumda. 2000 yılının eşiğinde, hâlâ, insan hakları ihlalleri, işkence iddiaları, faili meçhul cinayetler, kaybolan kişiler var. Uğur Mumcu'nun katillerinin bulunması bir tarafa, Ahmet Taner Kışlalı'nın cinyeti dahi hâlâ aydınlatılmadı. Hasan Hüseyin Ceylan, Hasan Cela! Güzel hapishanede yatıyor. Ülkede korku kol geziyor. Halk, sindirilmiş, susturulmuş durumda. Devletin gücü küçük çocuklara yetiyor; ama, Alaattin Çakıcı'nın ifadesi dahi alınmıyor.

BAŞKAN – 1 dakika süreniz var Sayın Esengün.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Menderes'i idam eden kutsal devlet yanlıları, Apo'nun idamına gelindiğinde tecenniyle hareket etmekten bahsediyorlar. Bütün bu manzaradan ve Türkiye'nin bu halinden, bu olup bitenlerden "benim sorumluluğum yoktur" diyemez Sayın Demirel; yürtütmenin başı olarak sorumludur; Anayasanın 104 üncü maddesi gereğince, Anayasanın uygulanmasıyla görevli olduğu için sorumludur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerinde söylemek istediğim uzunca düşüncelerim var; ancak, şunu, kısaca, hemen ifade etmek zorundayım. 2000 yılına başlarken, Sayın Başkanımıza özellikle arz ediyorum, bütün siyasi partileri, siyasi parti genel başkanlarını yeni bir anayasa yapmak üzere muhakkak bir toplantıya çağırın. 2000 yılının 1 Ocak günü yeni anayasa için bir milat olarak kabul edilsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen Sayın Esengün...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - Sayın Başkan, cümlemi arz edeyim.

BAŞKAN - Tabii efendim, açacağım.

Buyurun.

Biz, Fazilet Partisi olarak üzerimize düşeni yaptık; tekliflerimizi ortaya koyduk. Bütün siyasi partilerden, aynı şekilde tekliflerini ortaya koymalarını bekliyoruz ve Sayın Meclis Başkanımızdan da, siyasi parti liderlerini, daha sonra da parti yetkililerini bir araya getirip, şu 1982 Anayasasından bu milleti kurtarması için gayret göstermesini bekliyoruz. Aksi takdirde, hepimiz büyük vebal altında kalırız, sadece Başkan değil. Türkiye'ye yeni anayasa lazım; Türkiye'nin demokratikleşmesi lazım; insan haklarına saygı lazım; dayatmaların, zorbalıkların artık geride bırakılması lazım.

Bu düşüncelerle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan bütün bütçelerin millîtimize ve idarelere hayırlı olmasını niyaz ediyorum, hürmetlerimi arz ediyorum efendim. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Esengün.

Değerli milletvekilleri, birinci turdaki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sorulara geçiyoruz.

Buyurun Sayın Güzel.

AHMET GÜZEL (İstanbul) - Sayın Başkanım, aracılığınızla, aşağıdaki sorularımın Meclis Başkanlığımızdan cevaplandırılmasını arz ediyorum.

1. Ülkemizin içinde bulunduğu konumda her kurumun norm kadroyla çalışması gerekmektedir. Bu anlamda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin norm kadro çalışması yapılmış mıdır; yapılmamışsa, ne zaman yapılması düşünülmektedir?

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve bağlı kurumlarında çalışan personel sayısı kaç kişidir? Türkiye Büyük Millet Meclisine geçmiş yıllarda çok sayıda personel alındığı iddiaları vardır. Bu personel fazlalığına rağmen yeni personel alınmakta mıdır?

3. Halkla ilişkiler binaları milletvekillerinin çalışması için düzenlenmiş mekânlardır. Mecliste çok fazla sayıda personel olması nedeniyle, çalışacak yer bulamayan ve bulunamayan bu personelden torpilli olanların, milletvekilleriyle aynı bankoda, ses izolasyonu iyi olmayan odalarda iç içe ve yan yana çalışmaları Meclis Başkanlığınca uygun bulunmakta mıdır?

4. Türkiye Büyük Millet Meclisi bahçesinde bulunan ve çalıştırılmayan veya çalıştırılmayan havuz veya fiskiyeleri çalıştırmayı Meclis Başkanlığı düşünmekte midir?

5. Meclis salonundaki Başkanlık Divanı üstünde sarkık olarak duran cam globların tozunu al-dırmayı Meclis Başkanlığı düşünmekte midir?

6. Halkla ilişkiler binası ile Meclisi birleştiren alt koridor tavanından, yağmur yağdığı zaman oluşan akmada, altına kova konularak çözüm bulunmaktadır. Bu sorunu çözme-yi düşünüyor musunuz?

7. Meclis binalarının kalbi olan merkezî tesisat binasının bodrumunda bulunan su sızıntıları ve rutubeti önleyecek, Meclisi çürütmekten kurtaracak şartları oluşturmayı Meclis Başkanlığı düşünmekte midir?

8. Meclis salonunda bağımsız arkadaşlarımıza bir bölüm oluşturuldu; ancak, sıralarının önüne ismi hâlâ konulamadı. Bağımsız arkadaşların sıralarının önüne tabelasını koymayı Meclis Başkanlığımız düşünmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güzel.

Efendim, isterseniz, buyurun cevap verin; çünkü, çok uzundu. Sonra diğer soruyu alayım.

Buyurun.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) – Sayın Başkanım, sorular ciddiyetle ve teferruatla hazırlanmış; biz de aynı ciddiyet ve teferruatla, müsaade ederlerse, yazılı cevap verelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sobacı, buyurun.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, delaletinizle, iki sorunun Meclis Başkanlık Makamınca cevaplandırılmasını arz ederim.

Birinci sorum: Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki ana görevi, yasama ve denetlemedir. 2000 yılı bütçesinin görüşülme programı milletvekillerine dağıtıldı ve bu programda, Sayıştay kadar önemli olduğuna ve hatta, sosyokültürel yapının ve ailenin korunmasında ve de güçler sıralamasında bugün birinci güç olduğu söylenen medyanın kontrolünde önemli bir görev üstlenen, bir denetim kurumu olan RTÜK'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı altındaki 2 nolu sıralamanın altında, parantez içinde, sanki bir bağlı kuruluşmuş gibi bu programda yer almasının, ben, konunun ehemmiyeti ve kurumun önemi açısından ciddiyetle bağdaşmadığına inanıyorum ve izlediğim kadarıyla da, buradaki konuşmacıların birçoğu, konulara yoğunlaşırken RTÜK'ü gözden kaçırdı ve konuşmalarında da söz konusu edemediler. Bütçe programında niçin böyle bir düzenleme yapılmıştır?

İkinci sorum: Bugün aktüel olan ve birkaç yıldır Meclisin üzerinde yıpratma mahiyetinde yöneltilen saldırılara karşı, Meclis Başkanlığımız, bir hukuk kurulu oluşturarak haklı bir teşebbüste bulundu; fakat, şu Meclis bültenini açıp baktığımızda, üçte 2'si serbest meslek erbabı olan bu milletvekillerinin, bu maaşın daha fazlasını zaten kesbettiklerini, iktisap ettiklerini biliyoruz; ama, buna rağmen, ısrarla, bir ilçe şube müdürünün odasından küçük, 9 metrekare odada ve merkezî bürokrasinin bütün yükünü çeken bir milletvekilinin, maaşının üçte 1'inden fazlasını seçim bölgesine ziyaretlerde uçak ve benzin parasına harcadığını belirten, halkı enforme eden ve bilgilendirecek bir periyodik tanıtma programının da düşünülüp düşünülmeyeceğini arz ediyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

Buyurun efendim.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) – Teşekkür ederim.

Sayın Sobacı'nın birinci sorusu... Televizyon Üst Kurulu, kendi gelirini kendi sağlayan, bütçeden ayrıca para almayan bir kuruluştur. Bu sebeple, ayrı bir bütçe olarak değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçesiyle beraber, buradan yetkisi alınan bir bütçe olarak, kanun gereği böyle uygulanmaktadır; yıllardan beri de böyledir; kendi özelliğinden kaynaklanmaktadır.

İkinci konuda çalışmalar devam etmektedir. Sizin de işaret ettiğiniz gibi, Başkanlığımız, Basın Bürosu, Basın İnceleme Komitesi ve Hukuk Müşavirliği olarak bir dizi halinde bir sistem geliştirmiştir. Bu, daha yeni işlemeye başlamaktadır. Ümit ediyorum, yakın zamanda, milletvekillerimizle beraber... Çünkü, bazı suçlar, bazı ithamlar, bazı suçlamalar, takibi şikâyete bağlı olarak, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa veya tazminata muhatap konulardır. Bunlarda adli yardım yapılacaktır; diğerlerinde ise, resen hareket edilecektir.

Öbüründe ise, ikinci kısmında, zannediyorum, hepimize görev düşüyor; ümit ederim, beraberce çalışırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun Sayın Enginyurt.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, aracılığınızla, şunu öğrenmek istiyorum: Sayın Sobacı'nın da ifade ettiği gibi, sürekli, milletvekillerine, gerek yazılı basın yoluyla gerekse televizyon aracılığıyla saldırılarda bulunulurken, milletvekillerinin büyük bir kısmının da bunu hiç hak etmemişken ve özellikle, kalemlerinden kan damlayanların büyük bir kısmının en az 10 000 dolar maaş aldığı bir Türkiye'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, milletvekillerini savunma konusunda biraz daha cesaretli olamaz mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Buyurun.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) – Efendim, bundan sonra, ümit ediyorum, daha sistemli olunacaktır. Cesareten çok, sistemli olmaya ihtiyacımız var zannediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Esen, buyurun.

SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Meclis Başkanımız tarafından şu sorulara cevap verilmesini arzu ediyorum: Bizler, milletvekili olarak, tabii ki, bir siyasi görev yapıyoruz ve yurdun her yerinde de seyahat etme durumunda kalıyoruz; ancak, görülen odur ki, bu seyahatlerde devlete ait kurumların misafirhanelerinde kalabilme şansımız olmuyor. Acaba buna ilişkin -benim de bununla ilgili bir şikâyetim vardı- bir çalışma yapıldı mı? Milletvekillerinin itibarının korunması açısından da böyle bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Aksi halde, iktidara göre mi değişiyor, muhalefet olunca mı değişiyor? Bu konunun cevaplandırılmasını istiyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) – Bugüne kadar, bir gelenek olarak, misafirhanelerde kalınıyor. Sistemli bir çalışma yapılmamıştır. Özellikle, burada, misafirhanelerin çifte ücret uygulaması da gündeme gelmektedir. Bu işaretinizle, bu çalışmayı başlatalım efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İmamoğlu, buyurun.

M. TURHAN İMAMOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkanım, biz, Anayasanın 86 ncı maddesine göre, en yüksek devlet memurunun almakta olduğu miktara göre ücret almaktayız; ayrıca, bir kısmımızın da emekli keseneği, Emekli Sandığına gitmekte. Bu iki öğüden hareketle, biz, devlet memuru mu sayılıyorruz?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) – Yüksek malumları olduğu üzere, milletvekilleri, devlet memuru sayılmıyor. Türk Ceza Kanununun bazı maddeleri gereğince kamu görevinden doğan imkânları var. Bildiğiniz gibi, ödenek alınıyor; ancak, Emekli Sandığıyla ilişki kurulduğu için, oran sebebiyle, hakikaten, bir devlet memurundan kesilenden çok daha yüksek miktarda kesintiler yapılıyor. Ümit ederim, buna, bir adaleli çözüm getirilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Başka soru yok.

Değerli milletvekilleri, şimdi sırayla, birinci turda yer alan bütçelerin bölümlerine geçilmesi hususunu ve bölümlerini ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

T. RIZA GÜNERİ (Konya) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Arayacağım efendim.

... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	40 616 200 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Yasama Hizmetleri	25 480 500 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
112	Millî Sarayların İdare ve Korunması	18 575 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	31 768 550 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
T O P L A M		116 440 250 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinin sonunda yer alan Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun toplam 19 674 003 000 000 lira gider ve 19 674 003 000 000 lira gelire bağlanan 2000 mali yılı bütçesi ile kurumun kadro cetvelleri, 13.4.1994 tarihli 3984 numaralı Kanunun 12 nci maddesi gereğince karara bağlanmış bulunmaktadır.

Bilgilerinize sunuyorum.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

		L i r a
- Genel Ödenek Toplamı	:	54 584 832 850 000
- Toplam Harcama	:	38 791 009 238 000
- İptal Edilen Ödenek	:	15 793 823 612 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

B) CUMHURBAŞKANLIĞI

1.- Cumhurbaşkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

Kodu	A ç ı k l a m a	L i r a
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	13 540 000 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	150 000 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
T O P L A M		13 690 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı 2000 mali yılı bütçesi kabul edilmiştir; hayırlı olmasını temenni ederim.

2.- Cumhurbaşkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Cumhurbaşkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

Cumhurbaşkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

		L i r a
- Genel Ödenek Toplamı	:	6 134 298 000 000
- Toplam Harcama	:	5 155 467 523 000
- İptal Edilen Ödenek	:	978 830 477 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Kâtip Üyenin oturarak okuması hususunu oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümlerini okutuyorum:

C) SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

1.- Sayıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	6 850 300 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
111	İnceleme, Yargı ve Karar Hizmetleri	10 458 100 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	287 000 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
TOPLAM		17 595 400 000 000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir; hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

2.- Sayıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Sayıştay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Sayıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	Lira
- Genel Ödenek Toplamı	6 556 620 000 000
- Toplam Harcama	5 333 797 857 000
- İptal Edilen Ödenek	1 222 822 143 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümlerini okutuyorum:

D) ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI**1.- Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi****A - CETVELİ**

Program

Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	865 500 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	İnceleme ve Yargı Hizmetleri	246 700 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	11 500 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
T O P L A M		1 123 700 000 000

Anayasa Mahkemesinin 2000 mali yılı bütçesi kabul edilmiştir; hayırlı olmasını temenni ederim.

2. - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN - Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı**A - CETVELİ**

	Lira
- Genel Ödenek Toplamı	548 500 000 000
- Toplam Harcama	472 506 953 000
- İptal Edilen Ödenek	75 993 047 000

BAŞKAN - (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı, Sayıştay Başkanlığı ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığının 2000 mali yılı bütçeleri ile 1998 mali yılı kesinhesapları kabul edilmiş bulunmaktadır; tekrar, hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, birinci tur görüşmeler tamamlanmış olduğu için ikinci tur görüşmelere başlıyoruz.

İkinci turda, Başkanlık, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçeleri yer almaktadır.

E) BAŞBAKANLIK**1. - Başbakanlık 2000 Mali Yılı Bütçesi****2. - Başbakanlık 1998 Mali Yılı Kesinhesabı**

F) SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

G) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

1. - Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. - Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

Değerli milletvekilleri, şimdi, ikinci turda söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okutuyorum:

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Orhan Şen, Afyon Milletvekili Mehmet Telek, Malatya Milletvekili Sayın Basri Coşkun; Demokratik Sol Parti Grubu adına, Denizli Milletvekili Mehmet Kocabatmaz, Ankara Milletvekili Ayşe Gürocak, Kastamonu Milletvekili Hadi Dilekçi; Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Oğuz Tezmen, Balıkesir Milletvekili İlhan Aytekin; Fazilet Partisi Grubu adına, Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey, Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan; Anavatan Partisi Grubu adına, İzmir Milletvekili Işlay Saygın, Diyarbakır Milletvekili Abdülbaki Erdoğan.

Şahısları adına; lehte olmak üzere, Eskişehir Milletvekili Mehmet Mail Büyükerman, aleyhinde, Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu.

Buyurun Sayın Orhan Şen. (MHP sıralarından alkışlar)

Sürenizi arkadaşlarımızla paylaşmak suretiyle kullanacaksınız.

MHP GRUBU ADINA ORHAN ŞEN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başkanlık bütçesiyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, hepinizi, Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamda, Başbakanlığa bağlı Devlet Personel Başkanlığını, dolayısıyla da Başbakanlığı, ayrıca yaklaşık 2 milyonu aşkın kamu görevlisini ilgilendiren kamu personel rejimiyle ilgili görüşlerimizi Yüce Heyetinize arz etmeye çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, devletimizin olmazsa olmaz unsuru olan ve ülkemizin en ücra köşelerine dahi devlet hizmetlerini halkımızın ayağına götürmeye çalışan, devlet ile millet arasında bir hizmet köprüsü oluşturan kamu görevlilerimizin, görevlerini yerine getirme sürecinde devletle olan ilişkileri ki, bu ilişkiler, işe alınmadan başlamak üzere hak, ödev, görev ve sorumluluk, ilerleme ve yükselme, sicil, disiplin, malf ve sosyal haklar ile göreve son verme şeklindedir, bütün bu hususların hepsi, personel rejimiyle düzenlenmektedir. Kamu görevlilerini, temel olarak, devlet memurları, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli, hâkim ve savcılar, akademik personel, KİT'lerdeki sözleşmeli personel oluşturmaktadır.

Ülkemizde, bütün kamu personelinin genel tasnifi bu şekildeyken, kamu personeli içerisinde en büyük çoğunluğu 657 sayılı Memurları Kanununa tabi personel oluşturmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, personel rejimini düzenleyen temel yasadır; devlet memurlarının hukukî, malf ve sosyal esaslarını düzenlemektedir ve yaklaşık 1 milyon 800 bin memuru kapsamaktadır; bu rakamın da takribi üçte 1'i öğretmenlerden oluşmaktadır.

Diğer kamu görevlileri dediğimiz askerî personel, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa; hâkim ve savcılar, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa; akademik personel de,

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi olarak çalışmaktadırlar. KİT'lerdeki personel ise, 399 sayılı kanun hükmünde kararname hükümlerine tabidir.

Bunların dışında, personel rejimleri özel teşkilat kanunlarıyla düzenlenmiş kamu kuruluşları da vardır. Bunlar, yönetsel ve mali özerkliğe sahip Rekabet Kurulu, Serbest Piyasa Kurulu, TÜBİTAK ve Merkez Bankası gibi kuruluşlardır.

Bilindiği gibi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1970 yılında çıkarılırken, personel rejiminin bütün kamu personelinin içine alacak şekilde düzenlenmesi ve çalışanların tek bir ücret politikasına tabi olması fikrinden hareket edilmiştir; ancak, 1970 yılından bu yana, personel rejiminde, çoğunlukla teşkilat kanunlarında yer alan çok çeşitli istisnaf hükümlerle başlangıçtaki birlik anlayışından uzaklaşmış; istihdam, değerlendirme, atama ve özellikle de ücret konusunda, zaman içinde, kamu görevlileri arasında farklılıklar oluşmuştur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ana madde sayısı 237 iken, ek ve geçici maddeleriyle bu Kanunda yapılan değişikliklerin sayısı hemen hemen aynı sayıya ulaşmıştır; hatta, bu Kanunun; yani, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun bazı maddeleri 29 yılda 36 defa değiştirilmiştir. Aynı durum, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu için de söz konusudur.

Günün şartlarına cevap vermeyen, kamu görevlilerinin sosyal ve mali mağduriyetine sebep olan, yetersiz kalan ve artık bir yamalı bohça görünümü arz eden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun günün şartlarına uygun olarak, mutlaka, yeniden ele alınması, eklemeler yerine, kapsamlı yeni bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu görevlilerinin meselelerinin başında, memuriyete alınmadan başlamak üzere, ilerleme ve yükselme, değerlendirme, eğitim, mali ve sosyal haklarda liyakat sisteminin esas alınmaması, kayırmacılık yapılması ve ücretlerin insanca yaşanabilir düzeyde olmaması gibi hususlar gelmektedir.

Ülkemizde gelir dağılımında bozukluk olduğu gibi, kamu görevlileri arasında da ücret dağılımında bir dengesizlik mevcuttur. Memur ücretlerinin asgari geçim seviyesine esas olacak bir belirleme sonucu tespit edilememesi ve yapılan zamların, hep, mevcut ücretlerin üzerine ilave yapılması şeklinde olması sebebiyle, ücret artışları, enflasyon oranında gerçekleşse bile, kamu görevlilerinin maaşlarındaki kötüyü gidış hiç düzelmemektedir.

Bunun yanında, başka kurumda veya statüde çalışan aynı düzeydeki kamu görevlilerinin, farklı ücret almaları, yani eşit işe eşit ücretin uygulanmaması, aynı odada görev yapan iki kişinin farklı ücret almasına, şoförün veya sekreterin genel müdürden fazla maaş almasına yol açarak, görev, yetki ve sorumluluklara dayalı olmayan adaletsiz bir ücret uygulaması sonucunu doğurmaktadır. Bu da, kamu görevlileri arasında kıskançlığı ve meslek taassubunu körüklemekte, çalışma barışını tehlikeye düşürmektedir.

Değerli milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere, 1.3.1979 tarihinde görevde bulunan kamu görevlilerine, 2182 sayılı Yasa ile bir defaya mahsus olmak üzere, öğretim durumlarına bakılmaksızın, 1'er derece verilmiş ve bir üst derecenin aynı kademesine getirilmişlerdir. 1.3.1979 tarihinden sonra göreve başlayanlara da, 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle 15.10.1991 tarihinde 1'er derece verilmiştir. Dolayısıyla, 15.10.1991 tarihinden sonra memuriyete başlayanlar bu uygulamadan yararlanamamışlardır. Bu durumda, 15.10.1991 tarihinden sonra memuriyete başlayan ve halen görev yapan kamu görevlileriyle, bundan sonra başlayacak olanlar için bir mağduriyet ve haksızlık söz konusu olmaktadır. Bu mağduriyeti ve haksızlığı ortadan kaldırmak için, 15.10.1991 tarihinden sonra göreve başlayan kamu görevlilerine de 1'er derece verilmesi ve bundan sonra göreve başlayacak olanların da, yani, ilk defa memuriyete atanaçkların da, giriş, kadro, de-

rece ve kademelerine 1'er derece ilave edilmesinin veya memur sınıfına kabullerini, yani, asaletlerinin tasdikini müteakip, namzetlikte geçen sürenin değerlendirilmesi sırasında, ek olarak, mükte-seben 1 derece verilmesinin, ayrıca, derece ve kademe ilerlemesinde meydana gelen mevcut aksaklıkların ve adaletsizliklerin önlenebilmesi için de, 657 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin ortak hükümler bölümününün (a) bendinde tespit edilen kamu görevlerinin yükselebilecekleri derece ve kademe sisteminin kaldırılmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu görevlilerinin, personel rejimiyle ilgili meseleleri pek çok olup, zaman darlığı sebebiyle bu kürtüden hepsini dile getirmemiz mümkün olamamaktadır.

Özet olarak, 21 inci Yüzyılın eşiğine geldiğimiz bu dönemde bir yamalı bohça halini alan ve kamu görevlileri arasında yeknesaklığı sağlayamayan personel rejiminin, bütünüyle yeniden ele alınarak görev, yetki ve sorumluluklara dayalı statülerin yeniden belirlenmesi, işçi ve memur tanımlanmasının yeniden yapılması, aynı işi yapan personel arasındaki farklı ücret uygulamalarının giderilmesi gerekmektedir.

KİT'lerin kârlılık ve verimlilik anlayışı içinde çalışan kuruluşlar olması sebebiyle, belirlenen sözleşmeli personel statüsü, yapılan değişiklikler ve yanlış uygulamalar sonucu 657 sayılı Kanuna paralel hale geldiğinden, sözleşmeli personel statüsünün de kaldırılması gerekmektedir.

İşe girişte, ilerleme ve yükselmeye liyakatı esas alan düzenlemeler getirilmelidir.

Memurların değerlendirilme sistemlerinin objektif hale getirilmesi gerekmektedir.

Katılcılığı artırmak amacıyla çalışanların, idarenin alacağı kararlarda söz sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Disiplin kurullarında memur temsilcilerinin yer almaları sağlanmalıdır.

Kanuda, her şeyden önce, çalışanların verimliliğinin artırılmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

Ücretler, insanca yaşanabilir ölçülerde olmalıdır.

Asgari memur ücreti tespit edilmeli, maaşlar, önce, bu seviyeye yükseltilip, maaş zamları, asgarî memur ücretinin üzerine yapılmalıdır.

Emekliliğin maddî ve manevî açıdan en çok desteğe ihtiyaç duyulan dönem olduğu unutulmadan, insanca yaşanabilir ölçülerin emeklilere de sağlanması gerekmektedir.

15.10.1991 tarihinden sonra işe başlayan kamu görevlilerine de 1 derece ilerlemesi verilmeli, ilk defa memuriyete başlayacak olanların da bu haktan faydalanabilmelerini sağlayacak düzenlemeler yapılmalı, derece ve kademe ilerlemelerini engelleyen mevcut hükümler mutlaka düzeltilmelidir.

Günlümüz şartlarında çok komik denecek rakamlara tekabül eden aile, doğum, çocuk, konut gibi sosyal yardımlar, ya günün şartlarına uygun hale getirilmeli ya da bu komediye son verilip kaldırılmalıdır.

Anayasamızın 53 üncü maddesi ve ILO sözleşmeleri doğrultusunda, kamu görevlilerimizin sendikal haklarını kullanabilmeleri için, kamu görevlileri sendikaları uyum yasası bir an önce çıkarılmalıdır.

Bu düşünceler içerisinde, yeni yüzyılın ilk bütçesinin necip milletimize ve yüce devletimize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Afyon Milletvekili Sayın Mehmet Telek, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET TELEK (Afyon) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun 2000 yılı bütçesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurunuzdayım; Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Yüce Türk Milleti, tarihinin her döneminde, korunmaya ve desteklenmeye ihtiyacı olanlara, özellikle çocuklara ve güçsüzlere çeşitli örgütlenmelerle sahip çıkmıştır.

Bilge Kağan, ilk yazılı anıtta "aç idiniz doyurdum, çıplaklarınızı giydirdim" diyerek, ancak günümüz sosyal devlet anlayışını yüzyıllar önce uygulamıştır. Yine, büyük Türk hükümdarı Fatih Sultan Mehmet Hanın vakfiyesi incelendiğinde, devletin temel anlayışı sosyal devlet olgusunu teferuatıyla görmek mümkündür.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulan vakıfları, loncaları, darüleytamları, günümüzde de varlığını sürdüren Darüşşafaka ve Darülacezeyi incelediğimizde, Yüce Türk Milletinin sosyal yardımlaşmaya verdiği önemi görmekteyiz.

Konunun tarihçesine baktığımızda 1915 yılında Trabıusgarp ve Balkan savaşlarında şehit olan çocukların korunması amacıyla yönelik darüleytamların kurulduğunu, yine, 30 Haziran 1920 tarihinde, Ankara'da, Yüce Atatürk'ün talimatlarıyla, Kurtuluş Savaşında şehit düşen askerlerin çocuklarına bakmak için Himaye-i Etfal Cemiyeti, yani, Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulduğunu biliyoruz.

PKK terörüne canlarını veren şehitlerimizin yavruları ve bölgede terör kurbanlarının öksüz ve yetim kalan yavruları için neler yapıldığını bizlere detaylarıyla anlatılmasını gönlüden isterdim.

Bu konuda, devletimiz, gerekenleri mutlaka yapacaktır. Bu şehit yavruları, iş sahibi, ekme sahibi oluncaya kadar yakından izlenmeli ve devletimizi her an yanlarında hissetmelidirler. Burada, Mustafa Kemal Atatürk'ün, kimsesizlerin kimsesi olmak üzere kurduğunu beyan ettiği bu kuruma, fevkalade önemli sorumluluklar düşmektedir.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı konuşmada, çocuklarımızın eğitiminde ciddi başarılar yanında, sosyal, kültürel etkinliklere daha aktif katılımlarının sağlandığını belirtmişlerdir; bunlara sevinmemek mümkün değildir; ama, 24 Mayıs 1983 tarihli 2828 sayılı sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununda açıkça belirtildiği gibi, sadece öğretim başarıları değil, eğitimlerinin de önemli olduğuna değinilerek, aynen şu hükümler yer almaktadır: "Korunmaya muhtaç çocukların, Türk örf, âdet, inanç ve milli ahlakına sahip, kendisine güvenen, insan sevgi ve saygısıyla dolu, Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun olarak yetiştirilmeleri, bir iş veya meslek sahibi yapılmaları, koruma kararı kalktıktan sonra da, toplum içinde izlenmeleri ve desteklenmeleri esastır."

Bu maddeden hareketle, Kurumdan yetişen çocuklarımıza, kanunla getirilen işe yerleştirme, dar istihdam imkânları içerisinde mümkün olamamaktadır. Bu nedenle, meslek sahibi olarak yetişen gençlerimize, mutlaka, faizsiz kredi ya da çok düşük faizli krediyle, kendi sanatlarını yapabilecekleri işyerlerini açabilme imkânı sağlanmalıdır. Bu konuda, memleketim Afyon'da, yetiştirme yurdundan yetişenler örgütlenmişler ve dernek çatıları altında birbirleriyle dayanışma içerisine girmişlerdir. Bu derneklerin çalışkan başkan ve üyelerine de bu kırsıdden şükranlarımı arz etmek istiyorum.

Muhterem milletvekilleri, Kurum bünyesinde koruma altına alınan 8 000 çocuğun yüzde 49,5'i; yani, yarısı, ekonomik yoksulluk nedeniyle koruma altındadır. Bir çocuğun gelişimi içerisinde, siz, ne kadar iyi maddi imkânlar sağlarsanız sağlayınız, aile sıcaklığını, ana baba sevgisini vermeniz mümkün değildir.

Hükümetimizin temel hedeflerinden biri olan yoksullukla mücadele programı sonuçlanıncaya kadar, bu çocukların ailelerine yapılacak ekonomik yardımın, Kurumun giderlerini azaltacağı gibi, daha rantabl olacağı da kesindir. Ayrıca, Kurumun, doğru ve yerinde kararıyla, koruyucu aile hizmeti başlatma kararının alınması, övgüye layık bir karardır. Yalnız, burada, kadın doğum hekimi olarak, sıkça ve yakinen bildiğim bir sıkıntıdan söz etmeden geçemeyeceğim. Şu an yürürlükte olan kanun ve tüzüklerle, evlat edinme bir çile haline getirilmiştir. Özellikle Avrupa Birliğine adım atmaya başladığımız bugünlerde, mutlaka bu kanun gözden geçirilmeli, Avrupa Çocuk Hakları Sözleşmesi doğrultusunda, bürokratik işlemler ve anlamsız zorlaştırma hükümleri kaldırılmalı, çocuk sahibi olmak için yıllarca sıra bekleyen; ama, ümidini kesen aileler ile bu yavruların kucaklaşmaları sağlanmalıdır.

Muhterem milletvekilleri, katma bütçeli bir kurum olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun imkânlarının artırılması, hiç şüphesiz ki, gereklidir. Bunun yanı sıra, gerek personel gerekse taşıt alımları yerine, özellikle ulaştırma, temizlik, hatta, yemek gibi konularda özel sektörden hizmet alımlarının daha akılcı, rantabl olduğu da gözden uzak tutulmamalıdır.

Ayrıca, şehir merkezlerinde kalan gayrimenkullerin değer artışları göz önünde bulundurulurak, takas yoluyla yeni ve geniş hizmet mekânlarına kavuşulabileceğini de hatırlatmak isterim.

Personel politikalarına gelince: Bu kurumun özelliği dikkate alınmalıdır. Bu kurumlarda, çocuklarımıza ana şefkati, baba özverisiyle, yaşlılarımıza ise evlat sabrı ve saygısıyla hizmet veren personelinize teşekkür ediyorum. Bu kurumda istihdam edilecek kişiler, politik ve siyasi tercihlerden arındırılmalı, özgeçmişleri dikkatle incelendikten sonra yetkili mercilere atanmalıdırlar.

Ayrıca, gönüllü kuruluşlarla ve yöre halkıyla bütünleşmelerinin hizmet kalitesini ve hizmetini artıracakları düşünülerek, sık yer değiştirmelere müsaade edilmemelidir.

Personel politikalarında, siyasilerin ve üst düzey bürokratların yakınlarının değil, işin ehillerinin kurum içinde yükselmeleri sağlanmalıdır.

"24 saat" hizmet anlayışıyla çalışan kurum personelinin ücretlerinde iyileşme yapılmasında zorunluluk olduğunu belirtmek isterim.

Gündüz bakımevleri ve kreşlerde hizmet verilen çocukların seçiminde çok dikkatli olunmalı; buraya alınacak çocuklar hatırlı kişilerin çocukları değil, bilakis, anneleri işçi ya da memur olarak çalışanların çocukları olmalıdır.

Huzurevleri, yaşlıların sadece barındırıldıkları yer olarak kalmamalı; onların sosyal aktivitelerini devam ettirebildikleri, hayatlarının sonbaharlarını mutluluk içerisinde geçirdikleri gerçek huzurevleri olmalıdır.

Bu arada, kader mahkûmlarının çocukları için "Uçurtmayı Vurmasınlar" projesi ve "Sevgi Zinciri" projesini başlatmalarından dolayı, siz Sayın Bakanım ve bürokratlara şükranlarımı arz etmek istiyorum.

Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca, çalışan çocuklarımız için, Millî Eğitim Bakanlığıyla koordine edilerek, çıraklık okulları çoğaltılmalı ve sokak çocuğu olma riskleri minimuma indirilmelidir. Hızlı ve çarpık kentleşme sonucu ortaya çıkan sokak çocukları için rehabilitasyon merkezlerinin sayısı hızla artırılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Türk Toplumunun temel yapısı aileyle ve sorunlarıyla ilgili bugüne kadar başarılı çalışmalar yapmış Aile Kurumunun çalışmalarının canlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler en kısa sürede çıkarılmalıdır.

Son olarak; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun, yüzyılım en büyük afetinde gösterdiği başarılı çalışmalarından duyduğumuz memnuniyeti belirtmek isterim; ancak, bu hizmetler devam etmeli, özellikle bakıma ihtiyacı olan yaşlı ve çocuklar çadır kentlerde tekrar taranarak, tek bir insanımızın dahi boynu bükük bırakılmamalıdır.

Deprem sonrası gelişen psikolojik bozuklukların rehabilitasyonu amacıyla yapılanlar takdire şayandır; ama, özellikle çocuklarımız için, psikiyatri uzmanları, psikologlar denetiminde rehabilitasyon çalışmaları içeren televizyon programları yapıp millî kuruluşumuz TRT ve özel televizyon kanallarından istifade edilerek, bu iyileştirme çalışması bir an önce geniş kitlelere ulaştırılmalıdır.

Rahmet ve bereket ayı olan ramazan ayında, milletimizin ve devletimizin, deprem mağdurlarını unutmayaçağından hiç kuşku yoktur.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; kuruluşu tarihimizin derinliklerinden gelen, milletimizin her zaman yanında olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna destek olmak hepimizin görevidir.

Ben, şahsım ve Grubum adına, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun 2000 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Telek.

Malatya Milletvekili Sayın Basri Coşkun; buyurun efendim.

MHP GRUBU ADINA BASRİ COŞKUN (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyor, içinde bulunduğumuz ramazan ayının, milletimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına görüş ve düşüncelerimizi arz edeceğim.

Diyanet İşleri Başkanlığı, 1920 yılında Ankara'da kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinde Meşihatı Şeriye ve Evkaf Vekâleti adıyla bakanlık olarak yer almış, 1923'te kurulan cumhuriyet döneminde de bu statü aynen devam etmiştir.

Din hizmetlerinin politikanın dışında ve üstünde tutulması gerçeğinden hareketle, 3 Mart 1924 tarihinde Şeriye ve Evkaf Vekâleti kaldırılarak, yerine, 429 sayılı Kanunla, Başvekâlet bütçesine dahil ve Başvekâlete bağlı Diyanet İşleri Reisliği -bugünkü adıyla Diyanet İşleri Başkanlığı- anayasal bir kurum olarak Atatürk tarafından kurulmuştur.

Görev alanı itibariyle, toplumun tamamına hizmet verdiği için, diğer kurum ve kuruluşlarımızdan farklı bir yapıdadır. Toplumu din konusunda aydınlatmak, İslam Dininin inançlarını ve ahlak esaslarını topluma öğretirken ibadet yerlerini yönetmek görevi de Diyanet İşleri Başkanlığımıza aittir.

Toplum olarak bugün yaşamakta olduğumuz sıkıntıları da göz önüne aldığımızda, millî birlik ve beraberliğimizin kuvvetlendirilmesine her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Bu bakımdan, millî birlik ve beraberliğimizin temininde, en belirleyici, en etkin unsurlardan birisi de hiç şüphesiz dindir. Milletimize, dinî değerlerimiz doğru bir şekilde anlatılmalıdır. Kanunla, bu görev, Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasada belirtilen ilkeler doğrultusunda, milletçe dayanışmayı ve bütünlüğü amaç edinerek, her türlü siyasi görüş ve düşüncenin üstünde kalarak, birlik, beraberlik, fedakârlık ve yardımlaşma gibi evrensel boyuttaki ahlakî ve dinî prensipleri halkımıza benimsetmek durumundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığı, görev ve sorumlulukları açısından, kamu düzenini ve toplum barışını sağlamada en etkili ve önemli bir kurumdur. Bu kadar geniş bir yelpazede hizmet sunma göreviyle karşı karşıya bulunan Diyanet İşleri Başkanlığının, bugün, istenilen seviyede hizmet üretilmediği de bilinmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, kurulduğundan itibaren, hemen hemen her bütçe görüşmesinde, değişik vesilelerle tartışmalara konu olmaktadır. Din gibi hassas bir konunun belirli bir kurumca temsili, din hizmetlerinin planlanması, programlanması ve onun kanalıyla hizmet sunulması, sosyal barışın sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye'de, sosyal barışı sağlama açısından önemli bir görevi yerine getirebilecek bir kurum konumundadır; ancak, bugün, Diyanet İşleri Başkanlığımızın, bu hizmetlerin altından kalkabilmesi için, içinde bulunduğu hantal yapıdan kurtarılarak, kısa, orta ve uzun vadeli projelerle ve yeterli mali kaynakları da ayırmak suretiyle desteklenmesi gerekmektedir.

Avrupa Birliğine girmeye hazırlandığımız şu günlerde, ülkemizde laiklik ve etrafında sirdirtilen tartışmalar, bu terimi, isteyeninin istediği yöne çekiyor olması neticesinde, temel insan hak ve hürriyetleri, demokrasi, serbest piyasa ekonomisi gibi kavramların etrafında, gericilik, irtica, fundamentalizm ve siyasi İslam şeklinde ifade edilen akımların da gelişmesine sebep olmuştur. Bunda, yurt dışından plansız ve programsız olarak tercüme edilen eserlerin rolünün de olduğu unutulmamalıdır. Tercüme edilen bu eserler, o ülkelerin sıkıntılarını, kültür, anlayış ve beklentilerini yansıtmaktadır. Hiçbir ayıklama ve denetime tabi tutulmadan, bazıları bilmeyen, bazıları da kasten Türkçeye tercüme edilerek, Müslüman Türk Milletinin dini hayatını ve anlayışını derinden etkilemiş, farklı anlayışta Müslümanların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığımız, bu konularda gerekli tedbirleri alarak, yayım yoluyla yapılan bu tahribatı önlemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Coşkun, mikrofonu açıyorum efendim; lütfen, tamamlayın.

BASRI COŞKUN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dinî cemaatlerin, tarikatların ve Alevilik, Bektaşilik gibi diğer bazı İslami anlayışların, Diyanet İşleri Başkanlığında temsili, günümüzün tartışılan konuları arasındadır.

Hac organizasyonu, Kur'an kursları, cami yapımı, camilerin yaygın- eğitimde kullanılamaması, din görevlilerimizin bazılarının politize olması ve yetersizlikleri, din görevlilerimizin ücretlerinin azlığı gibi konular da, Diyanet İşleri Başkanlığımızın önünde çözüm bekleyen konular olarak durmaktadır.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi çok önemli bir kurumumuzun, yukarıda belirtmeye çalıştığım önemli problemlerinde, yüce dinimizin evrensel boyuttaki ilkelerinden hareketle, siyasi ve ideolojik mülahazalardan uzak, milletimizin bütün fertlerini kucaklayan, anayasal çerçevede bir çözüm yöntemi planlamaktayız.

Diyanet İşleri Başkanlığımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Coşkun, lütfen, teşekkür edin efendim; mikrofonunuzu açıyorum.

BASRI COŞKUN (Devamla) – Sayın Başkanım, 5 dakika ekleneceğini Grup Başkanvekilimiz size işaret etti; siz de kabul ettiğinizi söylediniz... 2 dakika süre verirsiniz efendim...

BAŞKAN – Siz, lütfen, teşekkür edin ve konuşmanızı tamamlayın efendim.

Buyurun.

BASRI COŞKUN (Devamla) - İnsanlarımızın aydınlatılmasında, eğitimin etkisi tartışılmaz. Dindar insanlarımıza, kız çocuklarının okutulmasının günah olduğunu söyleyen zihniyetin etkisinden tam kurtulduk derken, kız çocuklarımızın, istismarcılar bahane edilerek, okullarına başörtüsüyle gitmek istemelerinin engellenmesi, ülkemizin, eğitimle aydınlanacak yarınlarının karartılması tehlikesini de getireceğini gözardı etmememiz gerekir. Bunun neticesinde, halkımızın, din istismarcıları ve sömürütçülerinin kucağına düşmesine engel olunması gerekmektedir.

Bu vesileyle, Diyanet İşleri Başkanlığımızın 2000 yılı bütçesinin milletimize, memleketimize hayırlı uğurlu olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum Sayın Coşkun.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Mehmet Kocabatmaz, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın Kocabatmaz, sürenizi arkadaşlarımızla paylaşıyorsunuz.

DSP GRUBU ADINA MEHMET KOCABATMAZ (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık bütçesi üzerinde Demokratik Sol Parti Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızdayım; hepinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Başbakanlığın kuruluş amacı ve görevleri 3056 sayılı Kanunla düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu yasaya göre, Başbakanlık merkez teşkilatı, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlamak, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetmek, anayasa ve kanunlarla öngörülen hizmetleri yerine getirmek suretiyle devlet teşkilatının düzenli ve etkili bir şekilde işlemesini temin etmektedir.

Belirtilen esaslar çerçevesinde, 9 Haziran 1999'da Türkiye Büyük Millet Meclisinden güvenoyu alan 57 nci Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, uyumlu ve kararlı çalışmasıyla, bir uzlaşma ve atılım hükümeti olduğunu, altıbuçuk aylık kısa bir sürede, birçoğu reform niteliğinde 100'den fazla anayasa ve yasa değişikliklerini gerçekleştirmek suretiyle ispat etmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda, insan hakları ve demokrasi konularında eksiklerimiz hızla giderilmeye başlanmış, diğer yandan da ekonomik ve sosyal alanda, art arda, köklü ve cesur adımlar atılmıştır. Hükümetimizin yanı sıra, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, iktidarı ve muhalefetiyle uyumlu, hızlı ve yapıcı çalışması da Türkiye'nin dünyadaki saygınlığını ve güvenilirliğini yükseltmiştir.

Büyük Türk Ulusumuzun biz milletvekillerinden istediği de, işte, bu uyum, güven ortamı ve istikrardır. Bu duygu ve düşüncelerle, içinizden biri olarak, siz değerli milletvekillerine ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Tabii ki, bu süreçte her şey güllük gülistanlık değildi. Büyük Türk Ulusunu sonsuz acılara boğan 17 Ağustos, 12 Kasım ve 3 Aralıkta meydana gelen depremler, 10 ilimiz sınırlarında yaklaşık 20 milyon insanımızı birdenbire çaresizlik içinde bırakmıştı. Yaklaşık 17 000 yurttaşımız yaşamını kaybetti, birçok insanımız da sakat kaldı. Ölenlerimize Allah'tan rahmet, ulusumuza da baş sağlığı ve sabir diliyorum.

Hükümetimizce, 17 Ağustos'tan sonra, hiç zaman kaybetmeden, Sayın Başbakanımız başkanlığında kurulan kriz masasında, depremlerde yurttaşlarımızın barınma gereksinimlerinin karşılanması konusunda üç aşamalı bir plan uygulamaya konuldu. Bu planın uygulaması sonucu, yurttaşlarımız için çadırkentler kuruldu, bu amaçla toplam 160 000 çadır temin edildi. Kışlık çadırlar kuruldu, prefabrike evler inşa edildi. Üçüncü aşamada ise, kalıcı konutların yapımı çalışmaları için hazırlıklara devam edilmektedir.

Depremzedelerle ilgili olarak, yaklaşık, 3 yasa, 8 kanun hükmünde kararname, 11 kararname, 8 yönetmelik, 7 tebliğ ve 7 genelge yayımlanarak, yurttaşlarımızın acil gereksinimlerinin karşılanması, iskanlarının sağlanması, yapılan yardımların koordinasyonu ve alınması gereken diğer önemlerle ilgili düzenlemeler yapılarak uygulamaya konuldu.

Ayrıca, deprem bölgesinde, ekonomik bakımdan da yeniden normal yaşama dönlmesi için, hükümetimizce, çeşitli önlemler alınmış ve alınmaktadır. Dolayısıyla, Başbakanımız Sayın Bülent Ecevit'in ifadesiyle, Türkiye, böylesine büyük bir doğal afetin altında kalmayacak kadar güçlü bir ülke olduğunu göstermiştir. Bundan sonra, yapılması gerekenlerin de üstesinden kararlılıkla geleceğimize kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde yaşadığımız üzücü olaylarla birlikte, ulusumuz çok önemli ve olumlu gelişmeler de yaşamıştır. Örneğin, Başbakanımız Sayın Bülent Ecevit ve beraberindeki değerli heyetin, 26 Eylül-2 Ekim tarihlerinde Amerika Birleşik Devletlerine ve 4-6 Kasım tarihlerinde de Rusya Federasyonuna gerçekleştirdikleri ziyaretler esnasında imzalanan anlaşmalar, bu ülkelerle olan iktisadî ilişkilerimize yeni ufuklar açacak nitelikte bulunmaktadır.

Bu bağlamda, 29 Eylül 1999 tarihinde, Türkiye- Amerika Birleşik Devletleri Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Belirtilmesine İlişkin Anlaşma imzalanmıştır.

Söz konusu anlaşmayla, her iki ülkenin uluslararası ticaretinin ve karşılıklı ekonomik ilişkilerinin serbestleştirilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca, Türkiye'nin, Amerika Birleşik Devletlerine yönelik tekstil ve konfeksiyon ihracatı gündeme gelmiş ve yapılan görüşmeler sonunda, onbeş aylık bir dönem için 110 milyon dolar düzeyinde ek ihracat imkânı sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Sayın Başbakanımız ve yttice heyetinin Rusya Federasyonuna yaptıkları ziyaretlerinde ise, ülkemize batı hattından ilave doğalgaz sevkiyatının 2002 yılında 8 milyar metreküppe ulaşacağı teyit edilmiş ve planlanmıştır.

Yine, Karadeniz altından geçenecek yeni hattan doğalgaz sevkiyatının 2001 yılında başlayacağı ve bu hattan, 2008 yılında, toplam 16 milyar metreküp doğalgaz almacağına dair protokol de imzalanmıştır.

Ayrıca, sanayi alanında, ülkemizde, özellikle, demir-çelik ve alüminyum tesislerinin modernizasyonu projeleriyle, gemi inşaa, inşaat malzemeleri, savunma sanayii, iletişim sistemleri gibi sektörlerde işbirliği imkânları ele alınmış ve çeşitli anlaşmalar yapılmıştır.

Sayın Başkan, Yttice Meclisin değerli üyeleri; güvenli ve düzenli bir organizasyonla, 1999 Kasım ayında ülkemizde düzenlenen yüzyılın son AGİT Zirvesi, kusursuz bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda "İstanbul Şartı" olarak da adlandırılan Avrupa Güvenlik Şartında insan hak ve hürriyetleri güvence altına alınmıştır. Böylece, bütünleşmiş ve demokratikleşmiş bir AGİT bölgesi ve işbirliği güvenlik platformu oluşturularak, üye ülkelerin barış içinde yaşamaları sağlanmış olacaktır. Bu amaçla operasyon merkezi kurularak, uluslararası terörizm, organize suçlar, hukukun üstünlüğü, insan hakları, ekonomik özgürlük, barış ve istikrar önplanda tutulacaktır.

Ayrıca, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin bağımsızlığının ve siyasal eşitliğinin pazarlık konusu yapılamayacağı kararlılığı ve idraki de, bu zirvede, bir kez daha kesin bir dille belirtilmiştir. Zirvede, Mavi Akım Projesi ve Bakü-Ceyhan Boru Hattı Anlaşmalarının imzalanması, hükümetimizin sağladığı büyük başarılarından biri olmuş ve zirveye damgasını vurmuştur.

Diğer yandan, yakın geçmişte haklı nedenlerle ilişkilerin dondurulduğu Avrupa Birliği müzakerelerinin karşılıklı olarak tekrar başlatılmasında, 57 nci hükümetimizin uyumlu çalışması ve Türk ekonomisinin gelecekteki yapısal sorunlarını aşabileceğinin benimsenmesi de çok etkili olmuştur.

Ancak, 10 Aralık 1999'da Helsinki'de açıklanan karar metninde, Yunanistan ile aramızdaki Ege sorunlarının, en geç 2004 yılında Uluslararası Adalet Divanına götürülmesi gerektiği biçiminde yorumlanabilecek bir ifadenin yer almış olması; ayrıca, Kıbrıs sorunuyla ilgili sürdürülen gelişmelerden bir sonuç alınmazsa bile, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine üyelik hakkının tanınabileceği izlenimlerinin bulunması, başta, Sayın Başbakanımız ve hükümetimiz tarafından kabul edilmemiştir. Avrupa Birliği Başkanlığıyla anında irtibat kurulmuş, yapılan yoğun diplomatik görüşmeler sonucunda, başta Kıbrıs ve Ege sorunu olmak üzere, hiçbir siyasi ödün verilmeksizin ve önkoşulsuz olarak üye adaylığımız tanınmıştır.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; Başbakanlığın yapısına baktığımızda, kendisine bağlı birçok kuruluş ve devlet bakanlığıyla, yılda 600 000 evrak girişinin yapıldığı ve 3 000'in üzerinde personelin çalıştığı bir kurum haline gelmiştir. Başbakanlık makamı, Sayın Başbakanımız Bülent Ecevit'in de söylediği gibi, dosyalardan başını kaldıramaz duruma getirilmiştir.

Bu nedenle, bilginin diğer kurumlar arasında ve kendi içinde entegre edilmesi bakımından büyük rol oynayacak olan Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Projesi önem kazanmaktadır. 1997 yılında başlatılan bu projeye hız kazandırılmış ve ikinci aşaması olan yazılım kısmındaki eksiklerin giderilmesi safhasına gelinmiştir. Bu amaçla, 10 trilyon 800 milyar liralık bir ödenek ayrılmıştır. Ayrıca, personel reformu ve mevzuat reformu tasarıları ile yerel yönetimlerle ilgili hazırlanan tasarıların bir an önce Mecliste yasalaştırılarak uygulamaya geçirilmesi, Başbakanlığın iş hacmini ve yükünü asgarî düzeye düşürecektir.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; azamî tasarruf ilkesi içinde hazırlanan Başbakanlık 2000 mali yılı bütçesi, merkez teşkilatı ve bağlı kuruluşları dahil olmak üzere, toplam, 370 trilyon 292 milyar 1 milyon liradır. Böylece, bir önceki yıla göre, 2000 yılında, yüzde 83,6 oranında bir artış söz konusudur.

Tüm bütçemizin ve Başbakanlık bütçesinin, ülkemize hayırlara vesile olması dileğiyle, hepimize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkür ederim. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kocabatmaz.

Demokratik Sol Parti Grubu adına ikinci söz, Ankara Milletvekili Sayın Ayşe Gürocağ'a aittir.

Buyurun Sayın Gürocağ. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA AYŞE GÜROCAĞ (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Parti Grubu adına görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Temellerini Büyük Önder Atatürk'ün attığı bu kurum, bebek, çocuk, genç, yaşlı, özürü, 30 000'i aşkın insanımıza sürekli hizmet götürmektedir. Götürülen bu hizmetler, bir sosyal devlet olmanın da temel ve vazgeçilmez niteliklerindedir; aynı zamanda, yurttaşlar ile devletin arasında, güven ve bağlılık ilişkilerinin de simgesi durumundadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çocuk, insan neslinin devamını sağlayan, geleceği biçimlendiren, toplumun en önemli unsurudur; insanlığın amacı ve mutluluk kaynağıdır. Çocuklarımızı ne kadar sağlıklı yetiştirebilirsek, onları, fiziksel, ruhsal, toplumsal risklere karşı ne kadar koruyabilirsek, geleceğe o kadar güvenli bakabiliriz. Geleceğimiz olan çocuklar, cumhuriyetin çocuklarıdır. O nedenle, sosyal hizmet, akılla, bilimle, sevgiyle yürütülmesi gereken zor, ciddi ve onurlu bir görevdir. Bu bağlamda, SHÇEK'in verdiği hizmetlerin sonuçlarından bazılarını hatırlatmakta yarar görmekteyim.

Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında korunan evlatlarımızın okuldaki başarıları artmıştır. Bu çocuklarımızın üniversiteye girme oranlarında da yükselmeler görülmektedir; ayrıca, sosyal, kültürel, sportif etkinliklerde mutluluk verici başarılar kaydetmişlerdir.

Kurumun önemli çalışmalarından bir diğeri de, hızla geliştirdiği özürli bakım ve rehabilitasyon merkezleridir; ancak, yılların ihmali nedeniyle, bu alanda hizmet açığı sürmektedir.

Kurumun, toplum merkezleri uygulaması çok başarılı ve Türkiye için büyük önem taşıyan bir uygulamadır. Başta, doğu ve güneydoğu olmak üzere, Türkiye'nin her noktasına, bu hizmet taşınmalı, yaygınlaştırılmalıdır. Kurum, halk eğitim merkezleri, sivil toplum kuruluşları ve benzer diğer tüm yapılarla birlikte, öncelikle kadın ve çocuklarımızın yaşam kalitesini yükselten toplum eğitim merkezlerini geliştirmeye devam etmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kurumun, 1999 yılında başlattığı ve Ağrı, Batman, Diyarbakır ve Mardin'de pilot olarak uygulayıp, 5-6 yaş grubu 3 000 çocuğa ulaştığı Erken Çocukluk Gelişimi Programı, yine, ülkemiz için üzerinde önemle durulması gereken bir projedir. Bu uygulama, Millî Eğitim Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşlarının da katkılarıyla, 2000 yılında, mutlaka, pilot uygulama boyutundan ötesine taşınmalı, çocuk politikamızda ulusal bir hedef haline getirilmelidir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 17 Ağustos ve 12 Kasım felaketleri sonrasında, görevini başarıyla yerine getiren kurumlarımızın başında gelmektedir. Çocuklarımıza ilişkin pek çok olumsuzluğun temelinde, ailelerimizin, bakıp koruyabilecekleri, sorumluluklarını yerine getirebileceklerinden fazla çocuk sahibi olmaları da yatmaktadır. Yoksulluk ve gelir bölüşümündeki olumsuzluklardan, dünyanın her noktasında, başta çocuklar ve kadınlarımız etkilenmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; dünyada 120 milyon çocuğun tam gün ve olumsuz ağır koşullarda çalıştığı, Türkiye'de 6-14 yaş arasında 1,8 milyon çocuğumuzun çalıştığını bilerek, çocuklarımızın konusunu ulusal bir politika bütünü içerisinde ele almalıyız.

Bu yıl, Çocuk Hakları Sözleşmesinin kabulünün onuncu yılıdır. Çocuk Hakları Sözleşmesi, ülkemizin de 191 ülkeyle birlikte imzaladığı bir metindir. Sözleşme, 0-8 yaş arası çocuk olarak kabul etmektedir. Bilindiği üzere, Çocuk Hakları Sözleşmesi dört temel hakka dayanmaktadır; yaşama, gelişme, korunma ve katılma. Bu hakların hayata geçirilmesi, çok ciddi ve çok yönlü bir çocuk politikası geliştirilmesiyle olanaklıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kadınlarımızın eğitim düzeyi ve toplumsal statüleri ile çocuklarımızın gelişimi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Kız çocuklarımızın okutulması, toplumumuzun en önemli hedeflerinden biridir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde de, Çocuk Hakları Sözleşmesiyle ilgili yapacağımız pek çok çalışma bulunmaktadır. Bunların başında, ulusal mevzuatımızda Çocuk Hakları Sözleşmesiyle çelişen hükümlerin düzeltilmesi gelmektedir.

Çocuk koruması kapsamında yer alan bir diğer kategori de suçlu ya da suça yönelik çocuklardır. Ülkemizde, ailelerin kontrol altına alamadıkları suça yönelik ya da birtakım sapma veya davranış bozuklukları nedeniyle istihdam hizmetlerine muhtaç çocukların varlığı inkâr edilemez. Bugün, istihdamlarında, Türkiye genelinde 2 012 çocuk bulunmaktadır. Çocukların doğal yaşam ortamlarında ailelerle işbirliği yapılarak hizmet veren kurumlar oluşturulmalıdır.

Çocuklarımız, ülkemizin geleceğidir. Onları geleceğe daha iyi hazırlamak, eğitim olanaklarını geliştirmek, bizlerin ödevi ve sorumluluğudur; ancak, ne gariptir ki, geleceğimiz olan çocuklarımız "öğretmen istiyoruz" dediklerinde suçlu konumuna düşüyorlar, yargılanıyorlar; Türkiye, bu ayıptan kurtulmalıdır.

Hükümetimizin, demokratikleşme ve Kopenhag kriterlerine ulaşma çabaları çerçevesinde, geleceğimizin güvencesi olan çocuklarımızı koruyup, gözetme konusunda en iyiyi ve en doğruyu bulacağına inanıyoruz.

Çocuklarımız için temel kurumlarımızdan biri olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun bütçesini bu çerçevede geliştirmemiz gerektiğini belirterek, bütçenin hayırlı olmasını diliyor; başta, Sayın Bakan Hasan Gemici'yi, görevlerini sevgiyle yerine getiren her düzeydeki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışanlarını toplumumuz adına kutluyor, teşekkür ediyor ve konuşmamı Atatürk'ün şu sözleriyle noktalamak istiyorum: "Çocuklarını büyüklerden çok düşünen, kortuyan, esirgeyen ve onları sağlıklı yetiştiren bir millettir ki, yarınlarını, daha iyiyeye, daha güzel geleceğe gözü arkada kalmaksızın teslim edebilsin."

Saygılarımla Yüce Heyeti selamlarım. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürocağ.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, üçüncü söz, Kastamonu Milletvekili Sayın Hadi Dilekçi'nin. Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığının 2000 yılı mali bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, şahsım ve Demokratik Sol Parti Grubu adına Yüce Meclise saygılar sunar, Yüce Meclisin değerli milletvekillerine hürmetlerimi arz ederim.

Ayrıca, bu vesileyle, televizyonları başında bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızın Ramazan Bayramını ve Ramazan aylarını kutlar, hepsine sağlık ve sıhhat dilerim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasamızın 136 ncı maddesinde ifadesini bulan anayasal bir kuruluş olarak; İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek amacıyla, 3 Mart 1924 tarihinde kurulmuş; genel bütçeye dahil ve Başbakanlığa bağlı bir kuruluştur.

Atatürk, devlet işleri ile din işlerini birbirinden ayırdıktan sonra, dine ayrı bir önem vermiştir. Millî mücadele yıllarında büyük hizmetler vererek, Büyük Atatürk'ün takdirini toplayan, uzun yıllar Ankara Müftülüğü görevinde bulunan Börekçizade Mehmet Rifat Efendi, 1 Nisan 1924 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığına getirilmiş; en yüksek devlet memuru maaşı kendisine verilmiş, bakanlara verilen kırmızı plakalı makam aracı tahsis edilerek, protokoldeki yeri bu özelliklere göre belirlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllar itibariyle, Diyanet İşleri teşkilatına bakacak olursak; 1935 yılında yürürlüğe giren 2800 sayılı Diyanet İşleri Reisliği Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun, Başkanlığın ilk teşkilat kanunu olmuştur. 1961 Anayasası 154 üncü maddesiyle, Diyanet İşleri Başkanlığını bir Anayasa kurumu olarak düzenlemiş, genel idare içinde yer vermiş ve bu kurumun özel kanunda gösterilen görevleri yerine getirmesini öngörmüştür.

22 Haziran 1965 tarihinde çıkan 633 sayılı Kanunla, Diyanet İşleri Başkanlığının görevleri, İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek olarak belirlenmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı merkez teşkilatına bugünkü organik yapısını kazandıran ve diyanetin tarihi gelişimi içerisinde yeni bir dönemi başlatan da bu kanun olmuştur.

1961 Anayasasında Diyanet İşleri Başkanlığının genel idare içinde yer alarak, özel kanunda gösterilen görevleri yerine getireceği ifade edilirken, 1982 Anayasasında ise, Başkanlığın, görevlerini yerine getirirken, uyması gereken kısıtlar da belirlenmiştir. 1982 Anayasasınının Diyanet İşle-

ri Başkanlığıyla ilgili 136 ncı maddesinde "genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir" hükmü yer almıştır.

Yurdumuzun en ücra köşesine kadar uzanan yapılanmaya sahip Diyanet İşleri Başkanlığımızda, merkez ve taşra teşkilatında çalışan personel sayısı 77 907'dir. Türkiye'de mevcut cami sayısı 73 772, halen yapımı devam eden cami sayısı ise 1 176'dır.

Yurttaşlarımızın yoğunlukla bulunduğu birçok yabancı ülkede de dış temsilcilikler aracılığıyla din ve irşat hizmetleri sunulmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığına 1991 yılından bu tarafa kadro verilememiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonundan geçmiş bulunan, Diyanet İşleri Başkanlığına 16 667 kadro ihdasıyla ilgili kanun tasarısı Genel Kurulumuzun gündeminde bulunmaktadır. Söz konusu kadrolarda, 8 367 imam-hatip ve 6 000 müezzin-kayyımla önemli ölçüde açık giderilmektedir. İstifa, ölüm, nakil gibi mazeretlerden dolayı boşalan 6 526 kadroya, açıktan atama izni olmadığı için atama yapılamamaktadır. İlgili Bakanlık, girişimde bulunarak, Maliye Bakanlığından izin istemiştir. Bu iznin en kısa zamanda verilmesi arzusundaız.

Diyanet İşleri Başkanlığının kadro ihtiyacı önemli boyutlara ulaşmıştır. Örneğin, Kastamonu İlinde, bucak ve köylerde 327, merkez camilerde 48 olmak üzere, toplam 375 camimiz kadrosuzdur.

Bu müessesenin toplum üzerindeki fonksiyonunu yerine getirebilmesi, özel kanunla belirlenen görevlerini icra edebilmesi, hizmet alanlarını genişletebilmesi için, altyapı, kadro ve bütçe imkânları açısından güçlendirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.

Alevî vatandaşlarımızın dinî ibadetlerini gerçekleştirebilmeleri için cemevlerine kadro ve ödenek tahsisinin yapılması gerektiğine inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığı, özel kanunla verilen görevlerini, Anayasamızda çerçevesi çizilen anlayış ve düşünce içerisinde yerine getirmekte, bütçe imkânlarını en iyi şekilde değerlendirilmektedir. 2000'li yıllarda büyük devlet olmayı arzu eden Türkiye Cumhuriyetinin Diyanet İşleri Başkanlığı da, Türkiye'nin ihtiyacı olan sosyal uzlaşmayı gerçekleştirecek, barışı ve kardeşliği sağlayacak en büyük müessesesidir.

Bu müessesemizin sunduğu önemli hizmetlerden biri de hac organizasyonudur. 1987 yılında Ürdün'ün Başkenti Amman'da yapılan İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları Konferansında alınan karar uyarınca, 1 000 kişiye 1 oranında hac kotası uygulanmaktadır.

Yıllar itibarıyla uygulanan kota rakamları şu şekildedir: Türk heyeti, 1990 yılında 150 000 kişi için izin istemiş, ancak 27 336 kişi gönderilebilmiştir. 1992 yılında 90 000 kişi için talepte bulunmuş, 57 000 kişi gönderilmiştir. Kota, 1993, 1994, 1995 ve 1996 yıllarında 60 000, 1997 yılında 61 000 olarak uygulanmıştır. 1998 ve 1999 yıllarında, kota, 65 000'e yükseltilmiştir. Yukarıda belirtilen kota rakamları sayısınca vatandaşımız hacca gitmiştir. 2000 yılı hacci için kota, 65 000 kişi olarak belirlenmiştir; ancak, imzalanan protokolda, kotaya ilaveten 15 000 kişilik izin talebinde bulunulmuş olup, bu talebimizin kabulü durumunda, yedek kura çekmiş bulunan hacı adaylarımızın hepsi hacca gitme imkânına sahip olacaklardır.

Görüldüğü gibi, Diyanet İşleri Başkanlığı, hacı adaylarımızın tamamına yakınına hacca göndermekte, her türlü rehberlik hizmetlerini, sağlık hizmetlerini, ulaşımı ve barınmayı sağlamaktadır.

BAŞKAN - 1 dakika süreniz var Sayın Dilekçi.

M. HADİ DİLEKÇİ (Devamla) – Hac organizasyonunda Diyanet İşleri Başkanlığının etkinliğinin daha da artırılarak, laiklik karşısı bazı dernek ve vakıfların ve hatta bazı şirketlerin faaliyetlerine son verilmesi gerektiğine inanıyorum.

Kuruluşundan bugüne kadar gerek yurt içinde ve gerekse yurtdışındaki vatandaş, soydaş ve dindaşlarımıza din hizmeti vermekte olan Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasada belirtilen ilkeler doğrultusunda üzerine düşen görevi yerine getirebilmek ve daha iyi bir hizmet sunabilmek için yoğun bir çalışma içerisinde.

Din, insanların gönlündedir, siyasî görüşlerin tekelinde değildir. Müslümanlık, toplumumuzun bütününtün ortak inancıdır. İslam dini sevgiye dayalı bir dindir.

Sayın milletvekilleri, sözlerime son verirken, şunları söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Dilekçi, mikrofonunuzu açayım.

Buyurun efendim.

M. HADİ DİLEKÇİ (Devamla) – Eğer bugün camilerimizin kapısı açıksa, ezan sesleri rahat duyulabiliyorsa, ibadetimizi rahatlıkla yapabiliyor isek, bunun, Yüce Önder Mustafa Kemal Atatürk ve onun kurduğu laik, demokratik cumhuriyet devleti sayesinde olduğunu hepimizin bilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığının 2000 yılı bütçesinin Diyanet camiasına ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclisimize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dilekçi.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, yarımdan bir cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, burada, gündemde Türkiye Büyük Millet Meclisinin 11.00'de toplanacağı (DSP sıralarından "oylandı, oylandı" sesleri)13.00 ile 14.00 arasında ara vereceği, ondan sonra da çalışmalara devam edeceği yazılı. Sabahleyin geldim, açıldı Genel Kurul, bu programa göre, saat 12.45'e kadar buradaydım. Cumhurbaşkanlığı ile Meclis Başkanlığı bütçesi üzerinde soru soracaktım. Ben buna dayanarak, çünkü Meclis İttüzüğünde de belli, dışarıya gittim, geldim, siz ara vermemişsiniz.

Sayın Başkan, bakın, eğer bu Mecliste Anayasa ve İttüzük uygulanacaksa onları uygulayalım. Siz, baktınız ki, ben burada yokum (Gülüşmeler) Bir dakika arkadaşlar...

BAŞKAN – Gülmeyin efendim, gülmeyin. Lütfen... Çok rica ediyorum. Lütfen gülmeyin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Cumhurbaşkanlığı ve Meclis Başkanlığıyla ilgili olarak soracağım sorularımı engellemek için -baktınız ben Genel Kurul salonunda yokum, ondan sonra ara vermeden- tutunuz devam ettiniz. Bu hareketiniz keyfildir. Burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bu gündeme göre çalışır.

Sizin çok hoşunuza gidiyor böyle keyfilik; ama, bunun cezasını göreceksiniz. Bugünkü çoğunluk size bu avantajı sağlar; ama, yarın sizi perişan eder. Cumhurbaşkanının da, Meclis Başkanının da çok keyfi işlemleri var, bunları halka duyurmamız lazım, niye gizletiyorsunuz?! Sizin bu hareketinizi protesto ediyorum.

BAŞKAN – Uğurlar olsun efendim.

Sayın Tezmen, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, biraz değil Sayın Başkan, çok keyfsiniz. Gerçekten çok keyfsiniz.

BAŞKAN – Sayın Genç, size cevap vermeyeceğim efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O makamda oturan insanlar, bu kadar keyfilik yapamaz.

BAŞKAN – Size cevap vermeyeceğim Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Verme...

BAŞKAN – Buyurun, istirahat buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O makamda bana cevap vermeyen adam oturamaz.

BAŞKAN – Ben, size cevap vermeyeceğim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Çekindiğiniz ayıplar var da, onun için...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Tezmen.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Başbakanlık bütçesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşünü açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

Tabii, Türkiye’de, Başbakanlık, icra organının başı olması nedeniyle çok önemli bir görevi ifa ediyor. Türkiye’deki Başbakanlığın yapısına baktığımız zaman, aslında, Başbakanlığın bugünkü yapısı, Türkiye’deki bürokratik sıkıntılarını da nedenini ortaya koyacak bir özellik arz ediyor, icranın sıkıntılarını dile getiriyor.

Bir kere, şuna bir bakmak fazım; bugün, Türkiye Cumhuriyeti Devletinde 17 tane icraî bakanlık varken, 18 tane devlet bakanı var, 3’ü başbakan yardımcısı olmak üzere.

Bu başbakan yardımcılarını ve devlet bakanlarını ne yaparlar; bunlar, Başbakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarını yönetirler; siyasi olarak kendilerine bağlıdırlar ve bunları yönetirler.

Tabii, Türkiye’de, bu yapı, çok eskilere dayanan bir yapı değil. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda, devlet bakanlıkları çok sınırlı olarak kullanılmıştır, başbakan yardımcılığı müessesesi gayet sınırlı olmuştur. Bu yapı ne zaman böyle bir özellik arz etmeye başladı; bu yapı, rahmetli Turgut Özal’ın, Başbakan olmasından sonra, onun yönetim anlayışı gereği, ekonomiyle ilgili önemli karar alıcı birimleri, ilgili bakanlıklardan alıp, Başbakanlıkta, kendi kontrolü altında tutmasına yönelik yaklaşımdan kaynaklandı. Hatırlarsınız, Hazine, Maliye Bakanlığı bünyesinden çıkarılıp Başbakanlığa bağlandı. Ticaret Bakanlığı bünyesinde bulunan dışticaret birimleri alınarak, Başbakanlığa bağlandı. Dolayısıyla ekonomiyle ilgili olarak karar alma mekanizmalarını etkileyecek tüm birimler, Başbakanlığa bağlandı.

Tabii, bunlar Başbakanlığa bağlanınca, Turgut Özal’ın kendi çalışma tarzından kaynaklanan bir nitelikte belli ölçüde bu fonksiyon yerine geldi; ancak, o anlayışı devam ettirmeyen hükümetler ya da o anlayışı sürdürmek istemeyen hükümetler oluşmaya başladıktan sonra ya da o tarzda çalışmayan başbakanlar göreve gelmeye başladıktan sonra, ciddi hizmet dublikasyonları ortaya çıkmaya başlamıştır. Bugün, Başbakanlığa bağlı kuruluşlara, Başbakanlıkla ilgili kuruluşlara tek tek baktığınız anda, bu kuruluşların, bu birimlerin her birinin bir icraî bakanlığın çatısı altında görev görmesi gereken birimler olduğunu görürsünüz. Dolayısıyla bazı hizmetler, ilgili bakanlıkların belli birimlerinde görülebilecekken, benzer birimlerin Başbakanlık çatısı altında örgütlenmesi, çok

ciddi bir yazışma sürecini ortaya çıkarmış ve çok ciddi bir koordinasyon sorunu ortaya getirmiş bulunmaktadır. Şimdi, siz bu koordinasyon görevini yerine getirmek için, mecburen Başbakanlık merkez teşkilatını büyütmek zorundasınız; büyüttükçe de, sorunları daha çok artıracaksınız demektir. Nitekim, benden önceki bir konuşmacı da dile getirdi. İşte, Başbakanlık Devlet Bilgi İşlem... Yeni yatırımlar yapacaksınız, yeni binalar alacaksınız, yeni araç gereçler alacaksınız, otomobiller alacaksınız, devlet bakanlıklarını oluşturacaksınız, o devlet bakanlıklarına danışmanlar alacaksınız, onlara birimler tahsis edeceksiniz, odalar, ofisler açacaksınız. Bir de bunların yazışması, ikmali, kırtasiyesi, şusu, busu... Ne oluyor; şişkin ve çok aşırı ölçüde büyümüş bir Başbakanlık birimi meydana geliyor. Ona karşı, orada ne olup bittiğini bilmeyen de çok sayıda icraî bakanlıklar var.

Ben, Ulaştırma Bakanlığındaki görevim dolayısıyla biliyorum. Denizcilik Müsteşarlığının Ulaştırma Bakanlığının dışında olması nedeniyle, birçok uluslararası toplantıda -çünkü, transport olayı denizi de içeren bir olaydır- karşınızdaki muhatabımız, hem deniz hem kara hem hava ulaştırmasından sorumlu bakarken ya da müsteşarken, siz sadece bunun bir ayağından sorumlu kişi haline geliyorsunuz.

Birçok birim Özelleştirme İdaresine alınmış; ancak, özelleştirilmemiş de. Hava Yolları olsun, diğer deniz yolları... Dolayısıyla, bunların bakanlıklarla ilgili koordinasyonları ciddi bir şekilde aksamış oluyor ve sonucunda, bir kişiyle yapılacak iş, çok sayıda kişiyle ya yurt dışına gidilerek temsil edilmeye, yapılmaya çalışılıyordu ya da ciddi toplantılarda devamlı bir araya gelinerek, bir yılın olay meydana getirilmeye çalışılıyor.

Şimdi, bakıyorum bütçelere... Başbakanlığın merkez teşkilatı ve bağlı kuruluşlarının bütçesi 370 trilyon 292 milyar lira. 1999 yılında, bu, 201 trilyon liraymış. Dolayısıyla, şuna baktığımız anda, 2000 yılında, Başbakanlık bütçesi yüzde 83,6 oranında artış ifade ediyor. Biz "Türkiye'de enflasyon yüzde 20'ere inecek; Türkiye'de kamu kaynakları etkin kullanılacak, kaynaklar israf edilmeyecek" diyoruz; ama, bakıyorsunuz, bir önceki yıla göre yüzde 83,6 artmış. Bu ne demektir; ortalama enflasyonu alsanız, ortalama yüzde 44'ü enflasyon oranı alsanız ki, TÜFE endeksi yüzde 38'i alırsanız, reel olarak yüzde 100'den fazla Başbakanlık merkez teşkilatını büyümüş oluyoruz, bağlı kuruluşlarını. Bu kadar kuruluşun kimler olduğuna bakıyoruz; bakın, Başbakanlık bütçesi içerisinde sadece 15 tane bağlı kuruluş var. Bunların içerisinde TİKA, Aile Araştırma Kurumu, Atatürk Dil Merkezi gibi birçok kuruluş var. Bunun yanında, Başbakanlığa bağlı 52 tane de ilgili kuruluş var; yani, bu kadar büyük, dev bir mekanizmayı sürdürmek ve burada, Türk Milletinden alacağımız ek vergileri bu sistemin finansmanına tahsis etmek zorunda mıyız diye sormamız lazım.

Onun için, bir ekonomide, özellikle finansman açığı çıktığı zaman, kamu kuruluşlarının mutlaka kendini reorganize etmesi lazım. Biz, her hükümet programına baktığımız zaman, Türkiye'de devletin yeniden yapılanmasından bahsediliyor, Türkiye'de yetkilerin merkezden taşra teşkilatlarına delege edilmesi konusu tartışılıyor; ama, Türkiye'nin, önce, Başbakanlıkta toplanan yetkileri ilgili bakanlıklara delege ederek işe başlaması lazım. Böylelikle, hem bu hantal yapıdan kurtulma imkânı olur hem de bir yeniden yapılanmanın başladığını gören kuruluşlar, kendilerini bu mekanizmaya uydurma sürecine girerler. Ayrıca, ciddi kaynak israflarından da kurtulmuş oluruz. Hizmet dublikasyonları, mükerrer hizmet birimlerinin oluşu, çok ciddi maliyete patlamakta, Türk hâlinin gerçekten ağır maliyetler ödemesine yol açmaktadır.

Bakıyorum bütçeye; 2000 yılı bütçesinde -biliyorsunuz, çok ciddi tasarruf tedbirleri uygulanacağı, yeni bir ekonomik stabilizasyon programı olduğu gündemde- Başbakanlık merkez teşkilatı ve ilgili birimlerinin, en basitinden, 70 tane binek otomobil ve steysin vagon otomobil talebi var; bunların 5 tanesi de zırhlı olmak üzere. Kamuoyunda tepkiler olunca "bunlar kullanılmayacaktır" şek-

linde ifadeler oldu; ama, bu bütçe hazırlanırken, Türkiye'nin malî tablosu biliniyordu ve bu bütçe, altında Sayın Başbakanın da imzası olan bir bütçedir. Bir taraftan "kamuda kaynak yetersizliği içerisindeyiz, kamu kendisine ek kaynak bulmak zorundadır" diyeceğiz, ondan sonra da bütçeye 70 tane araba koyarak, vatandaştan, vatandaşın temsilcilerinden yetki isteyeceğiz. Ondan sonra da, kaynak yetmeyince, ekvergi salacağız. Kamunun ihtiyacı olabilir, araç ihtiyacı da olabilir; ama, bunun, en azından bir denge içerisinde götürülmesi lazımdır; ya 70 tane aracı hurdaya çıkarırsınız, yerine 70 tane alabilirsiniz, devlet hizmetleri de görülecektir ya da makul bir ölçüde artış olabilir; ama, hizmet gerekçelerinin inandırıcı olması, bunların alın gerekçelerinin çok ciddi şekilde kamuoyunu ikna etmesi lazımdır. Bunu yapmadığımız anda, insanlar "acaba, bu sistemi, bu israfçı yapıyı hâlâ finanse etmek durumunda muyuz" diye bakarlar ya da sorgularlar. Sorgulandıktan sonra da, gelen yükümlülüklerle, gelen ek yükümlülüklerle tepki gösterirler, en azından bundan kaçınmanın çarelerine bakarlar, çarelerini ararlar.

Devlet teşkilatının merkezde bu kadar şişmesi, bu kadar büyümesi, aslında etkinliği de azaltıyor. Bakın, merkez teşkilatına bu kadar birimi, bu kadar yetkiyi aldığımız anda ne oluyor; bir başkanlık, kendi memurunu bir yerden bir yere nakledeceği zaman, iktisadi kuruluş niteliği taşıyan birçok kuruluş, belli bir hizmeti tanıtmak için reklam kampanyası yapacakken ya da masa, sandalye alacakken, gidip Başbakanlıktan izin almaya çalışıyorlar; ondan sonra da, devletin her bir kademesinden, Başbakanlığa evrak akışı başlıyor, yığılma başlıyor. Oradaki insanlar da, boğulmuş bir şekilde, gelen evrak akışı içinde... Sayın Başbakan da bizzat şikayet etti "başımı kaşıyamıyorum" diye; hakikaten de, büyük bir yığıntı içinde olan bir mekanizmanın içinde. Neye göre karar verip, neye göre seçeceksiniz?

Aslında, tasarruf ya da kamu kaynaklarının verimli kullanılması, ödenek planlamasıyla olur. Hizmeti, baştan, bütçe yaparken tanımlarsınız; hizmetin gerektirdiği kaynak ne kadardır, onu bütçeye koyarsınız; nakit akışına göre de, bu ödenekleri serbest bırakarak ya da kullanarak, kullanılmayarak bunu ayarlayabilirsiniz; ama, biz, bunu bırakıyoruz, gelen talepleri bütçeye koyuyoruz, sonra bu talepler genel bir potada gidiyor, Başbakanlığa intikal ediyor, orada kimine veriyorlar, kimine vermiyorlar; güçlü bakanlar ya da güçlü bürokratlar bu ödenek izinlerini çıkarıyorlar; ama, bu işi nasıl kotaracağını bilmeyen kişilerin ödenek talepleri ya da harcama talepleri uzun süre askıda kalabiliyor, bazen de cevapsız kalabiliyor ya da reddediliyor.

Devleti böyle sürdürmek durumunda mıyız? Devleti bu yapı içinde götürmek mecburiyetinde miyiz? Onun için, stabilizasyon programlarıyla birlikte, bu devlet yapısının yeniden yapılanması da gündeme gelmesi gerekirdi. Getirdik, birtakım tedbirler, vergiler... Tamam, onları da anlayışla karşıladık; ama, karşılığında da, bu israfçı mekanizmanın küçültülmesine ilişkin bir modeli, bir planı da gündeme getirmek gerekirdi. Sistemin en büyük açığı buradadır.

Aynı şekilde, Devlet Personel Teşkilatı diye bir teşkilatımız var Başbakanlığa bağlı. Bakıyoruz, Türkiye devletinde... Aslında, dünyanın her yerinde ilke, aynı unvanı taşıyan kişinin, aynı işi yapan kişinin aynı ücreti alması ilkesidir; ama, Türkiye'de bu böyle mi; böyle değil. Bir odacı, bir sekreter, bir genel müdür, Maliyede başka alır, Hazineye başka alır, Ulaştırmada başka alır, Sağlık Bakanlığında başka alır. Böyle bir yapı, ne oluyor, ciddi biçimde iş tatminsizliğine yol açıyor. Aslında, düşük ücretten çok, adil olmayan, farklılık arz eden ücret yapısı, hizmette verimliliği en fazla tahrip eden unsurdur. Buna ilişkin çalışmalar hep söylenmiştir, hep dile getirilmiştir; ama, bakıyorsunuz tabloya, ortaya konulan somut hiçbir şey yok. Devlet yeni baştan büyüyor ve Başbakanlık bütçesi yeni ödenek talepleriyle geliyor. Reel olarak, bakıyorum, personel harcaması, bir önceki yıla göre, Başbakanlıkta yüzde 62,3 artıyor. Bu, ne demektir; yüzde 25 ücret vereceğini kamu-

oyuna deklare etti; demek ki, reel olarak ya yeni personel alınacak ya da ilave harcamalar yapılacaktır. Yüzde 25 ücret verilecekse yüzde 62 nasıl artar personel giderleri?! Demek ki, ek harcamalar söz konusu, ek personel giderleri söz konusu.

Aynı şekilde, bakıyoruz, diğer cari giderler yüzde 145,4 artıyor. Ondan sonra da diyoruz ki "biz, bu sene enflasyonu yüzde 20'lere çekeceğiz, 25'lere çekeceğiz." Bunu kimsenin anlaması, kabul etmesi mümkün değil. Onun için, bütün stabilizasyon programının da, bütün devletin yeniden yapılanması, enflasyon önleyici programlarda, öncelikle, devletin, sadece gelir artması değil, harcamaya kısıcı ciddi önlemleri de getirmesi gerekirdi. Buna da Başbakanlıktan başlamak durumundayız. Aslında, Başbakanlığın küçültülmesi, Başbakanlığın bağlı ve ilgili birimlerinin küçültülmesi, Türkiye'de devletin daha etkin ve verimli çalışmasına yol açacak, hem kaynak tasarrufu sağlayacak hem verimliliği artıracaktır.

Ben, hatırlıyorum, bürokraside, ilk başladığım yıllarda, Maliye Bakanlığı bünyesi içinde görev başladığımızda, hazinesi, her şeyi Ulus'taki Bakanlığın bünyesi içinde işlemleri sürdürüyordu. Ulus'taki o meydana, bir bakanlık birimi içinde, gayet etkili bir Maliye Bakanlığı vardı. Şimdi, bakıyoruz, Eskişehir yolunda -gittiğiniz zaman görürsünüz- her biri bir saray niteliğinde gökdelenlerden geçilmiyor. Bunların çoğu da, Başbakanlık ve ilgili kuruluşlarına ait binalardır. Herkes Başbakanlığa kapağı atmaya çalışıyor; çünkü, Başbakanlıkta özel ücret rejimi vardır, kadro karşılığı sözleşmeli rejim vardır. Böyle olunca, ücreti daha fazla oluyor. Onun için, bakıyorsunuz, aslında Sosyal Güvenlik Bakanlığı içinde olması gereken aile kurumunu Başbakanlığa alıyoruz. Her türlü kurum Başbakanlığın çatısı altına girmek istiyor; hem kaynak tahsilinde, kaynak toplamasında ya da bütçeden daha fazla pay almada birtakım avantajlara kavuşuyor hem oradaki personel daha rahat, daha yüksek ücrette çalışıyor "Başbakanlık personeliyim" demenin keyfini çıkarmaya çalışıyor. Bu yapı sürdürülebilir bir yapı değil.

Bakin, yapılan bütün harcamalar, inşaat harcamaları hiçbir hizmet veriminde artışa yol açmamıştır. Aslında, bilgiişleme, otomasyona yapılması gereken yatırımlar, bürokratların daha rahat mekânlarda oturmaları için, Türk halkından, asgarî ücreti ödeyen insandan aldığımız kaynakları bu alanlara tahsis ediyoruz ve ondan sonra da diyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kaynakları yetiştiremiyor, ilave vergi verin diyoruz ve götürlü usulde vergi vermeye çalışsan, 100 milyon lira kazandığını varsaydığımız adama da ekvergiler yüküyoruz ve bunu da, adil bir yapı içinde götürdüğümüzü zannediyoruz.

Ben, bu düşüncelerle, hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. Sağ olun. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tezmen.

Doğru Yol Partisi Grubu adına ikinci söz, Balıkesir Milletvekili Sayın İlhan Aytekin'de.

Buyurun efendim. (DYP ve DSP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA İLHAN AYTEKİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ramazanı şerifinizi kutluyorum; sevdiğinizle birlikte yenilerine ermeyi Cenabı Hakkın nasip etmesini diliyorum. Beni, dinlemek lütfunda bulunacağımız için, peşin, teşekkürlerimi arz ediyorum.

Muhterem milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere, laik Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesini görüşüyoruz. Bendeniz, hem Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi ve hem de Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçesinde, Doğru Yol Partisinin görüş ve düşüncelerini arz ve ifade etmek için huzurlarımızdayım.

Muhterem milletvekilleri, sözlerimin hemen başında, yeni bir yıtzyyla girerken kırk yerinde kandil yanan 2000 yılı bütçesinin, zorlamayla, yüzde 5 yatırım gözükken haliyle millete verebileceği hiçbir şey yoktur; kaybedilen, öntümüzdeki yılın ilanadır ve hüznünlü bir vesika olarak raflarda ve hafızalarda kalacağı tespitimizi belirtmek istiyorum.

Esasen, bizim söylediğimiz gerçek, hem hazırlayanlar ve hem de Yüce Meclisin değerli üyeleri tarafından da biliniyor. Şu anda yaptığımız, sadece malumun ilanadır. Bütçeyi savunma görevinde olanlar, söylediklerine kendileri de inanmıyor; dinleyenler ise hiç inanmıyor. Yapılan, sadece bir şeklin ihtiyaridir. Bu da, aldatmaca ve ciddiyetten uzaktır. Masum ve aziz milletimiz de, devletin bütçesi tanzim ediliyor ve inşallah rahatlarız diye umutla beklemektedir. Gel gör ki, gelen yıl, giden yılı aratacaktır.

Vatandaş yoksullaşmıştır. Vatandaş iflas etmiştir. Vatandaş yanıyor. Vatandaş, tekparti dönemindeki tahsildar ve jandarma devletiyle yıtz yüze gelmiştir. Vatandaş, bu hükümetten şekvacıdır ve çocuk çocuğuyla, bu hem bu dünyada hem de öbür dünyada iki eli bu hükümetin yakasında olacaktır; çünkü, emeğinin karşılığı alamıyor; çünkü, işten çıkarılıyor; çünkü, malı gasp ediliyor; çünkü, alacağı verilmiyor; çünkü, çocuğuna iş bulamıyor; aş, işi zordadır, rızkı zordadır.

Muhterem milletvekilleri, söylediklerimiz Kafdağın arkasındaki masal falan değil. Hangi partiden olursa olsun milletvekili arkadaşlarımız, ilk rast geldiği vatandaşa sorsun; işçisi mi, çiftçisi mi, memuru mu, emeklisi mi, sanayicisi mi, küçük esnaf ve sanatkârı mı memnun? Türkiye'de yaşayan başka kimse de kalmadı; devlete para satan rantçılar hariç, devlet tefecileri hariç. Bütçedeki 24 katrilyon vergi gelirinin 21 katrilyonunu onlara veriyorsunuz, yatırım için 2,5 katrilyon ayırıyorsunuz.

Muhterem milletvekilleri, işte, böyle bir bütçenin içindeki Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesini görüştürüyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığının 2000 mali yılı bütçesi incelendiğinde, 1999 yılına göre yüzde 48,9 artırılarak 257 trilyon 300 milyar 80 milyon Türk Lirasına ulaştığı görülmekteyse de, bu ödeneğin tamamına yakın bir kısmını personel giderleri teşkil etmektedir. Bu bütçe ödenekleriyle, Diyanet İşleri Başkanlığının hizmetlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesinin mümkün olmadığı kanaatindeyiz.

2000 mali yılı bütçesinde diğer cari giderler ödeneklerinin artırılmasında zaruret bulunmaktadır. Ödenek yetersizliği sebebiyle il ve ilçe müftülüklerinin yurtiçi geçici görev yollukları, ulaşırma, haberleşme giderleri ile yakacak giderleri karşılanamadığından, hizmetlerin görülmesinde aksamlar meydana gelmektedir.

Din hizmetleri tazminatı oranları artırılmalıdır, makam tazminatı cetveli tekrar gözden geçirilmelidir, ekgöstergeler yükseltilmelidir, yıkılan ve çoğu zarar gören cami ve mescitlerin onarımı için Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinin transferler tertibine 14 trilyon ödenek eklenmesi gerekmektedir.

Bugün itibariyle 9 500 imam hatip ve müezzin kadrosunda eksik gözlüküyor; giderek de bu açık artıyor. O sebepten, Diyanet İşleri Başkanlığına çeşitli unvanlarda kadro verilmesiyle ilgili kararın tasarrufların acilen ele alınması zarureti vardır. Ölüm, istifa ve emeklilik sebebiyle boşalan kadrolara yapılan atamaların muameleleri altı aydan önce bitirilemiyor. Bu sebepten, hem ilgili mağdur oluyor ve hem de hizmet aksatılıyor; neden? Bu uygulama, din adamlarına soğuk bakmaktan mı kaynaklanıyor? Kuşularımız var.

Geride bıraktığımız yıllarda hac mevsiminde müracaat eden; ama, kurada çıkmayan vatandaşlarımızı seyahat acenteleri, hem umreye götürüyor ve hem de hac farizasını ifa ettiriyordu. Bu yıl, binlerce vatandaşımız vize alamıyor. Bununla ilgili olarak da şüphelerimiz var; çünkü, hükümet gereği gibi ilgi göstermiyor. Acaba yapılmak istenilen döviz tasarrufu mudur? Eğer böyleyse, bunun aranacağı yer, ömründe bir defa yurt dışına çıkan masum ve dindar vatandaşlarımız olmamalıdır. Hükümet, hem gönül olarak ve hem de birtakım masraflar yaparak hazır hale gelmiş binlerce vatandaşımızı sokakta bırakmamalı, bu işin önünü açmalıdır.

Muhterem milletvekilleri, gerekiyor, söylüyoruz; ama, bizim sıkıntılarımızın tamamı parasal değildir. Biz, bir garip ülkeyiz. Kendi kendimize yaptığımızı, elin adamı yapmaz. Bir garipliktir sürüyor. Şimdi, bakın, yetmişbeş yıldır ramazan ayında Diyanet İşleri Başkanlığı merkez personelinin çalışma saati iftara göre ayarlanıyordu; yani, bir saat önce gidiliyordu, bir saat de sabah erken gelmek ve öğle namazını müteakip mesai yapmak suretiyle telafi ediliyordu. İlk defa bu yıl kaldırıldı. Neden? Bir yerlere ayak mı uydurulmak isteniyor? Sayın Bakanın dikkati nazarına sunuyorum.

Mecliste bir cami var; dışarıdan bilmeyen birisi gelse, camiyi üç günde bulması mümkün değil; çünkü, herhangi bir alameti yok. Ne Selçuklu ne Osmanlı ve ne de İslam mimarisine benziyor. Gizlemek için elde ne marifet varsa gösterilmiş.

Muhterem milletvekilleri, siz, hiç minaresiz cami gördünüz mü? Ama, Meclis camisinin minaresi yok. Ayıp bir şeyse, günah bir şeyse yapmayın efendim. Utanıyor mu, korkuluyor mu? Kimden? Gariplik ve tuhafılık bunlardan ibaret mi; hayır. Şimdi, bu Meclis, 12 yaşından küçük vatandaşlarına Kur'an okumayı kanun çıkararak yasakladı. Bendeniz bu işin mantığını bulamıyorum. Gelin önce şunun kararına varalım: Hakkında kanun çıkardığımız Kur'an, yararlı mı, zararlı mı? Diyelim zararlı. İşte o zaman, bu zararlı kitabı 12 yaşından sonraki vatandaşlara da okutmayınız.

MİHRALİ AKSU (Erzincan) – Biraz dikkatli konuş! Hayret bir şey!

İLHAN AYTEKİN (Devamla) – Hayır, yararlı diyorsanız, gelin, o zaman, 12 yaşından küçük olanlara da okutalım. İki laf; zararlı mı, yararlı mı. Hadise budur, yoksa, zırva tevill götürmüyor.

Söz buraya gelmişken, bizden sonra konuşacak olan Sayın Bakandan, Yüce Meclisimize ve Müslüman halkımıza şu hususun açıklanmasını istirham ediyorum: 57 nci hükümet değil, ilk Diyanet İşleri Başkanlığına bakmaya başlanıldığı gün, Türkiye'de kaç Kur'an kursu vardı, bugün kaç tane kalmıştır? Bendenizde var; ama, resmî ağızdan açıklanmasını istiyorum.

Müsebbiplerine sorunca "bizim, Kur'an kurslarının kapatılmasıyla ilgili kanun ve kararname-miz var mı?" deniliyor. Peki, gürül gürül Allah'ın kitabının tilavet edildiği bu Kur'an kursları niye kapanıyor?! Her sene artıyordu da, şimdi, ne oldu; bu millet Müslümanlıktan mı istifa etti, yoksa, bu millet her sene azalıyor mu? Sebebi gayet açık; uygulamalarıyla, Kur'an kurslarını ve imam-hatip okullarını besleyen damarlar kesilmiştir. Kaynağı kuruttunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aytekin, lütfen tamamlayın efendim.

Buyurun.

İLHAN AYTEKİN (Devamla) – Muhterem milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanlığının, daha doğrusu Din İşleri Yüksek Kurulunun tesettürle ilgili, Kur'an kaynaklı, çok sarih fetvası var. Buna rağmen, anayasal bir kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığımızın verdiği fetva ile yine anayasal bir kuruluş olan YÖK cenderesinde inançlı insanların, inançlı vatandaşlarımızın, bu sıkıntıya terk edilmesine ve bunun ötesinde, okumak isteyen kızlarımızın, çocuklarımızın üniversite kapılarında bekletilmesine, inançlı milletvekillerinin varolduğuna katiyen ve kesinlikle inandığım bu Meclisten, mutlaka, bir çare bulunacağı kanaatini taşıyorum.

İşte, bu sebepten dolayı da zaten, YÖK Başkanının Meclis araştırmasıyla ilgili bir kararı olmuştur. Meclisimizin, çok nadir meselelerde bir araya gelmiş olmasına rağmen, YÖK Başkanı ile Meclis araştırması açılması noktasında birleşmiş olmasını; buna rağmen, Sayın Reiscumhurun, tekrar YÖK Başkanlığına atanmış olmasını da, Meclisin iradesine bir tasallut, onu kate almanın olarak, huzurunuzda ifade etmek istiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aytekin.

Değerli milletvekilleri, çalışmalarımıza...

ALİ İŞIKLAR (Ankara) – Sayın Başkanım, sayın milletvekili arkadaşımızın milletvekili olup olmadığı hakkında arkadaşlarımızın tereddüdü oldu; diyorlar ki: "Sekiz aydır biz buradayız, böyle birini görmedik. Acaba, bir yanlışlık var mı diye sormamı istediler.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Allah, Allah...

BAŞKAN – Efendim, milletvekili albümü var elinizde. Eğer, burada görmediyseniz, albümü açıp bakarsınız, kimin milletvekili olup olmadığını da tespit edersiniz.

Çalışmalarımıza devam etmek üzere, birleşime saat 18.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.54

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 18.00

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Vedat ÇINAROĞLU (Samsun)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 38 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum. Çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210) (Devam)

E) BAŞBAKANLIK (Devam)

1. – Başbakanlık 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Başbakanlık 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

F) SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1. – Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

G) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1. – Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Söz sırası, Fazilet Partisi Grubu adına, Diyarbakır Milletvekili Sayın Sacit Günbey'de.

Buyurun Sayın Günbey. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerime başlarken, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Başbakanlık ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerinde Fazilet Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Sözlerimin başında şunu ifade etmek istiyorum: Bugün, hükümetin ekonomik politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında bakanlıklar arasında bir uyumsuzluk ve koordinasyonsuzluk olduğu anlaşılmaktadır. Bu duruma en belirgin örnek, Hazineci sorumlu Devlet Bakanının, daha Türkiye'ye gelip gelmediği bile belli olmayan "deprem yardım paralarını memur maaşı olarak ödedik" şeklindeki açıklamasıdır. Gerçi, Sayın Başbakan ve bakanlar, bu pürüzü düzeltmek için hakikaten büyük gayretler gösterdiler.

Bu hükümetin en önemli ve en ciddi zaafı da, IMF'nin ekonomik programına göre bir çalışma sergilemeleridir; hatta, IMF'yle olan ilişkiler o kadar ciddi bir boyuta ulaşmış ki, Meclisten geçirilen ekonomiyle ilgili kanunları dahi IMF yetkililerinin bizzat hazırladığı ifade edilmektedir.

Birazdan açıklayacağım IMF reçetesinin, uygulandığı hiçbir bir ülkeye hayrının dokunmadığının, ülkemize de zarar vereceğinin bilinmesini isterim. Bu reçete karşılığında alınacağı umulan 1-2 milyar dolar borç para, ülkemize vereceği zararın yanında devde kulak kabır. İçi boşaltılan bankaların paraları geri tahsil edilebilse, belki, IMF'nin vereceği krediye ihtiyaç dahi kalmayacaktır.

Son günlerde, hükümetteki bakanların yerine, Merkez Bankası Başkanının birtakım ekonomik kararları açıklamasına da şahit olduk. Ne diyor Sayın Başkan; 2000 yılında döviz kurunun artış oranı yüzde 20'den fazla olmayacaktır; yani, dövize narh koyuyorlar. O takdirde, hükümete sormazlar mı; madem döviz kuru düşük tutulacak, neden yüzde 105 faizle 7 katrilyon civarında bir borçlanma yaptınız? Bu borçlanmanın faizinden kimler yararlandı? Yine, sormak lazım; hükümet, 2000 yılında içborç alırken, faiz oranını da yüzde 20'nin üzerine çıkarmayacağını açıklayacak mı? Döviz artış oranı yüzde 20'nin altında tutulunca, Türk Lirası değer kazanıp, sonuçta ithalatta artış, ihracatta azalma meydana gelmez mi? Bunun sonucunda da dışticaret açığımız daha da artmaz mı?

Koalisyonun küçük ortağı olan ANAP, serbest piyasa ekonomisini eskiden beri savunagelmış bir partidir. Bu dövize narh konulması, serbest piyasa ekonomisiyle örtüşüyor mu? ANAP'lılara bunu soruyorum.

Sayın milletvekilleri, şimdi sizlere IMF'nin klasikleşmiş reçetesinde neler var, onlardan birkaç madde saymak istiyorum:

- 1- Çalışanların ücretlerinin düşük tutulması. Bugün, hükümetin yaptığı en önemli icraat budur.
- 2- Devletin ürettiği ve sattığı mallara sürekli zam yapılması. Örnek olarak: Akaryakıt ve zorunlu ihtiyaç maddelerine her hafta zam yapıldığı gibi.

3- Vergilerin artırılması.

Maalesef, bir yıl içerisinde, IMF'nin paralelinde çalışan 55 inci, 56 ncı 57 nci hükümetler, hem de reform adı altında, bu Meclisten üç defa vergi kanunu çıkarmışlardır. Bu yetmiyormuş gibi, KDV oranlarını da artırmak suretiyle halkımız ezilmiştir.

4- Faizlerin yüksek tutulması.

5- Çalışanların 60 yaşından önce emekli olabilmeleri imkânının ortadan kaldırılması.

Maalesef, 57 nci hükümet, halkı ezip inim inim ineten bu IMF tavsiyelerinin hepsini harfiyen yerine getirmiştir.

Hükümetin büyük ortağı, sosyaldemokrat bir parti olduğunu iddia ediyor. MHP'liler de, seçim süresince, yoksulluk ve yolsuzlukla mücadele edeceklerini söyleyip durdular. Uygulanan bu politikalarla, fakir daha fakir, zengin daha zengin yapılmamış mıdır? Hatta, bugün ülkede, ortadirek denilen bir grup kalmamıştır. 15 milyon civarında insanımız, açlık sınırının altında yaşamak zorunda kalmıştır.

Enflasyonun resmî rakamlara göre yüzde 65 olduğu bir ortamda, çalışanlara yüzde 15 zam yapmak, hakkını arayan çalışanların üzerine polis köpeklerini salmak, hangi sosyal devlet anlayışıyla izah edilebilir?! Bu yetmiyormuş gibi, Başbakanlığa ve bakanlara, Başbakanlık bütçesinden 70 tane zırlı araç alınmak üzere karar alınmıştır. Buradan ikaz ediyoruz; bu zırlı araçların alınmasından hükümet mutlaka vazgeçmelidir!..

Sayın milletvekilleri, ekonomik ve sosyal dengelerin bozulduğu ve bu dengelerin dikkate alınmadığı hoyrat politikalardan en büyük zararı çocuklar görmektedir. Ayrıca, aile bütünlüğü zarar görmekte, boşanmalar, intiharlar artmakta, çocuklar da eğitimden yeterince yararlanmamaktadır. Hatta, sağlıkları ve beslenmeleri de bozulmaktadır. Çocukları ve aile bütünlüğünü olumsuz yönde

etkileyen fakirliğin dışındaki diğer nedenleri, göçler, tabii afetler, adil ve demokratik olmayan yönetim tarzı olarak sayabiliriz. Üzülerek söylemek gerekir ki, bu sebeplerin hepsi ülkemizde çok ciddi manada yaşanmış ve yaşanmaktadır.

Bugün, ülkemizde 15 milyon civarında, fakirlik sınırının altında yaşayan insanımız vardır. Korunmaya muhtaç çocuk sayısının 5 milyon civarında olduğu sanılmaktadır. Sokak çocuğu sayısı 200 000 civarındadır. Gerçi, bu rakamlar tahmini olup, maalesef, hükümetimizin bu sayıların belirlenmesiyle ilgili herhangi bir çalışması da yoktur. Bu olumsuz şartlarda yaşayan çocukların durumlarının radikal bir şekilde çözümüyle ilgili veya yeni korumaya muhtaç çocukların oluşmamasıyla ilgili koruyucu tedbirler de alınmamaktadır. Esasen, ekonomik dengeler düzeltilmeden, bu sayının her yıl büyüyeceğinden kimsenin şüphesi olmasın.

Korunmaya muhtaç tüm vatandaşlarımızın asgari geçim giderleri, sağlık ve eğitim giderleri istisnasız olarak devlet tarafından karşılanmalıdır. Sokakta yaşayan evlatlarımıza da maalesef hükümetin sevgi ve şefkat eli uzanamamıştır. Aslında, ülkenin kaynakları bu sorunları kısa zamanda çözmek için yeterlidir; yeter ki, bu sorunları çözecek bir irade bulunsun. Ancak, sosyal hizmetlerden sorunlu sosyaldemokrat Bakan, bu konuya nedense ilgi duymamaktadır!.. Devletin koruması altındaki, yani Çocuk Esirgeme Kurumu yurtlarındaki çocukların durumu çok mu farklıdır? Bunu anlamak için, kendimin değil, Kamu-Sen'in hazırlanmış bulunduğu bir rapora göz gezdirmek kâfidir zannediyorum. Kamu-Sen'in hazırlanmış olduğu bu rapor, bütün siyasi partilerin gruplarına verilmiştir. İşte bu rapordan sizlere birkaç örnek takdim etmek istiyordum.

Bu raporda görüleceği üzere, maalesef, yurtlardaki çocukların canları da emniyette değildir. Diğer olumsuzlukları, burada, çocuklarımız rahatsız olmasın diye söylemeyeceğim:

Bu Bakanlığın en iyi yaptığı bir iş vardır ki, mahiyetinde çalışan memurları ezmek, işlerine son vermek, sürgün etmek ve sicillerini bozmaktır.

Çocuk yurtlarında oruç tutmak ve namaz kılmak yasaklanmıştır. Çocukların dini eğitimleri ve dini bilgileri öğrenmeleri için alınan ilmiyal kitapları maalesef imha edilmiştir.

Bu kurumlar, Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi, süratle bu bakanlıktan alınarak mahalli yönetimlere devredilmelidir.

Sayın milletvekilleri, Anayasamızın 41 inci maddesi "Aile, Türk toplumunun temelidir. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır" demektedir. Ancak, Sayın Bakanın Plan ve Bütçe Komisyonunda yapmış olduğu konuşmayı dinlediğimde gördüm ki, Aile Araştırma Kurumuyla ilgili tek bir laf bile etmemiştir. Demek ki, bu hükümetin ve bu Bakanlığın, aileyle ilgili herhangi bir düşüncesi yoktur ve 2000 yılı içerisinde yapacağı herhangi bir olumlu çalışma da olmayacaktır. Halbuki, toplumların ayakta kalabilmesi için, ailenin ve aile bağlarının korunması ve desteklenmesi gerekir. Bu bakımdan, daha önceki yıllarda toplanan aile şurasının aldığı kararların uygulanmasını talep ediyoruz.

Ayrıca, 54 üncü hükümet döneminde başlatılan ve korunmaya muhtaç çocukların ailelerinin yanına dönmesini temin edecek olan Aileye Dönüş Projesinin devam ettirilmesinin, pratik birçok yarar getireceğine de inanıyoruz.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun bütçesine baktığımızda, bu bütçenin, sosyal hizmetlerin ihtiyacını karşılayacak çapta bir bütçe olmadığı, bütçenin çok önemli bir kısmının personel harcamalarına gittiği ve bu bütçeyle sosyal hizmetler sorunlarının çözilemeyeceği çok açık bir şekilde görülecektir.

Bu görüşlerimi ifade ederek, Başbakanlık ve Çocuk Esirgeme Kurumu bütçelerinin tilkemeze ve Bakanlığa hayırlı olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günbey.

Fazilet Partisi Grubu adına ikinci söz, Gümüşhane Milletvekili Sayın Lütfi Doğan'a aittir.

Buyurun Sayın Doğan. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA LÜTFİ DOĞAN (Gümüşhane) – Muhterem Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi üzerinde Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini yüksek huzurunuzda sizlere arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, hepinizin ve büyük milletimizin ramazanını tebrik ediyorum.

Ayrıca, aramızdan ayrılan değerli arkadaşlarımız Bedri İncetahtacı Bey, Sıtkı Turan Bey ve onlardan önce yine Hakkın rahmetine kavuşan arkadaşlarıma Allah'tan rahmet niyaz ediyor, sizlere de sabrı cemil ihsan buyurmasını diliyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili olarak grup sözcüsü değerli arkadaşlarımız düşüncelerini burada ifade buyurdular. Bendeniz de, yine aynı konuda bir başka hususu, müsahahanıza güvenererek dile getirmeyi arzu ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı, hakikaten, fevkalade önemli bir görevi üzerine almış bulunmaktadır; dinî yönden, milletimizi aydınlatmak... Hatta, kanundaki ifadesine bakarsak, 633 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde "Diyanet İşleri Başkanlığı, İslam Dininin itikat, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek ve din konusunda toplumu aydınlatmakla görevlidir" denilmektedir; görevi budur. Zaten, 1982 Anayasasının 136 ncı maddesinde de "Diyanet İşleri Başkanlığı genel idarede yer alır" ifadesi mevcuttur.

Şimdi, demek ki, Diyanet İşleri Başkanlığının görevi, Türkiyemizde, itikat, ibadet ve ahlak konularında toplumumuzu aydınlatmaktır. Bu konularda, dinimizin kaynağı olan Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimizin sünneti seniyyesinin ışığı altında toplumumuzu aydınlatma görevi, devletimizin bu kurumuna emanet edilmiştir.

Elbette, Diyanet İşleri Başkanlığı, bütün teşkilatıyla, bu yüce görevi yerine getirmeye gayret etmektedir. Milletimizin beklediği, acaba, bu görevi, hepimizin içine ferahlık verecek şekilde, tamamıyla yerine getirebilmiş midir, getirebilmekte midir? Bu konu, gerek Diyanet İşleri Başkanlığı camiamızın gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ve gerekse hükümetlerimizin, üzerinde durup düşünmesi gereken son derece önemli bir konudur.

Hepinizin bildiği gibi, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatı kurulmadan önce, tarihimizde, diyelim, Osmanlı devrini ele alırsak, devlet başkanının iki önemli esasa dayandığını görüyoruz. Bunlardan birincisi sadrazam -yani, şimdiki başbakanımızın yerini tutan- devletin bütün idarî işlerini devlet başkanı adına kendileri yürütür, teşkilatlar ona göre kurulur, ona göre insanlar yetiştirilirdi. Dinî hizmetleri, hatta, adalet hizmetlerini ve eğitim hizmetlerini de, zamanın yine ikinci bir müessesesi var, ona şeyhülislam deniliyor; bu zat, yine, devlet başkanı adına, dinî yönden, manevî yönden, ilmi, ahlakî yönden, topluma, teşkilatıyla birlikte ışık tutmaktaydı.

Cumhuriyet idaremiz geldiğinde, 1920-1923 arasında, cumhuriyet gelmeden az önce, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu görevi, o zaman Diyanet İşleri Başkanlığına yürüttürüyordu; ama, Şerîye ve Evkaf Vekâleti adını almıştı. Ancak, 1924 yılında, zannediyorum 429 sayılı Kanunla, Şerîye ve Evkaf Vekâleti ve o zamanki Harbiye Vekâleti kaldırılarak, Türkiye'de, şimdi bildiğimiz Diyanet İşleri Başkanlığımız kuruldu ve birkaç gün sonra da, merhum Rifat Börekçi, Diyanet İşleri Başkanımız olarak, o zaman göreve başladı.

Şimdi arz etmek istediğim nokta şudur: O günden bugüne kadar Diyanet İşleri Başkanlığı, milletimize kanunlarla kendisine tevdi edilen dinî, manevî hizmeti yerine getirmektedir; ancak, takdir buyurursunuz ki, bu teşkilatın idarî yönden hizmetlerini daha güzel bir şekilde yürütebilmesi için, teşkilât kanununun çıkmasına ihtiyaç vardır. Nitekim, Anayasada da bu hüküm yer alır; şöyle ki: "Diyanet İşleri Başkanlığı özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir."

O sebepledir ki, en son 1965 yılında 633 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Bu kanunun çıkarılmasında, daha evvel zamanın Başbakanı İsmet İnönü ve ondan sonra Suat Hayri Ürgüplü'nün katkıları olmuş ve neticede kanun çıktıktan sonra, şimdiki Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel Beyefendi zamanında da değişiklik yapılmıştır. Bu kanun böylece çıkmış ve teşkilat yeni bir kanuna kavuşarak, görevlerini o kanun çerçevesinde yürütmeye başlamıştır.

Ancak, zaman içerisinde bu kanunun pek çok maddeleri iptal edilmiş, işlemez hale gelmiştir. Şu anda Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatının 633 sayılı Kanunun sadece bazı maddeleri yürürlüktedir; ama, esas işleyişi teşkil eden maddeler mevcut değildir.

Hatırlayacaksınız, bendeniz, hükümetimize, özellikle şimdiki Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcımız Sayın Hüsamettin Beyefendiye de, Diyanet İşleri Teşkilatı Kanununu bir an önce Yüce Meclisimize, sizlerin huzurlarına getirmelerini, yüksek huzurlarınızda arz etmiştim. Hatta, şu cihet bendenizi çok sevindirdi; zannediyorum gümrükler yasasını çıkarıyorduk -250 küsur madde idi veya o civarda- son derece âlicenaplık gösterdiniz -hep de öyle yaparsınız- bir anlaşma oldu; devletimizin bir ihtiyacı olarak, elbirliği, sözbirliğiyle bu kanun çıktı.

Şimdi, bendenizin, yüksek huzurunuzda, sizlerin mümtaz şahsiyetlerinizden ve hükümetimizden istirhamım şu: Bir an önce bu Teşkilat Kanununu ele alalım ve partilerimiz elbirliği yaparak, en kısa süre zarfında, milletimizin ihtiyacını karşılayacak, Diyanet İşleri camiasına da yol gösterecek, ışık tutacak şekilde bu kanunu çıkaralım; bunun zaruret olduğuna inanıyorum.

Nişinine gelince: Biliyorsunuz, 633 sayılı Kanunda, Din İşleri Yüksek Kurulu diye bir yüksek kurulumuz vardı. Ondan önce de, cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş, görev yapmış Müşavere Heyeti vardı. Bu kanunun 5 inci maddesini okuduğumuz zaman -hepiniz hatırlayacaksınız- bu kurula, çok büyük, çok ağır, fakat, çok şerefli görevler tahmil edilmiştir; Diyanet İşleri Başkanlığının en yüksek karar organıdır. Diyanet İşleri Başkanlığı, ilmî meseleleri, sosyal meseleleri, dinî meseleleri bu kurula intikal ettirir; bu kurul inceler "dinimize uygundur, milletimizin menfaatına uygundur, insanlarımızın vahdetini temin edecek şekildedir" diye karar verir ve böylece, milletimiz de bundan yararlanır. Bundan çok istifade edilmiştir; ama, şu anda uzun süreden beri böyle bir kurul mevcut değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti gibi, milleti gibi, büyük bir ülkeye, büyük bir millete, böyle dinî bir kurulun mevcut olmamasını bendeniz bir türlü hazmedemiyorum, bundan ıstırap duyuyorum; yüksek huzurunuzda sizlere arz etmek istiyorum.

Tasavvur buyurun ki, şimdi Millî Eğitim Bakanlığımızda Talim Terbiye Heyetini kaldıralım. Evet, birçok danışmanlarla, uzmanlarla Sayın Bakan idare eder; ama, Talim Terbiye Kurulunun varlığı, manevî şahsiyeti, elbette, milletimiz için bir varlık, bir otoritedir. Din İşleri Yüksek Kurulu da böyledir; birinci mazuratım bu.

Efendim, ikinci mazuratım; Diyanet İşleri Başkanlığının -Sayın Hadi Dilekçi Beyefendi de beyan ettiler, daha başka arkadaşlar da söylediler- mesela, toplam kadrosu 88 000 küsur; ama, bu kadrolardan 10 000 küsuru açıktır; tayin de yapılamamaktadır. Bunda o kadar zorluk yok. Hükümetimiz arzu buyurduğu takdirde, Bakanlar Kurulu bir karar çıkarır ve bu kadrolar verilir. Kadrolar mevcut; yani, kanun haline yüksek huzurunuzda getirilecek değil. Bunlar mevcut; ama tasarruf düşüncesiyle doldurulamamaktadır. Halbuki, Başbakanlık makamı arzu buyurduğu takdirde, bu kad-

rolara şu şekilde tayininizi yapacaksınız... Mesela, şu anda, 10 000 civarında kadro -imam, müezzin- açıktır; tayin yapılamaz. Niye yapılamaz; emir çıkmadı. Nereden çıkacak; hükümetimiz çıkaracak. Bunu, sadece şimdiki 57 nci hükümet için arz etmiyorum, daha önceki hükümetlerimizde de, maalesef, bu cihette, oldukça -kusura bakmayın- bir atalet gösterildiğini ifade edersem; ki, özür diliyorum bu kelimeyi kullandığım için; ama, yaşadığımız bir vakıdır. Lütfen, bu, bir an önce telafi edilsin.

Şimdi, şöyle bir durum daha var. Mesela, açık bulunan bu 10 000 kadroda, askere gidenlerin yerine, müftü efendiler -ilçe, il müftülerimiz- vekâleten tayin yapıyor. Başkanlık da onaylıyor; dolayısıyla, oradaki hizmet yürüyor; ama, istifa etme, ölüm gibi bunlara benzer şeylerden, işte, 10 000 kadro da... Bunlara da, imtihan açılıncaya kadar vekil tayin etme imkânı verilmeli ve o camilerde beş vakit ezan okunmalıdır; Türkiyemize yakışan, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerine de yakışan budur; bunu arz etmek istiyorum.

Üçüncü bir nokta; geçenlerde, Diyanet İşleri Başkanlığımızın güzel bir ifadesi oldu; deniliyor ki: "Kur'an-ı Kerim gibi, sünneti seniyye gibi iki ana kaynak varken, bunları bırakıp, başkalarının peşine takılanlar oluyor." Doğru söz. Şimdi burada asıl mesele şudur: Eğer biz, bu büyük millettimizip temsilcileri olarak, Kur'an-ı Kerim'in, sünneti seniyyenin beyanlarının, hükümlerinin, ta çocuklarımızdan en yaşlımıza kadar, berrak bir şekilde öğretimini telkin edecek olursak, eğitimini, öğretimini verecek olursak, başkalarının söylediği sözler hiç kimseye etki yapmaz; ama, bilinmezse... Bilinmeme, elbette, insan için fevkalade büyük bir talihsizliktir. Güzel bir ifade vardır: "İnsan, bilmediğinin düşmanı olur." Güzel bir ifade daha vardır: "Ey hasmı hakiki, sen öldürmeli evvel; sensin bize düşmanları üstün çıkararak el." Yani, milletimizin karşılaştığı manevî yöndeki sıkıntılar var mı; var. Neden ileri geliyor; bilgi yetersizliğinden. O halde, Resulü Ekrem Efendimizin de irşadlarına kulak vererek -ki, bu milletin asaleti oradan geliyor zaten- beşikten meczara kadar bilgiye, yani eğitime, öğretime yer vermeliyiz. Ayan beyan, apaçık öğretildi miydi, o yanlışlıklar kendiliğinden silinir gider.

Şimdi, müsaade ederseniz, bir iki misal arz etmek istiyorum. Şimdi, bir insan bilirse ki -Allahü Tealâ, Kur'an-ı Keriminde- bir insanının hayatını kurtarmak, bütün insanlığa hayat vermek kadar sevaplı, hayırlı bir iştir; o halde, nerede sıkıntıya düşmüş bir insan olursa olsun, hangi ırktan, hangi dinden, hangi mezhepten olursa olsun, onun elinden tutar ve kaldırır; bu böyledir. Diğer taraftan, bunun aksini de beyan ediyor: "Kim ki, arz üzerinde bozgunculuk yapacak olursa yahut da bir insanın, kasten, taammüden hayatını söndürecek olursa, o insan, bütün insanlığı katletmiş gibi ağır bir suç işlemiştir, ağır bir vebal altında kalır." O halde, 65 milyonluk Türkiye'nin, sadece yaşlıları değil, konuşma çağına gelen, temyiz çağına gelen çocukları da, bu güzellikleri öğrenmelidir; öğrendikten sonra, hayatında da uygulayacaktır. Hepimizin istediği de bu değil midir?..

Bir misal olarak daha arz edeyim: Hepinizin bildiği ve -hepinizden Allah razı olsun- uyguladığınız bir hakikat "komşusu aç iken karnını doyurup rahat uyuyan bizden değildir." Bu vecizeyi bilen bir çocuk, elindekini, başkasıyla, elbette paylaşacaktır; istediğimiz de budur; sosyal yardımlaşma da budur.

Burada, Kur'an-ı Kerim'den, hepinizin yaşadığı bir düsturu arz etmek istiyorum; o da şudur: "İyilikte, Allahü tealâyâ saygılı olmakta birbirinizle yarışın; ama, kötü işte, günah işte, düşmanlıkta, husumette, asla birbirinize yardımcı olmayın." Benim kanaatim odur ki, dün olduğu gibi bugün, bugün olduğu gibi yarın, kıyamete kadar da, aklı eren, insanlığın iyiliğini düşünen insanların hepsi, bu prensibi, kendileri için bir hayat düsturu edineceklerdir, sizlerin yaptığı gibi.

Değerli arkadaşlarım, basınıımızda zaman zaman yazılar çıkıyor; din hakkında faydalı olanları oluyor, hepimizi rencide eden yazılar oluyor, üzerinde tartışılması bahis mevzu olan yazılar olu-

yor. Demin arz ettiğim, Din İşleri Yüksek Kurulunun görevi bu; inceler "konu budur" der, özete efkârı umumiyyeye arz eder "Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulunun söylediği budur" der; devletin anayasal bir kurumu olarak ona hepimiz saygı gösteririz. Diğer müesseseler de "kanun budur" diyor; ona da saygı gösteriyoruz. Devletin kurumları arasında da bir çelişki söz konusu olmaz; ama, bakıyoruz ki, maalesef, zaman zaman, uygulamalarda hepimizi tedirgin eden bir takım hususlar oluyor.

Şimdi gelelim o noktaya:

Değerli arkadaşlarım, bendeniz, şimdi aramızda olmayan bir değerli milletvekili arkadaşımıza şunu arz etmiştim: O gün televizyonlarda görmüştüm; bir kız çocuğu, okuluna yahut üniversitesine gitmek istiyor, bırakmıyorlar, çocuk orada gözyaşı döküyor. Onun gözyaşı döküldüğü yerde hiçbirimizin rahat etmesi mümkün değildir. Ne yapmak lazım gelir?.. O çocuk devlete zarar veriyorsa, millete zarar veriyorsa, ailesine zarar veriyorsa, adaletimiz vardır, hâkimimiz vardır, savcımız vardır, bunların karşılığını uygulasin, bunu önlesin; ama, bunların hiçbirini yapmıyor; devletine faydalı, millete faydalı, ailesine faydalı ve kendisini de ilmen yetiştiriyor "ben ilmen aydınlanayım, ilmin ışığından yararlanarak bu toplumun yararlı bir ferdi olayım" diye düşünürken; bunları, gerçekten, takdirle karşılamak lazım. Bunları, okumaya, okutmaya teşvik etmek lazımdır.

Bana öyle geliyor ki, artık, bu büyük millet ve bu büyük milletin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisimizin siz değerli üyeleri ve hükümetimizin muhterem üyeleri, hükümetimizin emrinde olan bürokratların, artık, bu milleti sevindirecek olgun davranışlar içerisinde olmalarını bekliyoruz; aksi halde, bu tüzüntümüz sürüp gider. Bildiğim dildeki yabancı gazetelerden zaman zaman takip ediyorum, maalesef, buna yer verdikleri zaman, büyük milletim namına, sizler namına, sizin naçiz bir arkadaşınız olarak tüzüntü duyuyorum; çünkü, hiç yakışmıyor.

Arz edeceğim bir başka nokta -demin size arz ettim- beşikten mezara kadar ilmi tahsil edelim. Bu, bir prensip. Değerli arkadaşlarım, geçenlerde -cepy oldu- arz etmiştim, Kur'an-ı Kerim'de, biz insanların, Müslümanların, durumu ne olursa olsun, birbirimizin kardeşi olduğumuz anlatılıyor ve yine, biz biliyoruz ki, insanların hayırlısı onlara en çok yararlı olanıdır. Bu, bizim ahlaki prensibimiz. Peki, tartışmalar, kavgalar, kırıcı davranışlar niye; bunların hiçbirine yer yok. Eğer, buna kulak verecek olursak, benim için, sizin her birinizin varlığı binlerce dünyanın varlığından daha üstün, siz de aynı şekilde düşünüyorsunuz; birbirimizi niye incitelim. O yok.

Değerli arkadaşlarım, din nedir; Diyanet İşleri Başkanlığımız, onu, bu büyük milletin her ferde, kendisi de örnek olarak, lisani münasiple anlatacak. Allahü teâlâ hakkında, Allah'ın Peygamberi hakkında, Kitap hakkında, bütün insanlar hakkında, müminler hakkında ve liderler hakkında bilgi verecek. Herkes, hakkaniyete, adalete, iyiliğe bağlıdır. Mesele bitti. Şimdi, biz, bunu yaptığımız takdirde, ben eminim ki, Türkiye, Avrupa Birliğine aday gösterildi; Türkiye, eğer, bunu yaşayacak olursa, Avrupa Birliği için fevkalade büyük kazançtır; Türkiyemizden öğreneceği, elde edeceği, yararlanacağı çok büyük dersler var. Teknikte bizden ileri olmaları mümkün; ama, onların bizden yararlanacakları çok şey var.

İsmail Hami Danişmend merhumumun bir eseri var; bu eseri hepimiz okumuşsunuzdur. Eserinin adını da arz edeyim: Garb Menbağına Göre Eski Müslüman Türk Seciyesi.

Kitabın bir yerinde başlık şu: "Zabıta Vakası Vuku Bulmayan Ülke" Nere bu; Türkiye. Peki Avrupa'da gösterebilir misiniz böyle bir ülke? Allah'a şükür, siz böyle şerefli bir mazinin, şerefli bir tarihin kıymetli, aziz evlatlarısunuz. O halde, demek ki, bunlara çok dikkat etmek lazımgeliyor.

Tarihi okuyorum -bunu Batılı anlatıyor, Batıdan iktibas etmiş- orada deniyor ki: "Münferit zabıta hadiseleri oluyordu; ama onları araştırdığımız zaman, Müslüman olmayan unsurlardan meydana

na geldiği tahakkuk ediyordu." Bunu söyleyen bir gayrimüslim. Bize iftihar olarak bu yeter. Ama, bu değerlerimize birlikte sahip çıkacağız, bu değerlerimizi birlikte koruyacağız, bu değerlerimizi birlikte, gelecek evlatlarımıza intikal ettireceğiz ve daima, inşallah, hepimiz, iyilikle, rahmetle anlatacağız.

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayabilirsiniz efendim.

LÜTFİ DOĞAN (Devamla) – Diyanet İşleri Başkanlığı Bütçesiyle ilgili iki maruzatımı daha arz edip yüksek huzurunuzdan ayrılmak istiyorum.

Bunlardan birincisi; şu anda Diyanet İşleri Başkanlığının, zannediyorum, 10 civarında meslek içi eğitim merkezi var. Bence bu yetersizdir. Bunları her vilayete bir tane mutlaka yapmalı -büyük vilayetlerimizde belki birkaç tane olabilir- ve bütün mensuplarının seviyesini burada çok daha yükseltmeli. Seviye ne kadar yüksek olursa, ne kadar ileri gidilirse, o seviyenin yüksekliği, niteliğin yüksekliği toplumumuza o kadar daha büyük fayda temin eder.

Sayın Bakanımızdan -ki, şu anda burada mevcut bulunmuyorlar; iki yıl peş peşe, bir yıl istedim, sonra bir yıl daha tekrarladık- 2000 vaaz ve irşat kadrosu, yüksek vasıfa; bunları hükümetimiz versin, 65 milyona bu insanların ışık tutsun, bunların memuriyet seviyeleri de yüksek memur seviyesinde olsun; ama, seçilerek, imtihan edilerek, birçok yönden imtihan edilerek, alınıp, milletimizin hizmetine verilsin diye arzu etmekteyim.

Şimdi, yüksek huzurunuzda bir konuyu arz edip ayrılmak istiyorum; o da şudur: Allah'a çok şüktür, bu büyük milletin evlatlarıyız; Allah'ımız bir, peygamberimiz bir, dinimiz bir, kitabımız bir, farklı sözler söyleyenler olabilir, onlar da bizim insanımız, onları da kucaklamak bizim vazifemizdir. Ancak, bir müjde var: Allahü teâlânın Resulü şöyle buyuruyor: "Cenabı Hak kıyamet gününde muksitün olan insanları nurdan kürsüler üzerine, nurdan sandalyeler üzerine oturtmakla taltif edeceklerdir, tahtlar üzerine oturtmakla taltif edeceklerdir." "Ya Resulüllah biz bunu antayamadık, kimdir bunlar?" Cevap: "Onlar, verdikleri hükümde adil olanlar, kendilerine emanet edilen hizmetleri de adil bir şekilde koruyup yerine getirenler."

Bu hususta hepimizi başarıya ulaştırmasını Allahü teâlâdan diler, tekrar Ramazan-ı Şerifinizi tebrik eder, bu görüşülmekte olan bütçelerimizin, müesseselerimize, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçemizin de Diyanet İşleri camiasına ve milletimize hayırlı olmasını diler, hepimize saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Doğan.

Anavatan Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Işıl Saygın; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA İŞILAY SAYGIN (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında Başbakanlık bütçesi üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken, sizleri, şahsım ve Anavatan Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum. Bu vesileyle, sizleri ve sizlerin şahsında halkımızın mübarek ramazanını kutluyorum.

Bildiğimiz gibi, Başbakanlığa bağlı olarak çalışan bazı genel müdürlüklerin görevleri devlet bakanlıkları arasında paylaşılmıştır. Bunlardan, Aile Araştırma Kurumu, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bir devlet bakanlığına bağlanmıştır. Buna rağmen, Başbakanlık bütçesi Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken ve sayın bakan bütçesini sunarken Aile Araştırma Kurumu ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünden tek satır bahsetmeyerek, bu iki önemli kurumu yok sayması beni ziyadesiyle üzmüştür.

Geçen dönemde bu iki kurumun teşkilat yasa tasarıları ilgili komisyonlardan geçmesine rağmen, geçen dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir türlü toplanamamasından kanunlaşamamış ve erken seçim nedeniyle de kanun tasarıları kadük olmuştur. Bu kurumlarda görev yapan değerli personel çok mağdur durumdadır. Bir an evvel bu iki kurumun teşkilat yasalarının Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkmasını milletvekili arkadaşlarımdan rica ediyorum.

2000'li yıllara geldiğimiz bugünlerde, dünyada ve ülkemizde ekonomik sorunların yanı sıra, sosyal sorunlara verilen önem her geçen gün artmaktadır. Bu itibarla, Türk ailesiyle ilgili sosyal araştırmalar yapmak için Aile Araştırma Kurumu 1989'da Başbakanlığa bağlı bir birim olarak kurulmuştur. Anayasamızın 41 inci maddesinde "aile, Türk toplumunun temelidir. Devlet, ailenin huzur ve refahını ve özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ve uygulamasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" hükmüyle, ailenin, Türk toplumunun temeli olduğu gerçeğinin altını çizerek, devlete, ailenin huzur ve refahının sağlanması yönünde bir görev yüklemiştir. Aile Araştırma Kurumu, Türk ailesinin korunması, güçlendirilmesi, huzur ve refahının artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesinde aileye ve devlete yardımcı olmakla görevlidir. Bu amaçla, üç defa, aile şurası gerçekleştirilmiştir. Bu şuralarda, ülkemizin saygın 200'ü aşkın ilim ve bilim adamı katılarak katkı koymuş ve kararlar almışlardır. Bu kurumun görevi, alınan kararlar doğrultusunda uygulamaların sağlanmasıdır. Çalışmalara yön verecek kararlar çok önemlidir.

Ülkemizdeki kadınların durumunu her alanda iyileştirmek, eğitim, sağlık, istihdam imkânlarından erkeklerle eşit imkânlardan faydalanmalarını sağlamak üzere gerekli çalışmaların koordinasyon ve takibinden sorumlu olarak, 1990 yılında kurulan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünün beş yıldır teşkilat yasasının çıkarılmamış olması çok büyük bir eksiklikler.

Hem kamu hizmetlerinden kadınların eşit şartlarda faydalanarak, kalkınmaya katkılarını artırmayı bir kurumdaki bekleyeceksiniz hem de o kurumun yasadışı, hukukî dayanakta yoksun bir şekilde, kısıtlı personelle çalışmasını bekleyeceksiniz... Oysa, bu kurumun, kaynağını Anayasa ile uluslararası anlaşmalardan aldığı önemli görev ve fonksiyonları bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından, 1985 yılında yürürlüğe girmiştir. Bildiğiniz gibi, 1998 yılında kurulan ve Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin hayata geçirilmesi için alınan tedbirlerin araştırma komisyon, gerekli bilgi, belge ve dokümanları Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünden temin etmiş ve güzel bir rapor hazırlamış, bazı olumlu önerilerde bulunmuştur. Yüce Meclisimizin bu sözleşmeyi uygun bulması ve bu sözleşme kapsamında, ülkemizdeki faaliyetlerin incelenmesi için bir komisyon kurmuş bulunması, Meclisimizin kadın erkek eşitliğine verdiği önemi göstermektedir. Ancak, yine, vurgulamak istiyorum ki, uluslararası anlaşmalara uygun bulan, gereğinin yapıldığı yapılmadığını hassasiyetle takip eden Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün bu görevleri yüklediği bir kurumu yasal dayanakta yoksun bırakması, son derece düşündürüktür.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hangi siyasi görüşte olursa olsun, hükümetlerin görevi, ülkeye ve millete hizmet etmektir, devlet hizmetinde devamlılık esastır; çünkü, hükümetler, aldığı yetkiden fazla, vatandaş nezdinde sorumludurlar. Kadın ve aileye yönelik hizmetlerde, bu devamlılığın son bir yıllık icraatlarını değerlendirdiğimizde, tüm hizmetlerin tamamının durmuş olduğunu, maalesef, üzülmekteyiz. Eğer, biz, kadına ve aileye gereken önemi verir ve aile birliğinin devamını sağlayabilirsek, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun yükünü o derece azaltmış oluruz.

1960'lı yıllardan sonra ülkemizde yaşanan hızlı nüfus artışı, sanayileşme, iç göçlerin artması, ailenin, geleneksel aileden çekirdek aileye döndüğümü, beraberinde birtakım sosyal sorunları getirmiştir. Sokak çocukları, korunmaya muhtaç çocuklar, özürülü çocuklar, eğitim, öğretim dışı kalan çocuklar, madde bağımlılığı, suçluluk, kadın sorunları ve benzeri sorunları, kişi ve ailelerce gündeme getirilerek, toplumsal boyutta tartışılmaya açılmıştır. Birleşmiş Milletler, konuya, özel bir önem vermiş, çocuk haklarına dair sözleşmeyi imzaya açmıştır. 1990 yılında imzalanan sözleşme, 1994 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmıştır. Bu sözleşmenin ana temasını işleyen Cenevre Sözleşmesi, 1928'de Gazi Mustafa Kemal tarafından imzalanmıştır. Ulu Önderimiz Atatürk, 71 yıl önce bu konuda öncüllük etmiştir. Atatürk'ün direktifiyle 78 yıl önce kurulan Çocuk Esirgeme Kurumu, kurumun kuruluş kanunu olan 2828 sayılı Kanunda da belirtilen, korunmaya muhtaç çocukların Türk örf, âdet, inanç ve milli ahlaka sahip, kendine güvenen, insan sevgi ve saygısıyla dolu, Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun olarak yetiştirilmelerini sağlamıştır.

Sosyal devletin en yaşamsal görevlerini yerine getiren Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, ülkemizde sosyal hizmet alanlarını etkileyecek yasal ve eylemsel özelliklere sahip, hassas ve özen ile herkesin sahip çıkması gereken bir kurumdur. Burada fedakârane çalışan personeli, başta Genel Müdür olmak üzere, kutluyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1997 yılında yapılan genel nüfus sayımına göre, Türkiye'nin nüfusu 62 milyondur. Ülkemiz nüfusunun yüzde 41'i 0-18 yaşları arasında, yüzde 7'si de 60 yaşın üzerindedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, temel eğitim çağında, 6-14 yaşında 11,9 milyon çocuğumuz olup, bunların 1 522 000'i ilkokula devam etmektedir ve aynı yaş grubunda tarımdaki aile işletmeleri dahil çalışan çocukların oranı yüzde 32,4'tür.

Küçük yaşta çalışan çocuklar ve sokak çocukları, ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımızda bulunmaktadır. Sokak çocukları, ülkemizin kanayan yarasıdır. Bu konuda, devlet tedbirler alarak, geniş bir toplumsal duyarlılık oluşturmalı ve sokak çocukları sorununun daha büyümemesi yolunda önlem almalıdır. Bu sorunun daha fazla yaşandığı büyük kentlerde sokak çocukları merkezlerinin sayıları artırılmalıdır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde, terör, kent merkezlerine göç, çok çocuklu aileler, yoksulluk ve gelir dağılımındaki bozukluklar başta olmak üzere, çocuklarımızı aile ve okul ortamından uzaklaştırıp, sokağın acımasız koşullarında yaşamaya ve çalışmaya zorlayan pek çok faktörle karşı karşıyayız. Ailenin yoksulluğu, çaresizliği veya ihmal ve istismarı nedeniyle sokakta çalışan, çalışmak zorunda bırakılan çocuklarımızın yanında, artık, ailesiyle bağlarını tümüyle koparıp sokakta yaşamaya başlayan çocuklarımız da vardır. Sokakta genellikle marjinal işlerde çalışan, çalıştırılan çocuklarımız ile sokak çocukları arasında çok ince bir çizgi vardır ve sokağın zor koşullarında çalışan çocuklar, hızla sokak çocuğu olabilmektedirler.

Sokaktaki çocuklar, suçun kurbanı veya faili, madde bağımlılığı, cinsel, fiziksel, duygusal istismar sorunlarıyla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu çocuklara, kanun olmadığı için polis herhangi bir şey yapamamaktadır. Bunun için acilen kanun çıkarılmalı ve bu çocuklar, polis tarafından toplanarak, rehabilitasyon merkezlerine gönderilerek, eğitilmeli, topluma kazandırılmalıdır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı çocuk ve gençlik merkezlerinde, sokakta yaşayan, çalışan çocuklara ve ailelerine yönelik danışma, eğitim ve rehabilitasyon hizmetleri verilmektedir. Ülkemizde, çocuğun sokağa itilmesindeki nedenler iller ve bölgelere göre farklılık göstermekle birlikte, büyük metropol kentlerde bu olgunun, ekonomik yoksulluktan öte, sokağın çocuk için oluşturduğu ağır olumsuz sonuçlarının aile tarafından algılanmama-

sı veya çocuğun bir geçim kaynağı olarak görülüp, ihmal ve istismarın da yaygın olduğunu ifade etmek zorunludur.

Tüm bu çabalara karşın, sokak çocukları sorunu, toplumsal bir sorundur ve başta aileler olmak üzere, topluma ve tüm kurum, kuruluşlara büyük görevler düşmektedir.

Bu çerçevede, ailelerin bakabilecekleri kadar çocuk sahibi olmaları, bu konuda eğitilip, yönlendirilmeleri önemlidir. Sokakta yaşayan, çalışan çocuklar, çoğunlukla ilköğretim çağında olan çocuklardır. Aileler, yerel yöneticiler, çocukların en az eğitimin zorunlu olan sekiz yıllık bölümlüne devamını sağlamak, bunu izlemek durumundadır. Ekonomik sıkıntı sebebiyle ilköğretime devam edemeyen çocuklarımızın okul giderleri, il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından karşılanmaktadır. Devletimizin sunduğu sosyal yardımlardan yararlanarak, çocukların ilköğretileri muhakkak sağlanmalıdır ve hükümet tarafından bu konu özenle takip edilmelidir. Aileler şiddete başvurmamalı, çocuğun sokağın kuralsız ortamına özenmesine sebep olmamalıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime son verirken, 2000 yılı Başbakanlık bütçesinin hayırlı olması dileğiyle, siz saygıdeğer milletvekillerini saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Saygın.

Anavatan Partisi Grubu adına ikinci söz, Diyarbakır Milletvekili Abdülbaki Erdoğan'a aittir. Buyurun Sayın Erdoğan.

ANAP GRUBU ADINA ABDULBAKİ ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyanet İşleri Başkanlığının 2000 yılı bütçesi üzerinde Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere, huzurunuzda bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi hürmetle selamlıyorum.

Bilindiği gibi, 22.6.1965 tarih ve 633 sayılı Kanunla, İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütme, toplumu din konusunda aydınlatma ve ibadet yerlerini yönetme görevi Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir. Başkanlık bu yetkiyle, takriben 85 bin personeliyle, yurt içerisinde ve yurt dışında, imkânsızlıklara ve sıkıntılara rağmen, önemli ve büyük başarılarla hizmetlerini devam ettirmektedir. Şüphesiz bu hizmetleri, devletin malî desteğiyle sürdürmektedir. Bu desteğe rağmen, 4 yıllık fakülte mezunu olarak göreve başlayan müftü ve vaizlerimiz başta olmak üzere, Kur'an kursu yöneticilerin, öğreticilerin ve memurların, emsalleri memurlardan daha az ücret aldıklarını belirtmekte fayda görüyorum. Maalesef, yıllardır bu ücret dengesizliği giderilememiştir. Hükümetimizin, bu dengesizliği giderme hususunda, dikkatini çekmek istiyorum.

Ayrıca, yıllardır Kur'an kursu öğreticilik sınavlarını kazandıkları halde bekleyen adayların mağduriyetlerinin giderilmesine ve Başbakanlık iznine bağlı kadroların serbest bırakılmasına acil ihtiyaç vardır.

Diyanet İşleri Başkanlığının, fonksiyonunu icra edebilmesi, hizmetini daha geniş alanlara taşıyabilmesi için, güçlendirilmesi ve bütçedeki payının artırılması gerekir; ancak, çok daha önemlisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilat Kanununun en kısa zamanda çıkarılmasıdır. Zira, Başkanlığın karşı karşıya bulunduğu en önemli sıkıntı bu hukukî boşluktur. Ümit ediyorum, bu boşluğun giderilmesi Parlamentomuza nasip olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanlığı, kuruluşundan bugüne kadar, neredeyse devamlı olarak tartışma konusu olmuştur. Farklı sebepler olsa da, bence en önemli neden, devletin Diyanet İşleri Başkanlığından öte, dini resmî ideoloji çerçevesinde şekillendirme politikasıdır. Buna tepki olarak, kısmen yurt içerisinde, kısmen de yurt dışında bazı grupların ayrı meşit ve camiler inşa ettiklerini de biliyoruz. Bu bakımdan, Başkanlığın hem resmî ideolojinin etkisinden ve çiz-

gisinden hem de klasik mezhepçilik anlayışından kurtarılması, İslam dininin de, çağdaşlığın da bir gereğidir.

Evrensel değerlerle temaytız etmiş ve insanları din, dil, ırk, renk, coğrafya farkı gözetmeksizin muhatap alan yüce İslam dini, muazzaz Peygamber ve seçkin halifelerinden sonra, maalesef, Arap kültürüyle bütünleştirilmek, âdeti Araplaştırılmak istenmiş ve siyasal iktidarlar için bir zırh olarak kullanılmıştır. Üzülerek belirtmeliyim ki, bu anlayış zamanla Arap olmayan milletlere de hâkim olmuş ve İslam dinine her millet kendi millî kimliğini yüklemeye çalışmıştır. Böylece, evrensel İslam dini millîleştirilmek istenmiştir.

İşte, bu anlayış, Müslüman toplumların İslam dininin özülüyle, Kur'an'la temasını engellemiş ve bütünleşmesini önlemiştir. Bu sayede evrensel kimliğiyle değil, millî kimliklerle ifade edilen din, sadece devletlerin, yönetimlerin, iktidarların tehdidi olarak kalmamış; toplumsal gerilimlere, kutuplaşmalara, tarih içerisinde zaman zaman, onbinlerce insanın birbirini boğazlamasına sebep olmuştur. Şunu iyi bilmek gerekir ki, tarihi istismarı sadece gruplar, şahıslar veya siyasal partiler yapmamış, bizatihi, devletlerin, iç ve dış politikalarında başvurdukları bir strateji olmuştur. Ülkemizde buna örnek olarak, 12 Eylül askeri yönetiminin Allah'ın ayetlerini nasıl istismar ettiklerine hepimiz şahit olduk. Bu anlayış ve yaklaşımlar, toplumumuzun yüce İslam dininden uzaklaşmasına sebep olmakla kalmamış, ahlakî dejenerasyonun hızlandırılmasını da kolaylaştırmıştır. Ancak, istismarcılar da ve din düşmanları da iyi bilmeliler ki, İslamı ve Kur'an'ı ortadan kaldırmaya veya millîleştirmeye asla imkân yoktur; çünkü, dinin sahibi Allah'tır, onu koruyacak da yalnız ve yalnız Allah'tır. Bu bakımdan, Kur'an-ı Kerim'in de, muhafızlara asla ihtiyacı yoktur. Başta devlet olmak üzere, Diyanet İşleri Başkanlığı da dahil, hiçbir kurum, kuruluş veya şahısların İslam dinini sahiplenmeye veya temsil etmeye hakkı ve yetkisi yoktur; böyle bir iddiaya yeltenenler, olsa olsa -affedersiniz- haddini aşanlardır.

Diyanet İşleri Başkanlığı yönetici ve mensuplarının dikkatlerini bir noktaya çekmek istiyorum. Günümüzde yükselen en önemli değer, insan haklarının korunmasıdır. 2000'li yıllar, insan haklarının öne geçeceği yıllar olarak değerlendirilmektedir; bu da, insanlık adına, elbette sevindiricidir. Halbuki, 1 400 yıl önce, Cenabı Allah, kul hakkını, kendisine şirk koşmayla birlikte affedilmez büyük bir günah saymış, insan hakları ihlalleriyle kendisine dönülmesini büyük bir günah olarak summuş ve bu konuda insanoğlunu uyarmıştır. Buna rağmen, maalesef, insan hakları ihlallerinin dünyada en yoğun bir biçimde yaşandığı coğrafyalardan biri Müslüman dünyasıdır. Ülkemizde de bu konuda özellikle son yıllarda hak ihlalleri sıkça ve yoğun bir biçimde yaşanmaktadır.

Bir tarafta Avrupa Birliğine aday ülke olmanın önkoşulu olarak yasal değişiklikleri süratle yaparken, diğer taraftan da toplumumuzu bu konuda eğitmeye önem vermeliyiz. Bunun için de en başta Diyanet İşleri Başkanlığının bu konuda toplumu eğitmede öncüllük yapması gerektiğine inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, kuruluş amacı, toplumu din konusunda aydınlatma olan Diyanet İşleri Başkanlığı, İslamın özünü; yani evrensel temel ilkelerini esas alarak gerekli yapısal değişikliği kendi içinde mutlaka gerçekleştirmelidir. Etnik, mezhep, hatta din farkı gözetilmeksizin vatandaşlarımızın inançlarını yaşamalarına seküler bir yapıda imkân sağlamak hem demokrasinin hem de hukuk devleti olmanın vazgeçilmez koşuludur.

Dini inançlarından dolayı hak ihlalleriyle karşılaşan insanlarımızın mağduriyeti, 2000 yılına girerken, maalesef, ülkemizin bir ayıbı olarak devam etmektedir. Bu ayıbın büyük onuru ve şerefi kısa adıyla YÖK olarak bilinen Yüksek Öğretim Kurumuna aittir. Hem bu ayıbın ortadan kaldırılması, hem de bütçenin ülkemize, Başkanlığa ve diyanet camiasına hayırlı olmasını diliyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erdoğan.

Devlet Bakanı Sayın Hasan Gemici, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Siyasi parti gruplarımızın temsilcilerinin Başbakanlık, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçeleriyle ilgili yapmış oldukları konuşmalarda, görüş, öneri ve katkıları için kendilerine teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, ülkemizin en temel sosyal hizmet kurumudur. Kurumda bugün, bebek, çocuk, özürlü, yaşlı, kadın, 30 000'i aşkın insanımıza, 24 saat süreklilikte bakım hizmeti verilmektedir. Bir arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, Kurumda bakım altında bulunan çocuklarımıza bir ana baba şefkatiyle, gençlere arkadaş duygularıyla, yaşlılarımıza saygıyla, sevgiyle yaklaşılmaya çalışılmaktadır.

Kurumun çalışmalarıyla ilgili çok geniş bilgi vermek mümkündür; ama, ben, zamanımı almak istemiyorum; ancak, toplumumuzun da son derece duyarlı olduğunu bildiğim için ve arkadaşlarımız da özellikle üzerinde durdukları için, sokak çocukları, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarla ilgili kısa bilgiler vermek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde, sokak çocukları, son yıllarda gelişen büyük bir toplumsal sorundur, toplumumuzun son derece duyarlı olduğu bir sorundur.

1.7.1997 tarihinde 55 inci hükümetin kurulmasıyla birlikte, sosyal hizmetlerden ve sosyal yardımlardan sorumlu bakan olarak göreve başladığımda, ülkemizde bu sorun çok ciddi boyutlardaydı ve ne yazık ki, o günlerde, Ankara'da bu konuyla ilgili bir merkez vardı, o merkez kapalıydı. Onun dışında, sadece İzmir'de, İzmir'deki gönüllü kadın kuruluşlarının Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuyla birlikte işbirliği içerisinde yürüttükleri tek bir kurum vardı. Aradan geçen süre içerisinde, konuyla ilgili, konunun çözümüyle ilgili çok önemli adımlar atılmıştır. Bugün, Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde, özellikle büyük şehirlerimizde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarla ilgili 10 sosyal hizmet kuruluşumuz bulunmaktadır ve aradan geçen süre içerisinde 3 412 çocuğumuz bu kuruluşlarımızdan, bu merkezlerimizden yararlandırılmıştır. Bu çocuklarımızdan birçoğu ailelerine döndürülmüş, birçoğuna okuryazarlık öğretilmiş, birçoğuna meslek kazandırılmış, 161 çocuğumuz korumalı işyerlerine yerleştirilmiş ve bu çocuklarımızın büyük bir kısmı da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından koruma altına alınmıştır.

Bir arkadaşımızın önerdiği gibi, bu çocuklara bilimsel bir şekilde yaklaşmak gerektiğini düşünüyorum; ancak, bu çocukları polis marifetiyle toplayarak ıslah etmek veya sahip çıkmak mümkün değildir; bunu, özellikle burada ifade etmek istiyorum. Önümüzdeki dönemde, bu konuyla ilgili hizmetlerin geliştirilmesi, gerek sokakta yaşayan, çalışan, sokağa düşen çocuk sayısının azaltılması ve bunlara yönelik hizmetlerin verilmesinin daha da genişletileceğini burada ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; zaman zaman basınımızda ya da bazı arkadaşlarımız tarafından, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili bazı olumsuzluklar dile getirilmektedir. Ben, bu konuda, özellikle şunu açıklamak istiyorum: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, ülkemizin en hassas kurumlarından birisidir. Bugüne kadar bu kurumla ilgili hiçbir şeyi örtmek ya da yok sayma çabasında olmadık; bundan sonra da, arkadaşlarımız ilgilendikleri takdirde, kendilerine her türlü bilgiyi, her türlü sonucu vermeye hazır olduğumu ifade etmek istiyorum.

Arkadaşlarımız, bu Kurumla ilgili bir dosyadan sürekli olarak söz ediyorlar. Bu dosyadan söz edilmeye başlanalı, neredeyse iki ay oldu ve bu iki aylık süre içerisinde bu dosya bir türlü ortaya çıkmadı, hatta o dosyayı inceledikleri takdirde, bunu iddia eden arkadaşlar, o dosyadaki iddiaların büyük bir kısmının kendi dönemlerinde olduğunu görecektirler. Siz de takdir edersiniz ki, bir dosyanın içerisinde bazı iddiaları içeren kâğıtları doldurmakla, o, dosya olmuyor, rapor olmuyor; onun içeriğine de bakıp onun gereğini yapmak lazım. O dosyayla ilgili, ne yazık ki, bir siyasi parti grubumuz da açıklama yapmıştır, iddiada bulunmuştur ve sonu gelmemiştir. Bu tür iddiaların bu kurumu yıpratmaktan, bu kurumdaki insanları üzmetten öteye bir yararı olmadığını da ifade etmek istiyorum. Gerçekten, bu çok önemli; zira, o kurumda 30 000 aşkın insan yaşıyor, 10 000 personelimiz var, Kurumla ilgili canla başla çalışan gönüllülerimiz var, gündüzlü bakım hizmeti verdiğimiz insanlarımız var ve bütün bu insanlar, kendilerini o ailenin bir bireyi hissetmektedirler ve bu aileyle ilgili, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuyla ilgili bu şekilde yalan yanlış haberler onları üzmettedir, onları normal yaşamlarında, gittikleri okullarda, gittikleri sosyal çevrelerde rahatsız etmektedir ve bunların büyük bir kısmının da sonradan gerçek olmadığı ortaya çıkmaktadır. O yüzden, arkadaşlarımızı bu konuda biraz daha dikkat ve özen göstermeye davet etmekteyim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi, devlette süreklilik vardır, devletin hizmetleri durmaz, kişilere de bağlı değildir. Bazı arkadaşlarımız, ne yazık ki, kendilerinden sonra, kendi sorumlu oldukları dönemlerden sonra o kurumlardaki hizmetlerin durduğunu zannediyorlar; oysa, öyle değil. Biz, o kurumlarda bizden önce görev yapmış arkadaşlarımıza her zaman için teşekkür ettik, her zaman için onların başlattıkları iyi projeleri daha da geliştirmeye çalıştık yeni projelerle birlikte. Arkadaşlarımız, bu çalışmalarını yakından izlerlerse, kurumlarımıza giderlerse bu olumlu gelişmeleri kendileri bizzat görecektirler.

Nitekim, Aile Araştırma Kurumuyla ilgili, Kadının Statüsü Sorunları Genel Müdürlüğüyle ilgili... Bu her iki kurum, bildiğiniz gibi, ülkemizde aile bütünlüğünün korunması, geliştirilmesi, kadının ekonomik, sosyal yaşamdaki statüsünün yükseltilmesiyle ilgili toplumda eşgüdümü sağlayacak, koordinasyonu sağlayacak önemli kuruluşlardır. 1994 yılında teşkilat yasası iptal edilmiştir ve Kurum, o günden bu yana hukuken yok sayılmıştır ve o şekilde hizmetlerini yürütmeye çalışmaktadır. Bunu ifade eden arkadaşlarımızın da, 1994'ten bu tarafa o kurumlarla ilgili sorumlulukları vardır. Nitekim, göreve gelir gelmez teşkilat yasaları tekrar ele alınmıştır; geçtiğimiz temmuz ayında, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonundan, her iki kuruluşumuzun teşkilat yasaları geçirilmiştir. Ocak ayı içerisinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülecek ve daha sonra Genel Kurulda Yüce Meclisin takdirine sunulacaktır. Ben, o konularda da, Yüce Meclisimizin, bize, her türlü katkıyı yapacağına inanmaktayım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine, ülkemizdeki sosyal hizmetler ve sosyal yardımlarla ilgili çalışmalar deprem sonrasında bir kere daha gündeme gelmiş ve önemi daha iyi kavranmıştır. Dün bütçenin genelinin konuşulması sırasında, bir siyasi partimizin genel başkanı, deprem bölgesinde yapılan bütün çalışmalarını yok sayarak "bu bir siyasi istismar konusu değildir, millî bir davadır" diye başladığı konuşmasında, oradaki vatandaşlarımızın, sadece, bir ay 100 milyon lira yardım alabildiklerini, onarım yardımının yapılmadığını, 3 milyarlık, 6 milyarlık yardımlardan söz edildiğini; ama, bunlardan en ufak bir eser olmadığını, esnafa yardım yapılmadığını, bölgenin hızla afet bölgesi ilan edilmesi gerektiğini, bunlardan hiçbirisinde abartı olmadığını ve bunun millî bir mesele olduğunu ifade etmiştir. Şimdi, ben, sizlere bazı bilgiler vermek istiyorum ve bunun abartı olup olmadığı hususunda da Yüce Meclisin ve kamuoyunun karar vermesini diliyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle belirtmek istiyorum ki, 17 Ağustos depreminin gecesinde, bölge, umumi hayata müessir afet bölgesi ilan edilmiş ve bugüne kadar, bununla ilgili

bütün yasal önlemler alınmıştır. Daha önce Erzincan depremde ve daha sonraki doğal afetlerde alınan bütün kararlar, bütün yasal önlemler ve düzenlemeler yapılmıştır, hiçbir eksik yoktur ve ben, özellikle, geçmiş dönemde yapılıp da bugün yapılmayan ne olduğunu merak ediyorum. Ayrıca, 13 Mart 1995 tarihinde olan Erzincan depreminden sonra, sekizinci ayda, 18.8.1995'te bu yasal düzenlemeler, önlemler alınmıştır, beş ay sonra; bizim Hükümetimiz, 57 nci Hükümet, bu önlemleri ilk bir ay içerisinde hemen hemen tamamlamış durumdadır. Bunu da Yüce Meclisin bilgilerine sunuyorum.

Sayın Genel Başkanın iddialarına gelince; barınma yardımından ekim ayında 112 190 insanımız yararlanmış ve 11,2 trilyon lira para ödenmiştir. Kasım ayında 106 707 insanımıza 10,7 trilyon lira ödenmiştir. Aralık ayında, ödemeler devam etmektedir, 92 708 insana 9,3 trilyon lira ödenmiştir. Barınma yardımları ekim ayında, kasım ayında, aralık ayında ödenmiştir ve bir yıl müddetle de ödenmeye devam edilecektir. Onun dışında, "onarım yardımı ödenmiyor" diye ifade etti; bugüne kadar, 68 000 az hasarlı konuttaki aileden 48 848 aileye az hasarlı konut onarım ve barınma yardımı yapılmıştır ve bunun için 29,3 trilyon lira ödenmiştir.

Ayrıca, yine deprem bölgesinden göç eden insanlarımıza, gittikleri illerdeki valiliklerimiz ve kaymakamlıklarımız tarafından sosyal yardımlar yapılmasına devam edilmektedir ve gittikleri illerde sosyal yardımdan yararlanan insanların sayısı 112 000'i aşmıştır; 112 000 aileye, bugün, Artvin'de, Karşıta, Antalya'da ve Türkiye'nin her tarafında sahip çıkılmaktadır.

Yine, esnaflarımız için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılıksız sosyal yardımlar yapılmaktadır. Fiilen geçimini temin ettikleri işyerleri az hasarlı olan esnaflarımıza 200 milyon, orta hasarlılara 350 milyon, ağır hasarlılara 500 milyon liralık, karşılıksız sosyal yardım yapılmaktadır.

Onun dışında, sakat kalanlardan, birinci derecede sakatlar için 500 milyon, ikinci derecede sakatlar için 300 milyon lira yardım yapılmaktadır.

Yine, depremde, hepimizin bildiği gibi, 18 200 yurttaşımızı kaybettik. Bu yurttaşlarımızın birinci derecede yakınlarına 750'şer milyon lira yardım yapılmaktadır kaybettiğimiz her bir insan için.

Yapılan bütün bu sosyal yardımlar, karşılıksız sosyal yardımlardır ve bunun tutarı da 200 trilyon liradır ve bugüne kadar da, neredeyse, 60 trilyon liralık kısmı ödenmiştir.

Onun dışında, yine, orta hasarlı konutların onarımı için, köylerde 1,5 milyar lira, şehirlerde 2 milyar lira ödenmeye devam edilmektedir.

Bunun dışında, yine, geçmiş dönemlerden farklı olarak, evini hemen almak isteyen yurttaşlarımıza, Türkiye'nin neresinde olursa olsun, eğer hak sahibiyse, 6 milyar liralık konut edinme yardımı için kaynak ayrılmıştır. Tabii ki, bunun için, hak sahipliği işlemlerinin bitmesi gerekiyordu. Hak sahipliği işlemleri de bitirilmek üzeredir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün için deprem bölgesinde 120 000'i aşkın insanımız çadırda yaşamaktadır. Bütün bu insanların, 120 000 insanımızı her türlü ihtiyacı devlet tarafından karşılanmaktadır. 200 000'i aşkın yurttaşımıza her gün üç öğün yemek verilmektedir.

Ayrıca, yine, Hükümetimizin aldığı tedbirlerle, Türkiye'nin muhtelif yerlerindeki kamu kamp-larında 34 000'den fazla yatak kapasitesi yaratılmış, bugüne kadar da 8 693 yurttaşımız oralara yerleştirilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Devleti, sosyal bir devlettir. Sosyal devletin en basit tarifi, fakir fukarasına, yoksuluna, yardıma muhtaç insanına sahip çıkan devlet de-

mektir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, son depremle de bir kere daha görülmüştür ki, sosyal bir devlettir ve bunun gereğini yerine getirmektedir. Bu sosyal yardımlar, sosyal hizmetler, devletin itibarını yükselten hizmetlerdir. Şimdi, bunları, bütün bu yapılanları siyasi bir sonuç almak amacıyla yok sayarak siyasi bir sonuç almaya çalışmanın hiç kimseye faydası, yararı olmadığını da burada ifade etmek istiyorum.

Deprem bölgesinde bir gün, iki gün kalarak, oradaki insanların sorunlarını tamamıyla anlamak mümkün değildir. Deprem bölgesinde ilk günden itibaren, özellikle İzmit bölgesinde, birlikte çalıştığımız partili arkadaşlarına sorulduğu zaman, orada, devletin ne yaptığını, zannediyorum, kendilerine çok daha açık bir şekilde anlatacaklardır. O arkadaşlarımızla birlikte, biz, o bölgede, gerçekten, insanlarımızın her türlü sorunlarına çare bulmaya çalıştık.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben, Diyanet İşleri Başkanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık bütçesi hakkında, arkadaşlarımızla, yapmış oldukları konuşmalarda, görüş, öneri ve katkılarından dolayı tekrar teşekkür ediyor ve bu kuruluşlarımızın bütçelerinin, ülkemize ve milletimize hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz bütçeler üzerinde, şahısları adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Mehmet Mail Büyütkerman; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

MEHMET MAİL BÜYÜKERMEN (Eskişehir) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sayın Başkanını, sayın üyelerini saygılarımla selamlıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi konusunda, sayın arkadaşlarımızın çok güzel konuşmalarını dinlediniz.

Bana, Diyanet İşleri Sayın Başkanı sekiz sayfa tutarında bir doküman göndermişler; kendilerine, huzurunuzda teşekkür ediyorum. Bunu, fotokopi çıkararak gruplara teker teker dağıttım. Bu, uzun uzun çalışma mahsulü olan dokümanda, benim üzerinde durduğum husus şudur: 257 trilyon liralık bir bütçe öngörüldü; bunun 253 trilyon lirası çalışanların ücretlerine, çok az bir kısmı da cari hesaplara gidiyor; yüzde 98'i, kadrolu olarak çalışanlara gidiyor; fakat, cari hesap çok az. 253 trilyon lirasına memur besliyor ve şu anda, 9 375 camide kadro yok; ama, her sene, buna ilaveten, zamimeten, 1 500 cami yapılıyor; bu, vatandaşların tutkusudur, saygıyla karşılamak isteriz. Ben de bu tutkuya katıldım, ben de cami yaptırдыm on sene evvel; fakat, görüyorum ki, sabah namazında bir saf oluyor, ancak cuma namazında doluyor camiler. Bu da bir gerçek, bunu da hepimiz biliyoruz. Netice itibarıyla, görünen odur ki, memleketimizde, kadroya büyük bir ihtiyaç var, 9 375 caminin boş kalmasına kimsenin gönlü razı değil.

Efendim, diyanet işleri konusunda, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Okumuş kesimde da hi, diyanet kelimesini, nedense, din ile ayeti yaklaştırarak "dinayet" olarak söyleyen pek çok okumuşa, eğitim görmüşe rastladım, kafa sallayarak siz de bunu teyit ediyorsunuz. Elimize mikrofon geçmişken ve topluma konuşma imkânını bulmuşken, bunu açıklığa kavuşturmak isterim. Bu kelime "dinayet" değil şüphesiz "diyanet'tir." Meclisin kütüphanesinde, acaba, bilgime ek bir malzeme bulabilir miyim diye, bütün lügatları karıştırdım; ancak, bilgime ek hiçbir şeye rastlamadım, onlar da aynı şeyi söylüyorlar. Din ve diyanet, müteradif olarak, sinonim olarak kullanılmamış. Zaten, bizde, halk arasında "din ve dinayetine" diye sözler söylenir. Arapça'da deyn (borç) kelimesinden, borç anlamına gelen deyn kelimesinden müstakktir ve kul borcu, kulun Allah'a olan borcu anlamında kullanılmageliniyor ve bu, diyanettir efendim.

İnsanların, varlığının bilincine varması pek kolay olmamıştır. İlkçağdan beri, etraflarında yakınlarının öldüklerini görmeleri onları uyarmış ve bunlar biraz evvel hayat sahibiyken, ne oldu da böyle oldu gibi soruları kendilerine sormuşlardır. Bu suretle, nereden geldik, ne için geldik, nereye gidiyoruz soruları ortaya çıkmıştır. Tasavvuf, bu soruların içerisinde, din de bu soruların içerisinde.

Nereye gidiyoruz diyorum, nereye dönüyoruz demiyorum; çünkü "ve ileyhi turcaun" diyebilmek için, çok ileri çağların geçmesi lazım.

Efendim, insanların bilinçlenmesi çok kolay olmamış, kitapların yazdığına göre, arada 124 000 peygamber geçmiş ve nihayet, asırlar, çağlar geçtikten sonra, Bakara Suresinin 131 inci ayetinde bildirildiği gibi "Âlemlerin Rabbına teslim oldum, İslam oldum" diyen Hazreti İbrahim'in tevhit ve teslimiyet esası doğrultusunda, Hazreti Musa'ya aynı tevhit ve teslimiyet esasında, ilk kitap dini, Tevratı Şerif ile nazil olmuş ve bir kavme münhasır, hümanist olmayan inançları taşıyan bu Tevratı Şerif üçbin yıl cari olmuş. Nihayet, üçbin yıl sonra, Hazreti İsa'ya "ben Tevratı iptale değil, onu tamamlamaya geldim" diyen İncil nazil olmuş ve bu da hümanist olmakla beraber, insanlar, bunu da, kanaat olarak sapıklığa götürmüşler ve "teslis" denilen, Hazreti İsa, Meryem ve Cenabı Allah olarak üçlü Allah inancı gibi bir sapıklığa döndürmüşlerdir ve insan ile Allah arasında bir rabita, vasıta olmak üzere, bir din adamı, rahip usulü, bu inanışların nakisası olmuştur ve bunların hepsini tamamlayan Kur'an-ı Azimüşşan altıyüz yıl sonra nazil olmuştur.

Tevrat'ta olsun, İncil'de olsun, Kur'an'ın geleceğini bildiren hükümler vardır. Bunları size anlatmak isterim; ama, vakit olsa... Yöhanna İncilinde, Havari Paulus'un Korinthos'lulara birinci mektubunda şöyle güzel cümleler var: "Meleklerin diliyle söyleyebilsem; fakat, sevgim yoksa, hiçbir anlam taşımaz. Bütün malımı sadaka olarak versem, bütün bedenimi yanmak üzere ateşlere terk etsem; fakat, samimi değilsem, sevgim yoksa, hiçbir anlamı yoktur. Sevgi zulmetmez, sevgi riyasızdır, sevgi asildir ve sevgi asla zeval bulmaz." Bunu burada kesmiyoruz, devam ediyoruz; çünkü, devamı çok ilginç, bizi çok ilgilendiriyor, zaten onun için bu konuya girdim.

"Bütün diller bitecektir" diyor, evet bütün diller bitmiştir; bugün Sanskritçe, Avarça, Hunca, Fenikece dilleri yok. "İlim dahi değişecektir" diyor; evet, Lavoisier Lavazye Kanunu iflas etmiştir; atom icat olmuş ve molekül üzerinde yeni bir keşif gelmiştir. Bütün diller bitecektir, ilim dahi iptal olunacaktır. "Cüzi biliriz, cüzi peygamberlik ederiz. Daha mütekamili gelince, hükmümüz kalmayacaktır" demesi Kur'an-ı Kerim'e bir işaret olarak sayılmaktadır. Bu, onlar için faraklit olarak bildiriliyor. Faraklit, çok övülmüş anlamına gelir. Cenabı Allah, faraklit anlamında, Ahmet adında bir peygamberi Müslümanlara nasip etmiştir. Hint'in büyük mutasavvıfı ve din adamlarından Rahmetullah'ın "İzharül Hak" adlı kitabında faraklitin, sinonim olarak Ahmet karşılığı olduğu, ikisinin de "çok övülmüş" anlamına geldiği bildirilmektedir.

Efendim, bütün hayat ölüm üzerine kurulmuştur, edebiyat onun üzerine kurulmuştur, Shakespeare onu terennüm etmiştir, Hamlet bütün tiratlarında onu söyler, Goethe, Werter onu söyler ve Dante ateist olmakla beraber onu söyler ve şiirler de bunun üzerine kurulmuştur. Size bu konuda güzel şiirler okumak isterdim, fakat vaktimiz kayıp gidiyor. Size yalnız şu kadarını söyleyeyim:

Kimbilir neredesiniz geçen dakikaların

Kimbilir neredesiniz, yıldızların korkarım düştüğü yerdesiniz

Geçen dakikaların, acaba tütsü yaksam, görünür mü yüzünüz

Eğilip suya baksam, siz benim yüzümünüz

Geçen dakikaların, siz benim yüzümünüz

Gitti bütün güzeller, sararmış biri kaldı
Gün geldi, saat çaldı, aranızda verin yer
Sararmış biri kaldı.

Necip Fazal Kısaktürk ("Bravo" sesleri, alkışlar)

Efendim, Kur'an-ı Kerim'in Saf Suresinin 6 ncı ayetinde şöyle buyurulmuş: "Meryem oğlu İsa dedi ki "Ben, kendimden evvel gelen Tevrat'ı tamamlama ve benden sonra gelecek olan bir peygamberi müjdelemek üzere gönderildim; onun adı, Ahmet'tir."

Efendim, ben, 1950 yıllarından evvel -hepimizin olduğu gibi- edebiyat kitaplarında, derslerinde Yunus Emre'yle tanıştığım sıralarda, Yunus'un şu şiirine pek çarpıldım kaldım:

"Dört kitabın manası bellidir bir elifte

Sen elifi bilmezsin, bu nice okumaktır.

Yirmidokuz hece okursun uçtan uca,

Sen elif dersin hoca, manası ne demektir.?"

Bu elif, nice elif ola dedim, aradım; Tevrat'ı, İncil'i, Zebûr'u ve Kur'an'ı okudum, bu elif, vahdettir; elif, vahdeti vücuttur. Evet, bütün dört kitap vahdet üzerine kurulmuştur ve vahdet üzerinedir.

Şuradan kaynaklanıyor ki, Cenabı Allah, zamana göre peygamber göndermiştir. Nasıl, bir insanın çocukluk çağı, ergenlik çağı ve yaşlılık çağı varsa, zamana göre hükümler gelmiştir ve nihayet, beşeriyete kurtuluş çağını açan Kur'an-ı Azimüşşan gönderilmiştir.

Ancak, ilim erbabına ben şunu duyurmak istiyorum; daha doğrusu, onlar da biliyorlar da, galiba, pek bunun üzerinde durmak istemiyorlar. Bakara Suresinin 106 ncı Ayetinde şöyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(DSP, MHP, ANAP, FP ve DYP sıralarından "Devam... Devam..." sesleri)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Büyükerman, açıyorum mikrofonunuzu efendim; lütfen tamamlayın. (Alkışlar)

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Bakara Suresinin 106 ncı Ayeti efendim, bize ışık tutuyor; beşeriyete, cemiyete, ileriye ışık tutuyor. Şöyle buyurulmuş: "Biz, bir ayetin hükmünü ortadan kaldırmak istersek, daha iyisini göndeririz."

Kur'an 23 yılda nazil oldu; 23 yıl içerisinde bazı ayetlerin hükümsüz kılınması gerekli oluyor da... Değil mi efendim?.. Evet... Kafa salladığına göre, teyit ediyorlar. Bazı ayetlerin hükümsüz kılınması gerekli oluyor da, 14 asırdan bu yana hayat durmuş mudur; sâbit midir, câmit midir?.. Bu kadar her şey durmuş mudur?.. Bedevilerin dünyası mıdır 14 asırdır yaşanan hayat; elbette değildir. Şu halde, bunun çok üzerinde durarak bize yorum getirmeleri lazım...

Demin bahsettiğim, Sayın Diyanet İşleri Başkanının bana gönderdiği çalışmalar arasında bir tefsir çalışmasından bahsediliyor. Bu tefsir çalışmaları bize müjdedir. Ancak, benim, naçizane -ben, Diyanet İşleri Başkanından da yaşlı sayılırım- bu hususta, biraz, elli senelik de bir birikimim var. Bu, demin bahsettiğim dört kitap üzerinde 1956'da makaleler yazdım. Dört kitabın ayetlerinin birbirine benzer hükümleriyle, 1967'de ilk kitabımı yayınladım ve o günden bugüne de kırk sene geçti; kırk senede taş taş sürtse cilalanıyor, odun oduna sürtse aşınıyor. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

Efendim, ben, ilk hacca gittiğimde, kitap yazarak gitmişim; Yâsin Sureyi şerifinin, Fatiha Suresinin ve Besmele-i şerifin yorumlarını yapmış olarak gitmişim. Ben, herhangi bir Kur'an-ı Kerimi elime aldığım zaman, evvela, Yâsin Suresinin 38 inci Ayetine bakarım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Büyükerman, lütfen tamamlayın efendim. Size, 2 dakika eksüre verdim. Lütfen, teşekkür edin... Teşekkür ediyorum. ("Devam etsin" sesleri; alkışlar)

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Tamamlıyorum efendim...

BAŞKAN – Lütfen efendim...

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – 38 inci Ayet çok mühimdir. Bazı tefsirlerde "vesşemsü tecri limüstakarileha zalike takdirülazizül aliyim."; "Güneş, belli bir yörüngede gider" buyruluyor. Güneş gitmez. Bazılarında da "güneş bulunduğu yerde döner" buyruluyor.

Efendim, biz, buraya Kur'an-ı Kerimin anlaşılması konusunda hükümler için geldik.

Sad Suresinin 87 nci Ayetinde "Kur'an, âlemler için bir öğüttür" buyurulmuş.

Gaşiya Suresinin 21 nci Ayetinde "Ey Peygamber, öğüt ver, çünkü, sen, sadece bir ölçüstün" buyurulmuş.

Yâsin Suresinin 69 uncu Ayetinde "vema allemnahtüşira vema yenbagi lehu inhüve illazikrîn ve Kur'an-ı mübiyn." "Kur'an şiiir değildir; apaçık bir öğüttür" buyurulmuş.

Duhan Suresinin 58 inci ayetinde "Ey Peygamber, Kur'an-ı, biz, senin dilinle, apaçık anlaşılır halde gönderdik; sen, insanlara anlatsın diye" buyurulmuştur. Demek ki, Kur'an, anlaşılmak için gönderilmiştir. ("Bravo" sesleri; alkışlar) Reçel kavanözü gibi, camın dışından, yalanmak için gönderilmemiştir. ("Bravo" sesleri, alkışlar) Kur'an, anlaşılmak için gönderilmiştir.

Efendim, Yûsuf Suresinin 2 nci Ayetinde "Biz bu Kur'an-ı anlayasınız diye Arapça bir okunuşla ve (Kureys) lehçesiyle gönderdik" buyurulmuştur.

Zuhruf Suresinin 3 üncü Ayeti aynı mealdedir; Fussulet suresinin 4 üncü Ayeti aynı mealdedir; En'am Suresinin 105 inci Ayeti ve Nur suresinin -bunları lütfen yazın, gidince bakarsınız- 61 inci Ayeti, yine, anlamaya yöneliktir; İbrahim Suresinin 4 üncü Ayetinde "biz, hangi kavme din gönderdikse, o kavmin diliyle konuşan peygamberi de gönderdik; apaçık size anlatsın diye" buyurulmuştur. (Alkışlar)

Şimdi, söyleyeceğim en mühimdir; Fussulet suresinin 44 üncü ayeti...

BAŞKAN – Sayın Büyükerman...

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Sayın Büyükerman, çok rica ediyorum...

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Süremizi çok fazla aştık... Çok rica ediyorum.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Lütfen, teşekkür edin ve Genel Kurulu selamlayın efendim.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım efendim; buyurun.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Fussulet Suresinin 44 üncü Ayeti "biz, bu Kur'an'ı Arapça değil de başka bir dille göndermiş olsaydık, Arap Kavmi demez miydi 'biz, bunu anlayamıyoruz.' Hiç, Arap Kavmine başka bir dille söylenir mi demezler miydi." Demek ki, Arap Kavmi nasıl "anlayamıyoruz" diyecek şekilde Kur'an'da yorumlanıyorsa, biz de, ondört Asırdır, bunu anlayamadığımız için, bu şekilde bugüne gelmişiz. Şu halde, bunun çaresi nedir?..

BAŞKAN – Sayın Büyükerman, lütfen, Genel Kurulu selamlayın efendim. Bakın, strenizi 5 dakika aşık. Çok rica ediyorum...

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Devamla) – Elimizde güzel tercümelemler var; bunları okuyup anlarız.

Saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Aleyhinde, Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut Göksu.

(FP sıralarından alkışlar)

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bizleri televizyonları başında dinleyen milletimizi ve Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yeni bir yüzyıla, hatta binyıla girerken, üzerinde konuştuğumuz bu bütçenin ne kadar önemli olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

21 inci Yüzyıla girerken, dünyada yükselen değerler, demokrasi ve insan haklarıdır. Dünya, bu değerlerle kendine çekidüzen verirken, elbette, Türkiye, bu yarışta, kendini dünyadan ayıramaz. Dayatmayla, jakoben yöntemlerle, ideolojinin dar kalıplarıyla toplumu şekillendirmenin mümkün olmadığını, herhalde, zamanla anlamayan kalmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu kısa girişten sonra, müsaadenizle, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi üzerinde görüşlerimi aktarmak istiyorum. Diyanet İşleri Başkanlığı, kuruluş kanunlarında ifade edildiği gibi, toplumumuzun, itikat, ibadet ve ahlak konularındaki ihtiyaçlarına cevap vermek ve din konusunda aydınlatıcı hizmetler sunmak gayesiyle kurulmuş bir teşkilattir. Hemen belirtelim ki, İslam dini, sadece, itikat, ibadet ve ahlaktan ibaret değildir; keşke, bu kapsam daha da geniş tulsaydı da, hayatın bütününe hitap eden İslamın, her yönü hakkında aydınlatma görevi Diyanet İşleri Başkanlığına verilseydi.

Tarihin hangi dönemine bakılırsa bakılsın, dine duyulan ihtiyacın hissedilmediği bir ülke ve ya topluluk görmek mümkün değildir. İnsan, her yerde, her zaman, kendisinden yüce bir varlığa sığınma, ondan yardım isteme ihtiyacını hissetmiştir. Eski Yunan bilginlerinden Kulutankus'un şu sözleri dikkate değerdir: "Dünyayı dolaşmız, duvarsız, edebiyatsız, kanunsuz, servetsiz şehirler bulacaksınız; fakat, mabetsiz ve mabutsuz şehirler bulamayacaksınız."

Değerli arkadaşlar, Diyanet İşleri Başkanlığının 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı incelendiğinde, bütçenin 257 trilyon 300 milyar 80 milyon Türk Lirasına ulaştığı görülmekte ise de, bu ödeneğin tamamına yakın bir kısmını personel giderleri teşkil etmektedir. Bütçenin yüzde 98,3'ü personel giderlerine, geri kalan kısmı ise diğer cari hizmetlere gitmektedir. Bu bütçe ödenekleriyle, Diyanet İşleri Başkanlığının hizmetlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirmesi mümkün değildir.

Diyanet İşleri Başkanlığınca yürütülen hizmetlerin isteniler seviyeye yükseltilebilmesi için, din hizmetleri tazminatları oranlarının yükseltilmesi ve özellikle, vaizler ile murakıplarının durumlarının iyileştirilmesi; makam tazminatı cetveline, Din İşleri Yüksek Kurulu üyeleri, Mushafları İnceleme Kurulu Başkanı, il ve ilçe müftülerinin ilave edilmesi; Diyanet İşleri Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ve il müftülerinin ek

göstergelerinin yükseltilmesi; Kur'an kursu öğreticilerine eğitime hazırlık ödeneği verilmesi; Diyanet İşleri Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatında çalışan personele, Başbakanlık merkez teşkilatında çalışan personele ödenen fazla çalışma ücretinin ödenmesi hususlarında gerekli düzenleme yapılmalıdır.

Hukukî boşluğun doldurulması ve Başkanlığın, bugünkü hizmet alanlarına göre yeniden yapılandırılması amacıyla teşkilat kanunu en kısa zamanda çıkartılmalıdır.

Yurdumuzda, her yıl, ortalama olarak 1 500 cami inşa edilmektedir. Uzun yıllardan beri, imam hatip ve müezzin kayyım kadrosu verilmediğinden Diyanet İşleri Başkanlığının kadro ihtiyacı her gün artmaktadır. Bugün, hiç kadrosu olmayan cami sayısı 9 375'tir. İstanbul'un, Sultanahmet, Süleymaniye ve Nuriösmaniye gibi camilerinde, önceleri 8-10 kadro varken, kadrolar çekile çekile 2 veya 3'e düşürülmüştür. Buna çare olmak için, derhal, Üçü Meclisin gündemine gelen; fakat, geçen dönemde kanunlaşmayan, Diyanet İşleri Başkanlığına çeşitli unvanlarda 16 667 kadro verilmesiyle ilgili kanun tasarısının bir an önce yasalaştırılması zarureti bulunmaktadır.

Yurt dışında çalışan vatandaşlarımız, kurdukları dernekler aracılığıyla Diyanet İşleri Başkanlığından din görevlisi talebinde bulunmaktadırlar. Bu taleplerin karşılanabilmesi için 225 din görevlisi kontenjanı tahsis edilmelidir. Depremde yıkılan veya ağır hasar gören cami ve mescitlerin yeniden yapım ve onarımı için ve Diyanet İşleri Başkanlığı yeni hizmet binası inşaatının tamamlanabilmesi için yeterli ödeneğin verilmesi elzemdir.

Değerli milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanlığının diğer sorunlarını ve beklenen hizmetlerini şöyle sıralayabiliriz: Diyanet İşleri Başkanlığı personeli, tayinlerin açılmaması nedeniyle mağduriyet yaşamaktadırlar; tayinler açılarak bu mağduriyetlere son verilmelidir.

Diyanet İşleri Başkanlığında görevliyen kurum değiştirmek isteyen veya farklı bir fakülte bitirerek -örneğin, tıp, hukuk, eğitim fakülteleri gibi- değişik meslek edinen personele, kurum değişikliği için muvafakat verilmemektedir. Bu yanlış uygulamadan derhal vazgeçilmelidir.

Değişen dünyamızdaki modern hayatla birlikte ortaya çıkan problemlerle ruhen ve manen bulunan gençlik, hızlı bir ahlakî çöküntüye sürüklenmektedir. İçki, kumar, fuhuş ve uyuşturucu bağımlılığı her geçen gün artarak genç kuşakları zehirlemeye devam etmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığımız, gençliğimizin içine düştüğü bu manevî ve sosyal boşluktan kurtulması için gerekli çalışmalarını yapmalıdır.

Devlet, TRT'nin bir kanalını Diyanet İşleri Başkanlığına tahsis ederek, toplumun her kesimine Diyanetin ulaşmasını sağlamalıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığı, gençlik ve spordan sorumlu Devlet Bakanlığı ve Çocuk Esirgeme Kurumuyla işbirliği yaparak, gençliğimizin, yanlış, sapık inanç ve ideolojilerden korunması için gerekli çalışmayı mutlaka yapmalıdır. Devlet olarak, bu çalışmaya, maddî ve manevî desteğimizi sonuna kadar vermeliyiz; değilse, bunun acı neticelerini, bir süre önce, medyada, içimiz ürpererek seyrettiğimiz satanist çocuklarda gördük.

İslamî irtica gibi lanse edip, insanımızı, İslamın aydınlık yolundan alıkoyanların kulakları çınlasın.

Şimdi, yetkililere soruyorum; bu gençlerimizin ve onların ailelerinin dünya ve ahretlerinin karrarmaması için ne türlü bir tedbir aldılar? Türkiye'nin gündeminden irticaı düşürmeyenler, acaba, bu gençler için ne düşünüyorlar?

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; eğitim, gelecek yüzyılın en büyük uğraş alanıdır. Bugüne kadar kitlesel ve ideolojik eğitime saptanan toplumlar, uygarlık yarışında geri kalmışlardır. Male-

sef, biz de, bugün, böyle bir süreç yaşamaktayız. 21 inci Yüzyıla günler kala Avrupa Topluluğuna girmek isteyen ülkemiz, artık, bu ideolojik tavır ve taktiklerden vazgeçmelidir.

Ülke olarak kendi şartlarımıza uygun olup olmadığı araştırılmadan, alelacele zorunlu sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçişimiz, eğitimimizi çıkmaza sokmuştur.

Sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması, ülkede büyük bir eğitim depremi meydana getirmiştir. Bu deprem, merkez üstü imam-hatip liseleri olmak üzere, tüm meslek liselerini vurmuştur. Bununla da kalmamış ÖSS sınavlarında birtakım ek puan uygulamalarıyla, Anadolu'da okuyan çocukların öntü kesilmiştir. Örneğin, Adıyaman Gerger Lisesiyle İstanbul Galatasaray Lisesinin aynı yarışta olması yetmiyor, Galatasaray Lisesi başarılı diye sınava giren öğrencisine ek puan veriyor, tabii Gerger Lisesi de farklı bir şekilde nasibini alıyor.

Sekiz yıllıkla başlayan eğitim depremi, ÖSS, YÖK ve Gürüz'ün pürüzleriyle millî bir felakete dönüşmüştür. Bu felaketin müsebbipleri, kendilerini, daima ülkenin efendisi gören elit bir kesimdir ki, kendisinden daha aşağıda gördüğü insanların eğitim, ticaret, sosyal ve siyasi alanda sınıf atlamasına rıza göstermeyenlerdir. Bunlar, bilimi giyime kurban edenler, sermayeyi renklere boyayanlar, irtica fobisiyle yatıp kalkarak ülkeyi kavga ve kargaşa ortamına itenlerdir. Bunlar, dindar insanları, cehaletin, sefaletin ve fukaralığın şeytan üçgenine hapsedmek isteyenlerdir. "En iyi zenci ölü zencidir" düşüncesinden hareketle, dindar insanlara zenci muamelesi yaparak onları ezmeye kalkmak, en hafif ifadeyle bu güzel ülkenin birliğine ve dirliğine konulan bir bombadır. Ülkesini seven herkes, ama herkes, böyle bir yanlıştan sakınmalıdır.

Değerli arkadaşlar, sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamasından en büyük zararı gören imam-hatip liseleri ve Kur'an kursları olmuştur.

1999 yılında öğretime açık Kur'an kursu sayısı 4 890 iken, bugün bu sayı 3 537'ye inmiştir. Geçtiğimiz iki yıl içerisinde, üzülerek söyleyelim ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT GÖKSU (Devamla) – Sayın Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayın efendim.

Buyurun.

MAHMUT GÖKSU (Devamla) – ...1353 Kur'an kursu öğretime kapatılmıştır. Yine, sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulamasıyla, hafızlık müessesesi sona erdirilmiştir. Bu vebalden kimse kurtulamaz. Bu durum, bizlere bu vatani emanet eden ve bizden bir Fatih bekleyen ecdadın kemiklerini sızlatırken, halkımızı da son derece rahatsız etmiştir. Milletten Meclisi, millete rağmen bir iş yapmamalıdır. İmam-hatip liselerinin önünün kesilmesi, Kur'an kurslarının içinin boşaltılması nedeniyle, milletimiz devletine kırılmış ve ona küsmüştür.

İmam-hatip neslinden rahatsız olanlara, şu tarihi gerçeği hatırlatmak isterim: Kurtuluş Savaşı, Aziz Milletimizin dünya devleri tarafından tarihten silinmek istendiği bir zamanda, dinadamlarımızın Mehmetçikle gönül gönüle, kafa kafaya verip, Hak'la bütünleşerek, yazdıkları bir destandır. Atatürk'ün önderliğinde askerî ve sivil erkân, Kurtuluş Savaşının stratejisini belirlerken, Anadolu'nun il ve ilçelerindeki müftü ve vaizler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Göksu, lütfen, teşekkür edin efendim; size 1 dakika da ekstre verdim; buyurun.

MAHMUT GÖKSU (Devamla) – ...halkı, manen bu büyük cihada hazırlamışlardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunda ve açılışında ulema kadrosunun sayısı da, bu tarihî gerçeği çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Sözlerimi bitirirken, hepinizi saygıyla selamlarım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Göksu.

Değerli milletvekilleri, ikinci turdaki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sorulara geçiyoruz.

Buyurun Sayın Günbey.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakandan öğrenmek istediğim sorunun cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Diyarbakır'da temeli atılmış olup da inşaatı iki yıldan beri duran kız yetiştirme yurdu ve huzurevinin ödeneği var mıdır? Niye durmuştur bu inşaat çalışması? Ne zaman bitirilecektir? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, Sayın Milletvekilimizin sözünü ettiği her iki yatırım 2000 yılı içerisinde bitirilecek şekilde ödenekleri ayrılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkanım, delaletinizle Sayın Bakanım'a iki soru yöneltmek istiyorum. Birisi, Marmara ve Düzce depremi neticesinde zarar gören depremzedelere bakanlığınız onarım, kira, ölüm ve sakatlık yardımı olarak ne kadar yardım yapmıştır? Bunun cevabını yazılı olarak bize verebilirsiniz; yalnız, Adapazarı, İzmit, Yalova, Düzce şeklinde vilayet, vilayet yazılı olarak cevap vermenizi istiyoruz.

İkinci soru; Şenkaya merkezli Erzurum'da meydana gelen deprem için de bir yardımınız oldu mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, biraz önce yaptığım konuşmada, bu konularda bilgi vermiştim. Ayrıca, Erzurum'da olan depremde de, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından bölgeye kaynak aktarılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Yalçınbayır.

ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) – Sayın Başkan, Sayın Bakana şu hususu arz etmek istiyorum : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak; insan hakları, yaşlı, özürlü, kadın ve çocuk hakları konusunda tüm kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bu haklara karşı duyarlılık kazandırılmasına yönelik yasal, idari ve uygulama tedbirleriyle ilgili çalışmalarınız hangi aşamada?

Bir diğer sorum; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak, imzaladığımız, Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşmede birtakım çekincelerimiz vardır. Bu

çekincelerin 2000 yılında kaldırılması gerekmektedir. Bizim beyanlarımız bu doğrultudadır. Bu konudaki çalışmalar hakkında bilgi verebilirler mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yalçınbayır.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, 1986 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisince -sayın milletvekilinin de ifade ettiği gibi- bazı çekincelerle onaylanmış, kabul edilmiştir ve bu çekinceler, geçtiğimiz mayıs ayında kaldırılarak Birleşmiş Milletlere bildirilmiştir.

Onun dışında, diğer, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kadınlar, özürlüler ve çocuklarla ilgili yaptığı çalışmalarla ilgili sayın milletvekilimize daha geniş bilgi vereceğim. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün çalışmaları, son dönemde, kadınlarımızın ekonomik ve sosyal yaşamda yükseltilmesi yönünde artırılmıştır. Bu anlamda, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi yolunda... Şu anda, Parlamentoya, Bakanlar Kurulumuz tarafından sevk edilmiş olan Türk Medeni Kanunuyla ilgili tasarıda önemli ölçüde düzenlenmiştir; bu tasarrının da, bir an önce yasalaşmasını dilemekteyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Seven; buyurun.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanımın şunları öğrenmek istiyorum.

17 Ağustos depreminde, Adapazarı'nda, İzmit'te ve diğer yerlerde, 600'e yakın Ağrılı vefat etmişti; çoğu kişi, Ağrı İli ve ilçelerinde ikamet etmek üzere geri dönmüştü. Halen, şu anda, kamu kuruluşlarında depremzede olarak bekletilen insanlar bulunmaktadır. Acaba, bu depremzedeler için Ağrı Valiliği nezdinde ne kadar para gönderilmiştir ?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Seven.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, hükümetimiz, depremin ilk gününden bu tarafa, deprem bölgesindeki insanlarımızın acılarını dindirmek, yaralarını sar-mak üzere büyük çaba göstermektedir. Onun dışında, deprem bölgesinden bölge dışına taşınan insanlarımızı da, gittikleri yerlerde, kaymakamlık ve valiliklerimize bağlı sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca sosyal yardımlar yapılmaktadır. Bu anlamda, Ağrı İlimize de kaynak aktarılmıştır ve Türkiye genelinde, deprem bölgesi dışında, bu şekilde sosyal yardım yapılan insan sayısı, bugün için 110 bini aşkındır. Sayın milletvekilimize, Ağrı'yla ilgili ne kadar yardım yaptığımızı, daha sonra, yazılı olarak bildireceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güler, buyurun efendim.

ZAFER GÜLER (İstanbul) – Sayın Başkan, Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili bir konuda bilgi almak istiyorum.

Bilindiği üzere, İstanbul'da, 630'un üzerinde camide, şu anda, imam-hatip açığı var. Bu açığın kapatılması için herhangi bir çalışma yapıldı mı? Kaldı ki, bazı camilerde de 4 veya 5'in üzerinde

imam-hatip fazlası var. İstanbul Müftülüğü, bu konuda, kendi yetki ve sorumlulukları dahilinde bu konuyu çözebileceğini söylüyor. En az 500 tane caminin imam-hatip problemini çözebileceğini söylüyor. Bu konuda bir çalışma yapıldı mı? Kaldı ki, irticayla mücadele olgusuyla örtüşmeyen bir durum söz konusu burada; çünkü, bu camilerde, ehliyeti tartışılır insanlar imamlık yapıyor, vaizlik yapıyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güler.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, sayın milletvekilimize bu konuda yazılı cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın Yumakoğulları, Grup Başkanvekilinizin oturduğu yere buyurursanız, o mikrofonu açtırırım; zannediyorum masanızdaki mikrofondaki problem var. Bir dahaki soruda, sizin mikrofonunuzu açtıracam.

Sayın Çiçek, buyurun efendim.

MEHMET ÇİÇEK (Yozgat) – Sayın Başkanım, konuşmacıların aşağı yukarı tamamı ısrarla belirttiler. Şu an, Diyanet İşleri Başkanlığının Türkiye genelinde kadrosu olduğu halde atama yapmadığı cami sayısı, aşağı yukarı, 10 000 civarında ve bu köylerimizde, cuma namazı kılmak için başka yerlere gitme mecburiyeti doğuyor veya köylü, liyakati tartışılır personelden, parayla, muhtarlıklar aracılığıyla, personel tutmak suretiyle bu ihtiyacı gidermeye çalışıyor. Sayın Bakanımız yok, hükümeti temsilen Bakanımız buradalar; bu kadrolara ne zaman atama yapma izni vermeyi düşünüyorlar? Eğer, atama yapma izni verilmeyecekse, bu ihtiyacı hangi yollarla karşılamayı düşünüyor hükümetimiz?

İkinci sorum, şu an, bu Parlamento, Meclis, çok kanun çıkarmakla övünüyor, övünüyor. Gerçekten, gece-gündüz çalışarak, kanunlar çıkarıyoruz. 90 000 civarında personeli olan Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye'nin en hayati görevini üstlenmiş olan bu teşkilatın, hâlâ kanunu yok! Birçok hükümetler geldi geçti, Diyanet İşleri Başkanlığı kanunu gündeme getirilmedi. Hükümetimizin böyle bir çalışması var mı? Diyanet İşleri Başkanlığı kanununu Genel Kurula ne zaman getirmeyi düşünüyorsunuz?

Üçüncü sorum: Diyanet bütçesini gözden geçirdiğimizde, aşağı yukarı yüzde 98'ine yakını personel giderleri oluşturduğunu görüyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilat binasının dışında da yatırımı gözüküyor.

96 000 görevli, cuma günü toplumun her kesimine hitap etme durumunda olan bu teşkilat, eğitime ihtiyaç duymuyor mu; bu teşkilat eğitilmeyecek mi; bu teşkilatın başka ihtiyaçları yok mu; bunlar belirlenmedi mi; neden, yatırım gideri olarak gerekli ödenekler ayrılmadı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çiçek.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; biraz önce, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi üzerinde konuşma yapan Lütfü Doğan milletvekilimizin de ifade ettiği gibi, ülkemizde, Diyanet İşleri Başkanlığımızın kadro sorunu yeni bir sorun değildir; Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğimiz 1996 yılından bu tarafa, bu sorun devam etmektedir. O zamanki Refahiyol hükümeti zamanında da bu sorun vardı, daha sonraki hükümetler zamanında da devam etmiştir.

Hepimizin bildiği gibi, 17 Ekimde Türkiye'de memur alımı için genel bir sınav yapılmıştır. Bu sınav doğrultusunda Diyanet İşleri Başkanlığının kadro çalışmaları sürmektedir. Kadro izinleri alındığı takdirde, atamaları yapılacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilat yasasıyla ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Sayın milletvekilimiz, sorunlarla ilgili olarak, özellikle, Diyanet İşleri Başkanlığımız bütçesinin yüzde 98'inin personel giderleri olduğunu ifade etti. Daha önce, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bütçesinin büyük bir kısmının da personel giderleri olduğu ifade edilmişti. Bu her iki kurum da, hizmet kuruluşlarıdır; yani, bütçelerinin ağırlıklı olarak personel giderlerinden teşkil olması da doğaldır.

Diğer hususlarda, sayın milletvekilimize, Diyanet İşleri Başkanlığımız ayrıntılı bilgi verecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın Yumakoğulları, buyurun efendim.

OSMAN YUMAKOĞULLARI (İstanbul) – Değerli Başkanım, delaletinizle, aşağıdaki sorularımın Sayın Bakan tarafından cevaplandırılmasını rica ediyorum.

4 milyonu aşkın vatandaşımız yurt dışında çalışmaktadır. Bunların çeşitli problemleri var. Bu problemlerin yanında, dinî problemleri de büyük mikyasa karşımızdadır.

Bunların karşılanması hususunda kaç din adamımız yurt dışında vazife yapmaktadır? Birinci sorum bu.

İkincisi de, yurt dışındaki sivil kitle örgütlerinin talebi olan din görevlisi ihtiyacı, Başkanlığımız tarafından, bundan böyle, karşılanabilecek midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yumakoğulları.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANİ HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, sayın milletvekilimize yönelttiği sorularla ilgili yazılı cevap vereceğiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sayın Budak, buyurun.

YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakana bir soru yöneltmek istiyorum.

Malumunuz, 54 üncü hükümet zamanında, Özürlüler İdaresi Başkanlığı kurulmuştu. Aradan üç yıla yakın bir zaman geçti. Özürlüler İdaresi Başkanlığı teşkilatlanmadığı için, kendisinden beklenen hedefleri gerçekleştiremediği noktasında, kamuoyunda yaygın, özellikle, özürlüler arasında yaygın bir kanaat vardır.

Özürlüler İdaresinin teşkilatlanması ne zaman tamamlanacaktır? Özellikle, taşraya dönük çalışmalarında, özürlülerin sorunlarının çözümü noktasında ve hedeflerin belirlenmesi noktasında hangi çalışmalar yapılmaktadır? Teşkilatlanma ne zaman tamamlanacaktır? Özürlülerin sorunlarını ciddi olarak, kendisinin kuruluşunda belirtilen hedeflere ne zaman ulaşacaktır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Budak.

Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANİ HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, bilindiği gibi, 57 nci hükümet içerisinde, özürliülerle ilgili Devlet Bakanı olarak Sayın Şuayip Üşenmez görevlidir; ancak, ben, sayın milletvekilimize bazı bilgiler vermek istiyorum.

Özürliüler İdaresi Başkanlığının teşkilatlanması tamamlanmıştır. Özürliüler İdaresi Başkanlığı, özürliülerle ilgili, kamuda ve toplumda, çalışmalarını koordine etmekle yükümlü, uygulamacı olmayan, teknik bir kuruluştur. Geçtiğimiz dönemde, özellikle, 1997, 1998 ve 1999 yıllarında özürliülerle ilgili pek çok yasal düzenleme ve pek çok çalışma yapılmıştır. Bu yasal düzenlemelerin en önemlilerinden ikisi, geçtiğimiz yıl Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerçekleştirilmiştir. Bunlardan birisi, Refahiyol Hükümeti zamanında çıkarılan ve 2000 yılından itibaren geçerli olması öngörülen 578 sayılı Kararnameye göre, devlet dairelerinde ve 50 kişiden fazla eleman çalıştıran işyerlerinde yüzde 2 oranında özürliüler çalıştırma zorunluluğu yüzde 3'e çıkarılmıştır.

Onun dışında bir önemli yasal düzenleme de, yine, geçtiğimiz dönemde Parlamentoda yasalaşmıştır. Bu da, Vergi Yasası içerisinde, daha önce, özürliüler çalışanlara, bizzat kendileri özürliüyle sağlanan vergi indirimlerinden, kendisi bizzat özürliüler olmayan, ama, aile bireyleri arasında özürliüsil olan yurttaşlarımızın da yararlanması sağlanmıştır.

Yine geçtiğimiz dönemde, özürliülerle ilgili Sağlık Raporu Yönetmeliği çıkarılmıştır, özürliülerle ilgili kimlik kartı verilmeye başlanmıştır ve özürliülerle ilgili, eğitim alanında, sağlık alanında pek çok hizmet gerçekleştirilmiştir.

Sayın milletvekilimiz arzu ettiği takdirde, bu konularda, ben de kendisine çok ayrıntılı bilgi vermeye hazır olduğumu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın, buyurun efendim.

ALAATTİN SEVER AYDIN (Batman) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakanım şu soruları sormak istiyorum:

1. Karayoluyla umreye gidişler yasaklanmıştır. Ayrıca, hacca gidiş de yasaktır karayoluyla. Hacca gidişler için gerekçeniz; efendim, büyük bir izdiham olmaktadır, kalabalık olmaktadır... Kanaatimce, bu, karayoluyla gitmeye engel teşkil etmemekte. Biliyorsunuz, yılın her gününde umreye gidilebilir, her zaman umre yapılabilir. Umre için karayoluyla Suudi Arabistan'a gidiş niçin yasaklanmıştır? Bir kişi Suriye vizesi alıyor, Ürdün vizesi alıyor ve bilahare Suudi Arabistan vizesi alıyor. Suudi Arabistan vizesi olduğu için, maalesef, Türkiye'den Suriye'ye geçişi dahi engellenmektedir. Bunun gerekçesi nedir? Bunun, seyahat hürriyetiyle ve ibadet hürriyetiyle bağdaşma durumu nedir? Öğrenmek istiyorum.

2. Yine, bu sene, basından öğrendiğimiz kadarıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı veya hükümet, uçakla gidişlerde dahi, vize işlemlerini şirketlerin elinden almıştır; sadece Diyanet'e müracaat edenlerin vizesi verilmektedir. Bunun gerekçesi nedir? Bu, şirketlerin iflası değil midir? Nitekim, üç dört gün önce veya bir hafta önce, bu şirketlerin yetkilileri Sayın Cumhurbaşkanını da ziyaret ettiklerinde, bu durumlarını orada dile getirmişler ve Sayın Cumhurbaşkanı da kendilerine "haklısınız" diye cevap vermiştir. Bu hususta hükümetin yapacağı icraat nedir? Bunu öğrenmek istiyorum. Şirketlerin iflası mı istenmektedir, yoksa, insanların uçak yoluyla dahi olsa umreye gitmelerine engel olunmak mı istenmektedir?

3. Biliyorsunuz, Batman'da yatılı bölge Kur'an kursunun temeli atılmak üzere, üç yıl önce, 54 üncü hükümet tarafından para gönderilmişti. Maalesef, bu yatılı bölge Kur'an kursu halen inşaat halindedir. Bunu bir an önce tamamlamayı düşünüyor musunuz?

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) - Sayın Başkan, sayın milletvekilimizin yönelttiği sorularla ilgili yazılı cevap vereceğiz.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın Yaşar, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Gümüşhane) - Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımın aşağıdaki sorularımı cevaplandırmasını rica ediyorum.

Birinci sorum : Gümüşhane Yetiştirme Yurdu 2000 yılı programında bitecek mi?

İkinci sorum: Özellikle Kız Yetiştirme Yurdunda, bayan öğretici, bayan rehber öğretmen iki yıldır yok. Bu, hakikaten çok ciddi bir sıkıntı. Bununla ilgili bir atama yapmayı düşünüyorlar mı?

Üçüncü sorum : 17 Ağustos depreminden Gümüşhane de çok büyük zarar gördü. Hemşerilerimizin bir kısmı Gümüşhane'ye geri döndüler. Valilik emrine, bu manada bir ödeme yapıldı mı? Bu konuyla da ilgili bilgi verilerse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) - Sayın Başkan, Gümüşhane Yetiştirme Yurdunu 2000 yılında bitirmeye çalışacağız; ancak, 2001 yılında kesinlikle bitirilecektir.

Onun dışında, sayın milletvekilimizin ifade ettiği konuyu, biraz önce, gerek konuşmamda gerekse bir arkadaşımızın sorusuna verdiğim cevapta da arz etmiştim; deprem bölgesinden başka illere, kendi illerine taşınan yurttaşlarımıza her türlü sosyal yardım yapılmaktadır. Bu konularda valiliklerimizin ve kaymakamlıklarımızın talepleri süratli bir şekilde karşılanmaktadır. Gümüşhane İlimize de, bu anlamda, kaynak aktarılmıştır. Sayın milletvekilimize, miktarı konusunda, daha sonra, yazılı olarak bilgi vereceğiz.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Buyurun Sayın Yalçınbayır.

ERTUĞRUL YALÇINBAYIR (Bursa) - Sayın Başkan, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığıyla ilgili olarak, Sayın Bakana, şu hususu arz etmek istiyorum: Uyuşturucu madde kullanımını ve bağımlılığıyla ilgili olaylar artmaktadır. Bununla ilgili mücadele, öteden beri sürdürülmektedir; ancak, bir kanunla desteklenmesi gereği ortadadır. Bu hususta, kanun tasarısı çalışmalarını hangi aşamadadır? İşin mali boyutu itibarıyla, Maliye Bakanlığıyla ilgili pürtüzler halledilmiş midir?

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yalçınbayır.

Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) - Sayın Başkan, uyuşturucu ve madde bağımlılığı, toplumumuzun bugünü ve geleceğini tehdit eden, ciddi toplumsal ve sosyal bir sorundur. Bu konuda, Aile Araştırma Kurumumuz, diğer kamu kuruluşlarıyla ve ilgili bakanlıklarla koordineli bir şekilde çalışmaktadır. Geçtiğimiz hafta, Uyuşturucuyla Mücadele ile Takip ve Ön-

İlendirme Üst Kurul toplantısı, başkanlığında yapılmıştır ve uyuşturucu madde ve madde bağımlılığıyla ilgili yasa tasarısı son aşamaya gelmiştir. Maliye Bakanlığımızın görüşü alındıktan sonra, Bakanlar Kurulumuza sunulacak ve bir an önce yasalaşması için de çaba gösterilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Soru işlemi bitmiştir.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, benim de sorum vardı...

BAŞKAN – Efendim, 20 dakikalık süremiz doldu; yoksa, size seve seve söz verirdim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Deprem bölgesiyle ilgili efendim; en başta işaret etmiştim...

BAŞKAN – Peki, Sayın Ayhan.

Buyurun.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, delaletinizle, Muhterem Bakana bazı sorularım olacak. 17 Ağustos depreminden beri, kendilerinin bölgede birçok hizmetleri bulunmaktadır. Şu hususları öğrenmek istiyorum:

1- Bölgede, 80 000 konut, sadece Sakarya'da 20 000 konut, yıkık ve ağır hasarlıdır; bunların inşası gerekiyor. Kalıcı konutların, meskenlerin inşaatına ne zaman başlanacak ve ne zaman tamamlanacak?

2- Bölgede, takriben 30 000 işyeri yıkılmıştır, ağır hasarlıdır. Bölgede iş hayatının canlanması için bunların inşası gerekiyor, harap olan, hasar gören makine ve teçhizatın yenilenmesi gerekiyor. Esnaf, işadamları ticarî emtiasını kaybetti. Bunların ikame edilmesi için ne gibi yardım yapılmıştır? Bunlar ne zaman inşa edilecek, ne zaman hizmete girecek?

3- Bölgenin, tarım bölgesi olarak, ana gelirleri fındık, mısır ve pancardır. Fındık bedelleri üç aydır ödenmemektedir, mısır bedellerinde gecikme vardır, pancar avanslarında gecikme vardır. Bizim, il milletvekilleri olarak, Sayın Başbakan'a 11 Eylül'deki ziyaretimizde, bu mahsullerin bedeli peşin ödenirse, bölgeye 150 ilâ 200 trilyon civarında para gelir, iş hayatı canlanır demiştik; maalesef, ödenmiyor. Ne zaman ödenecektir?

4- Çiftçi kredi faizleri affedilecek denmişti; edilmediğine dair bölgeden haberler alıyoruz...

5- Esnafın, vergi, sigorta, Bağ-Kur primlerinin üç yıl için affı -ki, Erzincan depreminde de bu yapılmıştı; bunu bölge bekliyor- ne zaman yapılacaktır?

6- Bölgede ölüm, sakatlık yardımı çok düşük tutulmuştur. Erzincan depreminde 7 bin dolar, 5 bin dolar -o zamanki parayı bugüne taşıdığımız zaman- makul mertebede sakatlık ve ölüm yardımı yapıldığı halde, Marmara Bölgesi depreminde bunlar çok düşük tutulmuştur, dörtte1, beşte 1 mertebesinde. Aradaki farkın telafi edilmesi düşünülmekte midir?

Teşekkür ederim, hürmetlerimi arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI HASAN GEMİCİ (Zonguldak) – Sayın Başkan, 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinde, deprem bölgesinde, 280 000'e yakın konutumuz çeşitli derecelerde hasar görmüştür. Bunlardan 80 000'e yakını da yıkık, ağır hasarlı durumdadır.

Bu yurttaşlarımızın hak sahipliği işlemleri de Bayındırlık ve İskân Bakanlığımızca sürdürülmektedir.

Bir taraftan, kalıcı konutlar için, kalıcı konutlarla ilgili yer seçimleri, bu seçilen yerlerin jeolojik etütleri, jeofizik etütleri büyük ölçüde tamamlanmıştır; imar planları; 1/25 000'likler tamamlanmış, 1/1 000'liklere geçilmiştir, bu çalışmalar sürdürülmektedir; bir taraftan da ihale çalışmalarını yapmaktadır. Şubat ayı içerisinde, mart ayı içerisinde, bu kalıcı konut ihalelerinin yapılmasını planlamaktayız ve 2000 yılı içerisinde, hak sahibi insanlarımızın konutları bitirilmiş olacaktır.

Bilindiği gibi, geçtiğimiz yıl yaşadığımız Adana depremi sonrasında da bu tür tereddütler oluşmuştur; ama, Adana depremi sonrasında da, başlanılan 5 000 konut bir yıl içerisinde bitirilerek, bu sene içerisinde hak sahiplerine teslim edilmiştir; hatta, fazla gelmiştir, fazla gelenler de, 17 Ağustos'ta yaşanan deprem sonrası, deprem bölgesindeki insanlarımıza tahsis edilmiştir.

Sayın Başkan, Sayın Ayhan, bölgede 30 000'e yakın işyerinin hasarlı olduğunu söyledi; doğrudur; 10 000 az hasarlı, 10 000 orta hasarlı, 11 000 de yıkık, ağır hasarlı işyerimiz mevcuttur. Bu işyeri sahiplerinin, esnaflarımızın desteklenmesi amacıyla, biraz önceki konuşmamda da arz ettiğim gibi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan, ağır hasarlı ve yıkık olanlar için 500 milyon, orta hasarlılar için 350 milyon, az hasarlılar için de 200 milyon karşılıksız sosyal yardım yapılmasına başlanmıştır.

Bu esnaflarımızın Halk Bankasına ve kamu bankalarına olan kredi borçları ertelenmiştir. Ayrıca, bu esnaflarımıza, bu karşılıksız yardımlar dışında, işlerini tekrar devam ettirebilmeleri ve kurabilmeleri için, Halk Bankamız aracılığıyla kredi desteği de sürdürmektedir. Bugüne kadar, Halk Bankasına, bu anlamda 25 trilyon lira kaynak aktarılmaktadır ve bu kaynak peyderpey kullanılmaya başlanmıştır ve ihtiyaca göre, Halk Bankası, bu yönde desteklenecektir.

Sayın Ayhan'ın biraz önce sorusunda ifade ettiği fındık, mısır ve pancar bedellerinin ödenmesiyle ilgili olarak, ödemeler sürdürülmektedir. Bu konuda, ayrıca, kendisine, yazılı bilgi de vereceğiz.

Çiftçilerin mahsup işlemlerinde de herhangi bir sorun olmaması gerekir. Bu konuyla ilgili yasal düzenleme yapılmıştır; ama, eğer öyle bir sorun varsa, onunla da ayrıca ilgileneceğiz.

Bilindiği gibi, yine, depremin hemen sonrasında, bölgedeki esnaflarımızın Bağ-Kur borçları, o ay itibarıyla olan borçları, daha sonraki prim borçları ve vergileri ertelenmiş durumdadır.

Bugün için, kaybettiğimiz 18 200 insanımızın birinci derece yakınlarına, kaybettiğimiz insan başına 750 milyon lira ölüm yardımı; birinci derece sakat kalanlara 500 milyon, ikinci derece sakat kalanlara 300 milyon lira yardım yapılacaktır.

Ayrıca, yine bölgedeki orta hasarlı konutların onarımı için; köylerdeki konutlar için 1,5 milyon lira, şehirlerdeki konutlar için 2 milyon lira yardım yapılmaktadır.

Yine, bölge içinde ya da bölge dışında konut almak isteyenlere de 6 milyar lira kaynak aktarılacaktır.

Ancak, tabii ki, bütün bunlardan yararlanmak için, sosyal yardımlar dışında, orta hasarlı konut yardımı, onarım yardımından ve bu 6 milyar lira konut alımından yararlanmak için hak sahipliği işlemlerinin bitmesi gerekiyor; bu işlemler de bitmek üzere. Sayın Ayhan da, bu işi çok yakından bilen uzman bir arkadaşımızdır. Kendisinin Bayındırlık ve İskân Bakanlığı yaptığı dönemde, bu işlemler... Gerçekten sayılar çok fazladır, öyle çok kolay, çok çabuk olamamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekillerimize ve kamuoyuna, depremle ilgili bir hususu arz etmek istiyorum. Hükümetimiz, 17 Ağustos depreminin oluşundan bu yana, o bölgedeki insanlarımız için ve bölgedeki yaraları sarmak için her türlü çabanın içerisinde; bir taraftan sosyal yardımlarla, bir taraftan o bölgedeki insanların yaşam koşullarının iyileştirilmesi anlamında, gerek çadırkentlerin

iyileştirilmesi ve gerekse prefabrike konutların yapılması, gerçekten, oradaki kamu görevlilerimiz de insanüstü çaba göstermektedirler. Her türlü önlemi almaya çalışıyoruz ve bu konuda daha önce yaşadığımız doğal afetlerle mukayese ettiğimiz zaman, hükümet olarak, gerek bu yasal düzenlemelerin yapılması, alınan tedbirler ve alınan sonuçlar anlamında oldukça mesafeler alındığını buradan ifade etmek istiyorum.

Tabii ki, bugün için sıkıntıda olan yurttaşlarımız olabilir, eksik yaptığımız iş olabilir; ama, bütün bu değerlendirmeler yapılırken, yaşadığımız felaketin boyutları ve bizden, devletten hizmet bekleyen insanların sayısını hiçbir şekilde gözden kaçırılmamalıdır.

Sayın Başkan, arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sırasıyla, ikinci turda yer alan bütçelerin bölümlerine geçilmesi hususunu ve bölümlerini ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Başbakanlık 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

E) BAŞBAKANLIK

1. – Başbakanlık 2000 Mali Yılı Bütçesi

A – CETVELİ

Program Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	155 494 500 000 000
111	Bakanlıklararası İşbirliğini Sağlamak ve Hükümetin Genel Siyasetini İzlemek BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	8 516 500 000 000
112	Millî Güvenlik Hizmetlerinin Yürütülmesi BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	12 384 000 000 000
113	Devlet Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	2 030 000 000 000
114	Enformasyon Kamuoyu Oluşturma ve Halkla İlişkiler Hizmetleri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	13 378 000 000 000
115	Özütümlere Yönelik Hizmetler BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	809 000 000 000
116	Kadın ve Aile Hizmetleri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 534 000 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	176 017 990 000 000
999	Dış Proje Kredileri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	128 011 000 000
TOPLAM		370 292 001 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başbakanlık 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. - *Başbakanlık 1998 Mali Yılı Kesinhesabı*

BAŞKAN- Başbakanlık 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Başbakanlık 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	<u>L i r a</u>
- Genel Ödenek Toplamı	142 642 422 075 000
- Toplam Harcama	128 882 175 576 000
- İptal Edilen Ödenek	13 855 462 710 000
- Ödenek Dışı Harcama	95 216 211 000
- 1050 S.K.83 üncü Mad. ve Dış Proje Kredilerinden Ertesi Yıla Devreden	859 042 177 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başbakanlık 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

F) SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. - *Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi*

A - CETVELİ

Program		<u>L i r a</u>
Kodu	A ç ı k l a m a	
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	10 411 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Genel Sosyal Hizmetler	40 539 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	3 478 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
T O P L A M		54 428 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelini okutuyorum:

B - CETVELİ

Gelir

<u>Türü</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
2	Vergi Dışı Normal Gelirler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	12 090 000 000 000
3	Özel Gelirler , Hazine Yardımı ve Devlet Katkısı BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	42 338 000 000 000
TOPLAM		54 428 000 000 000
BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN - Katma bütçeli kuruluşların kesinhesabının bölümlerine geçilmesi ve bölümünde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	<u>Lira</u>
- Genel Ödenek Toplamı	: 27 238 155 877 000
- Toplam Harcama	: 26 173 222 117 000
- İptal edilen Ödenek	: 613 965 636 000
- Ödenek Dışı Harcama	: 84 307 243 000
- 1050 S.K.55 inci Mad.ve Özel Kanunlar Gel.Ertesi Yıla Devreden Ödenek	: 535 275 367 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

B - CETVELİ

	<u>Lira</u>
- Bütçe tahmini	: 19 766 050 000 000
- Yılı tahsilatı	: 28 986 738 836 000

BAŞKAN- (B) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

G) DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

1.- Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program		
Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	40 178 850 000 000
111	Toplumun Dini Konularda Aydınlatılması ve İbadet Yerlerinin Yönetimi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	216 681 150 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	440 080 000 000
TOPLAM		257 300 080 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir; hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

2. - Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum;

Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	Lira
- Genel Ödenek Toplamı	119 679 140 000 000
- Toplam Harcama	119 588 347 383 000
- İptal Edilen Ödenek	997 366 289 000
- Ödenek Dışı Harcama	906 573 672 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri de kabul edilmiş bulunmaktadır.

Böylece, Başbakanlık, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı 2000 mali yılı bütçeleri ile 1998 mali yılı kesinhesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmasını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, ikinci tur görüşmelerimiz de tamamlanmıştır.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

V. - SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1. - Adalet Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Adalet Komisyonunda boş bulunan ve Doğru Yol Partisi Grubuna düşen bir üyelik için, Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. - Plan ve Bütçe Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan ve Doğru Yol Partisi Grubuna düşen bir üyelik için, Hatay Milletvekili Mehmet Döner aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi, 17.12.1999 tarihli 36 ncı Birleşimde, İçtüzüğün 88 inci maddesine göre, Plan ve Bütçe Komisyonuna geri verilmişti.

Komisyonun raporu ve metni gelmiştir.

Komisyon ve Hükümeti arayacağım.

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. - Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap - İşlet - Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/588) (S. Sayısı : 298) (1)

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada

Komisyon raporunu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

15.12.1999 tarihinde Komisyonumuzda görüşülerek kabul edilmesini takiben Yüksek Başkanlığa sunulan ve Başkanlıkça sıra sayısı 298 olarak bastırılıp dağıtılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu gündeminde yer alan "Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Genel Kurulun 36 ncı Birleşiminde görüşülmeye başlanmış, tasarının 3 üncü maddesinin müzakerelerinde söz konusu maddenin yeniden değerlendirilebilmesini teminen, İçtüzüğün 88 inci maddesine dayanılarak Komisyonumuza geri verilmesi talep edilmiş ve anılan madde bu maddeye ilişkin önergelerle birlikte Komisyonumuza geri verilmiştir.

Komisyonumuza geri verilen madde ve önergeler, Komisyonumuzun 20.12.1999 tarihinde yaptığı 29 uncu Birleşimde hükümeti temsilen Devlet Bakanı Edip Sadıker Gaydalı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

(1) 298 S. Sayılı Basmayazı 17.12.1999 tarihli 36 ncı Birleşim tutanağına eklidir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde; Komisyon Başkanınca, Genel Kurulda mutabakatının sağlanamayacağı ve görüşmelerin uzayacağı anlaşıldığından İçtüzüğü'nün 88 inci maddesine dayanılarak, tasarru'nun 3 üncü maddesinin Komisyon'a geri verilmesinin talep edildiği dile getirilmiştir.

Söz konusu maddenin muhafazası halinde, ileride ortaya çıkması muhtemel hukukî bir yanlışlığa sebep olunabileceği düşünülmesinden hareketle verilen önergeye hükümetin de katılımıyla tasarru'nun 3 üncü maddesinin metinden çıkarılmasına karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yılıksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Metin Şahin	Nihat Gökbulut	Cafer Tufan Yazıcıoğlu.
Antalya	Kırıkkale	Bartın
Abdülkadir Akcan	Gaffar Yakın	Hikmet Ulugbay
Afyon	Afyon	Ankara
Ali Uzunırmak	Oğuz Tezmen	Silleymen Coşkuner
Aydın	Bursa	Burdur
Hakkı Duran	Aslan Polat	Nesrin Nas
Çankırı	Erzurum	İstanbul
Masum Türker	İlhami Yılmaz	Necdet Tekin
İstanbul	Karabük	Kırklareli
Cevat Ayhan	Tank Cengiz	Kemal Kabataş
Sakarya	Samsun	Samsun
Lütfi Ceylan	Hasan Özgöbek	Bekir Gündoğan
Tokat	Uşak	Tunceli

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Komisyon, daha önceki metinde yer alan 3 üncü maddeyi metinden çıkarmıştır.

Bu nedenle, şimdi, Komisyon metninde yer alan 4 üncü maddeyi 3 üncü madde olarak okutuyorum; buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, evvela müzakere edelim; Komisyonun çıkardığı şeyi bir de burada oylayalım.

BAŞKAN – Efendim, metin yok; neyi müzakere edeceğiz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Komisyon bunu metinden çıkarmış; müzakere edilmesi lazım.

BAŞKAN – Çıkarmış metinden... Olmayan metnin neyini müzakere edeceğiz efendim?

3 üncü madde olarak okutuyorum:

MADDE 3.– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Cevat Ayhan...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Nazlı İlicak konuşacak efendim.

BAŞKAN – Sayın Nazlı İlicak konuşacaklar.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 298 sıra sayılı Yap-İşlet-Devret Kanunuyla ilgili tasarrufların 4 üncü maddesi -ki, 3 üncü madde oldu- hakkında, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Tahkimin geriye doğru işletilmesine rıza göstermeyen Demokratik Sol Parti ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerine teşekkür etmek istiyorum. Parlamento bir dayatmaya karşı çıkmıştır ve bu dayatma karşısında direnişte, Fazilet Partisi öncü rolü oynamıştır; Fazilet Partisi Grubuna da ayrıca şükranlarımı sunmak istiyorum. (FP sıralarından alkışlar)

Efendim, hatırlatalım, olaylar nasıl gelişti...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Nazlı Hanım, bizim hiç katkımız yok mu?

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Evet, Kusura bakmayın. Bilhassa, özellikle Sayın Kamer Genç'e de teşekkürlerimi sunmak istiyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Önce hatırlatalım kısaca: Adalet Komisyonunda Danıştay Kanunu görüşülürken bir önerge verildi; eskiden imzalanan sözleşmelere tahkim hakkı tanınmıyordu istenildi; yani, sözleşmeden dolayı bir ihtilaf ortaya çıkarsa, Danıştaya değil, daha önce kararlaştırılan bir hakeme müracaat edilecekti. Biz, Fazilet Partisi Grubu olarak, tahkime karşı değiliz; ama, daha önce imzalanan yap-işlet-devret sözleşmelerine veya teknik santrallerin ve dağıtım şebekelerinin devir sözleşmelerine tahkim hakkı verilmesin istiyoruz. Böyle, 7 milyar dolarlık 46 proje var. Neden verilmesin istiyoruz; çünkü, eskiye dönük bir iyileştirme, adalet ve hakkaniyet fikrine aykırıdır; biz, bu yüzden, bu uygulamaya karşı çıktık.

Adalet Komisyonunda geri püskürtülen bu teşebbüs, ısrarla Plan ve Bütçe Komisyonuna getirildi ve bu defa, bugün görüştüğümüz Yap-İşlet-Devret Kanununa sokuldu ve geçtiğimiz cuma akşamı, Mecliste, büyük patronlara servis vermek üzere fazla mesai yaptık; yap-işlet Genel Kurulda tartışıldı ve o akşam...

BAŞKAN – Sayın Ilıcak, bir dakikanızı rica ediyorum...

Bu Yüce Meclis, milletin Meclisidir. Hiç kimseye; ama, hiç kimseye servis vermek için bu Meclis çalışma yapmaz. (MHP sıralarından alkışlar) Lütfen, bu sözlerinizi geri alın ve düzeltin. Çok rica ediyorum...

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Efendim, öyle olabilir, ben yanlış anlamış olabilirim. İnşallah, sizin dediğiniz gibidir.

BAŞKAN – Hayır, bunda bir yanlış anlama yok. Siz, çok açık ifade ettiniz; lütfen, sözünüzü düzeltin.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Hayır, ben, inşallah, Meclisimiz böyle bir amaçla çalıştırılmamıştır demek istiyorum.

BAŞKAN – Çok rica ediyorum...

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Yani, ben, bunu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir ve milletin Meclisidir.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Ben de arzu ediyorum; ben de, Parlatmentonun yıpratılmamasını arzu ediyorum. Zaten, bizim mücadelemiz, onun için, bu istimatte, yoğun bir şekilde yürütülmektedir.

Şimdi, o akşam; yani, cuma akşamı -keşke, Sayın Enerji Bakanı burada olsaydı- şöyle bir ifade dede bulundu: Eski sözleşmelere de tahkim hakkı veren 3 üncü madde kabul edilmediği takdirde,

tam 22 milyar dolarlık bir kaynağın enerji sektörüne aktarılamayacağını söyledi. Tabii, o zaman, biz, rakamları tam manasıyla inceleme imkânına sahip olmadığımız için, gerçekten bu 3 üncü madde kabul edilmediği takdirde 22 milyar dolarlık bir kaynağın enerji sektörüne aktarılmayacağını zannetmiştik. Oysa, tahkim hakkından eski sözleşmeleri de yararlandırmayı amaçlayan 3 üncü madde, 22 milyar dolarlık değil, sadece 7,3 milyar dolarlık 46 projeye yeni bir imkân sağlıyordu. Zaten, Adalet Komisyonunda, Sayın Adalet Bakanı da, bu geriye doğru yürütmenin sadece 46 projeye ilgili olduğunu söylemişti. Bu 46 projenin 23'ü, yap-işlet-devret modeliyle ihale edildi, sözleşmeleri imzalandı, diğer 23 projenin 8'i, termik santrallerin işletmesinin devridir, 15'i ise, 15 farklı bölgede elektrik dağıtım sözleşmesidir. Geriye kalan 135 sözleşmenin -ki, bunlar imzalanmadı, hâlâ görüşülmekte, proje halinde- değeri 15,3 milyar dolardır ve sözleşmeler imzalanmadığı için tahkim hakkından yararlanmaktadır.

Şimdi ben, Sayın Bakana şunu sormak istiyorum -belki yanılabilirim, kendi araştırmalarımınla böyle bir neticeye vardım- neden 3 üncü madde kabul edilmezse 22 milyar dolarlık bir kaynağın enerji sektörüne aktarılmayacağı söylenildi; yani, viedanlara bir baskı mı yapılmak istendi, burada ben mi yanılıyorum, gerçekten 22 milyar dolarlık bir kayıp mı söz konusu, yoksa bu geriye doğru işleme, sadece Sayın Adalet Bakanın da Adalet Komisyonunda ifade ettiği gibi- 46 projeye mi ilgili; yani, 7,3 milyar dolar değerindeki 46 projeye mi ilgili?

Şimdi, cuma akşamındaki görüşmeler sırasında, Sayın Ersümer, 22 milyar dolarlık o büyük yatırımı içinde medyanın payına sadece 1,7 milyar dolarlık bir imkân düştüğünü belirtmişti ve hatta bana demişti ki : "Siz bu medyayla neden o kadar uğraşıyorsunuz; bu 22 milyar dolarlık enerji yatırımı içerisinde çok cüzi bir payları var." Oysa, tekrar inceledik, bakık ki, o, 1,7 milyar dolar, aslında 15 dağıtım bölgesinde 30 yıl müddetle elektrik dağıtımını yapmak için firmaların verdiği kira bedelidir. O, 1,7 milyar dolar devlete ödenecek; ama, acaba o firmalar, 30 yıl müddetle kaç para elde edecekler? Burada da bir şaşırtmaca yapmıştır Sayın Bakanımız; ama burada da ben yanılabilirim, kendisi burada yok, ama muhakkak ki, uzmanlar bunun cevabını verecektir. Ben, şunu öğrenmek istiyorum: Acaba bu firmalar, ödedikleri 1,7 milyar dolar karşısında 30 yıl müddetle ne kadar kâr sağlayacaklar? TEDAŞ'ın kârından yola çıkarak bu kâr bulunabilir. Ayrıca, 8 termik santralin işletmesinden dolayı 20 yılda elde edilecek kâr ne kadardır? Bize söylenen şu: Devlet, yaklaşık 2 yıllık kârı karşılığında 30 yıl için elektrik dağıtım hakkını firmalara devretmiştir. Bu doğru mu? Bu uygulama, aslında, Osmanlı'daki iltizam sistemine benziyor; yani, Osmanlı, çöküş döneminde, vergi toplama hakkını mülttezimlere devrediyordu, bir para karşılığı satıyordu. Sonra bu mülttezimler, kendileri bu vergiyi halktan topluyorlardı.

Şimdi, elbette, burada denilebilir ki: Refahiyol döneminde böyle bir uygulamaya geçildi... Ve Sayın Recai Kutan'ın ismini sık sık Sayın Ersümer veriyor. O örnek gösterilir. Yalnız, şurada bir aldatma yoluna sathıyor. Sayın Recai Kutan, herhangi bir ihaleyi kesinleştirmemişti, bir ön teklif alınmıştı. O dönemde her şey şeffaf olarak yapılmıştı, bütün rakamlar açık seçik belirtilmişti ve bugünkü gibi, dedikodu ayyuka çıkmamıştı. Dolayısıyla, Sayın Recai Kutan'a referans yapılmak suretiyle, bugün izah edilemez.

Biz fizibiliteyi görmek istiyoruz. Elektrik dağıtım santrallerini 1,7 milyar dolara kiralyorsunuz; 8 termik santral da, 1,3 milyar dolara kiralyorsunuz. Toplam 3 milyar dolar elde etmek suretiyle, bu 10 yıl, 20 yıl, 30 yıl zarfında acaba ne kadar gelir kaybı var? Bunu öğrenmek istiyoruz. Eğer bundan tatmin olursak, elbette biz de bu projeleri destekleyebiliriz.

Sonra, öğrenmek istediğimiz çok daha önemli bir konu var. Şimdi 46 proje için, geriye dönük bu uygulama yapılmıyor, tahkim hakkından yararlandırılmıyor; dolayısıyla, yabancı sermayeyi

bulmakta zorluk çekecek bu 46 projenin sahibi. Şimdiye kadar bunlar hiçbir yatırım yapmadılar, tamamen, bu Tahkim Kanununun neticesini bekliyorlardı. Şimdi, biz, acaba, bunları, yatırım yapması için daha ne kadar bekleyeceğiz?

Parlamentoyu, bu huruç hareketini püskürttüğü için ayrıca tekrar kutluyorum. Hakkında yığıla dedikodu bulunan enerji projelerini de elbirliğiyle takip edeceğimiz umudunu taşıyorum, hepimize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

Şahısları adına, Aydın Milletvekili Sayın Sema Pişkinsüt; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Bir dakika, Sayın Pişkinsüt...

Başlamadan önce, Genel Kurulu bilgilendirmek için; bu akşam yapılacak liderler toplantısına Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı davet edildiği için, bugün, Genel Kurulda kendisini, Devlet Bakanımız Sayın Edip Sadfer Gaydalı temsil ediyor. Eğer, toplantı bilirse geleceğini, toplantıdan önce bana ifade etti. Bu konuyu bilgilerinize sunmuş oluyorum.

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) – Sayın Başkan, bu kanunu yarın görtüşsek...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pişkinsüt.

SEMA TUTAR PIŞKINSÜT (Aydın) – Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığın imzaladığı geriye dönük imtiyaz sözleşmeleri enerji projeleriyle ilgili 3 üncü maddenin çekilmiş olması, Parlamentodaki etkin müzakerelerimiz, doğruyu bulma konusundaki çalışmalarımız ve bunun yanı sıra da liderlerimizin, özellikle Sayın Başbakanımızın, Sayın Bahçeli'nin ve Sayın Yılmaz'ın takdirleri doğrultusunda yapılmıştır. Doğru, her zaman doğrudur. Bu konuda, hem Parlamentomuzu hem de doğru karar alanları bir kez daha kutluyoruz.

Benim burada söylemek istediğim, 3 üncü madde neyi kapsıyordu? Geriye dönük imtiyaz sözleşmeleri dediğimiz sözleşmelerin içerisinde, yap-işlet-devret santralleri, dağıtım işletme hakkı devir sözleşmeleri -ki, 25 tane olduğu ve 14 tanesinin imzalandığı belirtiliyor- mevcut termik santrallerin işletme hakkı devir sözleşmeleri -ki, 9 tane olduğu ve 4-5'inin imzalandığı belirtiliyor- bunların hepsi, enerji projeleri şeklinde stokta bekleyen projeler ve Türkiye'nin bir enerji açığı var. Bu stokta bekleyen projelerin içerisinde, Türkiye için her yönüyle en iyi olanlarının seçilmesi lazım; ama, seçimdeki sorun nasıl olacak? Bu projelerin tümü tahkim bekliyor. Tahkim değil; bunun yanı sıra, finansman sağlayacak olanlar "tek taraflı fesih var; bu da kalsın" diyor. Biraz daha ileri gidiyor "step in right" dediğimiz "projenin normal seviyedeki takibinde, Türkiye'de herhangi bir ortamda değişiklik olacak olursa, finansörler direkt olarak el koyabilmeli veya devir teslim yapabilmeli" şeklinde başka istekleri de var. O zaman, burada anlatmak istediğim, verdikçe daha fazlasını verme şansı doğabilir.

Ayrıca, hem altyapıya katılmayacaksınız hem riski almayacaksınız hem de verdikçe daha fazlasını isteyacaksınız ve dolayısıyla, tekel halinde bulunan bir kamu sektörünü, tekel halindeki bir özel sektöre çevirmeye kalkacaksınız. Altta yatan sıkıntı budur; yani, garantilerin verilme konusundaki sıkıntıdır.

Bakanlık, elbette ki, bir politik merkezdir. Ne olursa olsun, bakanlık içerisindeki politik bas-kımlarla gelebilecek verilecek garantilerin, ilerideki Türkiye'nin yirmi senesini, otuz senesini ne şekilde etkileyeceğini, bizim, burada tartışmamız gerekir. Sorun, zaten, burada yatmaktadır; yoksa, kimseyle alakalı bir konu değildir.

Başbakanlığımızın bünyesinde, Devlet Planlama Teşkilatının, Hazinesinin, Enerji Bakanlığının ve alt birimlerinin birlikte çalışma yaptığını biliyoruz. Bu çalışmanın içerisinde, projelerin hangisi fizibl, hangisi en iyi şekilde ülkenin geleceği için yararlı olabilir? Devlet Planlama, bir yandan diyor ki: "Heride, fazlası veya eksikliği olabilir; bunu planlamamız lazım." Hazine bir yandan diyor ki: "Doğru projeler seçilmezse, finansman yönünden sıkıntı doğabilir; bunun ortaya konulması lazım."

Elbette ki, Başbakanlıkta yapılan bu çalışmanın, bu yönüyle en iyi sonucu alacağına hepimiz inanıyoruz; ancak, bu yasanın yürütülmesinde bir eksiklik var. Hâlâ, daha, 1 inci ve 2 nci maddede söylemiş olduklarımızın geçerli olduğuna inanıyorum. Bu da, rekabet ortamının açık bir şekilde işletilmesinin sağlanmasıdır; yani, regülasyon sisteminin enerji içerisinde işleminin sağlanmasıdır; yani, girdisi ve çıktısı monopol olan sistemlerde, garantilerin belgelenmesi, garantilerin verilmesi konusundaki rahatlığın giderilmesidir; bunun paylaşılması, bölüşülmesi, doğrunun bulunması konusundadır.

O nedenle, bu yasa tasarısıyla veya bundan sonraki konuyla, yasal anlamda regülasyon sistemini düzenleyecek mekanizmayı da getirmemiz lazım. Bu da, Enerji Bakanlığının bünyesinde hazırlanmakta olan -eksikleri olabilir; yine Parlamentomuzda tartışıldığı takdirde doğruları bulunabilir- enerji piyasası kanununun; yani, regilatör sistemin, bir an evvel işlerliğe konulması, ondan sonra sözleşmelerin imzalanmasıyla ancak doğruyu bulabiliriz. Dünya Bankasının bu konuda uyarıları vardır. TEAŞ'ın batık durumunun getirdiği birtakım sıkıntılar vardır ve Devlet Planlama Teşkilatı, planlama yönünden bazı şeyleri söylemektedir. Zaten, elimizdeki enerji YİD projeleriyle olan proje stokunu değerlendiresek bile, 2001-2002 yıllarında, zaten bir enerji açığımız olacak. Ancak, 2003 yılından itibaren girebiliyor.

Dolayısıyla, sayın milletvekilleri, belki, yürütme maddesi veya yürürlük maddeleri üzerinde konuşulması çok doğru olmuyor kanun tekliflerinde; ama, bu kanunun, kendisinin dışında yürütülmesi ve yürütmedeki yeri son derece önemli olduğu için bildirmek istedim. Hepimizin, bu konuda çok dikkatli olacağını, hepimizin bu konuya da önem verdiğini çok iyi biliyorum.

Saygılar sunuyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Pişkinsüt.

Şahsı adına ikinci söz talebi, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç'e aittir.

Buyurun Sayın Genç. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; getirilen bu yasa tasarısının 3 üncü maddesinin, tabii, özellikle, burada, ANAP hariç, bütün partilerin karşı koyması nedeniyle geri çekilmesi, ülke yararına çok hayırlı olmuştur. Türkiye, bir sömürtü düzeninin bir kısmından, kısmen kurtulmuştur.

Yine, ben, daha önce de söylediğim gibi, bizim yaptığımız Anayasa değişikliğindeki 4446 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle Anayasanın 47 nci maddesinde yapılan değişikliğin anlamı; diyor ki: "Kamu idareleri tarafından yapılan, yürütülen yatırım ve hizmetlerin hangilerinin özel hukuk sözleşmesiyle gerçek ve tüzelkişilere yaptırılabilceği veya devredileceği kanunla belirlenir."

Burada, biz, 3996 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde ve 3096 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan "enerji" kelimesi geçiyor. Bilmiyorum, komisyon kabul etti mi, yani "elektrik"i kabul etti mi bilmiyorum. Bunların büyük bir kısmı kamu hizmetidir. Kamu hizmetinde kamu yararı esastır. Kamu yararıyla ilgili olarak yapılan sözleşmeler imtiyaz sözleşmeleridir.

Getirilen bu kanunla, Türkiye'de, kamu hizmeti niteliğinde hiçbir hizmet kalmıyor, hepsi özel hizmet statüsüne giriyor. Özel hizmet statüsüne girince de özel hukuk şartlarına göre mukavele ya-

pılacak ve özel hukuk şartlarına göre mukavele yapıldıktan sonra, burada doğacak uyumsuzluklar da mahkemeye gitmeyecek ve doğrudan doğruya, tarafların belirleyecekleri hakeme gidecek. Daha önce de belirttim; nasıl olacak: Bir bakanlıkta bir sözleşme imzalanacak. Çok büyük bir yatırım... Aslında bu kanunun amacı, çok ileri teknoloji ve büyük bir sermaye gerektiren bir konuda, buraya her proje için kanun getirmek koşuluyla... Türkiye Büyük Millet Meclisine, ileri teknoloji ve büyük sermaye gerektiren her konuda kanun getirmek suretiyle, buradan geçirildikten sonra böyle bir ihale sistemine gidilmesi gerekirdi. Aksi takdirde, Türkiye'nin tümünü bir sömürü düzeyine getireceğiz ve belirli bir hizmette yapılmaz değerli arkadaşlar. Ne olacaktır; büyük müteahhitler, büyük holdingler, bazı, özellikle ülkenin hayat konularını teşkil eden, işte enerji dağıtım olsun, enerji üretimi olsun, köprü olsun, otoyol olsun, kanalizasyon olsun, alacaklar kendilerine yakın bakan, eğer... Bakanlar zaten çok defa -hepsi değil ama- kendilerine yakın müteahhitlere ihaleleri verecekler, o ihalelerde de müteahhitlerin şartlarına uygun sözleşme imzalayacaklar ve o sözleşmelerde doğacak uyumsuzluklar, kendilerinin tayin edecekleri yandaş bir hakeme gidecek, artık, adamlar hizmet yapmadan devleti sömürecekler, kamu hizmeti gitmeden vatandaşlara hizmet gitmeden, pahalı pahalı, Türkiye'de insanlar para ödeyecekler.

Daha önce burada konuşuk; enerji dağıtım projeleri alan birçok şirket, maalesef, imtiyaz şartlarına uymadığı halde ve mukavelede bulunmasına rağmen, maalesef, bu şirketlerin arkasındaki büyük güçten, özellikle medya gücünden korkan hükümet, bu sözleşmeleri feshetme gücünü kendisinde bulamıyor ve burada da söylendi, mesela, bir elektrik dağıtım almış, trilyonlar kazanıyor; ama, o trilyonlardan günlük yöredeki insanlar yararlanmıyor, hizmetten yararlanmıyor; çünkü, karşısında karşı koyacak güç yok.

Onun için, bu kanun Anayasaya aykırıdır sayın milletvekilleri, tümüyle aykırı. Anayasanın 47 nci maddesinde yaptığımız değişikliğin anlamı bu değil. Anayasanın 47 nci maddesinde yaptığımız değişiklikte, biz, tüm kamu hizmetleri kavramını kaldırarak, bunu, özel hizmet anlamına getirmedik, özel hizmet sözleşmesi kavramına koymadık. Bakın, bu, dünyanın hiçbir yerinde yoktur. Siz, devletin bütün faaliyetlerini özel hizmet sahasına sokarsanız, o zaman devleti de özelleştirmiş olursunuz; o zaman, Meclisi de özelleştirmek gerekiyor. Ne gerek var; o zaman, büyük holdinglerin birisine Meclisi özelleştirelim, o zaman onlar gelsin, burada kanunu kendi menfaatlerine çıkarsın! Yani, Türkiye'nin başına büyük tuzaklar koyuyoruz. Gerçekten benim içim sızlıyor. Bu kanunu bu şekilde çıkarmak, Türkiye'nin başına büyük bir tuzak kurmaktır, Türkiye'nin ekonomisini iflase siliklemeştir, Türkiye'yi üç beş holdingin emrine vermektedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – ...Türkiye'de kamu hizmetini, üç beş holdingin takdirleri ve kâr sınırları dahilinde yapabilir duruma sokmaktır. Bu, hakikaten, Türkiye'ye yakışmayan bir davranıştır, Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışmayan bir davranıştır; çünkü, bu, Anayasa Mahkemesine gidecek, iptal edilecek bir kanundur; çünkü, 4446 sayılı Kanunun anlamı bu değil arkadaşlar. Bu, dünyanın hiçbir yerinde yok. Siz, tüm hizmeti kamu hizmeti kavramından çıkardığımız zaman devletin bir faaliyet sahası kalmıyor. Burada 3996 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılanla 3096 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmet alanlarını aldınız mı, zaten, geriye hiçbir hizmet alanı kalmıyor. Dolayısıyla, bu kanun tümüyle Anayasaya aykırıdır. Bu kanunun buradan geçmesi gerekir. Komisyonun 3 üncü maddeyi geriye alması, bence hiçbir anlam ifade etmez. Orada da söyledik. Orada 48 tane sözleşme yapılmış. 48 tane sözleşmeye bu kanun teşmil edilmek suretiyle, aşağı yukarı 65 trilyon lira civarındaki bir devlet kaynağının bazı holdinglere aktarılma duru-

mu vardı. Gerçi komisyon bunu çıkardı; ama, bence İçtüzüğün 87 nci maddesine göre yine Genel Kurulda oylanması gerekiyordu. Neyse, Başkanlık Divanı öyle takdir etti.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, Türkiye'nin menfaatlerini korumak zorundayız. Bakan, bu kanun çıktıktan sonra, politikacıların da güvencesi kalmaz, bürokratin da güvencesi kalmaz. Art niyelli bürokratlar da olabilir. Biliyorsunuz, uygulamada görülmüştür, mesela bir kişi devlet dairesinde bürokrat olmuştur, belli holdinglerle birtakım mukaveleler yapmıştır, o mukaveleler tam kesinleşikten sonra görevinden istifa edip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, 2 dakika ekstre verdim size. Lütfen tamamlayın efendim. Teşekkür edin lütfen.

KAMER GENÇ (Devamla) – ... o müteahhidin yanına gitmiştir, o işe ortak olmuştur. İleride bu tutanakları okuyacak insanlar, burada söylediklerimizin gerçek olduğunu görecekler. Memleket gerçekten bundan büyük bir zarar görecektir.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sorular kısmına geçiyorum.

Sayın Pişkinsüt, buyurun efendim.

SEMA TUTAR PIŞKINSÜT (Aydın) – Sayın Başkan, Sayın Bakanımız geçen seferki müzakerelerimizde, Bakanlığımızdan her konuyla ilgili bilgiyi isteyebileceğimizi söylemişlerdi. Bu konuyla ilgili olarak geriye dönük tahkimin uygulanacağı projelerin imtiyaz sözleşme tarifelerini alabilir miyiz, bu projelerin ihaleye çıkarıldığını gösteren belgeleri öğrenebilir miyiz, bu projeler kaç tanedir, toplam kapasite ne kadardır, bunların kaç yılda işletmeye alınması öngörülmektedir?

İkinci sorum : TEAŞ'ın malî durumuyla ilgili açık ve net bir bilgi alabilir miyiz?

Teşekkür ederim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Birinci sorunun cevabını bize de yazılı olarak gönderirlerse, memnun oluruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Cevap verecek misiniz Sayın Bakan?

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Diğer soruları da alalım da Sayın Başkan...

BAŞKAN – Peki, efendim.

Sayın Seven; buyurun.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımın şunu öğrenmek istiyorum: Geçen gün görüştüğümüz bu kanun tasarısının 1 inci maddesinde "enerji" kelimesi yerine "elektrik" kelimesinin geçmesi gerekiyordu; bu konuda bir düzeltme yapmayı düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Efendim, o değişiklik talebi, redaksiyon olarak bana geldi; tasarının tümünü oylarken, onu takdirlerinize sunacağım efendim.

Başka soru yoksa, Sayın Bakan cevap verecek?.. Böylece bitiriyorum.

BEDRİ YAŞAR (Gümüşhane) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Sayın Sema Pişkinsüt'e yazılı olarak cevap vereceğiz efendim.

BAŞKAN – Evet, ikinci soruya ben zaten cevap vermiştim; böylece, soru-cevap kısmı da bitmiş oluyor.

BEDRİ YAŞAR (Gümüşhane) – Sayın Başkan, soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, soru sormanın yöntemi, öntütüzdeki elektronik cihazla sisteme girmektedir. Lütfen, girin...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkanım, bir ufak açıklama imkânı verir misiniz.

BAŞKAN – Komisyon bir açıklama yapacak efendim.

Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Efendim, bu maddenin görüşülmesi sırasında, şimdi görüşemediğimiz 3 üncü madde için "farklı partilerin görüşleriyle geri çekildi" gibi ifade edildi; biz, bunu Komisyon olarak geri çektik. O bakımdan, herhangi bir parti adına bir değerlendirme doğru değildir.

İkincisi de: Bugün yaptığımız görüşmelerde komisyonumuzda 5 partimizin de temsilcisi vardır; 5 parti de, bu 3 üncü maddenin tasarı metninden çıkarılması yönünde olumlu oy kullanmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Gümüşhane) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımızdan aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını rica ediyorum.

Özellikle, bu karşılıklı yap-işlet-devret, yap-işlet-devam et veya yap-işlet modelleriyle, hidroelektrik santrallerinin, doğalgaz dönüşüm santrallerinin ve linyitle çalışan termik santrallerle ilgili yapılan anlaşmaların sent/kilovat/saat cinsinden rakamlarını bize verebilirler mi? Bunu yazılı olarak da verebilirler. Bu sektörlerle alakalı ne kadar anlaşma imzalanmıştır? Bunların, sent, kilovat/saat cinsinden rakamlarını bize verebilirler mi?

Bu manada bekleyen anlaşmalar var mı; varsa, bunlarla ilgili rakamsal değerleri de verirlerse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Diğer soru Sayın Karakaya'ya ait.

Yok mu talebiniz efendim?

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) – Yok efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Sayın Yaşar'a da yazılı olarak cevap vereceğiz.

BAŞKAN – Peki efendim.

Böylece soru...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Soru talebiniz mi var efendim ?

ASLAN POLAT (Erzurum) – Soru sormayı ben de istemişim.

BAŞKAN – Efendim, siz, zaten, yazılı olarak başvurursanız, bakanlık, zannediyorum, size gönderecektir.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, olayla ilgili değil; ama, biraz evvel bir oylama yaptınız, bir zühul oldu zannedirim; çünkü, Adalet Komisyonundan Denizli Milletvekili Sayın Kemal Aykurt istifa etti; fakat, siz biraz evvel tekrar Kamal Aykurt'u Adalet Komisyonuna seçmenin oylamasını yaptınız. Halbuki, biz, Samsun Milletvekili Sayın Erdoğan Sezgin'i aday göstermiştik. Lütfen bu zühulu düzeltelim.

BAŞKAN – Efendim, benim önüme gelen yazıda "Adalet Komisyonunda boş bulunan Doğru Yol Partisi Grubuna düşen bir üyelik için Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt aday gösterilmiştir" yazıyor, ben de bunu oyladım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Yanlış.

BAŞKAN – Yanlışsa, sizde efendim, bende değil. Ben, önüme gelen evrakın üzerinde işlem yapmak durumundayım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Peki efendim, bakalım, ona göre düzeltereğiz.

BAŞKAN – Bir daha istifa eder, bir daha bildirirsiniz, o zaman tekrar oylarız.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bir daha istifa eder, evet.

BAŞKAN – 3 üncü maddeyi oyladık. Bu durumda, daha önce 3 üncü maddenin geri çekilmesi dolayısıyla, metindeki 5 inci maddeyi 4 üncü madde olarak okutuyorum :

MADDE 4.- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına?..

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Cevat Ayhan konuşacaklar.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Cevat Ayhan; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 298 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, 4 üncü madde, yürütme maddesidir. Tabii, yürütme maddesinde söz alınca "Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" hükmünün üzerinde konuşuyoruz. Sayın Bakan, burada yok, liderler toplantısında bulunduğu için.

Evvelki günkü toplantımızda, cuma günü akşamki toplantımızda, gece çalışmalarımızda veya cumartesi sabahına sarkan çalışmalarda, burada, benim konuşmam üzerine, Sayın Bakan, İhsu Barajını misal göstermişti. Bendeniz, Mavi Akım Projesinin Samsun-Ankara kısmının, Bakan tarafından ihalesiz verilmesinin sağlandığını, bunun da Meclisten geçirilmiş olan bir anlaşmaya istinaden yapıldığını, Gasprom tarafından Türkiye'deki bir inşaat firmasına verildiğini, bunun yanlış olduğunu; zira, bunun, 500 kilometrelik bu hattın bedelinin -takriben 400 milyon dolar mertebesinde- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından ödeneceğini, parasını bizim ödeyeceğimiz bir işin de, iha-

leye çıkılıp -rekabette bu ihalenin- yapılması gerektiğini ifade etmişim. Sayın Bakanın beyanını, evet, bu zaııtlardan okuyorum: "İşte Mavi Akım... Başlıyortar kaşımaya... İhalesiz verilmiş. Ben saklamadım ki. Komisyonnda belirttim Sayın Ayhan'a. Doğrudur -evet, ben sordum komisyonnda "ihalesiz verdik" demişti, geçen toplantıda ifade etmişti; ona istinaden cevap veriyor- hükümetlerarası ikili anlaşmaya istinaden ihalesiz verildi. Şu anda ben, ihalesiz verilen 24 tane barajı görüşüyorum. Geçen görüşmemde de söyledim, 10 milyar dolar pazarlık ediyoruz, yani, ihalesiz veriyoruz" diyor. Konuşmasının bir yerinde de -bir milletvekilinin soru şeklinde beyanı ve Sayın Bakanın da bana gönderdiği burada- İlisu Barajından bahsettiler ve bu karamamede, Genel Başkanımız Sayın Recai Kutan'ın, Sayın Fehim Adak'ın ve halen Fazilet Partisinde bulunan 54 üncü hükümette bakanlık yapan arkadaşların isimlerinin bulunduğunu ifade ettiler.

Değerli arkadaşlar, bakın, ben, şimdi, size bununla ilgili bilgi vereyim:

1- Bu karamame, hükümette, bakana, ilgili kuruluşa, Zürih Sulzer-Hydro AG -Sulzerin hidrolik grubu yani bu- ve İsviçre UBS Bankasının finansörlüğü ve elektromekanik teçhizatı için de, türbin ve turbo alternatörler için de, Sulzer- Hydro ve ABB Brown Boveri firmaları -ikisi de İsviçre grubu bunlar, Sulzer de, ABB Brown Boveri de İsviçre firmaları- grubu tarafından yapımda, söz konusu projelerin iç ve dış finansman ihtiyacının tamamını karşılamak üzere diyor. Yani, yabancı konsorsiyum, inşaatı ve mekanik teçhizatı temin edecek, tamamen, finansmanı yabancı konsorsiyuma ait ve burada pazarlık yetkisi verilmiş; ama, bunu da söylemesi gerekir Sayın Bakanın.

İlgili kurumdan bilgi aldık, bugünkü tarih itibarıyla henüz ihale edilmemiş, görüşmeler devam ediyor. Biz, hükümet olarak niye bu yetkiyi verdik; bu proje uzun süre beklemiş, ihale için müşteri bulamamış; bulamayınca, haydi bakalım görüşün diye yetki vermişiz ilgili kuruma. Bugüne kadar ihale edilmemiş, görüşme devam ediyor. Yine, başka talip çıkmamış bugüne kadar ve mevcut hükümet, isterse bu karamameyi değiştirebilir, başka talip varsa onları da ihaleye sokabilir. Yani, biz, bir şeyi bağlayıp atmamışız; ama, idarenin önünü açmışız.

Sayın Bakan ne diyor ve bizim de yaptığımız 54 üncü hükümette budur, benim hatırladığım. Ben ne söylüyorsam, doğru söylemeye çalışırım. Sayın Bakan ne diyor: "24 tane barajı görüşüyoruz; ihalesiz, rekabetsiz, bunların hepsini ihale edeceğim." Bizim itiraz ettiğimiz budur değerli arkadaşlar. Yani, mühim olan, kamu menfaatını korumaktır.

İhale ederseniz, fiyatları görürsünüz. Ayrıca, bu İlisu Barajı, içinizde mühendis olan arkadaşlarımız yakın bilirler, türbin turbo alternatör, bir baraj için özel imalatır. Buna, varsa, o sahada çok sınırlı firmalar girer. Belirli imalat kademelerinde bazen de yoktur, her türbin imalatçısı her kapasitede türbin imal etmez.

Bu, iç harcamayı, dış harcamayı getiriyor; ama, bir pipe-line veyahut da gaz hattı inşaatında, nihayet boru hazırır, standart malzemedir; dizayn, özel bir şey yok, sadece proje dizaynı; onu da, zaten, İtalyan grubu, Gaspromla beraber yapıyor. İtalyan ENİ değil, diğer bir İtalyan grubu yapıyor. Söylerim ismini şimdi. Bu, gaz, petrokimya sahalarında bir otoritedir. Bunlar yapıyor. Projesi hazır, boruyu alacaksınız, toprağı kazıp döşeyeceksiniz. Bunun için ihaleye çıkmanız lazım. Bunu, belli seviyedeki pipe-line müteahhidi, yol inşaatı müteahhidi, hepsi yapar, döşerler. İşte, burada yanlış olan husus budur. Bunu ifade etmek istiyorum; bir.

Bir de, tabii, Sayın Bakan, evet, işini cesaretle tutuyor; yani, ben, kendisini ilk gördüğüm zaman da ifade ettim. Güzel; bir Bakanın işini kavraması lazım, işini güdebilmesi lazım, dirayetle işine hâkim olması lazım; ama, kamu yararını da, amme menfaatını da dikkatle koruması gerekir. Yani, cesaret, yanlışlıkta olmaz; cesaretin doğru işlerde, doğru istikamette olması lazım. Bizim kendisini ikaz sebebimiz budur. Bu, başma sıkıntı açar. Diğer projelerde de aynı üslubu götürürse, o

zaman, bizde de, başkalarında da Sayın Bakan hakkında güvensizlik oluşur. Onun için, rekabete açmak esastır bunları.

Değerli arkadaşlar, tabii, bazı arkadaşlarımız ifade ettiler haklı olarak; yani, Türkiye, bu, gerek anayasa değişikliğiyle, tahkime imkân vererek enerji açığını kapatmaya çalışıyor. Bendeniz, daha önceki Danıştay'la ilgili kanunda da arz ettim; büyük enerji sıkıntımız var. Türkiye, bu noktaya, maalesef, geldi. Şimdi, çaresizlik içinde, çarınar buradan çıkmaya çalışıyoruz; çünkü, enerjizsizlik felakettir. Enerji olmazsa, bugünkü toplum düzeninde hiçbir şeyi götüremezsiniz; hizmet sektörlü, sanayi, hepsi çöker gider Allah korusun. Onun için, Türkiye, bunları 1978'de, 1979'da yaşadığı; günde üç saat enerji kesildiği günler oldu.

Bunun için, bundan çıkış için, bu imkânı sonuna kadar kullanmak istiyor. Mevcut işletmeleri devrediyor, santralleri devrediyor, dağıtımı devrediyor. Ne yapıyor? Gelecekteki gelirini satıyor. Bunun manası budur. Yani, 30 yıl süreyle mevcut işletmelerden elde edeceğimiz geliri satıyorsunuz. Yap-ışlet-devretle de verirken veya yap-ışletle verirken de, önümüzdeki dönemde, her kullandığınız elektriğin kilovat/saat başına ücretinin bir kısmını, yabancı, yaptığı inşaat yatırımları için, tesis yatırımları için, işletme hizmetleri için alıp götürecektir; yani, bu noktaya gelmiş olmak bizim için fevkalade üzücüdür. Türkiye'nin bu noktadan kurtulması gerekir. Geçmişte, fazla geriye gitmeye lüzum yok; yani, 19 uncu Yüzyılın sonunda ve 20 nci Yüzyılın başında İstanbul'un içmesuyu ve Türkiye'nin karasularında deniz işletmeciliğini yabancılar yaptı, demiryollarımızı yabancılar işletirdi. Yani, ben, yabancı gelmesin, özelleşmesin demiyorum, elbette gelsin; ama, bizim çaresizlik şartlarımızda yabancıların faturası çok yüksek oluyor. Nitekim, bunu biz, içborçlanmada görüyoruz. Bugün dışarıda, Avrupa piyasasında kredi, libor artı 1-2 puansa, biz, bu içfinansmanı sağlamak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen tamamlayın efendim.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan, hemen ifade ediyorum.

Biz içborçlanmada yüzde 30 ve daha da üzerinde, dolar üzerinden borç faizi ödüyoruz. Üzülecek nokta budur; yani, Meclis olarak, hepimiz için üzülecek nokta budur.

Hükümetler, uygulamalarında dikkatli olmaları lazım, Türkiye'yi çaresiz noktaya getirmemeleri lazım; geldiği zaman, tabii, çok kötü şartları kabule mecbur kalıyorsunuz. Nitekim "denize düşen yılana sarılır" diye bizim lisanımıza da girmiş bir deyim var; fevkalade zor şartlara razı oluyorsunuz. Yani, bizim burada alacağımız dersler var. Türkiye'nin bu faiz batağından ve bu borç krizinden süratle kurtarılması lazım diyor, hepimizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Sayın İsmail Köse; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz, ülkemiz ve milletimiz için önemli bir tasarımı kanunlaştırma aşamasına getirmiştir; ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan tüm partilerimizin gruplarına mensup milletvekillerimizin, tasarının 3 üncü maddesinin çıkarılması konusundaki hassasiyetine de teşekkür ediyorum. Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuza mensup milletvekillerimizin bu 3 üncü maddenin tasarıdan çıkarılma-

si konusunda önergeleri de mevcuttur. Tabii, burada, herhangi bir siyasî partiye bunu mal etmek de mümkün değildir; aynı tepkiyi DSP'de gördük, MHP'de gördük, ANAP'ta gördük ve muhalefet partilerinden Fazilet Partisinde ve Doğru Yol Partisinde gördük.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, ANAP'ta yok. Önerge var mı; göstersizler. Varsa Komisyon göstersiz.

İSMAIL KÖSE (Devamla) – Dolayısıyla, üç grup başkanvekili olarak, burada oturan Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımıza giderek, gruplarda bir tereddüt meydana geldiğini, bu tereddüt giderilmediği takdirde, tasarının 3 üncü maddesinin reddedileceğini kendilerine ifade ettik. Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız da bu ikazlarımıza ve önerilerimize şahittir.

Dolayısıyla, Sayın Bakan ve Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanının uzlaşması sonucunda, daha doğrusu hükümeti teşkil eden üç siyasî partinin düşünceleri istikametinde, 3 üncü madde Plan ve Bütçe Komisyonuna geri çekilmiş ve madde tasarıdan çıkarılmak suretiyle, şu anda önümüze getirilmiştir. Yani, bir yanlış düzeltilmiştir, muhalefetiyle iktidarıyla; tebrik ediyorum. Herhangi bir siyasî partinin "illa bize aittir, bizim partimize aittir" diyerek, kendisine mal etmemesi ve zabıtlara geçmesi için bunları söylüyorum.

İkincisi; yine redaksiyon olarak söylemiş olduğumuz konuyu daha önce de arz etmiştik Sayın Komisyon Başkanımıza, Sayın Başkana da intikal etmiştir. İnanıyorum ki, o da düzeltilcektir.

Yap-işlet-devret modeli, gerçekten çok önemli. Yani, Türkiye'de, şu anda, sayın bakanlarımızın, hükümetimizin belirtmiş olduğu, yıllardan bu yana üzerinde durmuş oldukları enerji açığımızı kapatacak olan ve bu açığın kapatılmasında yapılması gereken yatırımların en önemlileri bu sistemle yapılacaktır.

Benim kendi ilimin sınırları içerisinde bulunan ve yıllardan bu yana boşa akan Çoruh Nehri üzerinde 10'un üzerinde baraj yapılacaktır. Atatürk Barajının 2 misli enerjiyi üzerinde taşıyan Çoruh Nehri, maalesef, Türkiyemizdeki sermaye yetersizliğinden dolayı enerjiye dönüştürülememiştir. Şu anda, elimizdeki fizibilite raporlarında, 10,5 milyar kilovat/saat enerji olduğu ifade edilmektedir.

Sadece hidroelektrik santrallerinin yapılmasıyla kalmayacak, termik santraller ihale edilecektir ve en önemlisi, Türkiye, geç kalmasına rağmen, nükleer enerjiye bu modelle geçecektir.

Onun için, Meclisimiz gerçekten çok hayırlı ve isabetli bir tasarıyı kanunlaştırmaktadır; ülkemize, milletimize hayırlı olsun.

Diğer bir konu : Sömürge ve emperyalizmden bahsetmek fevkalade yanlıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, 1920 yılında, bu Meclisin temellerini attığı gün, emperyalizmi bu ülkeden kovmuştur. Ebediyete kadar, Türkiye Cumhuriyeti var olduğu müddetçe, hiçbir hükümet zamanında da emperyalist bir düşünce, Türkiye'yi ne sömürecek ne de buna gücü yetecektir. (MHP sıralarından alkışlar)

Onun için, konuşmalarımızı yaparken, sanki, Türkiye'de, hükümetler yanlış işler yapıyor. Yandaşlar, kardeşler demenin artık zamanı geçti, bu kavgaları geride bıraktık, bunlar çok bayatladı. Biz, şimdi, bakın, nelerle meşgulüz: Biz, 2000 yılında bu modeli devreye sokmadığımız müddetçe ki, geçirdik, yine muhalefete teşekkül ediyoruz; Anayasayı değiştirdik, bunun altyapısı oradan geliyor; şimdi de Danıştay Kanununda değişiklik yaptık ve şu anda da yap-işlet-devret modelini bugünkü yaptığımız yasama çalışmasıyla devreye sokuyoruz.

Onun için, ülkeye menfaat ile ülkenin aleyhine olan hadiseleri birbirine karıştırmayalım. Holdingler, işadamları, sermaye düşmanı olabilirsiniz. O Marksist düşüncenin, ideolojik kalıntıları, ka-

famızın muayyen yerlerinde yerleşmiş olabilir, zaman zaman da neşvünema bulabilir; ancak, tüm sermayeyi kötülediğinizde, tüm işadamlarını suçladığınızda ve herkese "hırsız" dediğinizde, bu modeli çalıştıracak insanı da bulamazsınız.

Öyleyse, mesele sermaye düşmanlığı yapmak değildir, mesele yolsuzluk ve hırsızlıkla mücadele etmektir. (MHP sıralarından alkışlar) Yolsuzluğa ve hırsızlığa müsaade etmezsiniz, ona fırsat vermezsiniz, çıkardığınız bu modelde, yapacağınız anlaşmalarla şartnameleri hazırlarsınız ve onun kontrol mekanizmasını çok iyi bir şekilde ortaya koyduğunuz takdirde, herhangi bir yolsuzluğa fırsat vermezsiniz; ama, işin başında, bu işi yapacaklara, daha şimdiden "hırsızlar, yolsuzluk yapacaklar; emperyalistler sömürecekler!" der ve eğer bu meseleyi bu şekilde ortaya koyarsanız, bu kanunun, Türkiye'mize ve ülkemize getireceği çok önemli hizmetlerin önüne bir barikat koyma düşüncesini ortaya çıkarırsınız.

Ama, şu sevindirici bir olaydır: Artık, Türkiye'de, 1980'li yıllardaki bu gibi özel sektörün yapacağı veya yabancı sermayenin ülkemize gelmek suretiyle, Türkiye'mizde ihtiyacımız olan yatırımları yapacak olan, bu hizmetleri yapacak olan zihniyete düşman olma noktasında, artık, fazla yekün teşkil eden kitleler kalmamıştır; çok cüzi veya ferdi bazda, çeşitli yerlerde veya siyasi partilerin muayyen noktalarında, belki kişisel bazda kalmıştır. Bu da, çok sevindirici bir olaydır.

Onun için, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, gerçekten ülkemize, milletimize faydalı olacak ve 21 inci Yüzyılda en önemli ihtiyacımız olan enerji açığımızı kapatacak böyle bir hizmete vesile olacak önemli bir tasarının kanunlaşması aşamasında gösterilen gayrete ve dikkate, ben de, Milletçi Hareket Partisi Grubu adına, şükranlarımı sunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Köse.

Şahsı adına, Sayın Cevat Ayhan.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Benim yerime, Veysel Candan konuşacaklar.

BAŞKAN – Sayın Veysel Candan konuşacaklar.

Buyurun Sayın Candan. (FP sıralarından alkışlar)

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 298 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü maddesi hakkında söz almış bulunuyorum; muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, MHP Grup Başkanvekili arkadaşımız "herkesi suçluyorsunuz, sermaye düşmanı olabilirsiniz" dedi; burada kimseyi suçlayan falan yok, sermaye düşmanı olan hiç kimse de yok. Ayrıca, "yolsuzluğu önlersiniz" diyor. Şimdi, biraz sonra, örnek vereceğim; hükümet olarak, baka-lım yolsuzluğu nasıl önleyecekler.

Değerli arkadaşlar, şimdi, mesele şudur: 3 üncü madde gündemden çekildi; ama, bundan sonra ne olacak; bütün mesele bu. Bilindiği gibi, 22 milyar dolarlık yatırım ihaleleri, 46 proje, normal statüde ihale edildi. Şimdi, hükümetin yapacağı iki şey var:

1. İhaleler mevcut statüde devam edecektir; ki, bunda idarenin büyük zararı vardır.

2. İhaleler iptal edilecek, risk faktörü kaldırılacak, rekabet ortamı oluşturulacak ve böylece, idarenin milyarlarca dolar kazancı olacak.

Şimdi, bundan sonra, hükümetin yapacağı bu uygulamayı takip edeceğiz.

Bizim itirazımız nedir; itirazımız şudur: İhaleler ve devir işlemleri için alınan ücretler semboliktir ve otuz yıllık, yirmi yıllık verilen işletmelerin hakkı değildir.

Bakın, Enerji Bakanlığı 11 santral için yirmi yıllık işletme devir bedeli 1,9 milyar dolar talep ediyor, halbuki bu santraller için devletin harcadığı para 8,5 milyar dolardır ve bu 11 santral de yirmi yılda 15 milyar dolar kâr edecektir. DPT'nin hesabı bu. Dolayısıyla, burada yapılan iş yanlışır diyoruz.

İkinci olarak, kötü bir pazarlama var. Otuz yıllık dağıtım şirketi 29 adettir, 2 milyar 625 milyon dolara devredilmektedir, otuz yıllık kârları ise 30 milyar 463 milyon dolardır arkadaşlar. Bu yapılan iş yanlıştır. İşte bunu, hükümetin düzeltmesi lazım diyoruz.

Şimdi, tasarıda olumlu olanları söyledik; eksiklikleri, burada örneğini verdiğim gibi, onları da ifade ettik; tavsiyelerimizi de söyledik, endişelerimizi de ifade ettik. Şimdi, Sayın Bakan "20 milyar dolarlık burada yatırım var, bu 3 üncü maddenin aman çıkması lazım, yoksa ülke zarar eder" demekte, halbuki verdiği bilgiler, okuduğumuz raporlarla örtüşmemektedir, gerçek dışı bilgilerdir veya kendisi öyle bilgilendirilmiştir.

İkinci bir husus şudur : RTÜK Yasasına göre, yüzde 20'den fazla hissesi olanlar ihaleye girmiyorlardı. 20 inci Dönemde, RTÜK Yasasında değişiklik yapmak için Meclis bir ay kilitlendi, hiçbir kanun çıkaramadı ille çıkaracağız diye. Bu zaman içerisinde ne oldu biliyor musunuz; ihaleye girenlerden, yüzde 20'den fazla hissesi olanlar, hisselerini yüzde 10'a indirdiler ve böylece, usulüne, kitabına işi uydurdular.

Şimdi, Sayın Bakan "Mavi Akım'da uluslararası anlaşmayı siz hazırlattı Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiniz" diyor. Meclise getiren Enerji Bakanındır, ihalesiz vermeye zemin hazırlayan da Sayın Enerji Bakanındır.

Değerli arkadaşlar, bakınız, Mavi Akım'la ilgili olarak yazılan ve konuşulan şudur: Sayın Grup Başkanvekilimiz dikkatle takip etsin, bakalım durdurabilecek mi, gücü yetecek mi? İhaleyi alan Haznedaroğlu ve Öztaş konsorsiyumudur. Haznedaroğlu, Turgut Yılmaz'ın iş ortağıdır, Berna Yılmaz'ın akrabasıdır, -yazılan ve okunanları söylüyorum- Vehbi Özkoç, ANAP Çankaya İl Başkanındır ve Ankara İl Başkan Yardımcısıdır. İhalesiz alınan miktar 339,5 milyon dolardır. BOTAŞ yetkililerinin verdiği bilgiye göre, bu ihale, 200 milyon dolara yapılabilir, bitirilebilir.

Değerli arkadaşlar, Rusya'yla yapılan uluslararası anlaşmalara göre, çifte vergilendirmeden dolayı vergi ödemeyeceklerdir. Dahası, bugünkü Resmî Gazeteyi dikkatle takip eden arkadaşlarımız göreceklerdir; bu iş için, bu firma, 4,5 trilyon teşvik almıştır. Hadi, buyurun, düzeltin bakalım!

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan buraya çıkıyor...

BAŞKAN – Sayın Candan, bir dakikanızı rica ediyorum.

İkinci şahsı adına söz talebi de sizindir, kullanacak mısınız efendim?

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Kullanacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, bizim de şahsımız adına konuşmamız vardı...

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şimdi, dağıtım ihaleleri, bakınız, 70 yılına Çukurova ve Kepez'e verilmiştir; yani, Star Grubuna, Uzan Grubuna verilmiştir. Ne zaman verilmiştir; 50, 70 yılına verilmiştir; Sayın Bakandan önce verilmiştir. Refahiyol hükümetine geldiği zaman, devir işlemi için de ücret talep edilmemiştir. O zamanki müsteşarla konuştum; diyor ki : "Mademki bu dağıtım ihalelerini yapacağız, Türkiye'yi 29 bölgeye ayıralım ve bu devir işlemlerinde de bedel alalım, ücretsiz olmasın." Talebi müsteşardan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Candan, siz, Sayın Ayhan'ın yerine konuşmuş oldunuz. Dolayısıyla, sözler şahısları adına olduğu için, sizin kendi hakkınızı kullanma imkânınız bulunmuyor. Onun için, size 1 dakika daha ek süre veriyorum. Lütfen tamamlayın.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Demin söz vermişsiniz Başkanım, geri adım atılır mı?!

BAŞKAN – Tamamlayın efendim.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Niye geri adım atıyorsunuz?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Keyfiyet had safhada, Meclis yönetilmiyor ki burada!

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Hayır, müsaade edin, sözlerimi bitireyim. Bitiyor zaten, 3 dakika daha verin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Meclis çorbaya döndü!

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Öyle uzatmayın, zaten 2-3 dakikada bitireceğim.

Bir başkan, verdiği sözden geri adım atar mı Başkanım?!

BAŞKAN – İçtüzük açık; "şahısları adına iki ayrı kişiye söz verilir" deniliyor. Siz, Sayın Ayhan'ın söz hakkını devretmek suretiyle kullandınız...

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Sayın Başkan, ben içtüzüğü...

BAŞKAN – Bir dakika müsaade eder misiniz.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Ben bir şey söyleyeceğim...

BAŞKAN – Ben bir şey söyleyeyim, sonra sizi dinleyeceğim.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Ben içtüzüğü bilmiyordum, yanlış ifade ettim deyin, tamam, öyle yapalım.

BAŞKAN – Buyurun devam edin efendim.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, böylece, 29 dağıtım şebekesi, bedel konulmak kaydıyla ihale edilmiştir; ancak, 143 firma ihale teklifi vermiştir, sonuçlanmadan hükümetten gidilmiştir. Sayın Erşümer, bunları sonuçlandırmıştır. Bize diyorlar ki "DPT raporunun arkasına sığmıyorsunuz." Değerli arkadaşlar, milletvekillerinin bilgi kaynağı neresidir; devletin, DPT gibi yıllardır bu memleketi hizmet eden, plan ve programlar hazırlayan kuruma müracaat etmektir. Oradan aldığımız bilgiler, Sayın Bakanın işine gelmediği için, bizi, oranın arkasına sığınarak bilgi getirmekle suçladılar. Diyor ki "milyarlık ihaleleri davet usulüyle yapıyorum." Yanlış yapıyorsunuz Sayın Bakan. Eğer Mavi Akım Projesinde yaptığımız gibi yapıyorsanız, bu millet yandı demektir.

Değerli arkadaşlar, konuşmamı aslında uzatmak da istemiyorum. Bütün mesele şudur: Deniliyor ki "siyaset kirlendi." İyi de, siyaseti müteahhit firmalar finanse ederse, kirlenmez de ne olur! Biraz önce ismini verdiğim müteahhit firmaların partilerle sıkı ilişkileri olduğu zaman, ihaleler, aynı devletin diğer kurumu tarafından 100 milyon dolar, 200 milyon dolar gibi rakamlarla ucuza yapılabilecek, biz devredışı bırakıldık...

BAŞKAN – Sayın Candan, lütfen, toparlayın efendim.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Bitiriyorum.

BOTAŞ Genel Müdürünün söylediği şu: "Biz, kucacağımızda bir çocuk bulduk, başka yapacak bir şey yoktu, devlet zararı söz konusudur."

Netice itibariyle, sözlerimi bağıyorum değerli arkadaşlar. İnşallah, yap-işlet-devret modeli, ülkemize, iyi kullanılmak kaydıyla, otuz yıllık da geleceğimizi tehlikeye atmadan, doğru uygulamalarla, ülkemiz için hayırlı olur diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Ayhan, sizin yerinize, İçtüzüğün 61 inci maddesine göre, değiştirmek suretiyle Sayın Veysel Candan Bey konuştu. Siz, şimdi, İçtüzüğe göre, bu yer değiştirme dolayısıyla kendi söz hakkınızı tekrar kullanacak mısınız?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Ayhan ve Sayın Veysel kaçınıcı sırada, söz alma sırasını okur musunuz?

BAŞKAN – Bir dakika efendim.

Efendim, birinci sırada Sayın Cevat Ayhan, ikinci sırada Sayın Veysel Candan, üçüncü sırada Sayın Aslan Polat var. İçtüzüğün 61 inci maddesine göre söz sıralarını değiştirdiklerini ifade ettiler. Ben de tekrar soruyorum: Sayın Ayhan, değiştiniz mi, yoksa söz hakkınızdan feragat ettiyenseniz Sayın Polat'a söz vereceğim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, söz hakkından feragat ettim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Polat.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Söz talebimi okur musunuz, hangi maddelerde?..

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun tasarısının yürürlük maddesine geldik. Buradaki problem -bir de, biz, kendi şahsi görüşümüzi anlatıyoruz- şahsi görüşümüze göre şu: Enerji ihaleleri, bir ülkenin vazgeçemeyeceği konulardır. Türkiye, kalkınmasında -öbür sefer de belirtmişim- yüzde 4'le kalkınıyorsa, enerji ihtiyacı 8; yani, 2,2 veya 1,84 katı oluyor. Kalkınma hızımızın normal olarak 10 yıllık periyotlarına baktığımız zaman, 1,84 ile 2,2 arasında değişen bir oranda daha fazla enerjiye ihtiyacımız var. Dolayısıyla, bizim 4,5-5 milyar dolarlık her yıl enerji yatırımına ihtiyacımız var. Bu enerji ihtiyacımızı da mevcut bütçemizden karşılayamadığımız göre, bunu, yap-işlet-devret veya yap-işletlerle karşılamamızı gayet doğal karşılıyor.

Buradaki yanlışlık şu sayın milletvekilleri; şu konuyu biraz samimi olarak konuşalım: Devlet Planlama Teşkilatının raporları var; diyor ki: Bizim, Türkiye'de 1990 yılından sonra yapılan -hiçbir bakanlığımızı da suçlamıyoruz- enerji ihalelerine göre, normal olarak, enerji fiyatlarımız 6 ile 8 sent arasında toplanmış vaziyette; dünya ortalaması 3,5 sent, Fransa'da bu 1,75 sent. Dolayısıyla, Türkiyemizde, istikbalimizde, bu elektrik santralleriyle, Avrupa Topluğuyla rekabet etme şansımız az ve bir de, çok kritik bir nokta var, bu nokta çok önemli. Şuna dikkat edelim: Şu son anlara kadar, son bir iki ihaleye kadar, biz, yap-işlet-devretlerde, mesela, 4,5 sente anlaşmışız; ayrıca, Amerika Birleşik Devletlerindeki tüketici fiyatları endeksine göre de her yıl eskalasyonla fiyatı artıracığımızı taahhüt etmişiz. İşin esprisi, pttf noktası burada oluyor. Mesela, 1990 yılında mukavele yapmışız, mukavelede fiyat 4,5 sent görünüyor -oradan elektriğin alınması, gazın alınması için- fakat, Amerika Birleşik Devletlerindeki tüketici fiyatları endeks artışını kabul ettiğimiz için, sekiz veya on seneden beri gelen bu tüketici fiyatları endeks artışlarıyla, mukavelede 4,5 sent görünen gazın, şu anda bizde 7-8 sente kadar çıkanları var. Mesela, bazı misaller de verebilirim size farklı olarak; dikkat edelim : Bursa'da 1 450 megavat kapasiteli, devletin, TEAŞ'ın yapmış olduğu santralin ürettiği elektriğin maliyeti 3,5 sent; bu santralin maliyeti de 550 milyon dolar. 1 450 megavat,

550 milyon dolara mal olmuş, elektrik 3,5 sente satılmış. Hemen onun yanında, Marmara Ereğlisi'nde bize, yap-ışlet-devret modeliyle herbirisi 487 megavatlık çift, iki tane santral yapıyor; bir 487 megavatlık santral yapan firma "ben, bunu, 650 milyon dolara mal ettim" diye bize proje getiriyor "benim riskim vardı, onun vardı bunum vardı" diye. Şimdi, o elektrik santrali, elektriği bize 6,5 sentten satıyor; dikkat ediniz, 6,5 sentten satıyor, 3,5 sent değil. Biz, buna 1 sent de risk karşılığı olsun deyip de, bunu 4,5 sentten kabul etseydik bile, arada 2 sent fark var. 2 sentlik fark nedeniyle, bu iki 487 megavatlık santralde, biz bununla yirmi yıllık süre için anlaşma yaptığımızdan, bunda devletimizin, ek maliyet nedeniyle 2,5 milyar dolar civarında bir zararı vardır.

Şimdi, bu konuları biraz dikkat edip araştırmamız lazım. Biz kimseyle tartışmıyoruz. Gecenin bu saatlerinde bu tasarı getirildiği zaman "hemen görtüselim" deniyor da; bunlar üzerinde düşünmek zorundayız; yani, yarın, on sene yirmi sene sonrası için gençlerimizin istikbalini bizim yanıltmaya hakkımız yok diye düşünüyorum.

Şimdi, buralarda büyük problemler nerelerde meydana geliyor; birincisi şu: Bizim bu enerji ihalelerimizde yahut da tahkim kararı gelmeden önce, bize gelen firmalar, bizimle haklı olarak "riskim var, onun var bunum var" diye, enerji konularında pahalı pahalı anlaşmalar yapmıştı.

Sayın milletvekilleri, şimdi bakınız, bir şeyi taahhüt etmek lazım. Daha önce Sayın Bakanım söylemişlerdi, biraz önce DSP'den bir milletvekili arkadaşımız da söyledi, Türkçesini şöyle diyelim "yakın zamanda elektriğin pazarları kurulacak" dediler. Gelecek birisi diyecek ki "benim burada elektriğim var, al bu elektriği satıyorum, kaçta alıyorsun, burada dağıtım" diyecek. Şimdi, ben size bir şey söyleyeyim: Alacağımız elektriği, bu son dönemlerde, bu santraller için gaz garantisi vererek aldığımızı göre, diyelim ki, 150 milyar metreküplük gazla işletmemiz lazım; 100 milyar metreküplük garantisini vermişim ben, o zaman 50 milyar metreküplük gazın garantisini bana kim gelip verecek? Çünkü, bir miktarla garanti verilmiştir, önemli miktarda garanti verilmiştir. Dağıtımda da aynı sorun var; almışız bir kısmını ihaleye çıkarıyoruz ve her birisine on senelik, yirmi senelik garanti veriyoruz. Şimdi, ben, yirmi senelik dağıtım birtakım şirketlere garanti etmişim -bu dağıtım şirketleri de, yüzde 60-70'ine tekabül ediyor- ben bunlara garantiyi vermişim; ondan sonra diğerlerine "ben sana garantiyi vermeden, gel sen bu dağıtım işine gir" diyorum. Burada birtakım tereddütler oluyor ve bu işte muvaffak olamayız.

Bakınız, şuna da dikkat etmenizi söyleyeceğim: Ben şunu anlayamadım; Enerji Bakanlığı bana izah ederse, ben anlayayım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Polat, süreniz bitti; 1 dakika ilave süre veriyorum, lütfen, toparlayın.

ASLAN POLAT (Devamla) – Bakınız, Sayın Bakanım, bir şey söyleyeceğim: Devlet Planlama Teşkilatı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bir yazı yazmış -hep beraber, DSP'li arkadaşlarla da dinleyelim- deniyor ki: "Çanakkale Santrali, Bakanlık listelerinde 700 megavat alınmış iken, kuruluşun çalışmasında 1 400 megavat gözükmekte ve bu oranda gaz temini planlanmış bulunmaktadır. TEAŞ Genel Müdürlüğü tarafından metropol alanı içinde tesisi mümkün görülmeyen 700 megavat gücündeki Silivri projesi kuruluşun çalışmasında yer almaktadır." Yani, Enerji Bakanlığı demiş ki santral için, 1 400 megavat, BOTAŞ diyor 700 megavat; yahu, böyle şey olur mu?!

Enerji Bakanlığının, evvela, bu konularda gelip bütün Parlamento'yu tatmin etmesi lazım ve burada, en büyük problem şundan meydana geliyor: Mesela, Enerji Bakanlığı "benim, Türkiye'de 2005 yılında 15 milyar metreküplük gaz ihtiyacım var" diyor; fakat, BOTAŞ, 30 milyar metreküplük gaz

için anlaşma yapıyor. O zaman, 2005 yılında bu 15 milyar metrekep fazla gazı ne yapacağız? Garantisi etmişsin "parasını ödeyeceğim" demişsin; almazsan, parasını vereceksin; ama, bunun için santral kurmaya kalksan, bu sefer o santralleri randımanlı kurmuşursun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Değerli milletvekilleri, madde tizerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, soru bölümü var daha; telaş etmeyin.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beyhan.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Fazilet Partisi Grup sözcüsü Veysel Candan, Grubumuzu...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Şahsım adına Sayın Başkan; uyarın!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Şahsı adına olabilir.

Grubumuzu, Genel Başkanımızı itham etmiş ve ağır ithamlarda bulunmuştur; yerimden açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en azından, her seferinde, konu ne olursa olsun, Sayın Veysel Candan ve Sayın Kamer Genç'in ifadeleri burada, Enerji Bakanımızdır, bu ihalelerdir. Defalarca anlatılmasına rağmen, bu arkadaşlar bu olayı anlamamışlardır; kalbi mühürlü olanlar anlamaz. Gazete kupitleriyle, dedikodularla, bir siyasi partinin genel başkanını ve onun kardeşini itham etmeyi, biz, siyasi ahlak açısından doğru bulmuyoruz. Meclisin itibarını, böyle uluorta konuşmalar, uluorta ithamlar düşürmektedir.

Ben, açıkça, Meclis huzurunda iddia ediyorum; eğer Sayın Veysel Candan, bu gazete kupitlerini ve dedikodulardan ibaret olan bu iddiasını ispat etmezse ve Meclis huzurunda, bu kürsüden ispat etmezse, onu müfteri ilan ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Soru-cevap bölümüne geçiyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bana sataştı efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sen kimsin ki sataşacağım yahu?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – "Kalbi mühürlü değilse" diyor.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Senin kalbin mühürlü...

KAMER GENÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, bakın, bana yine sataşıyor.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – 70 model senin kafan!.. Sen 70 modelsin!..

KAMER GENÇ – Sayın Başkan, bakın, ben konuşmadığım halde, bana sataştı; ama, ben, Ma-vi Akım Projesinin ne olduğunu kendisine, isterseniz, orada anlatırım.

BAŞKAN – Mikrofonu açayım, orada ifade buyurun efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sen Doğu Blokundan kalma üç beş kişiden birisin!

BAŞKAN – Lütfen, çok kısa olmak ve yeni bir sataşmaya sebep olmamak üzere, buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, ne Marksist bir düşünceye sahibim ne sermaye düşmanıyım; ben, halkın parasını düşünüyorum; kendi şahsî menfaati için halkı yoksulluğa, sefalete sevk eden zihniyete karşıyım.

Şimdi, Mavi Akım ihalesi nedir?

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) – İhale yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, ihalesiz tabii, ihalesiz.

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) – İhale diyemezsin ona, peşkeş çekme...

KAMER GENÇ (Tunceli) – ANAP iktidarı, kendi yandaşı bir müteahhide, 150 milyon dolar fazlasıyla, 339 milyon dolara böyle bir mukavele yapmış; ortada ne fol var ne yumurta var. Bu sözleşmenin yapılabilmesi için, bir defa, Rusya tarafında bir ihale olması lazım; Karedeniz'in 2000 metre derininde bir boru döşenmesi lazım. Ondan sonra da, Rusya'dan gaz gelecek ve Türkiye'nin ondan sonra, Samsun-Ankara arasındaki hatı yapması lazım. Bu olmadığı halde, Sayın Mesut Yılmaz, kendi çevresindeki müteahhidi korumak için, getirmiş ve 52 milyon dolar mı 55 milyon dolar mı avans vermiş, ta 1998 yılında. Bu 55 milyon doları, ona havadan avans verirken, gitmiş, özel bankalardan da, Türkiye, yüzde 150 faizle borç para almış...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Savcıya versedyin; savcılar var bu memlekette.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi...

BAŞKAN – Sayın Genç, açıklıyorsunuz da, konumuz o değil; yani, görüştüğümüz kanun o değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, kalbimin mühürlü olmadığını ispatlamak istiyorum. Rica ediyorum Sayın Başkan... Kalbim mühürlü müdür değil midir; onu söyleyeyim.

BAŞKAN – Peki, lütfen tamamlayın efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ondan sonra, 1998 yılında 55 milyon dolar faiz, 1999 yılında da 110 milyon dolar faiz, etti mi 165 milyon dolar; benim vatandaşımın cebinden gitmiştir. Nasıl kalbim mühürlüdür; acaba, benim kalbim mi mühürlüdür, yoksa, bu arkadaşların ceplerinde çalışan kalpler mi mühürlüdür, onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Kalbinizin mühürlü olmadığı anlaşıldı efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, bir açıklama yapmak istiyorum.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, böyle karşılıklı konuşarak olmaz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çakan.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Kamer Genç'e ne söylerseniz söyleyin...

BAŞKAN – Efendim, yeni bir satışmaya sebep olmayacak şekilde konuşun lütfen.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Müsaade eder misiniz, yeni bir satışmaya meydan vermeyeceğim.

...şartlı hareket ettiğini, Parlamentodaki bütün arkadaşlarımız bilirler. Biraz önce, Mavi Akım- la ilgili projenin ihalesiz verildiğini söyledi. Kendisi Türkiye'de değil miydi, televizyon izlemiyor muydu; AĞIT çerçevesi içerisinde İstanbul'da, ikili anlaşmalar gereği, bütün dünya kamuoyunun önünde, bu Mavi Akım Projesiyle ilgili anlaşma imzalanmadı mı? Eğer kendisi bunu bilmiyorsa, eğer kendisi bunu görmüyorsa, ona söyleyecek hiçbir sözlümüz yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Candan.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Söz istiyorum.

BAŞKAN – Hayır efendim. Tamam. Siz...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Hayır efendim... Ne demek kalbi mühürlü?! Getirin tutanakları... Kalbi mühürlü ne demek?!

BAŞKAN – Peki, siz de yerinizden kısa bir açıklama yapın.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, benim kalbim parayla mühürlenmedi, halkın sevgisiyle mühürlendi. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Candan, lütfen çok kısa ve yeni bir satışmaya sebep olmamak üzere. Çok rica ediyorum...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Hayır, hayır.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben, Parlamentoda kürsüye çıkarken, hiç, belgesiz ve bilgisiz konuşmuyorum. ANAP Grup başkanvekili arkadaşlarımız, Mavi Akımı da bilmiyorlar, Baktı-Ceyhan hattını da bilmiyorlar. Mavi Akım Projesi orada imzalanmadı; o, yanlış. Elimdeki bilgilerin kaynağı:

1- DTP (Devlet Planlama Teşkilatı) raporudur.

2- BOTAŞ Genel Müdürlüğünün raporudur; gaz işiyle uğraşan, yani, işin esas patronunun raporudur.

Dünya Bankası yetkililerinin raporudur. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı içerisinde Enerji Genel Müdürlüğü ile TEDAŞ arasında akıl almaz bir rekabetten dolayı, yanlış yap-işlet-devret ihaleleri çıktı. Dünya Bankasının resmi raporlarında yazıldı bu, oradan aldım.

Ayrıca, 52 milyon dolarlık avansı da, yine, BOTAŞ Genel Müdürlüğünün, yönetmeliklerde birtakım değişiklikler yapılarak, usulsüz verdiği yazılmaktadır.

Ayrıca, Resmî Gazetede, bu işe 4,5 trilyonluk teşvik verildiğine dair resmî ilan var.

Ayrıca, fiziki görüntü; bir işadammın -Sayın Turgut Yılmaz- uçağıyla Rusya'ya Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının usulsüz gidişi var.

Yani, bu kadar belgeden sonra, daha ne istiyorsunuz; hangisini istiyorsunuz?

BAŞKAN – Peki Sayın Candan, çok teşekkür ediyorum.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Efendim, cümlemi bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamam efendim.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Cümlemi bitiriyorum; bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Cümlelerinizi bitirin. Sadece bir cümle...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Şimdi, mademki öyle, hepsi yanlış, DPT yanlış, Resmî Gazete de yanlış bastı herhalde!.. Benim anlamadığım, basında çıkanları ANAP niye tekzip etmedi, bu yazıların bir tanesini niye tekzip etmedi?

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sorulara geçiyorum.

Sayın İlicak, buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakana şu soruları sormak istiyorum:

Yap-İşlet-devret kapsamında sözleşmesi imzalanan 23 proje mevcut, işletme hakkı devri kapsamında da 23 proje mevcut, toplam 46 proje. Bu 46 proje ne zaman devreye girecek; şu anda hangi aşamada bulunuyorlar; gecikmesinden dolayı bir zarar hâsıl oluyorsa, bu zararı kim karşılayacak? Bu birinci sorum.

İkinci sorum: İşletme hakkı devri kapsamındaki 23 proje -ki, 8'i termik santrallerin işletilmesi, 15'i elektrik dağıtımı- bu 23 işletmenin devir hakkı için devlete 3 milyar dolar ödeyecek olan firmalar, acaba, yılda ne kadar kâr elde edecekler; bu 15 bölgede, elektrik dağıtımında TEDAŞ yılda ne kadar kâr sağlıyordu; 8 termik santralin işletmesinden devlet ne kâr elde ediyordu? Eğer o hesapları yaparsak, bu işletmeyi devralan firmaların da ne kadar kâr sağlayacağını tespit ederiz diye bu soruyu sordum.

Üçüncü sorum: 15 bölgedeki elektrik dağıtımını sağlamak amacıyla devletin yaptığı yatırım tutarı nedir -bir mukayeseye imkân vermek için, eğer bu dolar olarak ifade edilebilirse, mukayese kolaylaşacaktır- 8 termik santralin yatırım maliyeti ne kadardır?

Son sorum, dördüncü sorum: Yap-İşlet-Devret Kanununun 3 üncü maddesine neden otoyollarla ilgili bir sözleşme sokulmak istenilmişti -çünkü, konu enerjiyle alakalıydı, birdenbire, otoyol sözleşmeleri de aynı maddenin içerisine girdi- otoyol ve yol ihalelerinde mi kredisizlik yüzünden yürümüyor; o zaman, bu ihaleler yeni baştan yapılacak mı?

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, tek tek mi cevap vereceksiniz, yoksa soruları toplu mu alalım efendim?

DEVLET BAKANI EDİP SAĞDER GAYDALI (Bitlis) – Hepsini birden alalım efendim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Pamukçu, buyurun efendim.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Delaletinizle, Sayın Bakanımın 4 tane sorum olacak. Yalnız, bunların ilk 3'ünü yazılı olarak da cevaplandırabilirler; soracağım son soruyu, mümkünse bu oturumda, bu oturumda mümkün olmuyorsa herhangi bir oturumda, sayın milletvekillerinin huzurunda ve 70 milyonun karşısında sözlü olarak cevaplandırmalarını rica ediyorum.

Birinci sorumu soruyorum: Mavi Akım Projesi imzalanırken -veya sözleşmesi imzalanırken- Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınmış mıdır?

İkinci sorum, buna bağlıdır; çünkü, daha önce Sayın Bakan burada yaptığı bir açıklamada, Devlet Planlama Teşkilatı ile Bakanlık arasında enerji yatırımlarının planlanması konusunda bir görüş ayrılığı olduğunu belirtmişlerdi; bundan sonraki enerji yatırımlarında da Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınacak mıdır?

Üçüncü sorum da; öntümtzdeki günlerde ilk nükleer santralin ihale sonuçlarının açıklanacağını ifade etmişlerdi Sayın Bakan. Acaba bu açıklama yapılırken, daha önce birkaç kere tekrarlanmış olan şeffaf bir uygulamaya yine devam edilecek mi; yani, ihale sonuçları, şeffaf bir şekilde, televizyon kameraları önünde, 70 milyonun gözü önünde açıklanacak mıdır?

Son sorum; biraz önce ifade ettiğim gibi, bu soruya cevaplarını mümkünse Sayın Bakan -bu oturumda belki şu anda yok, ama bir başka oturumda da- sözlü olarak ifade ederlerse memnun olurum. Geçen cuma gecesi Sayın Bakan burada yaptıkları konuşmalarda, 3 üncü maddeyle alakalı olarak, bu konunun zaten Danıştayın onayından geçtiğini ifade ettiler "Danıştay kararının 9 uncu maddesinde, mevzuatla ilgili hüküm ifade edilirken, bu konu zaten Danıştay tarafından hüküm altına alınmıştır" dediler. 9 uncu madde diye ifade edilen hususta, Danıştay -zaten, rutin bir maddedir, bütün sözleşmelerde geçen bir maddedir- diyor ki sözleşmeden sonra lehte-aleyhte oluşabilecek her türlü mevzuat değişikliği, fiyat ayarlamaları, karşılıklı mutabakatla sözleşmeye derç edilir." Bu zaten normal bir şeydir. Şimdi, 3 üncü madde tasarıdan çıkarıldı. Bu çıkarılışın altında bir hinlik var mı; yani, bir kurnazlık var mı? Şu açıdan soruyorum: "Danıştay kararının bu 9 uncu maddesiyle, biz, zaten bu 3 üncü maddenin gereğini yerine getiriyoruz; dolayısıyla, 3 üncü maddeye gerek yok..." Bu niyetle mi çıkarılmıştır? Danıştayın o hükmünde bir husus var -benim, özellikle üzerinde durmak istediğim husus odur- Danıştayın o hükmünde, sadece mevzuatla ilgili kısımlar değil, aynı zamanda "fiyat ayarlaması da yapılır" hükmü var. Yani, eğer Danıştayın o hükmüne göre, bu tahkimle ilgili husus geriye doğru sözleşmelere girecek ise, tahkimden sonra oluşacak fiyatların da aynı şekilde sözleşmeye girmiş olması gerekir. Bu hususa dikkat edilecek mi edilmeyecek mi? Bunun, milletin önünde açıklanmasını istiyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Tamam mı efendim; başka yok mu?!

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Tamam; teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Seven, buyurun efendim.

NİDAI SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanıma şu soruyu sormak istiyorum.

20 nci Dönemde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cumhuriyetçi, Ağrı milletvekilleri, belediye başkanı ve Ağrı'dan gelen bir heyetle makamında ziyaret ettik. Kendileri bize, medyanın önünde, Ağrı'da doğalgaz çevrim santralının kurulacağı konusunda teminat vermişlerdi. Şimdi ben Sayın Bakanıma soruyorum: Ağrı ilinde doğalgaz çevrim santrali ne zaman kurulacak? Programa alınmıştır. Bu konuda bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslan...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Vazgeçiyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Sökmenoğlu...

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Vazgeçiyorsunuz.

Sayın Karakaya, buyurun.

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) – Vazgeçtim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, ben soracağım.

BAŞKAN – Sayın Polat, sizin mikrofonunuzun ışığı yanmıyor efendim.

Sayın Yavuz, buyurun.

MEHMET ALİ YAVUZ (Konya) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakandan bir sorum olacak:

Yap-işlet-devret veya yap-işlet modellerindeki projelerin sahibi kimdir; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü mü, yoksa, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü mü? Bu işlerin sahibi şu anda belli değil. Kontrollüğünü kim yapıyor; firmalar mı yapıyor, devlet kurumları mı yapıyor; açıklanmasını istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Parlak; buyurun efendim.

EVLİYA PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkanım, izninizle, Sayın Bakanım şu soruyu sormak istiyorum.

Yaz aylarından beri, özellikle enerji yatırımlarında hızlandırmayı sağlayıcı anayasal ve yasal değişiklikler, Yüce Meclisin hemen hemen oybirliğiyle sağlanmıştır. Yıllardan beri, Zap Vadisi üzerinde yapımı öngörülen ve programa alınan barajlarla ilgili kaynak bulunmadığından söz edilmekte ve örnek olarak da, 1999 programında -Sayın Bakanın bize verdiği cevaba göre- 23 trilyona karşılık, 1 milyarlık komik bir rakamla programda yerini almıştır.

Şimdi, öntümlzdeki mali yıl içerisinde, yine, böyle bir komik rakamla programda göstermelik mi olacak bu yatırım; yoksa, yasal çerçeve içerisinde imkânları yaratılmış bulunan bu yap-işlet-devret modeliyle, Hakkâri'nin Zap Vadisinde de baraj yapmayı düşündürür mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Parlak.

Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakanım sormak istediğim soru burada birkaç defa soruldu; fakat, bir türlü netliğe kavuşmadı; o konu da şu: Bir doğalgaz çevrim santralini Bakanlığınız yapmayı düşündürüyor; fakat Devlet Planlama Teşkilatı da pek olumlu görmüyor; o proje İğdir'da. Biz "Erzurum'da yapılacak" diyoruz, İğdirli arkadaşlar "İğdir'da" diyor. Şimdi, anlatacağım konu şu: Sayın Devlet Planlamanın bütün raporlarında bu "İğdir" diye geçiyor; fakat, iktidar partilerine mensup Erzurumlu arkadaşlarımız, sürekli olarak, Erzurum'da ve kamuoyunda, Erzurum'da yapılacağını söylüyorlar. Şimdi, bu, Erzurum'da yapılacak mı yapılmayacak mı? Bunu sizden öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, 3 tane sorum var:

Birincisi, Sayın Pamukçu'nun biraz önce sorduğu soruda yanlış anlaşılmasından bakımından söylüyorum: Danıştay İdarî İşleri Kurulunca bazı imtiyaz sözleşmelerinin mütalaası verilirken, tip bir sözleşme örneği düzenleniyor ve onun 9 uncu maddesinde "sözleşmenin imzalandığı tarihten sonra mevzuatta meydana gelebilecek değişikliklerin tarafları etkileyen hükümleri sözleşmeye, maliyetlerdeki artış ve azalışlar da toplam yatırım tutarına veya tarife aynen yansıtılacaktır" hükmünü, Sayın Pamukçu "Hükümet veya Komisyon 3 üncü maddeyi çekti; ama, bu maddeye istinaden geçmişte yapılan sözleşmeleri de hükümet, tahkim konusuna alabilir" dedi. Halbuki, bu, mülkün değil. Hükümet, bu kanaatte midir değil midir?.. Bence, mümkün değil; çünkü, eğer, bunu tah-

kim hususuna koyarsa, o zaman, bu, idarî imtiyaz sözleşmesi değil, bir özel hukuk sözleşmesi olur. Bunun, tutanaklara Bakanlık tarafından geçirilmesi gerekir; bir.

İkincisi, Sayın Bakanımız, bir gün Enerji Bakanına vekâlet ederken, ben kendisine soru sormuştum, kendileri cevap vermişti; Tunceli'nin Çemişkezek, Akçapınar ve aynı yerde, Çemişkezek hudutları içerisinde, çok büyük 2 tane sulama suyu projesi vardı; bir de, Mazgirt Akpazar sulama suyu projesi vardı Sayın Bakan bunların 2000 yılında ihalesini yapacağı konusunda bize söz verdiler. Yine, bu bütçede de, artık, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda ödenekler belirlendi. Sayın Bakan, yine, geçmişte verdiği bu sözünde duruyor mu? Bu 2 adet büyük sulama projesinin -artık, tahkim de geldiğine göre- 2000 yılında sözleşmesi yapılacak mı, ihale yapılacak mıdır? Bunu öğrenmek istiyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ayhan, buyurun.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Teşekkür ederim.

Muhterem Başkan, yap-işlet-devret ve Danıştay Kanunlarında yaptığımız değişikliklerle, tahkim yolunu da açtığımız için, santral yatırımlarında gelişmeler olacaktır. Ancak, DPT'nin elimizdeki bir yazısında, 30 Haziran 1999'da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına yazılmış olan bir yazıda, Bakanlık ile DPT arasında, 2005 yılındaki gaz talebi tahmininde büyük farklılıklar var. Bakanlık, 30 milyar metreküp, DPT ise 15 milyar metreküp tahmin etmekte tüketim talebini. Aradaki büyük fark, Türkiye'ye, ileride, her yıl milyarlarca dolar büyük yük getirecektir. Zira, biz, gaz anlaşmalarını, 30 milyar metreküpe göre yapar isek -ki, yapıyoruz; Sayın Bakanın o istikamette kararlılığını görüyorum- kullanılmayan 15 milyar metreküp gazı, kullanmasak da "take or pay" metoduyla, yani "ya al veya almasan da bedelini öde" metoduyla, bunu ödemeye mecburuz; bir.

İkincisi, santralleri de buna göre yaparsak, santrallarda gaz olsa da satmadığı elektriğin bedelini bizden, satmış gibi alacaktır. Yani, hem gaz bedelini ödeyeceğiz hem de, bu, yap-işletle santral kuranlara, satmadığı, tüketilmeyen elektriğin bedelini ödeyeceğiz. Yani, burada, iki kamu kurumu arasında büyük bir kargaşa var. Süratle, Başbakan seviyesinde meselenin ele alınıp, enerji, arz-talep -gaz dahil, elektrik dahil- projeksiyonlarında tutarlı, makul bir noktada birleşmek gerekir. Bu yapıldı mı, yapılmadı mı; bunu soruyorum?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Soru sorma bölümlü bitmiştir.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, soru soran bütün değerli milletvekillerine yazılı olarak cevap verilecektir; yalnız, bir değerli milletvekilimiz, bu 3 üncü maddeyle ilgili "acaba, çıkarılıyor, hinlik mi var" diye sordu.

Şimdi ben de bu değerli milletvekilimize soruyorum; maddeyi getiriyoruz "hinlik var" diyorlar, kaldırıyoruz "hinlik var" diyorlar. Demek ki, hinlik bazı insanların beyinlerine yerleşmiş.

Saygı sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, tasarının tümünün oylamasına geçmeden önce, İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre, oyunun rengini belli etmek üzere, aleyhte olmak üzere, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç konuşacaktır. (DYP sıralarından alkışlar)

Çok kısa Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, çok hayati bir kanun. Rica ediyorum; yani, normal düşüncemizi söyleyelim.

BAŞKAN – Efendim, size 5 dakika süre veriyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Değerli milletvekilleri, bu ülke bizim, bu halk bizim. Bu halkın yararına ne varsa onun lehindeyiz. Biz burada Türkiye Büyük Millet Meclisiyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkın, Türk halkının menfaatını düşünerek kanun çıkarır. Mütteahhidin, şunun, bunun menfaatını düşünerek kanun çıkarmaz. Türkiye'nin geleceğini ipotek altına alacak kanunları çıkarmaz.

Bakın, 4446 sayılı, Anayasayı değiştiren bir kanun çıkardık. Bunun 1 inci maddesinde Anayasanın 47 nci maddesini değiştirdik ve devlet, kamu idarelerine ait hangi işlerin özel hukuk hükümlerine göre yapılacağını kanunla belirler dedik. Biz, bu kanunla ne yapıyoruz; devletin yapabileceği kamu hizmeti niteliğindeki bütün işlerini getiriyoruz özel hukuk sahasına koyuyoruz ve özel mukavele koşullarına koyuyoruz.

Şimdi, bakın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca son yapılan 5 tane baraj inşaatı var. Çok emin bir yerden bilgi aldım. Torul Barajı ondan önce ihaleye açılmış, Torul Barajında 1 metrektip beton 28 dolara verilmiş; ama, ondan sonra ihaleye açılmayan, bazı yandaş müteahhitlere ihalesiz verilen 5 tane barajda 1 metrektip beton 78 dolara verilmiş. Burada kimin kalbi müteahhidin parasıyla mühürlüdür, kimin kalbi vatandaşın sevgisiyle mühürlüdür buna halk karar verecektir elbette.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Gündeme getirin onu.

KAMER GENÇ (Devamla) – İşte siz getirin, iktidar sizsiniz; bu suistimalleri siz önteyeceksiniz. Getirilen bu kanunla atom santralı getirilecektir.

Değerli arkadaşlarım, bu kanundan bizim anladığımız şu: Her ihale, çok önemli ileri teknoloji taşıyacak, çok büyük sermaye gidecek, bu ihaleleri ayrı ayrı buraya getirecek; hükümet ve biz, bunların, özel hukuk hükümlerine göre ihale edilmesi konusunda hükümete yetki vereceğiz, ondan sonra bunun ihalesi yapılacak.

Değerli arkadaşlarım, bakın, geçmişi ortada olan kişilere karşı biz güven duyamayız. Ne yapmıştır; otayollar... Bakın, havaalanına gidin, Gölbaşı tarafına gidip gelin; orada 4 şerit gidişi 4 şerit gelişi olan otayol yapılmış, niye yapılmış?! Kaç tane araba gidiyor?! Oraya ne paralar verildi?! Ülkenin yararına olan hizmetleri, ihtiyaç hissedilen hizmetleri yapmak önemli; yoksa, yandaş müteahhitlere para kazanmak için iş yapıyor; bu kesin; Türkiye'nin gerçekleri.

Değerli arkadaşlarım, bu kanunla Türkiye'nin geleceği ipotek altına alınmıştır. Halka hizmet gitmeyecektir. Size bir misal vereyim; düşünün, İstanbul'un elektrik dağıtımını alan firma, gidip gecekonduya hizmet verecek midir, gecekonduya elektrik getirecek midir; hayır, getirmeyecektir. Orada parasını da alacaktır ve ona kim karşı koyacaktır? Rica ediyorum sizden, hizmet getirmediği zaman, o gecekonduda yaşayanın hakkını kim koruyacaktır? Bilakis, büyük şehirlerdeki devlet kuruluşlarına elektriği satacak, ceplerini dolduracak ve vatandaşın hakkı da korunamayacak. Bizim istediğimiz, kamu hizmetinin devamlı yapılması, ucuz yapılması, istikrarlı yapılmasıdır.

Misallerini çok gördük. Her vesileyle şunu diyoruz, maalesef, bazı bürokratlarımız, kendi menfaatını kamunun menfaatının üzerinde, devletin menfaatının üzerinde tutuyor. Bunun binlerce örneği vardır. Bu kanunla art niyetli bürokratlara fırsat tanıyoruz. Elbette ki vatansever, yurtsever

çok bürokratomuz var; ama, art niyetliler de var. Biz kanun koyucular olarak, kanun yaparken, ülke menfaatını düşünmek zorundayız. Yoksa, Marksist düşünceli insanlar, sermaye düşmanı insanlar... Bunlar artık modası geçmiş düşünceler değerli arkadaşlarım. (MHP sıralarından alkışlar) Eğer bu halkın menfaatını düşündüğüm için bana Marksist diyorlarsa, ben bundan onur duyuyorum, eğer ben müteahhillerin menfaatını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir dakika...

BAŞKAN – Tamam efendim, tamam. Size çok kısa demesine rağmen, 5 dakika süre verdim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Kısanın süresi var mı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Var var, kısanın süresi var.

Oyunuzun rengini söyleyin, oturun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Oyunun rengi bin defa ret. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, oyunun rengini belirtmek üzere, İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre, lehte, Sema Pişkinsüt. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Pişkinsüt.

Size de uzatmamak şartıyla 5 dakika süre veriyorum.

SEMA TUTAR PIŞKINSÜT (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette ki, özelleştirmenin ilkeli, verimli ve toplumsal faydayı gözetecek şekilde yapılmasını, bu Parlamentodaki tüm milletvekilleri istiyor ve bu Parlamento, özelleştirme konusunda birçok konuyla ilgili olarak karar verdi; zaten, bu kararı hepimiz birden uyguluyoruz.

Devlet Planlama Teşkilatının, Hazinesinin uyarılarını, elbette ki, gözetmek durumundayız. Dünya Bankası hem planlama hem rekabetçi yapıyla ilgili bir banka ve durmadan uyarı yazıyor. Aca-ba, Dünya Bankası niçin uyarı yazısı yazıyor? Dünya Bankası, garantileri ve sağlıksız yapıyı iyi değerlendiren bir kuruluş. Birçok yayınında garantiler konusunda dikkatli davranılması gerektiğini özellikle belirtiyor. Biz, Türkiye'de, Dünya Bankasının yazısında TEAŞ'ın mali durumunun dışarıdan, yap-işlet-devret santrallerinden satın aldığı pahalı enerjiyle bozulduğunu belirttiğini biliyoruz. O zaman, Dünya Bankası bunu neye dayanarak söylüyor? Şu anda, yap-işlet-devret modellerindeki projeler, TEAŞ'a elektriği kaç satmaktadır; yaklaşık 8,5-9 sente. Peki, TEAŞ, müşterilerine kaç satmaktadır; yaklaşık 3,5-4 sente. O zaman, TEAŞ'ın mali durumunun bozulması çok açık değil mi?! Peki, TEAŞ'ın burada ne önemi var; Dünya Bankasının niye yazdığı da bunun altında yatıyor zaten; yap-işlet-devret finansman modelinin arkasında, önce bu modelle yapılacak tesisi kullanacak ve ürettiğini satın alacak bir kuruluş olmalıdır; şu anda bu kuruluş TEAŞ'tır. Kuruluşun bunca garantiyi verebilmesi için mali yapısının çok güçlü olması gerekmektedir. Oysa, bunun böyle olmadığını Dünya Bankası yazılarının dışında biz kendimiz de biliyoruz. Garantiyi verecek olan TEAŞ; onun arkasında Hazine, Hazinesimizin, TEAŞ'ımızın durumunda, bize gelecek olan finansörlerin getireceği finansın zorlandığını biliyoruz. O zaman, finansörlerin finansı daha iyi getirebilmeleri için açık rekabet ortamını mutlaka geliştirmemiz lazım.

Ben, çok Değerli Bakanımızın, geçen dönemden de bakanlığı dolayısıyla, konuları son derece iyi bildiğini, hükümetimizin en uygun bir biçimde bu müzakereleri yürüteceğini düşünüyorum ve inanıyorum.

Tahkimsizlik riski kalktıktan sonra, bu yasayı çıkartıp tahkimsizlik riskini kaldırdıktan sonra fiyatların tekrar müzakere edilerek düşürülmesi elbette ki bu memlekete borcumuzdur; yapılması gereken de budur.

Bu duygularla, şeffaf bir rekabet ortamının sağlanacağı inancıyla ve müzakerelerin regülasyon sistemi içerisinde de bir kez daha, bütün kurum ve kuruluşların stratejik anlamdaki yaklaşımlı çalışmalarıyla gözden geçirileceğine inanıyor ve hükümetimizi ve bakanlığımızı, şimdiden bu zor görev konusunda başarılar dileyerek saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, bu düşüncelerle, oyunun renginin kabul olduğunu bir kez daha beyan ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; saygılarımı sunarım. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Zaten, bakan "İki madde bana yeter; üçüncü maddeye gerek yok" dedi.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tasarının tümünü oylamadan önce bir redaksiyon talebi var. Tasarının 1 inci maddesinde geçen "enerji" ibaresinin "elektrik" olarak düzeltilmesi komisyonca arzu edilmektedir.

Hükümet bu görtüşe katılıyor mu efendim?

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Tasarının tümünü bu düzeltmeyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

V. – SEÇİMLER (Devam)

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM (Devam)

1. – Adalet Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim (Devam)

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, biraz önceki yanıtı düzelterek misiniz?

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmında Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe Doğru Yol Partisi Grubunca Samsun Milletvekili Erdoğan Sezgin aday gösterilmiş; ancak, Kanunlar Dairesine yapılan bu müracaat, Divana, sehven, idare tarafından, sanki Mustafa Kemal Aykurt tekrar aday gösterilmiş gibi getirilmiş ve eline gelen evraka göre iş yapmak durumunda olan Başkan tarafından da bu şekilde Genel Kurula ifade edilmişti.

Şimdi, sehven yapılan bu hatanın düzeltilmesi için boş bulunan üyeliğe Doğru Yol Partisi Samsun Milletvekili Erdoğan Sezgin'in aday gösterilmesini oylarımıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakeresine başlayacağız.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

3. – *Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/447) (S. Sayısı : 294)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Değerli milletvekilleri, gündemin bundan sonraki kanun tasarısı ve tekliflerinin de, Plan ve Bütçe Komisyonuyla ilgili olması ve Komisyonun da salonda hazır bulunmaması dolayısıyla, programa göre, kuruluşların bütçe ve kesinhesapları ile bütçe günlük programı üzerindeki görüşmeler saat 24.00'ten önce bittiği takdirde, diğer kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 21 Aralık 1999 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 22.14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

38 İNCİ BİRLEŞİM

20 . 12 . 1999 PAZARTESİ

Saat : 11.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

× 1. — 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 2. — 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 3. — Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 4. — 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap - İşlet - Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/588) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 16.12.1999)

2. — Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/447) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 14.12.1999)

3. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili ve 4 Arkadaşının, Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 16.12.1999)

4. — Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyüşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/392) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 9. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 10. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

12. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolörlüğünün Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

21. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

22. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

25. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

29. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

30. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

31. — Hazır Gıda İşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 32. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 33. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 37. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütahakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 38. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 39. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 40. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 48. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

52. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

53. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 54. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 56. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

57. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 58. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/279) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

59. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/433) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

60. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

61. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

62. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 64. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 65. — Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/291) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 69. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/296) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/313) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 72. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/311) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

73. — Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/367) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 74. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/318) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 75. — Avrupa Enerji Şartı Konferansı Nihai Senedi, Enerji Şartı Antlaşması ve Eki'ni Teşkil Eden Kararlar ile Enerji Verimliliğine ve İlgili Çevresel Hususlara İlişkin Enerji Şartı Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/332) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

76. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-İşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

× 77. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 78. — Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/499) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

79. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 80. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 81. — Türkiye Cumhuriyeti ve Romanya Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/518) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 82. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 83. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/519) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 85. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

86. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

87. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

88. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

89. — Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 90. — Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/512) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

91. — Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/548) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

× 92. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 93. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/531) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 94. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 95. — Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma, İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/535) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 96. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

97. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

98. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Milli Savunma komisyonları raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 99. — Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

100. — İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ve 3 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/87) (S. Sayısı : 206) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 101. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

102. — Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

103. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (1/378, 1/532) (S. Sayısı : 214) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

104. — Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-işleri Komisyonu raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

× 105. — Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/360) (S. Sayısı : 121 ve 121'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 9.8.1999 ve 6.12.1999)

× 106. — Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukukî Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/359) (S. Sayısı : 122 ve 122'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 10.8.1999 ve 6.12.1999)

107. — Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

108. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri'nin; Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.